KALENDARZ
uczniowski
„KSIĄŻKI"

ROK 1946/7.

KALENDARZ UCZNIOWSKI

„KSIĄŻKI”

na

1946/7 rok

JAK KORZYSTAĆ Z KALENDARZA

Kalendarz składa się z 4-ch części. W pierwszej z nich znajdziesz ogólne wiadomości o czasie, zjawiskach astronomicznych, zmianach w przyrodzie i t. p. Poza tym mieści się w I części **kalendarz terminowy** w układzie tygodniowym, umieszczony na nieparzystych stronach książki od strony 23 do 127 str. włącznie.

U dołu tych stron umieściliśmy wypowiedzi pisarzy naszych i myślicieli, którzy głosili hasła sprawiedliwości społecznej, braterstwa i zgody.

Na stronach parzystych kalendarium znajdziesz materiał, który może być wykorzystany na „gorąco" w związku z zagadnieniami, które opracowujecie w szkole.

CZ. II zawiera krótkie **wiadomości o Polsce Odrodzonej**

W części III znajdziesz **wiadomości o szerokim świecie.**

Część IV zawiera różne pożyteczne i ciekawe wiadomości z dziedziny sportu, techniki, nauki, wynalazków itd.

Zwracamy uwagę na nasz **konkurs** (patrz IV cz.).

Trzy specjalne mapki w końcu kalendarza stanowią właściwe uzupełnienie do części geograficznej i politycznej. Cały materiał wykazany jest w **spisie rzeczy.**

Życzymy Ci serdecznie powodzenia w wykorzystaniu tych wiadomości i prosimy o nadsyłanie uwag i spostrzeżeń do Redakcji Kalendarzy Sp. Wyd. „Książka" (Warszawa, 3-go Maja 36). Postaramy się uwzględnić je w następnym wydaniu „Kalendarza uczniowskiego".

Redakcja

WŁAŚCICIELEM KALENDARZA JESTEM JA,

Imię i nazwisko ....

Data urodzenia ....

Miejsce „ ....

Imiona rodziców ....

Adres mój ....

„ szkoły ....

„ rodziców ....

„ przyjaciół ....

....

Numer dowodu osobistego (legitymacji) ....

Nr roweru .... zegarka ....

Dane osobiste	Kwartały roku				Uwagi
	I	II	III	IV	
Mój wzrost	....	....	....	....	....
....	....	....	....	....	....
....	....	....	....	....	....
....	....	....	....	....	....
....	....	....	....	....	....
....	....	....	....	....	....
....	....	....	....	....	....
....	....	....	....	....	....

CZĘŚĆ PIERWSZA

RACHUBA CZASU

Rok zwrotnikowy (słoneczny). W astronomicznej rachubie lat przyjęto rok zwrotnikowy, który stanowi okres czasu upływający pomiędzy dwoma kolejnymi przejściami równonocy wiosennej. Rok zwrotnikowy liczy 365 dni 5 godz. 48 min. 46,5 sek. czasu średniego, czyli 365, 2422 dni średnich.

Rok księżycowy, periodyczny, jest to okres między dwoma kolejnymi przejściami księżyca przez stały punkt na niebie i ma 13 miesięcy po 27 dni 7 godz. 43 min 11,5 sek, czyli 355 dni 4 godz. 21 min. 29,5 sek to jest 355,18159 dni średnich.

Rok kalendarzowy ma 365 względnie 366 dni średnich

Kalendarz juliański (starego stylu) wprowadzony przez Juliusza Cezara w r. 47 przed Chrystusem, posługuje się rokiem o długości 365,2500 dni średnich. Jest on dziś jeszcze używany przez katolików obrządku greckiego.

Kalendarz gregoriański (nowego stylu), wprowadzony w 1582 r. przez papieża Grzegorza XIII przyjmuje za podstawę rachuby czasu rok dłuższy od zwrotnikowego zaledwie o 25,9 sekund średnich, jest to długość roku wynosząca 365,2425 dni średnich.

Kalendarze juliański i gregoriański posługują się rokiem o 12 miesiącach, liczących (z wyjątkiem lutego) po 30 i 31 dni. Normalna długość roku wynosi 365 dni (wówczas luty liczy 28 dni). Lata, których liczba jest podzielna przez 4, zwane latami przestępnymi, liczą 366 dni (wówczas luty ma 29 dni).

W kalendarzu gregoriańskim nie jest przestępnym rokiem taki rok, którego cyfra kończy się dwoma zerami, a nie jest podzielna przez 400. Np. 1600 rok jest rokiem przestępnym, natomiast 1700, 1800, 1900 są latami zwyczajnymi.

Rok 2000 — przestępny. Stąd pochodzi różnica 3 dni, co 400 lat między kalendarzem juliańskim a gregoriańskim, która do 1900 r. wynosiła 12 dni, od 1900 wynosi 13 dni, od 2100 r. wyniesie 14 dni.

Kalendarz żydowski rozpoczyna liczenie lat od roku biblijnego stworzenia świata (r. 3761 przed Chr.). Opiera się na roku księżycowym, wprowadzonym ok. r. 1500 prz. Chr. Rok zwyczajny liczy 12 miesięcy na przemian 30 i 29 dniowych. Rok przestępny zawiera dodatkowy 13-y miesiąc. Początek roku według kalendarza żydowskiego przypada na różne daty roku gregoriańskiego, zawsze jednak na dzień pierwszego nowiu po równonocy jesiennej.

Kalendarz muzułmański zaczyna rachubę lat od dnia ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny, co miało odbyć się dnia 15 lipca 623 r. po Chr. Opiera się on wyłącznie na ruchach księżyca. Miesiące mają na przemian po 30 i 29 dni. Rok liczy 12 miesięcy i zawiera albo 354 dni (rok zwyczajny) albo 355 dni (rok przestępny). Kolejność lat zwyczajnych i przestępnych powtarza się w okresie 30-letnim. Początek roku przypada na różne dni roku gregoriańskiego.

Kalendarz chiński opiera się na ruchach słońca i księżyca. Lata liczą po 12 względnie po 13 miesięcy. Rok rozpoczyna się pierwszym dniem pierwszego miesiąca po przesileniu zimowym. W chronologii chińskiej używane są cykle 30-letnie. Początek tej cyklicznej rachuby czasu przypada na r. 2636 prz. Chr. W r. 1923 rozpoczął się cykl 77-my, w którym r. 1947 jest 24-ty z rzędu.

ROK 1947

zwyczajny liczy 365 dni

jest

2700 r. od założenia Rzymu
1158 r. od pierwszej notatki o Polsce
583 r. od założenia Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
537 r. od zwycięstwa pod Grunwaldem
507 r. od wynalazku druku
474 r. od urodzenia Kopernika
455 r. od odkrycia Ameryki
364 r. od zaprowadzenia kalendarza gregoriańskiego w Polsce
156 r. od Konstytucji 3 Maja
8 r. od zbójeckiej napaści faszystowskich Niemiec na Polskę
3 r. od powstania Polski Ludowej.

Zjawiska astronomiczne w 1947 r.

Początek wiosny astronomicznej	21 marca o godz. 12
Początek lata astronomicznego	22 czerwca o godz. 7
Początek jesieni astronomicznej	23 września o godz. 22
Początek zimy astronomicznej	22 grudnia o godz. 18

Zaćmienia Słońca i Księżyca.

W 1947 r. będą 3 zaćmienia: dwa zaćmienia słońca i jedno Księżyca. Spośród nich w Polsce widoczne będzie tylko jedno zaćmienie, mianowicie cząstkowe zaćmienie Księżyca 3 czerwca.

I. 20 maja, całkowite zaćmienie Słońca, widzialne jako całkowite w Ameryce Południowej i w Afryce, u nas zupełnie niewidzialne.

II 3 czerwca, cząstkowe zaćmienie Księżyca, w Polsce dostrzegalne w niedogodnych warunkach. Początek o godz. 19.56, w Warszawie wkrótce po wschodzie Księżyca, środek godz. 20.15, koniec godz. 20.34. Największe zaćmienie wynosi tylko 0.02 średnicy Księżyca. Księżyc będzie zaćmiony od góry z lewej strony. Czas Środkowo - Europejski.

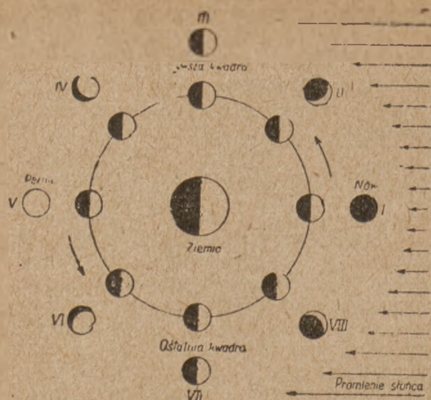
III Obrączkowe zaćmienie Słońca 12 listopada. Widzialne w Ameryce Południowej i na Oceanie Spokojnym, w Polsce niewidzialne.

Planety w przeciwstawieniu (okres najlepszej widzialności) do Słońca: JOWISZ 14 maja, SATURN 26 stycznia, URAN 16 grudnia. Mars w 1947 roku nie będzie w przeciwstawieniu.

WENUS będzie w największym odchyleniu (zachodnim) od Słońca 28 stycznia; świeci wtedy aż do września 1947 r., jako Jutrzenka, na ogół w niezbyt dobrych warunkach widzialności. W październiku zaczyna występować jako gwiazda wieczorna.

CAŁKOWITE ZAĆMIENIA KSIĘŻYCA.

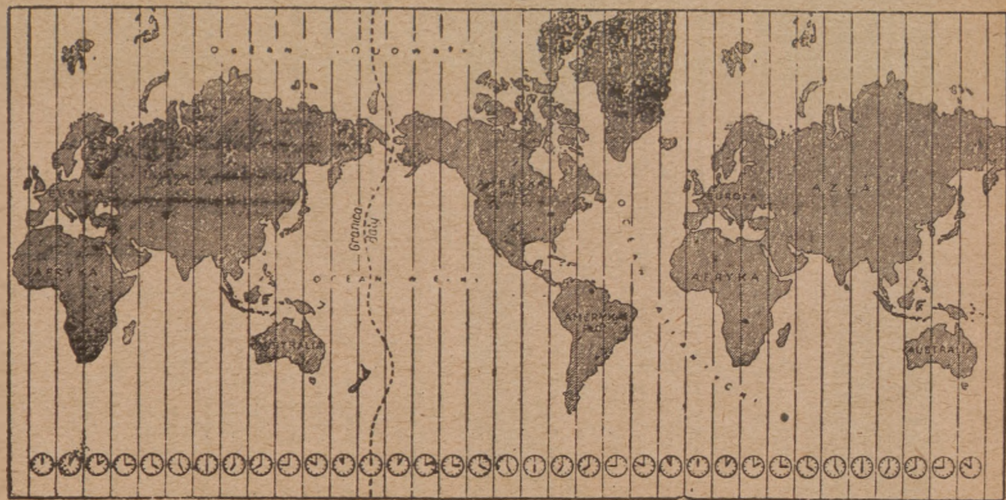
1931 r. — 2 kwietnia; 26 września.
1935 r. — 19 stycznia; 16 lipca.
1936 r. — 8 stycznia.
1938 r. — 14 maja; 7 listopada.
1939 r. — 3 maja; 28 października.
1942 r. — 3 marca; 26 sierpnia.
1945 r. — 26 grudnia.
1946 r. — 14 stycznia; 8 grudnia.
1949 r. — 13 kwietnia; 7 października
'9550 r. — 2 kwietnia; 26 września.

ODMIANY KSIĘŻYCA

w 1947 r., czas Środk.-Europ.

Pełnia 🌕	7 Stycz. g. 6	5 Maj g. 6	31 Sierp. g. 18
Ost. kwadra ☾	14 „ „ 4	13 „ „ 9	8 Wrz. g. 5
Nów 🌑	22 „ „ 10	20 „ „ 15	14 „ „ 20
Pierwsza kwadra ☽	30 „ „ 1	27 „ „ 6	22 „ „ 7
Pełnia	5 Luty g. 17	3 Czer g. 20	30 Wrz. g. 8
Ost. kwadra	12 „ „ 23	11 „ „ 24	7 Paź. g. 11
Nów	21 „ „ 3	18 „ „ 22	14 „ „ 7
Pierwsza kwa ra	28 „ „ 10	25 „ „ 13	22 „ „ 2
Pełnia	7 Marz g. 4	3 Lip. g. 12	29 Paź g. 21
Ost. kwadra	14 „ „ 19	11 „ „ 12	5 List. g. 18
Nów	22 „ „ 18	18 „ „ 5	12 „ „ 21
Pierwsza kwadra	29 „ „ 17	24 „ „ 24	20 „ „ 23
Pełnia	5 Kwiet g. 16	2 Sierp g. 3	28 List. g. 10
Ost. kwadra	13 „ „ 15	9 „ „ 21	5 Grudz. g. 2
Nów	21 „ „ 5	16 „ „ 12	12 „ „ 14
Pierwsza kwadra	27 „ „ 23	23 „ „ 14	20 „ „ 19
Pełnia			27 Grudz. g. 21

Strefy czasów (patrz uwagi na str. 10).

Uwagi do rys. „Strefy czasów".

Cała kula ziemska podzielona została na strefy, których granicami są południki co 15^0 W każdej takiej strefie obowiązuje czas środkowego południka. Czasy kolejnych stref różnią się od siebie dokładnie o 1 godzinę. W praktyce granice stref nie zupełnie są przestrzegane, a mianowicie granice te często schodzą się z granicą danego państwa. W ten sposób rozróżnia się, np.

— Czas zachodnio europejski jest to czas południka zerowego przechodzącego przez Greenwich, będącego centralnym południkiem strefy pierwszej leżącej pomiędzy południkiem 7,5^0 dług. zach. i 7,5 długości wschodniej. Obowiązuje on w Anglii, Francji, Belgii, Hiszpanii, Portugalii, Algierze i Marocco.

— Czas środkowo europejski, (C.S.E.) tj. czas strefy 2-iej obowiązujący w Polsce,, Jugosławii, Czechosłowacji, Norwegii, Danii, Szwecji, Italii, Niemczech itd.

— Czas wschodnio europejski, tj. czas strefy 3-ciej obowiązujący w Finlandii, zachodniej części ZSRR, Rumunii, Turcji, Grecji, Palestynie, Egipcie itd.

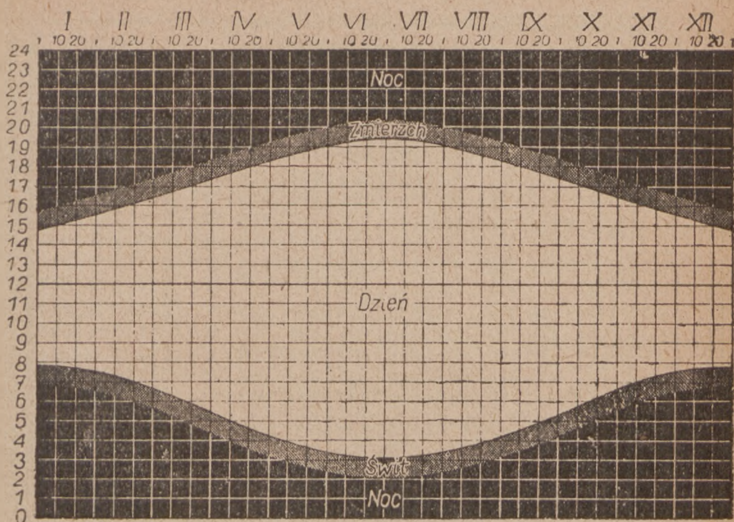
W niektórych państwach obowiązuje na czas miesięcy letnich (maj — październik) tak zwany czas letni, wyprzedzający o całą godzinę czas zimowy, który odpowiada czasowi strefowemu.

Granica daty. Przy przejściu granicy daty z zachodu na wschód jeden dzień powtarza się. Przy przejściu tej linii ze wschodu na zachód — jeden dzień zostaje dodany.

Najdłuższy dzień w roku — 22 czerwca (letnie przesilenie dnia z nocą). Najkrótszy dzień w roku — 22 grudnia (zimowe przesilenie dnia z nocą).

Dzień równy nocy 21 marca (wiosenne zrównanie dnia z nocą) 23 września (jesienne zrównanie dnia z nocą).

DZIEŃ I NOC W WARSZAWIE wg. C. S. E

Długości dni w różnych szerokościach geograficznych
od równika do równoleżnika 66° 32'

Szerokość geograficz.	Długość dnia najdłuższego	Długość dnia najkrótszego
0	12 g	12 g
5	12 17m	11 43m
10	12 35	11 25
15	12 53	11 7
20	13 13	10 47
25	13 34	10 26
30	13 56	10 4
35	14 22	9 38
40	14 51	9 9
45	15 26	8 34
50	16 9	7 51
55	17 7	6 53
60	18 30	5 30
65	21 9	2 51
66° 32'	24	0

Dla szerokości powyżej 66° 32' liczba dni, podczas których słońce wcale nie zachodzi i nie wschodzi, powiększa się, im bardziej zbliżamy się do bieguna,

Szerokość geograficz.	Słońce nie zachodzi w ciągu dni	Słońce nie wschodzi w ciągu dni
66° 32'	1	1
70	65	60
75	103	97
80	134	127
85	161	153
90	186	179

Ile dni minęło od początku roku do określonej daty?

Dni	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	1	32	60	91	121	152	182	213	244	274	305	335
2	2	33	61	92	122	153	183	214	245	275	306	336
3	3	34	62	93	123	154	184	215	246	276	307	337
4	4	35	63	94	124	155	185	216	247	277	308	338
5	5	36	64	95	125	156	186	217	248	278	309	339
6	6	37	65	96	126	157	187	218	249	279	310	340
7	7	38	66	97	127	158	188	219	250	280	311	341
8	8	39	67	98	128	159	189	220	251	281	312	342
9	9	40	68	99	129	160	190	221	252	282	313	343
10	10	41	69	100	130	161	191	222	253	283	314	344
11	11	42	70	101	131	162	192	223	254	284	315	345
12	12	43	71	102	132	163	193	224	255	285	316	346
13	13	44	72	103	133	164	194	225	256	286	317	347
14	14	45	73	104	134	165	195	226	257	287	318	348
15	15	46	74	105	135	166	196	227	258	288	319	349
16	16	47	75	106	136	167	197	228	259	289	320	350
17	17	48	76	107	137	168	198	229	260	290	321	351
18	18	49	77	108	138	169	199	230	261	291	322	352
19	19	50	78	109	139	170	200	231	262	292	323	353
20	20	51	79	110	140	171	201	232	263	293	324	354
21	21	52	80	111	141	172	202	233	264	294	325	355
22	22	53	81	112	142	173	203	234	265	295	326	356
23	23	54	82	113	143	174	204	235	266	296	327	357
24	24	55	83	114	144	175	205	236	267	297	328	358
25	25	56	84	115	145	176	206	237	268	298	329	359
26	26	57	85	116	146	177	207	238	269	299	330	360
27	27	58	86	117	147	178	208	239	270	300	331	361
28	28	59	87	118	148	179	209	240	271	301	332	362
29	29	60	88	119	149	180	210	241	272	302	333	363
30	30		89	120	150	181	211	242	273	303	334	364
31	31		90		151		212	243		304		365

Przykład:

22 lipca jest 203 dniem roku zwyczajnego.

W latach przestępnych do liczby dni od 1 marca należy dodać 1.

Ile jest dni od jednej daty do drugiej?

Miesiące	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Styczeń	—	31	59	90	120	151	181	212	243	273	304	334
Luty	334	—	28	59	89	120	150	181	212	242	273	303
Marzec	306	337	—	31	61	92	122	153	184	214	245	275
Kwiecień	275	306	334	—	30	61	91	122	153	183	214	244
Maj	245	276	304	335	—	31	61	92	123	153	184	214
Czerwiec	214	245	273	304	334	—	30	61	92	122	153	18
Lipiec	184	215	243	274	304	335	—	31	62	92	123	153
Sierpień	153	184	212	243	273	304	334	—	31	61	92	122
Wrzesień . . .	122	153	181	212	242	273	303	334	—	30	61	91
Październik . .	92	123	151	182	212	243	273	304	335	—	31	61
Listopad	61	92	120	151	181	212	242	273	304	334	—	30
Grudzień . . .	31	62	90	121	151	182	212	243	274	304	335	—

SPOSÓB OBLICZANIA:

Daty podobne: Np. — ile jest dni od 3 maja do 3 września? W pierwszej kolumnie znajdź miesiąc „maj". Na linii tego miesiąca w prawo jest szereg cyfr. Znajdź tę, która jest pod miesiącem „wrzesień". Jest to 123. Tyle dni jest od 3 maja do 3 września.

Daty różne: Należy najpierw obliczyć ilość dni dla dat podobnych. Potem dodać, lub odjąć pozostałe dni. Np. ile jest dni od 22 lipca do 15 sierpnia?

Od 22 lipca do 22 sierpnia byłoby 31 dni, natomiast do 15 sierpnia jest o 7 dni mniej, czyli 24 dni.

Albo: ile jest dni od 15 sierpnia do 24 grudnia? 122+9=131 dni.

ROK W PRZYRODZIE

Moje ważniejsze spostrzeżenia

Data	Miejscowość	Co zauważyłem	Uwagi
		Ostatnia kąpiel rzeczna	
		Odlot jaskółek	
		Odlot skowronków	
		Pierwszy przymrozek	
		Ostatni kwiat w ogrodzie	
		Pierwszy śnieg	
		Rzeka zamarzła	
		Przylot gili	
		Lody ruszyły	
		Pierwszy skowronek	
		Ostatni przymrozek	
		Kwitnienie leszczyny	
		Kwitnienie wierzby	
		Kwitnienie przebiśniegu	
		Kwitnienie fiołków	
		Początek robót w polu	
		Pierwsze jagody (jakie?)	
		Pierwsze jabłka	
		Pierwsze gruszki	
		Przylot bocianów	
		Przylot jaskółek	
		Pierwszy motyl (jaki?)	
		Pierwsza kąpiel	
		Pierwsza burza z błysk.	
		Początek żniw	
		Pierwsze jarzębiny	
		Kwitnienie wrzosów	

MIEJ OCZY OTWARTE I ZAPISUJ DATY!

PLAN CODZIENNYCH MOICH ZAJĘĆ

Mierz siły na zamiary — — Nie zamiar według sił!

Godz.	Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
6.00							
7.00							
8.00							
9.00							
10.00							
11.00							
12.00							
13.00							
14.00							
15.00							
16.00							
17.00							
18.00							
19.00							
20.00							
21.00							
22.00							
23.00							

DNI, O KTÓRYCH CHCIAŁBYM PAMIĘTAĆ W CIĄGU ROKU SZK. 1946/47

Mies.	1946				1947	
Dzień	IX	X	XI	XII	I	II
1	N			N	S	
2			S			N
3			N			
4						
5					N	
6		N			S	
7						
8	N			N		
9						N
10			N			
11						
12					N	
13		N				
14						
15	N			N		
16						N
17			N			
18						
19					N	S
20		N				
21						
22	N			N		
23						N
24			N			
25				S		
26				S	N	
27		N				
28						
29	N			N		
30						
31						

1947						Mies.
III	IV	V	VI	VII	VIII	Dzień
		S	N			1
N						2
		S			N	3
		N				4
			S			5
	N			N		6
	S					7
			N			8
N		S				9
					N	10
		N				11
						12
	N			N		13
						14
		S	N		S	15
N						16
					N	17
		N				18
						19
	N			N		20
						21
			N	S		22
N						23
					N	24
		N				25
		S				26
	N			N		27
						28
			N			29
N						30
					N	31

Dni imienin Rodziców, Rodzeństwa, Przyjaciół, terminy wypracowań, zbiórek, zebrań, daty uroczystości szkolnych i t. p. oznacz naprzykład tak: V ○ < × || + □

UWAGA; litery N na wykresie oznaczają niedziele
S — święta lub dni wolne od zajęć.

ROK MOICH WYDATKÓW

Rodzaj wydatku	Kwota		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1. Organizacyjne .														
2. Prenumeraty .														
3. Składki okoliczn.														
4. Książki naukowe														
5. Powieści, poezje														
6. Listy														
7. Gry														
8. Przybory sport. .														
9. Rozrywki kult. .														
10. Wycieczki . . .														
12.														
11.														
Razem:														

W 1947 roku wydałem .... zł .... gr

Uwaga: Każdą wydaną kwotę zap'sz dla pamięci w dniu wypłaty w kalendarium. W końcu miesiąca oblicz, ile wydałeś — na jakie cele i wpisz rezultaty, jak wyżej.

ALFABETYCZNY SPIS NIEKTÓRYCH IMION

Adama 24.12
Adolfa 17.6
Agaty 5.2
Agnieszki 21.1
Albiny 16.12
Albina 1.3
Aleksandra 26.2
Aleksego 17.2, 17.7
Alfreda 14.12
Alfonsa Lig. 2.8
Aliny 16.6
Alojzego Gonz. 21.6
Ambrożego 7.12
Anastazego 22.1, 1.5
Anastazji 15.4
Anatola 20.3, 3.7
Andrzeja Boboli 16.5
Anieli 30.3, 31.5, 18.11
Anny 26.7
Antoniego z Padwy 13.6
Anzelma 18.3, 21.4
Apolinarego 21.7
Apolonii 9.2
Arkadiusza 12.1
Augustyna 28.5, 28.8
Albiny 31.3
Barbary 4.12
Bartłomieja 24.8
Bazylego Wielk. 14.6
Benedykta 21.3, 16.4, 12.11
Bernarda 20.8
Błażeja 3.2
Bogum. 13.1, 18.4, 10.6
Bogusława 22.3, 23.9
Bohdana 6.2
Bonawentury 14.2
Bonifacego 14.5, 15.6
Bożeny 14.3
Bronisława 18.8, 1.9
Brygidy 1.2, 8.10
Cecylii 22.11
Cezariusza 25.2
Cypriana 16.9, 26.9
Czesława 12.1, 20.4
Dominika 4.8
Doroty 6.2
Dionizego 8.4, 26.12, 9.10
Edmunda 16.11, 30.10
Edwarda 13.10
Eleonory 21.2
Elżbiety 8.7, 5.11, 19.11
Emila 22.5, 15.9, 6.10
Eugenii 25.12, 13.9
Eugeniusza 4.1, 4.3, 2.5
Eustachego 16.6, 20.9, 20.10
Ewy 24.12
Feliksa 14.7, 19.7, 14.1
Filipa apost. 1.5, 26.5
Florentyny 20.6
Floriana 4.5
Franciszka Sal. 21.1
Franciszka à Paulo 2.4
Franciszki Rzym. wd. 9.3
Genowefy 3.1
Grzegorza W. 12.03
Heleny 2.3, 22.5
Henryka b. 19.1
Hieronima 30.9
Hilarego 14.1
Hipolita 2.12, 3.2, 13.8
Huberta 3.11
Idziego op. 1.9
Ignacego Loj. 31.7
Ireneusza 28.6
Ireny 5.5, 20.10
Iwona 19.5
Izabeli 3.9
Jacka m. 10.2
Izydora b. 4.4
Jadwigi wd. 16.10
Jakuba młod. ap. 25.7
Jana Chryzostoma 27.1
Jana Nep. m. 16.5
Jana Chrzciciela 24.6
Jana Kant. w. 20.10
Jerzego 19.4, 23.5

Józefa Obl. N. M. P. 19.3
Juliana m. 7.1
Julianny p. m. 16.2
Julii p. m. 22.5
Justyna 14.4
Justyny 7.10, 30.11
Karola Bor. 4.11
Katarzyny Sen. 30.4
Kazimierza 4.3
Kazimiery 21.8
Konrada w. 19.2
Konstantego 11.3, 29.1
Kornela 15.9
Leokadii 9.12
Leona b. w. 20.2
Leonarda w. 6.11, 27.11
Leopolda 5.11
Ludwika kr. 25.8
Łukasza ewang. 18.10
Macieja ap. 24.2
Małgorzaty z Kort. 22.2
Marcina 11.11
Marka ew. 25.4
Marty m. 19.1
Mariana w. 19.8
Marii Oczyszcz. 2.2
Marii Narodzenie 8.9
Marii Ofiarowanie 21.11
Marii Niepokalanej Pocz. 8.12
Marii Magdaleny 22.7
Mateusza ap. w. 21.9
Michała Arch. 29.9
Mieczysława 1.1
Natalii 27.7, 1.12
Nikodema 3.8
Olimpii 17.12
Pankracego 12.5
Pawła apost.
Pelagii 11.3
Piotra Ks. Ap. 29.6
Rafała Arch. 24.10
Roberta op. 7.6
Rocha 16.8
Romana op. 28.2
Romualda 7.2
Rozalii 4.9
Róży Lim. 6.3, 30.8
Sabiny męcz. 27.10
Salomei księż. 17.11
Seweryna op. i b. 8.1
Stanisława b. 8.5
Stanisława Kostki 13.11
Stefana kr. 2.9
Sylwestra I p. w. 31.12
Szczepana 26.12
Szymona ap. 28.10
Szymona Słupn. w. 3.9
Tadeusza ap. 28.10
Tekli 26.3
Teodora m. 7.2
Teofila 28.2, 5.3, 22.7
Teresy od Dz. J. 3.10
Tomasza ap. 21.12
Tomasza z Akw. 7.3
Tytusa b. w. 6.2, 4.1
Urszuli p. m. 21.10
Wacława 15.4
Walentego kapł. m. 14.2
Walentyny p. m. 25.7
Walerego b. w. 28.1
Waleriana m. 14.4
Walerii m. 28.4
Wandy 23.6
Wawrzyńca w. 22.7
Weroniki p. 13.1
Wiesława 22.5, 7.6
Wiktora 25.2, 12.4
Wincentego m. 22.1
Wincentego à Paulo 19.7
Wita m. 15.6
Władysława kr. w. 27.6
Włodzimierza w. 15.7
Wojciecha b. i m. 23.4
Zachariasza pr. 6.9
Zbigniewa 1.4
Zdzisława 29.1, 28.11, 16.12
Zofii 15.5
Zuzanny p. m. 11.8
Zygmunta kr. 2.5
Zyty p. 27.4

JULIAN TUWIM

(Wyjątki z poematu „Kwiaty polskie")

MODLITWA

* * *

Daj nam uprzątnąć dom ojczysty,
Tak z naszych zgliszcz i ruin świętych
Jak z grzechów naszych, win przeklętych.
Niech będzie biedny, ale czysty,
Nasz dom z cmentarza podźwignięty.

* * *

Daj pracującym we władanie
Plon pracy ich we wsi i miastach,
Bankierstwo rozpędź — i spraw Panie,
By pieniądz w pieniądz nie porastał.
Pysznych pokora niech uzbroi,
Pokornym gniewnej dumy przydaj.
Poucz nas, że pod słońcem Twoim
„Nie masz Greczyna ani Żyda".

* * *

Piorunem ruń — gdy w imię sławy
Pyszałek chwyci broń do ręki.
Nie dopuść, żeby miecz nieprawy
Miał za rękojeść krzyż Twej męki.

* * *

Lecz nade wszystko — słowom naszym,
Zmienionym chytrze przez krętaczy,
Jedyność przywróć i prawdziwość:
Niech prawo zawsze prawo znaczy,
A sprawiedliwość — sprawiedliwość.
Niech więcej Twego brzmi imienia
W uczynkach ludzkich niż w ich pieśni.
Głupcom odejmij dar marzenia,
A sny szlachetnych ucieleśnij.

Było tak:

w 1939 r. **dn. 1 września — Niemcy zdradziecko napadli na Polskę.**

dn. 2 września — padł Grudziądz; śląski okręg przemysł. zajęty przez Niemców.

dn. 3 września — Anglia i Francja wypowiedziały wojnę Niemcom. W Bydgoszczy volksdeutsche z „piątej kolumny“ napadają zdradziecko na nasze oddziały.

dn. 6 września — Niemcy zajęli Bydgoszcz i Kraków.

WRZESIEŃ 1946

Wsch. sł. 4.44—Zach. sł. 18.26

NIEDZIELA **1** Bronisława, Augusta	Święto Odrodzonego Lotnictwa Polskiego
PONIEDZIAŁEK **2** Juliana, Stefana	
WTOREK **3** ☽ Szymona, Joachima	
ŚRODA **4** Rozalii, Róży,	
CZWARTEK **5** Doroty, Wawrzyńca	
PIĄTEK **6** Eugeniusza, Zachar.	W 1944 r. ogłoszono dekret o reformie rolnej.
SOBOTA **7** Melchiora, Reginy	W 1940 r. padło bohaterskie Westerplatte, walczące przez 7 dni z nawałą niemiecką.

„Historia i doświadczenia obecnej wojny dowodzą, że przed naporem germańskiego imperializmu ochronić może tylko zbudowanie wielkiej słowiańskiej tamy, której podstawą będzie porozumienie polsko-sowiecko-czechosłowackie".

(Manifest P. K. W. N.).

Było tak:

w 1939 r. **dn. 8 września** — Pierwsze czołgi niem. na ulicach Warszawy zwalczyła ludn. cywilna butelkami z benzyną.

dn. 9 września — Padła Łódź i Radom.

w 1941 r. **dn. 9 września** — Leningrad otoczony przez Niemców.

w 1943 r. **dn. 8 września** — Włochy skapitulowały.

w 1944 r. **dn. 9 września** — Marsz. Tito wydał rozkaz o rozpoczęciu powszechnego powstania w Serbii.

dn. 11 września — Wojska sojusznicze przekroczyły granicę niem. na zachód od Trewiru.

dn. 12 września — Atak I Armii W. P. na Pragę.

dn. 13 września — Niemcy wysadzili mosty na Wiśle w Warszawie.

dn. 14 września — Wyzwolenie Pragi przez Oddziały I Armii W. P. i wojska radzieckie.

CHŁOPSKA REFORMA ROLNA.

W przedwojennej Polsce na 1 chłopa przypadał średnio 1 ha ziemi, natomiast na każdego członka rodziny obszarniczej przypadało 145 ha ziemi. Prawie 7,5 miliona chłopów nie posiadało ziemi wcale lub miało jej mniej niż 2 ha na rodzinę złożoną z 4—5 osób.

Natomiast 15 tysięcy rodzin obszarniczych posiadało majątki o średniej pow. 665 ha.

Dekret PKWN z dn. 6.IX.1944 r. o reformie rolnej obejmował okrągło 2.088 tysięcy ha ziemi ornej. Wyłączono od parcelacji na podstawie art. 15 dekretu 323.000 ha, przeważnie dóbr martwej roli, na cele specjalne przeznaczono 144.000 ha, rozparcelowano 1.320.000 ha, a pozostało jeszcze do rozparcelowania 299.000 ha.

Z ziemi tej utworzono nowych gospodarstw dla służby folwarcznej 97.000 (505.000 ha) i dla bezrolnych 49.000 (165.000 ha). Resztę ziemi podzielono między gospodarstwa karłowate, małorolne i średniorolne, 72.000 gospodarstw karłowatych otrzymało 113.000 ha, 106.000 małorolnych — 197.000 ha i 20.000 średniorolnych — 38.000 ha. Poza tym stworzono 5.659 gospodarstw dla ogrodników i rzemieślników, którzy otrzymali 8.299 ha i przydzielono 1.615 działek budowlanych pracownikom miejskim i robotnikom. W rezultacie 354.000 rodzin, czyli około półtora miliona ludzi, otrzymało nowe gospodarstwa względnie poprawiło swą sytuację materialną.

Już nigdy nie powróci chłop pod ekonomski bat.

W R Z E S I E Ń 1946

NIEDZIELA **8** Narodz. NMP., Teof.	Wsch. sł. 4.56—Zach. s. 18.10
PONIEDZIAŁEK **9** Piotra Klawera, Jacka	
WTOREK **10** Łukasza, Mikołaja	
ŚRODA **11** Adolfa, Jacka, Teodory	
CZWARTEK **12** Imienia NMP., Gwin.	
PIĄTEK **13** Filipa, Eugenji, Aleks.	
SOBOTA **14** Podw. Św. Krzyża	

„Rodacy! Aby przyśpieszyć odbudowę Kraju i zaspokoić odwieczny pęd chłopstwa polskiego do ziemi, Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego przystąpi natychmiast do urzeczywistnienia na terenach wyzwolonych szerokiej reformy rolnej".

(Manifest P. K. W. N.)

Było tak:

w 1939 r. **dn. 17 września** — Niemcy zajęli twierdzę Brześć n.Bugiem. Rydz-Śmigły i rząd z prez. Mościckim uciekli do Rumunii.

dn. 19 września — Gdynia padła.

w 1944 r. **dn. 17 września** — 1 spotkanie Roosevelta i Churchilla w Quebecu.

dn. 19 września — Desant oddz. I Armii W. P. na Czerniakowie.

dn. 21 września — Powstańcy warszawscy opuścili Czerniaków, wycofując się kanałami na Mokotów.

MIŁE ZŁEGO POCZĄTKI... LECZ KONIEC ŻAŁOSNY

Od tysiąca lat Niemcy maszerowali na nasze ziemie. Rycerze margrabiego Gerona, krzyżackie knechty, pruskie pułki Fryderyka II-go, wilhelmowskie żołdactwo w pikelhaubach, i wreszcie hitlerowscy bandyci — wszyscy jednakowo nieśli Polsce śmierć i zagładę: (patrz str. 28, 52, 36, 44)

W R Z E S I E Ń 1946

NIEDZIELA **15** NMP. Bolesnej, Albina	Wsch. sł. 5.09—Zach. sł. 17.54
PONIEDZIAŁEK **16** Cypriana, Korn. Łucji	
WTOREK **17** Justyna, Św. Franciszka	
ŚRODA **18** Ireny, Józefa, Zofii	
CZWARTEK **19** ☾ Konstancji, Marii	
PIĄTEK **20** Eustachego, Filipiny	
SOBOTA **21** Mateusza, (Aleks.Jan.)	

WIEKI MÓWIĄ...

Słyszymy liczne głosy, wykrzykujące, że to krzywda właścicieli, ruina uboższych, pogwałcenie własności, którą wszelkie prawo zabezpiecza, a którą pewnie i prawodawstwo ludu umocuje. Tak jest, ale jeżeli jest wszędzie prawo własności niemniej jest w naturze rzeczy prawo wywłaszczenia.

(Lelewel Joachim. Patrz str. 29))

Było tak:

w 1939 r. **dn. 25 września** — Marsz. niem. Kesselring wydał rozkaz bezwzględnego bombardowania Warszawy.

dn. 27 września — Załoga Warszawy skapitulowała, by uchronić ludność cywilną i miasto od zagłady.

dn. 28 września — Modlin padł.

w 1944 r. **dn. 28 września** — Komunikat d-twa A. K. o pertraktacjach z Niemcami. Mokotów skapitulował.

Zbójeck: pochód Hitlera w Europie

Państwa napadnięte	Powierzchnia w tys. km²	Ludność w mil.	Jak długo trwał okres zbrojny	Data napaści
1. Austria . . .	84	7	bez oporu	12.III.1938 r.
2. Czechosłowacja	140	15	„ „	29.IX.1938 r. 15.III.1939 r.
3. Polska	388	33	do 6. X. 1939 r.	1.IX.1939 r. Warszawa skapitulowała 27.IX 1939 r. Bój pod Krzywdą 5.X 1939 r.
4. Dania	43	3,7	bez oporu	9.IV.1940 r.
5. Norwegia . .	323	3	24 dni	9.IV.-2.V.1940 r. na płn. do 10.VI 1940 r.
6. Holandia . . .	34	8,4	6 dni	10.V.-15.V. 1940 r.
7. Belgia	30	8,3	19 dni	10 V.-28.V 1940 r.
8. Luksemburg .	3	0,3	1 dzień	10.V.1940 r.
9. Francja . . .	551	42	44 dni	10.V.-22.VI 1940 r.
10. Jugosławia . .	249	15	18 dni	6.IV.-23.IV. 1941 r.
11. Grecja	130	6,7	27 dni	6 IV.-2.V.1941 r.

WRZESIEŃ 1946

NIEDZIELA **22** Tomasza v. Hipolita	Wsch. sł. 5.21—Zach. sł. 17.38
PONIEDZIAŁEK **23** Konstantego, Tekli	
WTOREK **24** NMP od w. niew.	
ŚRODA **25** Ładysława z G. Aureli	
CZWARTEK **26** Cypriana, Justyny	
PIĄTEK **27** Damiana, Kośmy Mar.	
SOBOTA **28** Wacława, Eustachego	

WIEKI MÓWIĄ...

Towarzyskość i ojczyzna wymaga po właścicielach zrzeczenia się tej ziemi na rzecz ludu, którą oni nazwali swą własnością, a którą lud posiadał, zrzec się jej tak, aby już nic na niej prywatnego nie ciążyło. A wy, coście gotowi pierwsi to poświęcenie dopełnić, wołajcie do tego innych, skłaniajcie, przekonywujcie, zniewólcie i przymuście.

Joachim Lelewel (1786—1861) znakomity polityk polski XIX w., prof. uniw. warszawskiego i wileńskiego.

Było tak:

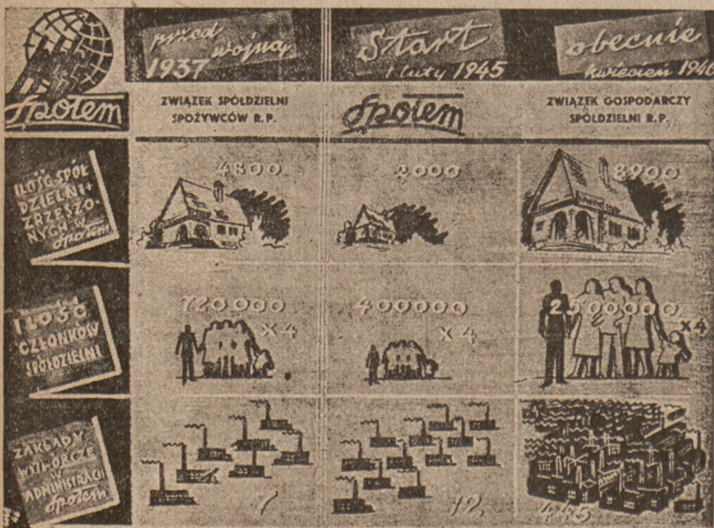
w 1939 r. **dn. 1 paźdz.** — Załoga Helu skapitulowała.
5 paźdz. — Oddziały gen. Klaberga złożyły broń pod Kockiem.

w 1943 r. **dn. 1 paźdz.** — Włochy wystąpiły przeciw Niemcom, 5 Armia ameryk. zajęła Neapol.

w 1944 r. **dn. 1 paźdz.** — Żoliborz zaprzestał walk.
dn. 2 paźdz. — Bor - Komorowski skapitulował, pozostawiając bohaterskich powstańców i ludność Warszawy na żer Niemcom.
dn. 5 paźdz. — Desant aliancki na półwysep Peloponez w Grecji.

Na Dzień Spółdzielczości.

Czy wiesz że: od 1895 r. istnieje Międzynarodowy Związek Spółdzielczy, który w 1938 r. zrzeszał 72.000 organizacyj spółdzielczych z 29 państw. 72 miliony rodzin było członkami M. Z. S., a jeśli przyjmiemy, że rodzina liczy średnio 4 — 5 osób, to ilość spółdzielców zrzeszonych w M. Z. S. wyniesie 300 milionów.

W R Z E S I E Ń 1946

NIEDZIELA **29** Micha'a Arch.	Wsch. sł. 5.32—Zach. sł. 17.21
PONIEDZIAŁEK **30** Grzegorza, Hieronim.	

P A Ź D Z I E R N I K 1946

WTOREK **1** NMP. Różańc. Jan z D.	
ŚRODA **2** Aniol. Stróż. Teofila	
CZWARTEK **3** ☽ Teresy od Dz. J.	
PIĄTEK **4** Franciszka z Asyżu	
SOBOTA **5** Placyda, Apolinarego	

„To, co kapitalizm i niewola niszczy, mianowicie dobrobyt i szlachetność życia — to ratuje i buduje na nowo kooperatyzm, współdziałanie przyjaźni ludzkich.
Są te dwie potęgi, dwie moce zła i dobra, które zmagają się ze sobą o panowanie nad światem.
Jedna — przez egoizm — szerzy ciemnotę i nędzę, druga — przez przyjaźń— szerzy wolność i siłę

(Edward Abramowski (1868—1918) Czołowy teoretyk spółdzielczy w Polsce, wyjątek z tomu 1-go „Pism")

Szlak bojowy 1 Armii Wojska Polskiego. Od Lenino do Berlina.

PAŹDZIERNIK 1946

NIEDZIELA **6** Brunona, Emila, Marii	Wsch. sł. 5.43—Zach. sł. 17.04
PONIEDZIAŁEK **7** Julii, Justyny, Marka	
WTOREK **8** Nestora, Pelagii, Bryg.	
ŚRODA **9** Ludwika, Dionizego	**1794 – Bitwa pod Maciejowicami – Upadek Powstania Kościuszkowskiego.**
CZWARTEK **10** ☺ Franciszka B., Paulina	
PIĄTEK **11** Brunona, Emiliana	
SOBOTA **12** Eustachego, Maksymil.	**W 1943 r. BITWA POD LENINO. I Dyw. Piech. im. Tadeusza Kościuszki wraz z 1 Brygadą Artylerii im. Józefa Bema przełamała pas umocnień, zaciekle broniony przez Niemców.**

„Jak ludy pierwotne odstraszają krzykami zaćmienie słońca, tak my nieraz odpędzamy nowe idee, które nam zatruwają blask tradycji, lub jak dzieci dla rozjaśnienia mroku naszej chaty, rozkładamy po kątach świecące próchno.

(Al. Świętochowski. Patrz str. 53)

Było tak:

w 1943 r. **dn. 19 paźdz.** — Początek konferencji: Hull, Mołotow Eden w Moskwie.

w 1945 r. **dn. 16 paźdz.** — Min. Spraw Zagr. Rzymowski podpisał Statut Org. Narodów Zjednoczonych.

LEON PASTERNAK

WARSZAWSKOJE SZOSSE

Idzie, idzie to bractwo, pozbierane tułactwo,
tylko broń w słońcu z dala się iskrzy,
garść sucharów i pakuł, para onuc w plecaku,
jak buława spoczywa w tornistrze.

Kurz zaciemnia niebiosa. Nie zwyczajna to szosa
nie zdeptane prowadzą nas szlaki,
przez wertepy, przez lasy, idzie wojsko — Polacy,
tak nazwani tu — bratia Palaki —

Idą chłopy i pany, idą razem zbratane,
idą z lagrów, z posiołków, z zesłania,
idą śląskie pieruny, osiwiałe leguny,
wspólnej drogi już nic nie przesłania.

U nas wszyscy koledzy, idzie więzień z Berezy,
były glina i hrabia chorąży,
idzie cieśla spod Omska, idzie ślusarz z Radomska,
hełm bojowy jednako im ciąży.

Wraca syn odzyskany, traktorzysta z Fergany,
góral z Tater i wnuk sybiraka,
zakurzona i szara, różna u nas jest wiara,
ale wiara to nie byle jaka.

Cóż, że rodak porucznik od saperów czy rusznic
mowę ojców gdzieś w tajgach zatracił?
Na biwaku gwiaździstym polonista — asystent
leczy mowę, jak rany swych braci.

Podskakuje laweta, maszeruje poeta,
bo, jak nigdy, jest o czym pomarzyć,
idzie malarz i panna, partyzancka sutanna,
pręgi potu i pyłu na twarzy.

O nic nikt cię nie pyta. Jesteś? Dobrze i kwita.
Nikt na ciebie nie spojrzy z ukosa,
bierz karabin na Niemca, hasło: Walka i zemsta!
Ba, niezwykła, niezwykła to szosa...

Więc idziemy w tę drogę, a historia pod nogę
bije z nami obcasem jak żywa
i co będzie, to będzie, jedno wiemy: my wszędzie,
gdzie się wolność bagnetem zdobywa!

17 września 1943 r. W drodze na front

PAŹDZIERNIK 1946

NIEDZIELA **13** Edwarda, Mikołaja	Wsch. sł. 5.55—Zach. sł. 16.49
PONIEDZIAŁEK **14** Dominika, Kaliksta	
WTOREK **15** Brunona, Tekli, Teresy	
ŚRODA **16** Jadwigi, (p) Ambroż.	
CZWARTEK **17** ☽ Małgorzaty, Mariana	1849 — Zgon Juliusza Słowackiego i Fryderyka Chopina.
PIĄTEK **18** Juliana, Łukasza	
SOBOTA **19** Piotra z Alk. Pelagii	

„Żołnierze są takiemi samemi chłopami lub mieszczanami (rzemieślnikami i robotnikami miejskimi), jak i my, i powinni iść razem z chłopami i mieszczanami. Żołnierze otrzymują wszystko dobre od chłopów i mieszczan, a wszystko złe od królów i panów: a więc powinni bronić chłopów i mieszczan, powinni odstąpić od królów i panów, jako od wrogów rodu ludzkiego."

Piotr Ściegienny (1800—1890), chłop z kieleckiego, ksiądz, organizator ruchu chłopskiego i pierwszej próby powstania chłopskiego. Skazany przez władze ros. na śmierć, a po złagodzeniu wyroku zesłany na ciężkie roboty w kopalniach Nerczyńskich na Syberii. Zamieszczony wyjątek z tz.: „Złotej Bulli" z 1844 r.

Było tak:

w 1944 r. **dn. 20 paźdz.** — Armia Czerwona oswobodziła Belgrad i Debreczyn.

dn. 23 paźdz. — Armia Czerwona wkroczyła do Prus Wschodnich.

Tak powstał antyhitlerowski front narodów miłujących pokój

Państwa będące w stanie wojny z Niemcami	Data rozp. działań woj.	Państwa będące w stanie wojny z Niemcami	Data rozp. działań woj.
1. Polska . . .	1. IX.1939 r.	30. Brazylia . . .	22.VIII.1942 r.
2. Wielka Bryt.	3. IX.1939 r.	31. Abisynia . .	14.XII.1942 r.
3. Francja . .	3. IX.1939 r.	32. Irak	16. I.1943 r.
4. Australia . .	3. IX.1939 r.	33. Boliwia . . .	7.XII. 943 r.
5. Indie . . .	3. IX.1939 r.	34. Iran	9. IX.1943 r.
6. Nowa Zeland.	3. IX.1939 r.	35. Włochy . . .	13. X.1943 r.
7. Unia Południ.-Afrykańska .	6. IX.1939 r.	36. Kolumbia . .	28. XI.1943 r.
8. Kanada . .	10. IX. 939 r.	37. Liberia . . .	26. I.1944 r.
9. Norwegia . .	9. IV.1940 r.	38. Rumunia . .	25.VII.1944 r.
10. Belgia . . .	10. V.1940 r.	39. Bułgaria . .	8. IX.1944 r.
11. Luxemburg .	10. V.1940 r.	40. Węgry . .	28.XII.1944 r.
12. Holandia . .	10. V.1940 r.	41. Ekwador . .	5. II.1945 r.
13. Grecja . . .	6. IV.1941 r.	42. Paragwaj . .	9. II.1945 r.
14. Jugosławia .	6. IV.1941 r.	43. Peru	11. II 1945 r.
15. ZSRR . . .	22. VI.1941 r.	44. Chile	14. II.1945 r.
16. Chiny . . .	9.XII.1941 r.	45. Urugwaj . .	15. II.1945 r.
17. USA . . .	11.XII.1941 r.	46. Wenezuela .	16 II.1945 r.
18. Costarica .	1.XII.1941 r.	47. Turcja . . .	23. II.1945 r.
19. Guatemala .	11.XII.1941 r.	48. Egipt	24. II.1945 r.
20. Kuba . . .	11.XII.1941 r.	49. Syria	26. II.1945 r.
21. Nicaragua .	11.XII.1941 r.	50. Liban	27. II.1945 r.
22. Dominika .	11.XII.1941 r.	51. Arabia Ibn-Sauda . . .	1. III.1945 r.
23. Haiti . . .	12.XII.1941 r.	52. Finlandia . .	4. III 1945 r.
24. Honduras . .	12.XII.1941 r.	53. Argentyna .	27. III.1945 r.
25. Panama . .	12.XII.1941 r.		
26. Salwador . .	12.XII.1941 r.		
27. Czechosłow.	16.XII.1941 r.		
28. Meksyk . .	2. VI.1942 r.		
29. Filipiny . .	14. VI.1942 r.		

Państwa neutralne

1. Szwecja	4. Hiszpania
2. Szwajcaria	5. Portugalia
3. Eire	6. Afganistan

PAŹDZIERNIK 1946

NIEDZIELA **20** Jana Kantego, Ireny	Wsch. sł. 6.07—Zach. sł. 16.33
PONIEDZIAŁEK **21** Urszuli, Uliny	
WTOREK **22** Filipa, Korduli, Marii	
ŚRODA **23** Ignacego, Romana	**1932 — Strajk chłopów w woj. Krakowskim, Kieleckim, Lubelskim. Trwał do dnia 30.10.1932 r.**
CZWARTEK **24** Marcina, Rafała Arch.	**1795 — Trzeci rozbiór Polski.**
PIĄTEK **25** Bonifacego, Hilarego	
SOBOTA **26** Ewarysta, Lucjana	

„Polska rzeczpospolita demokratyczna, dźwignięta dłońmi proletariatu rewolucyjnego, to najwyższy możliwy stopień rozwoju w warunkach dzisiejszych. To stworzenie własnej maszyny państwowej pod bezpośrednią władzą, lub bodaj pod bezpośrednim wpływem i kontrolą proletariatu"

(Ignacy Daszyński (1866—1936). Jeden z twórców ruchu socjalistycznego, znakomity mówca. W walce z dyktaturą przeciwstawił się w 1929 r. woli Piłsudskiego, odmawiając otwarcia obrad Sejmu pod presją gromady oficerów, która wtargnęła do gmachu Sejmu na rozkaz Piłsudskiego).

Było tak:

w 1944 r. dn. 28 października. — Oddziały I-ej Armii W. P współdziałając z Armią Czerwoną zdobywają Jabłonnę, Legionowo, Henryków, Płudy i Choszczówkę.

NA DZIEŃ ZADUSZNY

APEL POLEGŁYCH.

BOHATEROWIE! MĘCZENNICY! POLEGLI! ŻOŁNIERZE! BOJOWNICY DEMOKRACJI! WYMORDOWANY LUDU POLSKI!

Wzywamy Was do apelu w wolnej, niepodległej, demokratycznej Polsce!

Meldujemy, ślubujemy i zobowiązujemy się za najcenniejszą Waszej krwi ofiarę, za cierpienia Wasze — Ojczyźnie — Polsce złożone, wywdzięczyć pracą, pracą usilną, pracą ze wszystkich sił naszych, pracą nową.

BOHATEROM 1939 roku, Ludowi płonącej Warszawy, Kobietom, Dzieciom i wszystkim Poległym w obronie Kraju

CZEŚĆ I CHWAŁA!

ŻOŁNIERZOM poległym w walce z hordami hitlerowskimi, bohaterom Kutna, Westerplatte i Helu —

CZEŚĆ I CHWAŁA!

ŻOŁNIERZOM, którzy polegli na obczyźnie z obrazem Polski w sercu, w gorących piaskach Sahary — Tobruk. W lodowych fiordach Norwegii — Narwik W dzikich niedostępnych górach — Monte - Cassino.

ŻOŁNIERZOM I DYWIZJI, „KOŚCIUSZKOWCOM", poległym pod Lenino.

ŻOŁNIERZOM, którzy wybrali najkrótszą drogę do Polski i w zwycięskim marszu przekroczyli Bug —

CZEŚĆ I CHWAŁA!

MORDOWANYM przez hitlerowskich siepaczy w imię największej hańby ludzkości — „rasizmu". Bohaterom i Bojownikom Warszawskiego Ghetta, tragicznemu Ludowi Żydowskiemu —

CZEŚĆ I CHWAŁA!

POWSTAŃCOM Warszawy, którzy w szlachetnym porywie odwetu z determinacją i heroizmem ginęli. Kobietom i Dzieciom Warszawy, które na ogniowych placówkach walczyły i ginęły.

PARTYZANTOM i bojownikom o Niepodległość i Demokrację. Tym, którzy w bohaterskich bojach polegli, torując nam drogę do wolności.

UMĘCZONYM chłopom ziemi Kieleckiej, Lubelszczyzny, Umęczonej Ziemi Zamojskiej —

CZEŚĆ I CHWAŁA!

PAŹDZIERNIK 1946

NIEDZIELA **27** Sabiny, Florencjusza	Wsch. sł. 6.20—Zach. sł. 16.18
PONIEDZIAŁEK **28** Anastazji, Szym. Tad.	Święto państwowe Czechosłowacji (Rocznica odrodzenia państwa w r. 1918).
WTOREK **29** Chrystusa Kr. Maksym.	
ŚRODA **30** Alfonsa, R. Marcela	
CZWARTEK **31** Antoniny	1945 — Zgon wiceprzezydenta KRN Wincentego Witosa.

LISTOPAD 1946

PIATEK **1** Wszystkich Święt.	
SOBOTA **2** ☽ Dzień Zaduszny	

ROBOTNIKOM, inteligentom, uczonym, artystom, którzy nieugięci stali na straży polskości, ginąc w komorach gazowych, krematoriach Oświęcimia, Treblinki, Majdanka, Dachau, Mathausen, Rawensbrück

CZEŚĆ I CHWAŁA!

BRACIOM Żołnierzom i Oficerom Armii Czerwonej, którzy w sojuszu z odrodzonym Wojskiem Polskim złączyli krew swą z krwią i ziemią polską, którzy uwolnili nas od szarańczy hitlerowskiej

CZEŚĆ I CHWAŁA!

Było tak:

w 1943 r. dn. 6 listop. — Kijów wyzwolony przez Armię Czerwoną.

w 1944 r. dn. 7 listop. — Roosevelt poraz trzeci wybrany prezydentem Stanów Zjednoczonych.

w 1944 r. dn. 9 listop. — Powstanie UNRRA.

ADMINISTRACJA POMOCY I ODBUDOWY NARODÓW ZJEDNOCZONYCH UNRRA.

Plan pomocy UNRRA dla Polski.

Przewidywał	w dziale	żywności	dostawy	za	167	mil. dol.
„	„	przemysłu	„	„	114	„ „
„	„	odzieży	„	„	82	„ „
„	„	rolnictwa	„	„	77	„ „
„	„	sanitarnym	„	„	30	„ „
		Razem			471	mil. dol.

Z tego otrzymaliśmy:

W roku 1945 1/10 płatnych dostaw. A do końca II kw 1946 r. 50 proc. planu dostaw na łączną kwotę 235 mil. dol.

Pomoc dla innych państw przewidywała dostawy dla Chin za 562 mil. dol., dla Jugosławii — 430 mil. dol., Włoch — 409 mil. dol., Grecji — 335 mil. dol., Czechosłowacji — 275 mil. dol., Ukrainy — 158 mil. dol., Austrii — 75 mil. dol., Białorusi — 50 mil. dol., Albanii — 28,5 mil. dol.

„Polska posiada słuszne prawo do tej pomocy, prawo oparte na jej heroizmie, poświęceniach i ofiarach, poniesionych podczas wspólnych zmagań Narodów Zjednoczonych". (Z mowy szefa delegacji UNRRA p. Menszikowa z okazji podpisania umowy między Polską a UNRRA w dn. 14 września 1945 r. w Warszawie).

LISTOPAD 1946

NIEDZIELA
3
Huberta, Teofila

Wsch. sł. 6.32—Zach. sł. 16.05

PONIEDZIAŁEK
4
Karola Boromeusza

WTOREK
5
Bogumiła, Elżbiety

ŚRODA
6
Leonarda, Feliksa

CZWARTEK
7
Adolfa, Gotfryda

1917 — Wielka Rewolucja Październikowa (25 październik wg. starego stylu) w Rosji.

1918 — Powstanie Rządu Ludowego Republiki Polskiej w Lublinie.

PIĄTEK
8
Sewera, Wiktoryna

SOBOTA
9
Teodora, Ursyna

„W nowej Polsce musi być zapewniony decydujący wpływ na losy państwa masom ludowym: chłopom, robotnikom i pracownikom umysłowym. Ustrój polityczny i struktura społeczno-gospodarcza Polski muszą raz na zawsze wykluczyć możliwość istnienia uprzywilejowanych grup społecznych, dążących do zagarnięcia władzy politycznej i panowania gospodarczego".

(„Manifest Wolności". Pierwszy polityczny dokument podziemnego ruchu robotniczego ogłoszony „gdzieś w Polsce" dnia 7 listop. 1939 r.)

NADCHODZĄ WYBORY...

Już w dniu 30-go czerwca

W GŁOSOWANIU LUDOWYM NARÓD WYPOWIEDZIAŁ SIĘ ZDECYDOWANIE ZA UTRZYMANIEM DEMOKRATYCZNEGO USTROJU PAŃSTWA.

KARTA DO GŁOSOWANIA LUDOWEGO

a) Czy jesteś za zniesieniem Senatu — *tak*

b) Czy chcesz utrwalenia w przyszłej konstytucji ustroju gospodarczego, zaprowadzonego przez reformę rolną unarodowienie podstawowych gałęzi gospodarki krajowej z zachowaniem ustawowych uprawnień inicjatywy prywatnej — *tak*

c) Czy chcesz utrwalenia zachodnich granic Państwa Polskiego na Bałtyku Odrze i Nysie Łużyckiej — *tak*

TAKIE BYŁY PYTANIA

A odpowiedź taka:

Uprawnionych do głos.	— 13.160.451
Głosowało	— 11.857.986
Głosów nieważnych	— 327.435
Głosów ważnych	— 11.530.551

Pytanie	TAK		NIE	
I	7.844.522	68.2%	3.686.029	31.8%
II	8.896.105	77.3%	2.634.446	22.7%
III	10.534.697	94.2%	995.854	5.8%

L I S T O P A D 1946

NIEDZIELA **10** Andrzeja z Aw. Leona		Wsch. sł. 6.46—Zach. sł. 15.54
PONIEDZIAŁEK **11** Bartłomieja, Marcina		
WTOREK **12** Marcina, Mateusza		
ŚRODA **13** Stanisława K., Mikołaja		
CZWARTEK **14** Józefata K., Wawrzyn.		
PIĄTEK **15** Eugeniusza, Gertrudy		
SOBOTA **16** NMP. Ostrobr, Marka		

WIEKI MÓWIĄ...

„Ludu polski! Wybiła godzina Twego czynu. Weź wielkie dzieło wyzwolenia Twej ziemi, przesiąkłej potem i krwią Twych ojców i praojców w swe spracowane, mocne dłonie i przekaż następnym pokoleniom wielką i wolną, zjednoczoną Ojczyznę.

Stań jak jeden mąż do czynu, nie poskąp wielkiemu dziełu wyzwolenia Polski i pracującego w niej człowieka, ani mienia, ani ofiar, ani życia."

(Manifest Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej Lublin—Kraków, dn. 7 listopada 1918 r.)

Było tak:

w 1942 r. dn. 19 listop. — Przełom w dziejach wojny. Niemcy ponieśli decydującą klęskę na pd. od Stalingradu w t. zw. „stepach kałmuckich".

w 1945 r. dn. 20 listop. — Rozpoczęcie rozprawy sądowej w Norymberdze przeciw zbrodniarzom wojennym.

W 1946 R. W NORYMBERDZE ZAPADŁ WYROK NA ZBRODNIARZY HITLEROWSKICH

I rząd: Goering, Hess, Ribbentrop, Keitel, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Funk, Schacht.
II rząd: Doenitz, Raeder, Jodl, Papen, Neurath, Fritsche.

rys. Kukryniksy („Krokodyl").

LISTOPAD 1946

NIEDZIELA **17** Salomei, Grzegorza	Wsch. sł 6.59—Zach. sł. 15.43
PONIEDZIAŁEK **18** Romana, Anieli	
WTOREK **19** Elżbiety, Felicjana	
ŚRODA **20** Anatola, Eustachego	1925 — Zgon Stefana Żeromskiego. 1932 — Początek strajku chłopskiego w woj. Łódzkim. Trwał do dnia 27.11.1932 r.
CZWARTEK **21** Ofiarowanie NMP	
PIĄTEK **22** Cecylii, Filemona	
SOBOTA **23** Klemensa, Felicyty	

WIEKI MÓWIĄ...

„Nie zaświta lepsza dola nad narodem polskim, jeśli rdzeń i olbrzymia jego większość — lud pracujący — nie ujmie w swoje ręce podwalin naszego życia społecznego i państwowego".

(Mochnacki Maurycy)

w 1943 r. dn. 28 listop. — Konfer. Roosevelta, Stalina i **Churchilla** w Teheranie. Ostateczne ustalenie planów **wojennych**

DZIECKO W POLSCE.

Skutki działań wojennych.

Sieroctwo. Pełnych sierot jest ponad 300 tysięcy. **Półsierot** około miliona pięciuset tysięcy.

Śmiertelność. Co czwarte niemowlę umiera przed **ukończeniem** pierwszego roku życia.

Liczba urodzeń, w stosunku do przedw. **spadła** o połowę

Zdrowie dzieci. Badania lekarskie w 1946 r. **wykazały, że** zaledwie 10 proc. dzieci miejskich w wieku szkolnym można **uważać** za zdrowe. 20 proc. jest już chorych, a zagrożonych **gruźlicą** od 60 proc. do 80 proc. w miastach .

OPIEKA NAD DZIECKIEM w 1946 r.

Wielka akcja letnia w 1946 roku objęła około 700 tysięcy dzieci (o 200 tysięcy więcej, niż przed wojną).

Koszt utrzymania dziecka na kolonii wahał się od 30—120 zł.

Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, zorganizowało w 1946 r. kolonie letnie dla około 20 tysięcy dzieci w miejscowościach klimatycznych nad morzem, na Dolnym Śląsku, w Żegiestowie, Ciechocinku, Inowrocławiu i innych.

RTPD objęło swą akcją przede wszystkim dzieci opuszczone, nie chodzące do szkół, pozostające bez opieki oraz pewną część dzieci repatriowanych z Niemiec i ZSRR.

Akcja letnia ZHP objęła w 1946 r. 70 tysięcy **chłopców** i dziewcząt w 1600 obozach 30-dniowych.

LISTOPAD 1946

NIEDZIELA **24** Aleksandra, Flory	Wsch. sł. 7.10—Zach. sł. 15.?
PONIEDZIAŁEK **25** Erazma, Katarzyny	
WTOREK **26** Jana, Leonarda	1855 — Zmarł Adam Mickiewicz.
ŚRODA **27** Jakuba, Waleriana	
CZWARTEK **28** Eustachego, Grzegorza	1907 — Zgon Stanisława Wyspiańskiego.
PIĄTEK **29** Błażeja, Saturnina	1830 — Wybuch powstania listopadowego. Święto państwowe Jugosławii.
SOBOTA **30** Andrzeja Ap., Justyny	

„Chcemy, aby niemogący pracować kosztem publicznym utrzymywani byli. Chcemy, aby tym sposobem, będąc synami bezpośrednimi Ojczyzny, a pomiędzy sobą braćmi, wszyscy jej mieszkańcy za życie od niej wzięte, życiem też swem wypłacać byli winni, i widoki swe egoistyczne na duch poświęcenia, braterstwa i jedności socjalnej zmienili."

(Odezwa organizacji „Lud Polski, Gromada Grudziąż". 1835 r. Po upadku powstania 1831 r. udało się jeńcom polskim, więzionym przez Prusaków w twierdzy Grudziądz, uciec z niewoli do Anglii. Stworzyli oni tam w ramach organizacji niepodległościowej „Ludu Polskiego" własną „Gromadę Grudziąż". Wyjątek z ich odezwy świadczy o społecznie postępowym, socjalistycznym charakterze tej organizacji.)

Było tak:

w 1941 r. dn. 6 grudnia — Gen. Sikorski w Moskwie u marsz. Stalina.

w 1942 r. — w początkach grudnia rozpoczęli Niemcy bestialską akcję tępienia Polaków w Zamojszczyźnie. Ponad 400.000 osób zamordowano, wysiedlono, lub zesłano do Rzeszy.

w 1945 r. dn. 4 grudnia — Pierwsze Zgrom. Narodów Zjednocz.

POLSKA W RODZINIE NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

PAŃSTWA, BIORĄCE UDZIAŁ W PIERWSZEJ SESJI GENERALNEGO ZGROMADZ. ONZ.

1. ZSRR
2. USA
3 W Brytania
4. Francja
5. Chiny
6. Abisynia
7. Arabia Saud.
8. Argentyna
9. Australia
10. Belgia
11. Białoruś
12. Boliwia
13. Brazylia
14. Chile
15. Costa-Rica
16 Czechosłowacja
17. Dania
18. Dominikańska Rep
19. Egipt
20. Ekwador
21. Filipiny
22. Grecja
23. Guatemala
24. Haiti
25. Holandia
26. Honduras
27. Indie
28 Irak
29. Iran
30. Jugosławia
31. Kanada
32. Kolumbia
33. Kuba
34. Libia
35. Liberia
36. Luksemburg
37. Meksyk
38. Nikaragua
39. Norwegia
40. Nowa Zelandia
41. Panama
42. Paragwaj
43. Peru
44. Polska
45. Salwador
46. Syria
47. Turcja
48. Ukraina
49. Unia Poł. Afrykan
50. Urugwaj
51. Wenezuela

GRUDZIEŃ 1946

NIEDZIELA **1** ☽ 1 niedz. Adw. Natalii	Wsch. sł. 7.21—Zach. sł. 15.28
PONIEDZIAŁEK **2** Aurelii, Bibiany	
WTOREK **3** Franciszka, Ksaw.	
ŚRODA **4** Barbary, Bernarda	
CZWARTEK **5** Kryspiny, Anastazego	1925 — Zgon Wl. St. Reymonta. 1936 — Uchwalenie konstytucji Z. S. R. R. Święto państwowe Z. S. R. R.
PIATEK **6** Emiliana, Mikołaja	
SOBOTA **7** Ambrożego, Marcina	

WIEKI MÓWIĄ...

„Rozpustni, lekkomyślni, chciwi, marnotrawni, dumni i podli, dzielność praw deptawszy, na wszystkie namiętności wyuzdani panowie byli w Polsce..."

(Stanisław Staszic 1755—1826). Jeden z twórców Konstytucji Trzeciego Maja. Najbardziej niezależny, oświecony reformator z okresu działalności Sejmu Czteroletniego. Fragmenty z dzieła: „Przestrogi dla Polski" 1790.

Było tak:

w 1941 r. **dn. 8 grudnia** — Zdradziecka napaść japońska na flotę amerykańską w Pearl Harbour na wyspach Hawajskich. Straty amerykańskie: 15 zatopionych i niezdatnych do walki okrętów, 5 uszkodzonych, 450 samolotów zniszczonych.

w 1943 r. **dn. 11 grudnia** — Prez. Czechosłowacji Benesz w Moskwie. Zawarcie paktu przyjaźni i współpracy między Związkiem Radzieckim i Czechosłowacją.

VI. „JAMBOREE" *).

Czy wiesz, że w roku 1947 latem, odbędzie się we Francji 6-te „Jamboree" — zlot ponad 30.000 skautów z całego świata, pod znakiem uczczenia, zmarłego w czasie wojny Naczelnego Skauta świata R. Baden-Powella. Urzędowym językiem „Jamboree" będzie esperanto.

Pierwsze „Jamboree", na którym Polskę reprezentował jeden tylko harcerz odbyło się w 1920 roku w Londynie (W. Brytania).

Drugie „Jamboree" miało miejsce w Kopenhadze w 1924 roku.

Trzecie „Jamboree" odbyło się w 1929 roku w Arrow Parku (W. Brytania).

Czwarte „Jamboree" było w 1933 roku w Gödölö (Węgry), a piąte w Vogelensang (Holandia) w 1937 roku.

Zanim uzyskasz sprawność „przyjaciela całego świata" pamiętaj, co winieneś swojej Ojczyźnie.

PRZYRZECZENIE HARCERSKIE.

Przysięgam uroczyście całym życiem dążyć do budowy Niepodległej, Demokratycznej, Sprawiedliwej Polski, pracować dla dobra powszechnego, postępować zawsze szlachetnie i być posłusznym prawu harcerskiemu.

Tak mi dopomóż Bóg.

---

*) „Jamboree" (dżemborii) w języku murzyńskim oznacza złaz kilku plemion dla wspólnych narad i zabaw.

GRUDZIEŃ 1946

NIEDZIELA **8** Niepok. Pocz. NMP.	Wsch. sł. 7.30—Zach. sł. 15.24
PONIEDZIAŁEK **9** Cypriana, Leokadii	1937 — Zgon Andrzeja Struga.
WTOREK **10** NMP. Loret. Julii	
ŚRODA **11** Damazego, Sabina	
CZWARTEK **12** Aleksandra, Konstant.	
PIĄTEK **13** Łucji, Otylli	
SOBOTA **14** Izydora, Alfr., Teodora	Święto Narodowe Anglii.

WIEKI MÓWIĄ...

„Jakież jest teraz najpierwsze, najgłówniejsze, najwyższe życzenie ludów? Nie wahamy się powiedzieć, że jest to życzenie porozumienia się, zmasowania interesów, bez którego nie podobna będzie zrozumieć woli powszechnej... Położenie Europy jest tego rodzaju, iż niepodobieństwem jest na przyszłość, by jakiś naród mógł w odosobnieniu od innych kroczyć po drodze postępu, jeśli nie chce sam siebie narazić na zgubę i przez to zaszkodzić sprawie ogólnej".

(Adam Mickiewicz (1798—1855). Najwybitniejszy poeta polski; zajmował się również działalnością społeczną i polityczną. Już w młodości organizator młodzieży uniwersyteckiej w Wilnie (p. str. 55)

Było tak:

w 1942 r. dn. 21 grudnia — Niemcy są w „kotle“ pod Stalingradem.

w 1945 r. 16 grudnia — Konferencja Ministrów Spraw Zagranicznych ZSRR, W. Brytanii i USA w sprawie traktatów pokojowych.

PRAWA HARCERSKIE

1. Harcerz służy Polsce Demokratycznej, spełnia dla niej sumiennie swoje obowiązki.
2. Harcerz miłuje wolność i sprawiedliwość, broni prawa do nich każdego człowieka
3. Harcerz czci pracę, szanuje ludzi pracy i uczy się od nich
4. Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać.
5. Harcerz mówi prawdę i dotrzymuje słowa
6. Harcerz jest karny, opanowany i pogodny
7. Harcerz jest odważny.
8. Harcerz jest uczynny i ofiarny
9. Harcerz jest oszczędny i gospodarny
10. Harcerz jest szlachetny w myśli, mowie i uczynkach; nie pali tytoniu, nie pije napojów alkoholowych.

JAK POWSTAŁ FASZYSTOWSKI BLOK NAPASTNIKÓW. PAKT TRZECH MOCARSTW.

(p. str. 26 i 28)

w 1936 r. 25 paźdz. — Włosko - niemieckie porozumienie, t. zw „oś Berlin — Rzym“.

w 1939 r. dn. 22 maja — Wojskowo - polityczne przymierze Niemiec i Włoch.

w 1940 r dn. 27 września — Układ trzech mocarstw — Niemiec, Włoch i Japonii w Berlinie.

w 1940 r 20 listop. — Przystąpienie Węgier do paktu 3 mocarstw

w 1940 r. 23 listop. — Przystąpienie Rumunii do paktu 3 moc

w 1940 r. 25 listop. — Przystąpienie Słowacji do paktu 3 mocar

w 1941 r dn. 1 marca — Przystąpienie Bułgarii do paktu 3 moc.

w 1941 r dn. 15 czerwca — Przystąp. Chorwacji do paktu 3 moc

w 1941 r. dn. 11 grudnia — Układ o wojskowym przymierzu między Niemcami, Włochami i Japonią.

w 1942 r dn. 18 stycznia — Konwencja wojenna między Niemcami, Włochami i Japonią.

GRUDZIEŃ 1946

NIEDZIELA **15** ☽ 3 N. Adw. Waleriana	Wsch. sł. 7.38—Zach. sł. 15.23
PONIEDZIAŁEK **16** Albiny, Euzebiusza	1922 — Haniebne zabójstwo I Prezydenta R. P. Gabriela Narutowicza przez endeckiego zamachowca — Niewiadomskiego.
WTOREK **17** Floriana, Łazarza	
ŚRODA **18** Bogusława, Gracjana	
CZWARTEK **19** Urbana, Dariusza	
PIĄTEK **20** Dominika, Eugeniusza	
SOBOTA **21** Tomasza Ap., Jana	

Ze źródeł czystej, żadnymi przesądami niezmąconej wiedzy pijamy niechętnie i przenosimy nad nie swojskie bagienka pod stopami kapliczek. Owszem, nie gardźmy żadną, nawet najbardziej zamuloną krynicą swojską, nie każdą wyszlamujmy".

(Aleksander Świętochowski (1849—1938). Czołowy pisarz polski i publicysta z drugiej połowy XIX w. Autor historii chłopów polskich. Wyjątek z pisma pod tyt.: „Wskazania polityczne 1882).

Było tak:

w 1939 r. dn. 26 grudnia — Pierwszy masowy mord Polaków w Wawrze pod Warszawą. Zamordowano 107 niewinnych osób za jednego Niemca, zastrzelonego w pijatyce

w 1944 r. dn. 26 grudnia — Budapeszt otoczony przez Armię Czerwoną.

ZNISZCZENIA PIERWSZEJ WOJNY ŚWIATOWEJ.

Liczba ofiar w ludziach nie jest dokładnie ustalona, według przybliżonych danych straty wyniosły (zabitych, inwalidów i zaginionych): Anglia — przeszło milion, Austro - Węgry — przeszło milion, Belgia — 115.000, Bułgaria — 50.000, Francja — 1.450.000, Grecja — 5.000, Niemcy — około 2.000.000, Portugalia — 5.000, Rosja — 1.700.000, Rumunia — 160.000, Serbia — 320.000, Turcja — 325.000. St. Zjednoczone — 60.000.

PLON DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ.

1. **Zginęło:** Na polach bitew — 14,5 miliona, zamordowanych — 5.500.000, od bombardowań — 2,8 miliona, w obozach koncentracyjnych — 11.000.000.

Razem: 33.860.000 zabitych.

2. **Wtrąconych w nędzę** — 29,65 milionów. Inwalidów wojennych — 21.240.000.

Bezdomnych: — 21.24 milionów. Bez ojczyzny — 15.000.000

Razem: 65.890.000 nędzarzy.

Statystyk szwajcarski obliczył, że zabici utworzyliby kolumnę długości 8.452 km., a gruzy zniszczonych budynków, zgromadzone razem, dosięgłyby wysokości 35.000.000.000 metrów.

NIEMCY PRZEGRAŁY WOJNĘ, ALE...

w 1937 r. liczba ludności w Niemczech wynosiła 67.000.000.

w 1946 r. liczba ludności w Niemczech wynosiła 74.000.000 (wliczając w to 2.000.000 jeńców niezwolnionych).

Gęstość zaludnienia wynosiła przed wojną 140 lud. na km. kw., a dziś, ponad 220 lud. na km. kw.

C Z U W A J M Y !

Tylko w 200 milionowej rodzinie Słowian stanowimy potęgę, której Niemiec już nie pokona!

GRUDZIEŃ 1946

NIEDZIELA **22** 4 N. Adw. Zenona	Wsch. sł. 7.43—Zach sł. 15. 2[illegible]
PONIEDZIAŁEK **23** Wiktorii	
WTOREK **24** Wigilai, Grzegorza	
ŚRODA **25** Boże Narodzenie	
CZWARTEK **26** Szczepana, Dionizego	
PIĄTEK **27** Jana Ap. i Ew. Maks.	1918 — Wybuch powstania wielkopolskiego
SOBOTA **28** Cezarego, Młodzian.	

WIEKI MÓWIĄ...

„Socjalizm ma nowe pragnienia i nowe zapały, których pojąć nie mogą ludzie starego społeczeństwa, podobnie jak pragnienia młodzieńca nie mogą być zrozumiane przez dziecko albo zdziecinniałego starca". (Mickiewicz Adam)

(c. d. ze str. 51) pod hasłem patriotyzmu, nauki i cnoty. Po upadku powstania listop. wydaje na emigracji czasopismo „Pielgrzym Polski" oraz staje na czele komitetu redakcyjnego „Trybuny Ludów", międzynarodowego pisma rewolucyjno-republikańskiego W r. 1848 organizuje legion polski we Włoszech do walki z Austrią, w r. 1855 wyjeżdża do Turcji, by tworzyć nowy legion polski do walki z Rosją. Zamieszczone wyjątki pochodzą z „Pielgrzyma Polskiego" i „Trybuny Ludów").

TRZYLETNI PLAN ODBUDOWY POLSKI

(z referatu Min. H. Minca w grudniu 1945 r.)

1. **Za 3 lata zmieni się zasadniczo energetyka Polski, w rezultacie przeprowadzenia planu elektryfikacji.** Produkcja energii elektrycznej wzrośnie dwukrotnie z 3 i pół miliarda kilowatów-godzin do 7 miliardów. Zostaną zbudowane nowe potężne wytwórnie, przede wszystkim na Śląsku, oparte na zużyciu, dotąd bezużytecznie marnującego się miału węglowego. Zostanie stworzony ogólno państwowy system energetyczny, przez zbudowanie sieci państwowej wielkości około 1400 km sieci wysokiego napięcia.

2. **Za 3 lata nasza produkcja węglowa** powinna wynieść około 100 milionów ton rocznie w stosunku do 38 milionów przedwojennych. Da to Polsce możność stania się światowym eksporterem węgla i otrzymywania z zagranicy w zamian za węgiel olbrzymiej ilości artykułów produkcyjnych i konsumpcyjnych.

3. **Za 3 lata nasza produkcja stali** powinna być doprowadzona do 2 milionów ton rocznie, w stosunku do 1.400.000 przed wojną.

4. **Za 3 lata nasz przemysł metalowy** powinien produkować rocznie: 5000 obrabiarek, 320 parowozów, około 20 tys. wagonów towarowych oraz maszyn rolniczych za 60 milionów złotych wartości przedwojennej.

Za 3 lata w zakresie przemysłu metalowego powinny być uruchomione nowe i dotychczas nieznane gałęzie produkcji, a mianowicie: budowa traktorów, budowa silników spalinowych, barek holowanych i napędowych, holowników, mechanizmów dla prowadzenia wielkich robót ziemnych, urządzeń załadunku i przeładunku rzecznego i morskiego, statków rzecznych i statków morskich. Za 3 lata powinien powstać nowy w Polsce przemysł metali lekkich.

5. **Za 3 lata powinniśmy w zakresie przemysłu chemicznego** uruchomić produkcję paliw syntetycznych do poziomu 60 tys. ton rocznie, syntetycznej gumy do poziomu 10 tys. ton rocznie, benzolu do poziomu 60 tys. ton rocznie, zmniejszając w dużym stopniu swoją zależność od zagranicy.

Za 3 lata powinniśmy podnieść produkcję nawozów azotowych do 60 tys. ton rocznie, t. zn. podnieść ją niemal trzykrotnie.

6. **Za 3 lata powinniśmy mieć produkcję tkanin bawełnianych** w wysokości 60 tys. ton rocznie, t. zn. wyższą od przedwojennej o około 25 proc.

7. **Za 3 lata nasze koleje** powinny ładować dziennie 20 tys. wagonów zamiast 14—15 tys. przedwojennych. Za 3 lata powinna być przeprowadzona elektryfikacja węzła Katowickiego i podstawowych linii węglowych. Za 3 lata 100 tys. ciężarówek obsługiwanych przez sprawnie funkcjonującą sieć warsztatów powinno krążyć po naszym kraju.

8. **Za 3 lata** powinny być przeprowadzone **wstępne prace, związane z regulacją Wisły,** zaś na naszej potężnej nowej arterii wodnej ruch towarowy powinien wynieść 8 milionów ton rocznie. Za 3 lata będzie już żyło pełnią życia całe nasze wybrzeże morskie od Świnoujścia do Elbląga.

9. **Za 3 lata w rezultacie polityki popierania wsi,** wzmagania produkcji maszyn rolniczych, nawozów sztucznych, elektryfikacji, wstępnych prac w zakresie melioracji, nasza produkcja rolnicza w przeliczeniu na głowę ludności rolniczej zamiast 700 zł powinna wzrosnąć do 1000 zł nie bacząc na to, że w tym czasie z kraju rolniczego przekształcimy się już w kraj rolniczo-przemysłowy.

Będziemy wśród średnich państw europejskich, jednym z krajów przodujących.

Będziemy krajem, gdzie dość będzie żywności, odzieży, obuwia, opału, energii elektrycznej, mebli i tego wszystkiego, co jest potrzebne do życia cywilizowanego człowieka.

GRUDZIEŃ 1946

NIEDZIELA **29** Dominika, Tomasza	Wsch. sł. 7.46—Zach. sł. 15.31
PONIEDZIAŁEK **30** Eugeniusza, Sewera	
WTOREK **31** ☾ Pauliny, Sylwestra	

SZEŚĆ ZNAMION POLSKIEGO PRZEŁOMU

Pomyślmy tylko o sześciu najważniejszych przeobrażeniach, które znamionują ten przełom.

1) wojna wywróciła doszczętnie cały poprzedni układ naszych stosunków społecznych, tzn. stosunków wytwórczych,

2) najeźdźca niemiecki zdruzgotał całkowicie dawny sanacyjny, sformułowany według wzorów faszystowskich aparat policyjno-państwowy, zastępując go jeszcze dzikszym i potworniejszym aparatem okupacyjnego militarno-policyjnego terroru; na gruzach tego aparatu zbudowane zostały zręby nowej demokratycznej państwowości polskiej,

3) naród polski, w wyniku wojny i zmian terytorialnych przekształca się z państwa wielonarodowego w państwo jednonarodowe,

4) Krajowa Rada Narodowa, w rocznicę powstania, którą święcimy dzisiaj po raz drugi, odrzuciła precz sanacyjną konstytucję „elitarną" z roku 1935 i uczyniła radykalny zwrot do konstytucji demokratycznej,

5) reforma rolna, dokonana natychmiast po odzyskaniu naszej trzeciej niepodległości, oczyściła nasze stosunki polityczne i gospodarcze z resztek szlachetczyzny — warstwy wybitnie pasożytniczej,

6) przedłożona do decyzji Krajowej Rady Narodowej ustawa o unarodowieniu wielkiego przemysłu, transportu, bankowości, elektrowni itp. oddaje w ręce Państwa, samorządu i spółdzielczości poważną dziedzinę gospodarki narodowej.

Wyliczyłem tu tylko główne elementy zasadniczych zmian ,jakie dokonały się w porównaniu z poprzednim układem naszych stosunków przedwojennych.

Wyrażając się obrazowo i porównawczo moglibyśmy powiedzieć, że dokonało się u nas 6 wielkich przewrotów, czy rewolucyj, z której każda sięgnęła głębiej w nasze stosunki polityczne i gospodarcze, niż wszystkie rewolucje francuskie razem wzięte za okres 160 lat, poczynając od roku 1789.

(Z przemówienia Prezydenta KRN Bolesława Bieruta w dniu Nowego 1945 Roku).

Było tak:

w 1944 r. **dn. 1 stycznia** — Walczący naród polski ma już swe przedstawicielstwo — **Krajową Radę Narodową** w Warszawie.

w 1945 r. **dn. 4 stycznia** — Związek Radziecki uznał Tymczasowy Rząd Rzeczypospolitej Polski.

w 1946 r. **dn. 2 stycznia** — dzień **zniesienia wyzysku** wielkich kapitalistów i bankierów.

Dzień unarodowienia wielkiego przemysłu.

Przed wojną zarabiał w Polsce dyrektor huty „Pokój" – 3.000 zł. dziennie!

A górnik? – 8 zł. dziennie.

A DZIŚ

ŚWIĘTA OBOWIĄZUJĄCE

1 stycznia — Nowy Rok, 6 stycznia — Trzech Króli, 2 lutego — Oczyszczenie N. M. P. (M. B. Gromnicznej), 6 i 7 kwietnia — Wielkanoc, 1. Maja — Święto Pracy (Międzynarodowe Święto Robotnicze), 3 Maja — Rocznica Konstytucji 1791 r., 9 Maja — Święto Zwycięstwa, 15 maja — Wniebowstąpienie Pańskie, 25 i 26 maja — Zielone Świątki, 5 czerwca Boże Ciało, 29 czerwca — Św. Piotra i Pawła (Święto Morza), 22 lipca — Narodowe Święto Odrodzenia Polski i Święto Zjednoczenia Wojska Polskiego, 15 sierpnia — Wniebowzięcie N. M. P., 1 listopada — Wszystkich Świętych, 8 grudnia — Niepokalane Poczęcie N. M. P., 25 grudnia — Boże Narodzenie.

ŚWIĘTA RUCHOME W LATACH 1947—50

Rok	Popielec	Wielkanoc	Wniebowst. Pańskie	Zesłanie Ducha Św	Boże Ciało	1-a Niedz. Adwentu
1947	19 lutego	6 kwiet.	15 maja	25 maja	5 czerw	30 listop.
1948	11 lutego	28 marca	6 maja	16 maja	27 maja	28 listop.
1949	2 marca	17 kwiet.	26 maja	5 czerw.	16 czerw.	27 listop.
1950	22 lutego	9 Kwiet.	18 maja	28 maja	8 czerw.	3 grudn.

Wielkanoc najwcześniej przypaść może na dzień 22 marca — najpóźniej zaś na dzień 25 kwietnia.

Popielec — w środę na 6 tygodni przed Wielką Środą.

Wniebowstąpienie — czwartek w 6 tygodni po Wielkanocy.

Zielone Świątki — niedziela w 7 tygodni po Wielkanocy.

Boże Ciało — czwartek w 9 tygodni po Wielkanocy.

STYCZEŃ 1947

ŚRODA **1** Nowy Rok, Mieczysł.	Wsch. sł. 7.45—Zach. sł. 15.33
CZWARTEK **2** Im. Jezus, Makarego	
PIĄTEK **3** Daniela, Genowefy	
SOBOTA **4** Eugeniusza	

TAKA BYŁA POLSKA DO WRZEŚNIA 1939 R.

ZAGRANICZNI BANKIERZY POSIADALI:

w górnictwie i hutnictwie — 59 procent kapitału,
w przemyśle naftowym — 87 procent kapitału,
w przemyśle elektrotechnicznym — 66,1 procent kapitału,
w przemyśle chemicznym — 59,9 procent kapitału,
w przemyśle włókienniczym — 26,8 procent kapitału,
w elektrowniach i wodociągach — 81,3 procent kapitału.

Milionowe bezrobocie na wsi i w miastach.
Wyzysk w majątkach obszarników i w fabrykach,
Milionowe zyski spółek akcyjnych i głodowe płace robotników.
Pałace dyrektorów i baraki biedoty.
Groszowe pensje emerytalne i inwalidzkie.

Kartele podnosiły ceny wyrobów przemysłowych

chłop oddawał wzamian za 1 pług

w 1927 r.

w 1935

za 1 parę butów oddawał wzamian

STYCZEŃ 1947

NIEDZIELA **5** Edwarda, Telesfora	Wsch. sł. 7.45—Zach. sł. 15.38
PONIEDZIAŁEK **6** Trzech Króli.	
WTOREK **7** Juliana, Lucjana	
ŚRODA **8** Łucjana, Seweryna	
CZWARTEK **9** Antoniego, Juliana	1797 — Utworzenie Legionów Polskich we Włoszech.
PIĄTEK **10** Jana, Piotra	
SOBOTA **11** Feliksa, Hilarego	

WIEKI MOWIĄ...

Niechaj się tedy nikt bezprawia nie lęka, ani wielkiego w narodzie wywłaszczenia, niech się nie trwoży.... Wola narodu, wola ludu przez organ jego reprezentacji w swym czasie objawi się z mocą wszechwładztwa ludu...

(Joachim Lelewel (1786—1861). Wyjątki z pisma pt.: Manifest Polaków, znajdujących się w Belgii (1836).

Było tak:

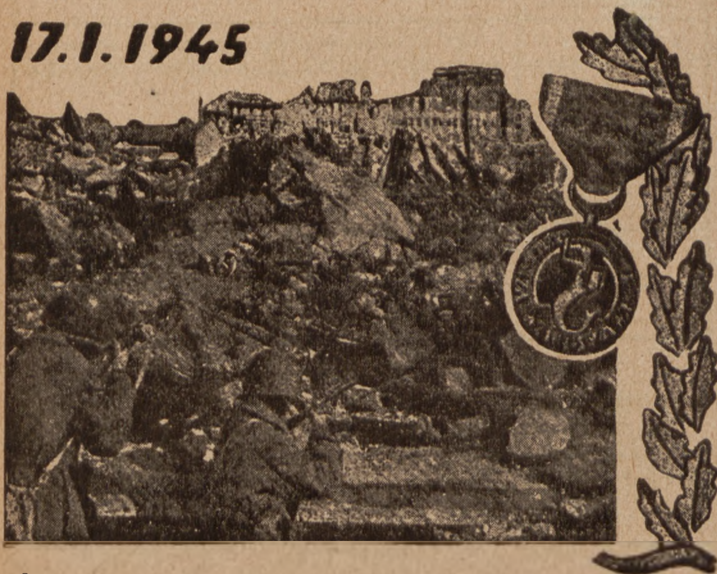
w 1945 r. **dn. 12 stycznia** — Ruszyła wielka ofensywa Armii Czerwonej i Wojska Polskiego. Przerwano niem. fron Zajęto Szydłów, Stopnicę, Chmielnik, Busko-Zdrój.

dn. 15 stycznia — Zdobyto Kielce, Jędrzejów, Wodzisław **dn. 16 stycznia** — Zdobyto Radom, Wałkę, Grójec, Kozienice, Białobrzegi, Ostrowiec, Chmielów, Opatów, Małogoszcz, Włoszczową, Koniecpol. Przekroczono Pilicę.

dn. 17 stycznia — **Druga i szósta dyw. I Armii Wojska Polskiego wkroczyły do stolicy.** Zajęto Żyrardów, Górę Kalwarię, Radomsko, Częstochowę, Pułtusk, Ciechanów i Nasielsk.

dn. 18 stycznia — Wyzwolono Przasnysz, Łowicz, Skierniewice, Sochaczew, Piotrków, Skarżysko - Kamienną.

w 1946 r. **dn. 12 stycznia** — Polska została wybrana do Rady Bezpieczeństwa O. N. Z.

STYCZEŃ 1947

NIEDZIELA **12** Arkadego, Ernesta	Wsch. sł. 7.42—Zach. sł. 15.47
PONIEDZIAŁEK **13** Weroniki	
WTOREK **14** ☽ Feliksa, Hilarego	
ŚRODA **15** Marka, Izydora, Jana	1855 — Urodził się znakomity aktor polski Ludwik Solski.
CZWARTEK **16** Marcelego	
PIĄTEK **17** Antoniego, Jana	
SOBOTA **18** Katedry, św. Piotra	

WIEKI MÓWIĄ...

„Okazują najlepiej czem są panowie, te przy rozbiorze od nich wyrzeczone słowa: „Niech się dzieje z krajem co chce; ja to wiem, iż zawsze w swojej wsi będę wójtem".

(Staszic Stanisław)

Było tak:

w 1945 r. **dn. 19 stycznia** — Kraków i Łódź wolne. Mława, Kutno, Tomaszów, Wieluń. **Dn. 20 stycznia** — Wolne: Włocławek, Koło, Lubliniec i Nowy Sącz.

dn. 22 stycznia — Wojska radzieckie weszły na Dolny Śląsk, do Poznańskiego i Pomorza. Zdobyto Inowrocław, Gniezno, Płock, Zduńską Wolę, Zawiercie, Bochnię, Krynicę, Wystruć, Gębin, Grunwald, Olsztyn, Ostródę i Iłów, **dn. 23 stycznia** — Bydgoszcz wolna, **dn. 24 stycznia** — Wyzwolono Prabuty, Kalisz, Żnin, Rawicz, Syców i Opole, **dn. 25 stycznia** — Wolny Ostrów Wielkopolski, Oleśnica, Gliwice, Chrzanów i Jaworzno

TAK JEST: węgiel, żelazo, stal, energia elektryczna, komunikacja i banki przeszły na własność całego narodu. **Klasa robotnicza** została prawnie uznana za **gospodarza i kierownika** produkcji w państwie

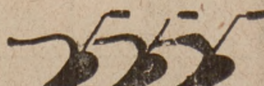
Zyski, które kiedyś szły do kieszeni prywatnych kapitalistów, będą dzielone na **potrzeby państwa** i **obywateli.**

WSPOŁPRACA ROBOTNIKA I CHŁOPA OBNIŻA CENĘ WYROBÓW PRZEMYSŁOWYCH.

1938 — ilość kg. żywca — 1946

PŁUG 36

BUTY 62

SÓL 4

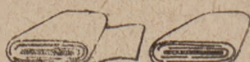

MYDŁO 18

MADAPOLAM 17

STYCZEŃ 1947

NIEDZIELA **19** Henryka, Mariusza	Wsch. sł. 7.36—Zach. sł. 15.58
PONIEDZIAŁEK **20** Fabiana, Sebastiana	1826 — Zgon Stanisława Staszica.
WTOREK **21** Agnieszki	1924 — Zmarł twórca państwa radzieckiego Włodzimierz Lenin.
ŚRODA **22** Wincentego, Anastaz.	
CZWARTEK **23** Zaśl. N.M.P. Helefon.	1793 — Drugi rozbiór Polski. 1863 — Wybuch Powstania Styczniowego.
PIĄTEK **24** Tymoteusza, Felicjana	
SOBOTA **25** Nawr. św. Pawła	

„Komitet Centralny Narodowy wielkie dzieło odbudowania Ojczyzny rozpoczął od uwłaszczenia włościan, od zyskania krajowi milionów obywateli". „Silny wróg jest przed nami, lecz bagnety i armaty cara, jego oszustwa i okłamywanie włościan w celu podburzenia ich przeciwko powstaniu, które im wolność, własność i obywatelstwo daje; jego intrygi, mające na celu rozerwanie braterstwa ludów Rzeczypospolitej, rozbiją się i upadną wobec chorągwi sprawiedliwości, którą niesiemy".

Manifest Komitetu Centralnego Narodowego z 1863 r.

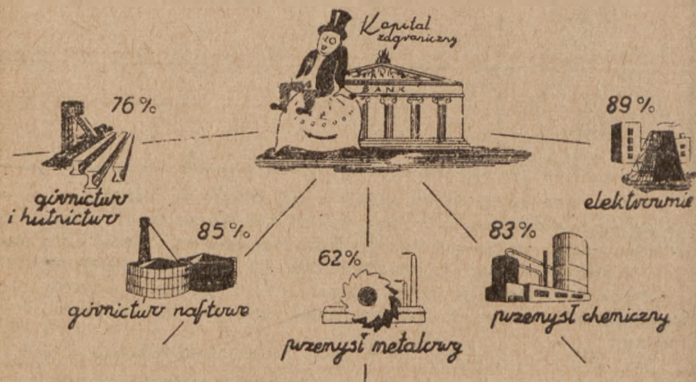
Było tak:

w 1940 r. **dn. 30 stycznia** — Masowy mord Polaków w forcie V w Poznaniu.

w 1943 r. **dn. 31 stycznia** — Bitwa o Stalingrad skończyła się. 6 armia niemiecka marsz. Paulusa i 3 armia pancerna wzięte do niewoli.

w 1944 r. **dn. 1 lutego** — Organizacja harcerska „Szare Szeregi" dokonała w Warszawie zamachu na szefa gestapo i policji gen. Kutscherę. Niemcy rozstrzelali publicznie 100 zakładników.

w 1945 r. **dn. 26 stycznia** — Armia niem. w Prusach Wschodnich odcięta. Armia Czerwona zdobyła: Malborg, Wągrowiec, Krotoszyn, Zabrze. Straty Niemców wynoszą 380.000 jeńców, i zabitych; **dn. 27 stycznia** — Poznań i Toruń okrążone. Wolne: Sosnowiec, Będzin, Dąbrowa Górnicza, Wadowice, Oświęcim; **dn. 30 stycznia** — Wolne: Katowice, Chorzów, Bytom, Nowy Targ. Oczyszczono terytorium Litwy, zajęto Kłajpedę: **dn. 29 stycznia** — Wolne: Katowice, Bytom, Nowy Targ; **dn. 30 stycznia** — Zajęto Zakopane; **dn. 1 lutego** — Toruń wzięty szturmem. Piła okrążona przez 1 Armię W. P. Pierwsze posiedzenie Rządu Tymczasowego w Warszawie.

STYCZEŃ 1947

NIEDZIELA **26** Polikarpa, (Pauli)	Wsch. s. 17.27—Zach. sł. 16.11
PONIEDZIAŁEK **27** Jana Złotoust., Anieli	
WTOREK **28** Agnieszki, Cyryla	1819 — Zmarł w Warszawie Jan Kiliński, szewc, patriota, org. powst. 1794 r.
ŚRODA **29** Konstantego, Francisz.	1837 — Zmarł w Petersburgu genialny poeta ros. Aleksander Puszkin.
CZWARTEK **30** ☽ Felicjana, Hiacynta	
PIĄTEK **31** Juliusza, Ludwika	

LUTY 1947

SOBOTA **1** Ignacego, Pawła	

WIEKI MÓWIĄ...

„Wywalczmy sobie skład społeczeństwa... w którym ziemia dzisiaj przez włościan warunkowo tylko posiadana, stanie się bezwarunkową ich własnością, ustaną czynsze, pańszczyzny i wszelkie tym podobne należytości bez żadnego wynagrodzenia, a poświęcenie się sprawie narodowej z bronią w ręku, będzie wynagrodzone ziemią z Dóbr Narodowych".

Manifest Rządu Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej do Narodu Polskiego 1846.

Było tak:

w 1945 r. **dn. 4 lutego** — Wojska radzieckie doszły do Odry pod Frankfurtem. Konferencja Stalina, Roosevelta i Churchilla w Jałcie.

w 1946 r. **dn. 3 lutego** — Pierwszy Międzynarodowy Zjazd Więźniów niemieckich obozów koncentracyjnych.

Deklaracja Wolności

WIĘŹNIÓW OBOZU MATHAUSEN

My nieliczni pozostali przy życiu więźniowie Mauthausen składamy hołd pamięci milionów wymordowanych, wygazowanych, wytrutych, zamęczonych, zagłodzonych więźniów hitlerowskich obozów koncentracyjnych, — którym

ŚMIERĆ ZAGRODZIŁA DROGĘ DO WIELKIEGO DNIA WOLNOŚCI

W różne strony kuli ziemskiej wracać będziemy do wolnych i od faszyzmu uwolnionych krajów.

Kroczyć będziemy jednak wspólną drogą **— drogą niepodzielnej wolności wszystkich narodów, drogą braterskiego współżycia, drogą wzajemnego poszanowania, drogą współpracy w nowym dziele budowy nowego sprawiedliwego dla wszystkich wolnego świata.**

NIECH ŻYJE MIĘDZYNARODOWA SOLIDARNOŚĆ!

NIECH ŻYJE WOLNOŚĆ!

L U T Y 1947

NIEDZIELA **2** M.B. Gromnicznej	Wsch. sł. 7.17—Zach. sł. 16.25 1935 — Zgon Bolesława Limanowskiego w 100 r. życia.
PONIEDZIAŁEK **3** Hipolita, Ignacego	1735 — Urodził się w Dubiecku znakomity nasz satyryk i bajkopisarz — Ignacy Krasicki.
WTOREK **4** Andrzeja, Józefa	1505 — Urodził się w Żurawnie Mikołaj Rej, „ojciec literatury polskiej".
ŚRODA **5** ☾ Agaty, Albina, Izyd.	
CZWARTEK **6** Doroty, Tytusa	
PIĄTEK **7** Julianny, Ryszarda	1877 — Urodził się znakomity kompozytor Feliks Nowowiejski, twórca „Roty".
SOBOTA **8** Jana, Piotra, Szczep.	1828 — Urodził się w Nantes francuski pisarz Verne.

„Rzeczpospolita Polska zapewnia na swoim obszarze zupełną ochronę życia, wolności i mienia wszystkich bez różnicy pochodzenia, narodowości, języka, rasy lub religii".

(Konstytucja R.P. z 1921 r.)

Było tak:

w 1945 r. dn. 11 lutego — 1 Armia Polska przerywa niemiecki pas umocnień, t. zw. „wał pomorski“, zdobywając szturmem Wałcz i Frydląd Pomorski. Zdobyto Elbląg, Pszczynę, Dziedzice i Lignicę.

dn. 12 lutego — Koniec Konferencji Krymskiej. Postanowienia: wspólny plan przeciw Niemcom, okupacja pokonanych Niemiec, wytępienie hitleryzmu i wojowniczości niemieckiej, kontrola przemysłu, ukaranie zbrodniarzy niemieckich.

Utworzono Komisję Odszkod. z siedzibą w Moskwie. Postanowiono zwołać na dzień 25 kwietnia 1945 r. Konferencję Narodów Zjednoczonych w San Francisco. W sprawie polskiej — zalecono stworzenie Rządu Jedności Narodowej i przeprowadzenie wyborów.

Ustalono wschodnią granicę Polski wzdłuż linii Curzona.

w 1946 r. dn. 14 lutego — Dzień powszechnego spisu ludności Rzeczypospolitej.

A tak jest:

23.911.172 mieszkańców liczy Odrodzona Ojczyzna nasza. Z tej liczby przypada na ludność wiejską — **16.202.293**, na ludność miejską **7.404.557** oraz **304.322** osoby nie uwzględnione w podziale na województwa, ani też na ludność miejską i wiejską.

Ziemie dawne 18.594.724 osób, z tego w miastach 5.454.446, na wsi 13.140.278.

Ziemie odzyskane 5.012.126 osób, z tego w miastach 1.950.111, na wsi 3.062.015. Do 1.IX. 46 r. około 4 milionów osadników objęło gospodarstwa na Ziemiach Odzyskanych.

NIE JENO LICZBA MY, — ALE I SIŁA!

L U T Y 1 9 4 7

NIEDZIELA **9** Apolonii, Cyryla	Wsch. sł. 7.05—Zach. sł. 16.27
PONIEDZIAŁEK **10** Jacka, Scholastyki	1847 — Urodził się Thomas Alva Edison, słynny amerykański wynalazca.
WTOREK **11** N.M.P. z Lourdes	
ŚRODA **12** ☾ Juliana, Modesta	1746 — Urodził się Tadeusz Kościuszko.
CZWARTEK **13** Grzegorza, Katarzyny	
PIĄTEK **14** Cyryla. Walentego	1468 — Zmarł Jan Gutenberg, wynalazca druku.
SOBOTA **15** Józefa, Faustyna	

WIEKI MOWIĄ...

„.....prawdziwa wolność należy w powściąganiu złych myśli i występków, nie w swawolności brojenia, co się komu podoba, ani w lekcejszym karaniu występnych".

(Andrzej Frycz Modrzewski ,pisarz polski i moralista (1503—1572: Wyjątek z dzieła pt. „O naprawie Rzeczypospolitej (1551).

Było tak:

w 1945 r. dn. 21 lutego — Armia Czerwona doszła do Nisy.

w 1946 r. dn. 16 lutego — rozpoczęły się w Pradze rokowania polsko - czechosłowackie.

PAMIĘTAJ ŻE:

Na Zaolziu żyje 150.000 Polaków, osiadłych na tej ziemi od wieków. **Braci tych wyrzec się nie możemy!**

CYFRY MÓWIĄ:

w 1880 r. na Zaolziu było 75,9 proc. Polaków, 16,9 proc. Czechów i 7,2 proc. Niemców,

w 1890 r. na Zaolziu było 80,6 proc. Polaków, 12,5 proc. Czechów i 6,9 proc. Niemców,

w 1900 r. na Zaolziu było 69,3 proc. Polaków, 18,2 proc. Czechów i 12,1 proc. Niemców,

w 1910 r. na Zaolziu było 69,8 proc. Polaków, 18,2 proc. Czechów i 12 proc. Niemców.

czyli

NA 3 MIESZKAŃCÓW ZAOLZIA ZAWSZE BYŁO 2 POLAKÓW

Wiedzieli o tym Niemcy.

Hitlerowski terror na Zaolziu gnębił przede wszystkim Polaków. W powiatach cieszyńskim, frysztyckim, bogumińskim i jabłonkowskim

wysiedlono	364	Polaków
wywłaszczono	874	rodziny polskie
aresztowano	1585	Polaków
zamordowano	700	Polaków
wywieziono do Niemiec	2804	Polaków

L U T Y 1 9 4 7

NIEDZIELA **16** Julianny Bernarda	Wsch. sł. 6.51—Zach. sł. 16.50 1665 — Śmierć hetmana Stefana Czarnieckiego.
PONIEDZIAŁEK **17** Juliana, Konstancji	1827 — Zmarł słynny pedagog szwajc. Henryk Pestalozzi.
WTOREK **18** Konstancji, Maksyma	
ŚRODA **19** **Popielec**, Konrada	1473 — Urodził się w Toruniu Mikołaj Kopernik, znakomity astronom. 1846 — Wybuch Powstania Krakowskiego.
CZWARTEK **20** Leona, Eustachego	
PIĄTEK **21** Eleonory, Feliksa	
SOBOTA **22** Kat. św. Piotra, Małg.	1810 — Urodził się genialny kompozytor polski Fryderyk Chopin.

WIEKI MÓWIĄ...

„Wielki naród w pośrodku Europy upada niemocą swoich konstytucji, upada licznymi przywarami swego układu społeczeńskiego. Nie dlatego zginęliśmy, żeśmy mieli zdrajców, żeśmy się nie zgadzali z sobą... Broń Boże! to tylko skutki złego ,które dalej sięgało. Zginęliśmy dlatego, że nie większość ale mniejszość po wszystkie czasy była u nas narodem".

„Maurycy Mochnacki" (1804—1834) pisarz i działacz polityczny z okresu powst. listopadowego, żołnierz — demokrata, emigrant zmarły we Francji.

NAJPOTĘŻNIEJSZA ARMIA ŚWIATA.

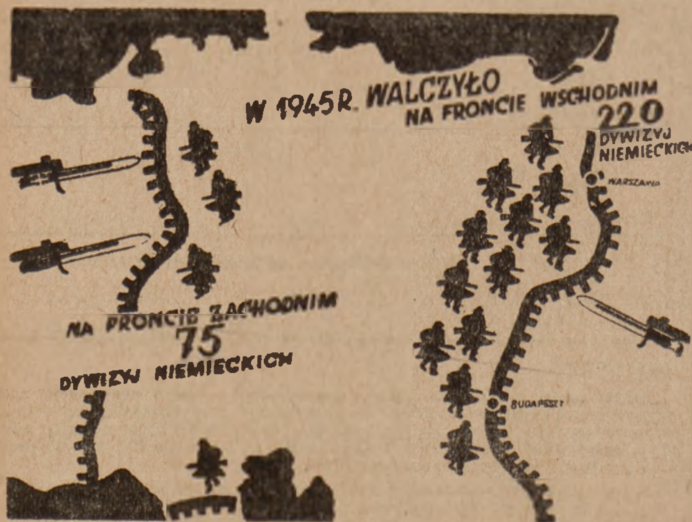
Dwa i pół tysiąca kilometrów przeszła Armia Czerwona w ciągu trzech lat od 1942 do 1945 roku goniąc Niemców od Wołgi i Kaukazu, aż do Berlina i Łaby.

Nie pomogły hitlerowcom ani linie obronne, ani wielkie rzeki. Armia Czerwona przeszła kolejno przez Don, Dniepr, Dniestr, Dunaj, Wisłę, Odrę i Łabę. Straszliwe klęski spotkały Niemców na tej drodze.

Armia Czerwona całkowicie okrążyła i zniszczyła:
pod Stalingradem — 22 dywizje niemieckie, pod Korsuniem (na Ukrainie) — 10 dywizji, na Białorusi — 30 dywizji, w Mołdawii — 22 dywizje.

Około 7 milionów Niemców — morderców i gnębicieli narodów Europy — zginęło z rąk radzieckich żołnierzy.

W ciągu trzech lat Armia Czerwona sama jedna wytrzymała nacisk hord hitlerowców, którzy korzystali z zasobów całej Europy. Ale nawet po wysadzeniu desantu we Francji, przeciw Armii Czerwonej walczyło trzy razy więcej Niemców, niż przeciw Anglikom i Amerykanom. Popatrz na ten rysunek:

L U T Y 1947

NIEDZIELA **23** Piotra, Damiana	Wsch. sł. 6.37—Zach. sł. 17.03 Święto Armii Czerwonej.
PONIEDZIAŁEK **24** Macieja, Modesty	1848 — Rewolucja Lutowa w Paryżu.
WTOREK **25** Cezarego, Wiktora	
ŚRODA **26** Aleksandra, Nestora	1868 — Zmarł Walerian Łukasiński, prezes Towarzystwa Patriotycznego.
CZWARTEK **27** Gabriela, Aleksandra	1861 — Pierwsza manifestacja uliczna w Warszawie: pięciu poległych. 1846 — Śmierć Ed. Dembowskiego, przywódcy powstania krakowskiego.
PIĄTEK **28** ☽ Romana, Makarego	1812 — Zmarł w Warszawie Hugo Kołłątaj.

M A R Z E C 1947

SOBOTA **1** Albina, Antoniny	

„Oprócz wojsk radzieckich nie było w świecie innej siły, która byłaby w stanie zgnieść i zdruzgotać niemiecką machinę wojenną, zadać jej takie ciosy, takie klęski, jakie spadły na Niemcy" — musiał to przyznać nawet WINSTON CHURCHILL, który staje dziś w obronie Niemiec.

Dziesięć uderzeń Armii Czerwonej, które zdruzgotały Niemców w 1944 r.

MARZEC 1947

NIEDZIELA **2** Lucjusza, Heleny	Wsch. sł 6.22—Zach. sł. 17 16
PONIEDZIAŁEK **3** Kunegundy	
WTOREK **4** Kazim., Eug., Nestora	
ŚRODA **5** Euzebiusza, Teofila	**965 — Mieszko I przyjmuje chrzest w Gnieźnie.**
CZWARTEK **6** Marcjana, Wiktora	
PIĄTEK **7** Tomasza z Akwinu	
SOBOTA **8** Wincent., Jana Bożego	**Międzynarodowy Dzień Kobiet.**

„Męstwo radzieckich ludzi dało Ameryce czas do przestawienia jej olbrzymiej potęgi przemysłowej na potrzeby wojenne. Sukcesy Armii Czerwonej i bohaterstwo całego narodu radzieckiego wywołały podziw całego świata".

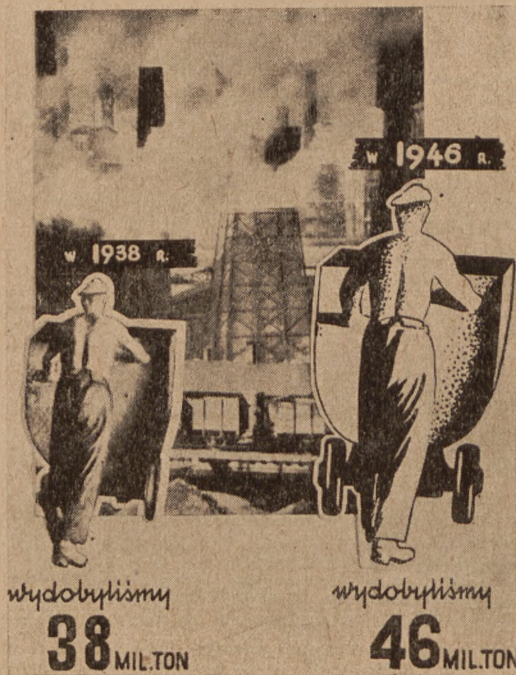
(Z przemówienia amerykańskiego min. skarbu Morgenthau'a.)

„Wysadzenie desantu na kontynent europejski udało się przeprowadzić z małymi stratami tylko dlatego, że 2/3 armii niemieckiej walczyło przeciwko Armii Czerwonej".

(Stwierdzenie szefa sztabu armii amerykańskiej gen. Marshalla.).

POLSKA JEDYNYM DOSTAWCĄ WĘGLA W EUROPIE.

w 1945 r. **wywieźliśmy 5 milionów 400 tys. ton.**
w 1946 r. **wywieziemy 24 miliony ton.**
w 1946 r. wywieziemy do ZSRR **8 milionów ton**, resztę zaś **16 milionów ton** sprzedamy innym państwom po tych samych cenach **130 zł.** za tonę w kopalni.
Produkcja węgla przekroczyła poziom przedwojenny.
w 1948 r. wydobędziemy 63 mil. ton węgla,
w 1949 r. wydobędziemy 75 mil. ton węgla,
w 1956 r. wydobędziemy ponad 80 mil. ton węgla.
Wydobycie węgla przez jednego robotnika wzrosło z **469 kg.** do **938 kg.** dziennie.

Nasz górnik jest najlepszym robotnikiem świata.

MARZEC 1947

NIEDZIELA **9** Franciszki, Katarzyny	Wsch. sł. 6.06—Zach. sł. 17.28
PONIEDZIAŁEK **10** Cypriana, 40 męcz.	
WTOREK **11** Benedykta, Konstan.	
ŚRODA **12** Grzeg. W. Bernarda	
CZWARTEK **13** Krystyny, Marka	1794 — Urodził się gen. Józef Bem.
PIĄTEK **14** ☾ Matyldy, Leona	
SOBOTA **15** Klemensa D., Longina	

WIEKI MÓWIĄ..

„Są drudzy, co mówią: Co mnie po królestwie i Rzeczypospolitej, kiedy się ja mam źle, a tego nie mam ,czego pragnę?

To złodziejskie serce, które z szkodą drugich chce być bogate".

(Piotr Skarga Pawęski (1536—1612) ksiądz, znakomity kaznodzieja i pisarz w. XVI. Wyjątek z dzieła pt. „Kazania sejmowe".

ORGANIZACJE MŁODZIEŻOWE W POLSCE (patrz st. 156.

Jesteśmy pierwszym młodym pokoleniem Polski w której władza należy do całego narodu, należy do mas ludowych.

M A R Z E C 1 9 4 7

NIEDZIELA **16** Juliana, Hilarego	Wsch. sł. 5.50—Zach. sł. 17.40
PONIEDZIAŁEK **17** Jana S., Getrudy	**1921 — Uchwalenie Konstytucji t. zw. „Marcowej".**
WTOREK **18** Anzelma, Cyryla	**1871 — Powstanie Komuny Paryskiej.**
ŚRODA **19** Józefa Oblubień. NMP	
CZWARTEK **20** Anatola, Eugenii	
PIĄTEK **21** Benedykta	
SOBOTA **22** ◑ Bogusława, Katarzyny	

WIEKI MÓWIĄ...

„Pomyślmy nieco nad tem, że wszyscy, ilu nas tylko ziemia polska nosi, bez żadnego majątku, ubogiego i bogatego, jesteśmy poddani Rzplitej. Ona ma najwyższą nad nami władzę, jej prawa nad nami panują, jej wola nam rozkazuje, jej siła nas broni, jej moc nas poskramia i karze".

Hugo Kołłątaj 1750—1812. Działacz i pisarz polityczny. Twórca Konstytucji Trzeciego Maja. W pismach wzywał do zerwania z przeszłością szlachecką, zrównania stanów i utworzenia silnego rządu. Cytaty z pism: „Listy Anonima 1788. Prawo polityczne narodu polskiego 1793).

Było tak:

w 1943 r. **dn. 11 marca** — Korpus Polski w Z.S.R.R. przekształca się w 1 Armię Polską.

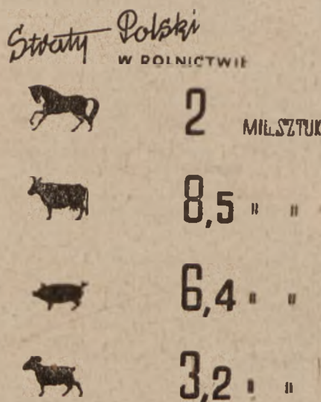
w 1945 r. **dn. 18 marca** — 1 Armia W. P. pod dowództwem gen. Popławskiego zdobyła miasto i port Kołobrzeg.

dn. 20 marca — Francja wyzwolona spod okupacji niemieckiej.

dn. 28 marca — Czołgi 1 Armii W. P. wraz z czołgami radzieckimi marszałka Rokossowskiego zdobyły Gdynię.

Tak jest:

Działania wojenne oraz rabunkowa gospodarka Niemców spowodowały w rolnictwie naszym olbrzymie straty w łącznej sumie 22.900.000.000 zł.

MARZEC 1947

NIEDZIELA **23** Pelagii, Feliksa	Wsch. sł. 5.34—Zach sł. 17.53
PONIEDZIAŁEK **24** Gabriela, Marka	1794 — Przysięga Kościuszki na Rynku Krakowskim.
WTOREK **25** Zwiast. N.M.P.	
ŚRODA **26** Teod., Eman., Tekli	1868 — Urodził się wielki pisarz rosyjski Maksym Gorkij
CZWARTEK **27** Jana, Damasc., Ernesta	
PIĄTEK **28** Jana Kapistrana	
SOBOTA **29** ☽ Eustazego, Wiktora	1848 — Utworzenie Legionu Mickiewicza we Włoszech. 1937 — Zgon Karola Szymanowskiego, znakomitego kompozytora polskiego.

WIEKI MÓWIĄ...

„Powiem, kto mojej Ojczyźnie szkodzi.

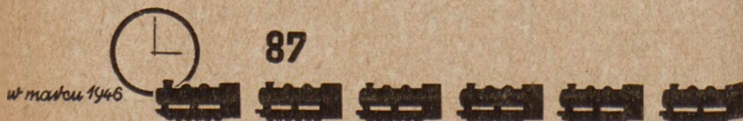
Z samych panów zguba Polaków. Oni zniszczyli wszystkie uszanowanie dla prawa. Oni rządowego posłuszeństwa cierpieć nie chcąc bez wykonania zostawili prawo. Oni zupełnie zagubili wyobrażenie sprawiedliwości w umysłach Polaków. Oni prawo zamienili w czczą formalność, która tylko wtenczas ważna była, kiedy prawo ich dumie, łakomstwu i złości służyło".

(Stanisław Staszic)

Coraz sprawniej pracuje transport

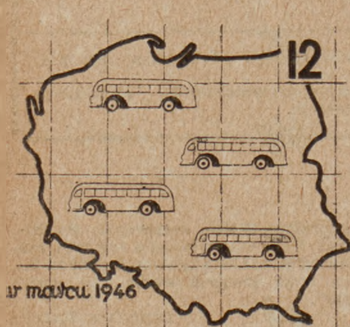
NA 100 KURSUJĄCYCH POCIĄGÓW PRZYBYWAŁO WEDŁUG ROZKŁADU.

W błyskawicznym tempie rośnie sieć autobusowa

LINIE DALEKOBIEŻNE.

MARZEC 1947

NIEDZIELA **30** Anieli, JanaK. Kwiryna	Wsch. sł. 5.18—Zach. sł. 18.05
PONIEDZIAŁEK **31** M. B. Boles., Korneli	1727 — Zmarł znakomity fizyk ang. Isaac Newton.

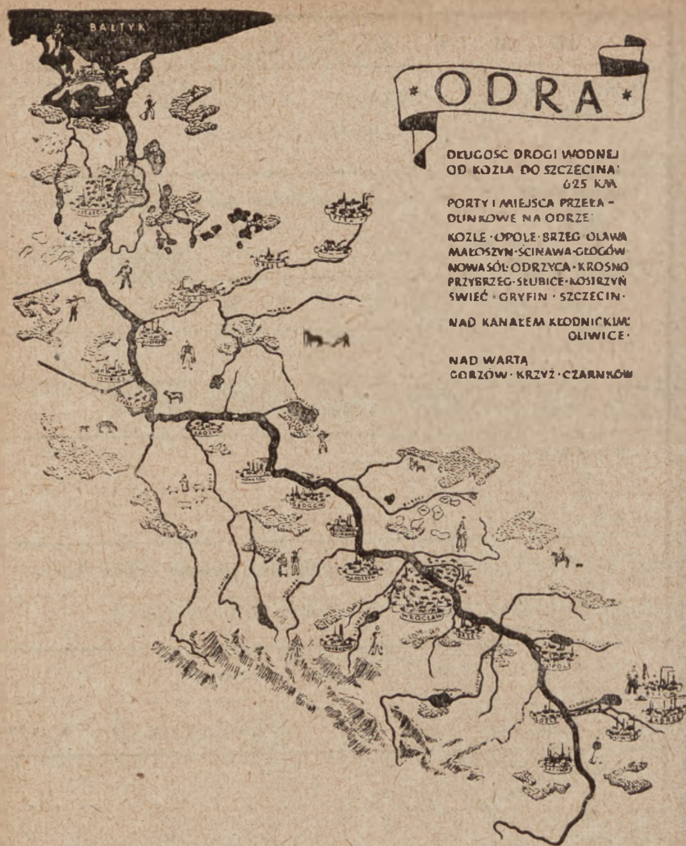
KWIECIEŃ 1947

WTOREK **1** Hugona, Szczepana	
ŚRODA **2** Franciszka á Paulo	
CZWARTEK **3** Ryszarda, Pankracego	1872 — Zmarł wynalazca telegrafu Samuel Morse.
PIĄTEK **4** Izydora, Platona	1794 — Bitwa pod Racławicami.
SOBOTA **5** Wincentego, Zenona	

WIEKI MÓWIĄ. .

„...nikomu niczego nie narzucamy: wygłaszając poglądy, nikogo nie uciskamy. Niech każdy człowiek posiada swobodę poglądów na sprawę religii; niech więc i nam wolno będzie wypowiedzieć nasz pogląd na te sprawy bez krzywdy i szkody dla kogokolwiek".

(Wyjątek z katechizmu Rakowskiego polskich arian z 1605 r. tłumaczony na języki niemiecki, łaciński, holenderski i angielski).

TRZYMAMY STRAŻ NAD ODRĄ!

KWIECIEŃ 1947

NIEDZIELA **6** **Wielkanoc**, Celest.	Wsch. sł. 5.01—Zach. sł. 18.17
PONIEDZIAŁEK **7** **Wielkanoc**, Wilhel.	
WTOREK **8** Dionizego, Januarego	
ŚRODA **9** Marii K., Hugona	
CZWARTEK **10** Makarego, Michała	1525 — Hołd Pruski przed Zygmuntem I Starym.
PIĄTEK **11** Leona W., Filipa	
SOBOTA **12** Juliusza, Zenona	1945 — Śmierć Prez. Stanów Zjedn. Franklina Delano Roosevelta.

WIEKI MÓWIĄ...

„...wszytcy jesteśmy sobie równi, bo jesteśmy wszytcy z jednej krwi, tedyśmy wszytcy sobie bracia, a jeśli bracia, a jakoż może brat nad bratem panować? Jako może jego potu używać? Rad będę słuchał, jako mi to kto inaczej ukaże"...

(Szymon Budny około 1533 — zm. około 1595 r.) Pisarz i teolog, pochodzenia białoruskiego. Wyjątek z dzieła „O urzędzie miecza" z 1583).

DZIĘKI ZIEMIOM ODZYSKANYM STAJEMY SIĘ POTĘGĄ GOSPODARCZĄ

WĘGIEL

Przed wojną wydobywaliśmy rocznie

38

Dziś jesteśmy w stanie wydobywać

100

CYNK I OŁÓW

Przed wojną wydobywaliśmy rocznie

490

Dziś jesteśmy w stanie wydobywać

1,2

ENERGIA ELEKTRYCZNA

Przed wojną wytwarzaliśmy rocznie

3,6

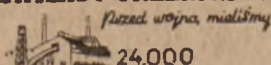
Dziś jesteśmy w stanie wytwarzać

7

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE

Przed wojną mieliśmy

24.000

Dziś mamy

36.000

ROCZNA WARTOŚĆ PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ I GÓRNICZEJ

na 1 mieszkańca

215.

Przed wojną

1423.

Na Ziemiach Odzyskanych

POWSTAJE

1000000

nowych gospodarstw chłopskich

KWIECIEŃ 1947

NIEDZIELA **13** ☾ Justyna	Wsch. sł. 4.45—Zach. sł. 18.29 1793 — Drugi rozbiór Polski.
PONIEDZIAŁEK **14** Justyna, Waleriana	1917 — Zmarł twórca esperanta Ludwik Zamenhof.
WTOREK **15** Anastazji, Bazylego	
ŚRODA **16** Benedykta, Julii	
CZWARTEK **17** Inocentego, Roberta	
PIĄTEK **18** Apolon. Op. św. Józ.	
SOBOTA **19** Jerzego, Adolfa, Poln.	1943 — Wybuch bohaterskiego powstania w ghetcie warszawskim.

„Przyszła Polska musi się opierać na wolności, równości i społecznej sprawiedliwości dla wszystkich jej obywateli. Musi to być Polska robotników i chłopów bez różnicy narodowości, Polska najszerszych mas pracujących".

(Deklaracja ideowa Żydowskiego Podziemnego Ruchu Robotniczego)

Było tak:

w 1940 r. **dn. 9 kwietnia** — Niemcy napadli na Danię i Norwegię. **dn. 10 kwietnia** — Niemcy napadli na Holandię, Belgię i Luksemburg. **dn. 17 kwietnia** — polski desant pod Narvik.

w 1941 r. **dn. 6 kwietnia** — Niemcy napadli na Jugosławię i Grecję. Belgrad barbarzyńsko zbombardowany.

w 1942 r. **dn. 25 kwietnia** — Lotnicy polscy nad Rostokiem.
dn. 15 kwietnia — Masowa egzekucja Polaków na terenie warszawskiego ghetta.

w 1945 r. **dn. 8 kwitenia** — Zdobycie Królewca. **dn. 13 kwietnia** — Wojska III frontu ukraińskiego zdobyły Wiedeń.

dn. 14 kwietnia — Wojska radzieckie przeszły Odrę i Nisę. II Armia W. P. gen. Świerczewskiego i Korpus Pancerny sforsowały Nisę. I Armia W. P. przeszła dolną Odrę i uderza na Berlin.

dn. 21 kwietnia — Armia Czerwona rozpoczyna bój o Berlin. Wojska nasze w marszu na Berlin zdobyły w ciągu 5 dni ponad 300 miejscowości.
Zawarcie układu polsko - radzieckiego o przyjaźni, pomocy i współpracy powojennej.

dn. 25 kwietnia — W rejonie m. Torgau spotkały się wojska radzieckie ze sprzymierzonymi.
Berlin okrążony.
Otwarcie Konferencji Narodów Zjednoczonych w San Francisco.

dn. 26 kwietnia — Szczecin zdobyty.

MAPA POLSKIEGO WYBRZEŻA

KWIECIEŃ 1947

NIEDZIELA **20** Agnieszki, Teodora	Wsch. sł. 4.30—Zach. sł. 18.41
PONIEDZIAŁEK **21** Anzelma, Feliksa	
WTOREK **22** Łukasza, Leona	
ŚRODA **23** Wojciecha, Jerzego	
CZWARTEK **24** Grzegorza, Aleksego	
PIĄTEK **25** Marka Ew., Szczepana	1792 — Data powstania „Marsylianki”. 1938 — Zgon Aleksandra Świętochowskiego.
SOBOTA **26** N. M. P. Dobrej R.	1731 — Zmarł Daniel Defoe, autor „Robinsona Kruzoe”.

„Taka rozmaitość praw nie jest wcale dobra, iż innem szlachta, innem plebe jusze się sądzą, iż jedno polskiem, drugie niemieckiem się zowie i to znowu jeszcze jest różniącem się, a tak zaciącie bywa zachowywanem, jak gdyby Niemcy sami wyłącznie rozum wszelki posiedli”.

(Jan Ostroróg, pisarz polityczny ok. (1436—1501) Traktat o naprawie Rzeczypospolitej (1475).

Wielka manifestacja ludności Stolicy w dniu Święta Pracy 1 maja 1946 r.

KWIECIEŃ 1947

NIEDZIELA **27** ☽ Teofila, Anastazego	Wsch sł 4.15—Zach sł. 18 53 **1937 — Zmarł bohater narodowy, Michał Drzymała.**
PONIEDZIAŁEK **28** Pawła, Marka, Walerii	
WTOREK **29** Hugona, Paulina	
ŚRODA **30** Katarzyny, Jakuba	

MAJ 1947

CZWARTEK **1** Filipa i Jakuba	**Święto Pracy.**
PIĄTEK **2** Eugenii, Zygmunta	**1921 — Trzecie powstanie śląskie.**
SOBOTA **3** Znalezienie Św. Krz.	**Rocznica Konstytucji 1791 r.**

WIEKI MÓWIĄ...

„Wojsko nic innego nie jest, tylko wyciągnięta siła obronna i porządna z ogólnej siły narodu. Naród winien wojsku swemu nagrodę i poważanie za to, iż się poświęca jedynie dla jego obrony. Wojsko winno narodowi strzeżenie granic i spokojności powszechnej, słowem winno być jego najsilniejszą tarczą..."

(Konst. 3-go Maja 1791 r.)

Było tak:

w 1943 r. **dn. 8 maja** — Utworzenie Związku Patriotów Polskich w Moskwie przez Wandę Wasilewską.

w 1945 r. **dn. 29 kwietnia** — Wojska 1 Armii W. P. zdobyły ogród zoologiczny i dworzec Tiergarten w Berlinie. **dn. 1 maja** — Kapitulacja Berlina. Przeszło 134.000 Niemców w niewoli. Goebbels popełnił samobójstwo. 3 feldmarszałków niemieckich w niewoli. Hitler nie żyje. **dn. 3 maja** — 1 Armia W. P. w pościgu za wrogiem dotarła do Łaby. **dn. 5 maja** — Kapitulacja Niemców w Holandii, Danii i płn. zach. Niemczech. Praga Czeska wyzwolona. **dn. 7 maja** — Padł Wrocław.

dn. 8 maja — Koniec działań wojennych w Europie. O godz. 0,45 Keitel podpisał akt bezwzględnej kapitulacji wobec Marsz. Żukowa, Marsz. Teddera, gen. Spaatsa i gen. Delattre de Tassigny. Najokrutniejsza wojna świata trwająca 2.077 dni skończyła się.

M A J 1 9 4 7

NIEDZIELA **4** Floriana, Moniki	Wsch. sł. 4.02 -Zach sł. 19.05
PONIEDZIAŁEK **5** Ireny, Piusa, Hilarego	
WTOREK **6** Jana w oleju, Benedyk.	
ŚRODA **7** Augustyna, Benedykta	1794 — Uniwersał Połaniecki — Kościuszko bierze chłopów pod opiekę prawa.
CZWARTEK **8** NMP Łaskawej, Stanis.	
PIĄTEK **9** Święto Zwyc. i Wol.	Święto Zwycięstwa i Wolności.
SOBOTA **10** Izydora, Antoniego	

„Cała epopea zbrojnej walki o niepodległość, o honor Polaka, wypisana jest na sławnych sztandarach Waszych, zatkniętych w Berlinie i dalej nad Łabą. Przeszliście wspaniałą, jedyną w naszych dziejach drogę sławy. Szlak Waszego bohaterstwa wyznaczyliście własną krwią, mogiłami najlepszych synów Ojczyzny, wiernych do ostatka".

(Z rozkazu Naczelnego Dowódcy W. P. na Dzień Zwycięstwa 9 maja 1945 r.)

Było tak:

w 1942 r. dn. 15 maja — Pierwszy oddział Armii Ludowej pod dowództwem „Małego Franka", studenta Politechniki, wyruszył z Warszawy na partyzantkę.

w 1944 r. dn. 16 maja — Oddziały polskie we Włoszech otwierają drogę na Rzym zdobywając umocnione niemieckie pozycje na Monte Cassino.

w 1945 r. dn. 11 maja — Zajęto Hel.

w 1946 r. dn. 14 maja — Początek subskrybcji Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju.

ZWYCIĘŻENI I ZWYCIĘZCY

Niemcy zmobilizowały 313 dywizji (17 mil.)
Japonia „ 120 „
Włochy „ 70 „
Węgry „ 23 „
Rumunia „ 17 „
Bułgaria „ 18 „
Z.S.R.R. około 550 dywizji (22 mil.)
U.S.A. — 14 milionów
Imperium Bryt. — 12 mil.
Chiny — 7 milionów

NA FRONCIE ODBUDOWY:

W dniu zamknięcia subskrybcji P.P.O.P. ponad milion obywateli **zmobilizowało kwotę 3.079.165.000 złotych.**

Związek Zawodowy Robotników Budowlanych złożył na ręce Prezydenta ob. Bieruta dar **20.000.000** złotych na odbudowę kraju.

M A J 1947

NIEDZIELA **11** Franciszka, Adolfa	Wsch. sł. 3.49—Zach. sł. 19.17
PONIEDZIAŁEK **12** Dominika, Pankracego	
WTOREK **13** ☾ Jana M., Serwacego	
ŚRODA **14** Bonifacego, Justyny	
CZWARTEK **15** Wniebowst. Pańsk.	
PIĄTEK **16** Andrzeja Bob., Jana N.	
SOBOTA **17** Antonina, Weroniki	

„Odrodzone Wojsko Polskie nie stanowi niczego odrębnego od całości narodu, nie jest oddzielną warstwą, grupą czy kastą społeczną, ale przeciwnie — jest częścią Narodu, zgodnie współżyjącą i harmonijnie współpracującą ze społeczeństwem".

(Z przemówienia Marszałka Michała Żymierskiego z dnia 2 listopada 1945 r.).

Było tak:

w 1944 r. dn. 22 maja — Pełnomocnicy Krajowej Rady Narodowej w Warszawie przybyli do Moskwy.

w 1945 r. dn. 21 maja — Himler ujęty pod Hamburgiem, popełnił samobójstwo.

dn. 23 maja — Rząd Churchilla ustąpił.

W chwili gdy została rozbita potęga hitlerowskich Niemiec, kiedy po strasznej 5-cio letniej niewoli Naród nasz zaczął budować nową Odrodzoną Polskę — Polskę bez obszarników i kapitału, Polskę opartą o granice na Odrze, Nisie i Bałtyku, wsteczne siły rodzimej reakcji starały się wszelkimi sposobami temu przeszkodzić.

Nie cofając się przed żadnymi środkami, metodą sabotaży i skrytobójczych mordów, dokonanych na żołnierzach Wojska Polskiego i działaczach demokratycznych, starała się reakcja nie dopuścić do utrwalenia odniesionego zwycięstwa, do budowania Polski Ludowej.

(z rozk. spec. D-twa K.B.W.
na Święto K.B.W. 24.5.1946 r.)

K. B. W. w walce

Do dnia 1.4.1946 r. zlikwidowano 191 band dywersyjnych odebrano następujące ilości broni:

16	miotaczy min	7742	karabinów
16	rusznic p-panc.	3107	pistoletów
141	C.K.M.	4197	granatów
816	R.K.M.	3804	miny
3514	automatów	oraz 3.237.325	sztuk amunicji

Wywalczyliśmy Polsce Wolność —
Zapewnimy Jej ład i bezpieczeństwo!
To hasło K. B. W.

M A J 1 9 4 7

NIEDZIELA **18** Aleksandra	Wsch. sł. 3.38—Zach. sł. 19.27
PONIEDZIAŁEK **19** Mikołaja, Piotra	
WTOREK **20** Bernardyna, Bazylego	
ŚRODA **21** Julii, Julii, Tymoteusza	
CZWARTEK **22** Emila, Heleny, Julii	
PIĄTEK **23** Dezyderego, Michała	1871 — Śmierć gen. Jarosława Dąbrowskiego, org. Powst. Styczn. i przywódcy Komuny Paryskiej.
SOBOTA **24** N.M.P. Wsp. w.	1543 — Zmarł Mikołaj Kopernik, genialny astronom polski.

WIEKI MÓWIĄ...

„Gdyby lud musiał być surowym sędzią przeszłości, mścicielem wyrządzonej sobie krzywdy i wykonawcą niecofnionych wyroków czasu — i my dla garstki uprzywilejowanych nie poświęcimy szczęścia dwudziestu milionów, a przelana krew bratnia spadnie tylko na głowy tych, co w zapamiętaniu własny egoizm nad wspólne dobro i ujarzmienie Ojczyzny przeniosą".

(Manifest Towarzystwa Demokratycznego 1836. Organizacja ta powstała po 1831 r. w Paryżu. Umiarkowany kierunek polityki. Złożone głównie z potomków szlachty polskiej, mimo to głosiło wszechwładztwo ludu, równość i wolność dla wszystkich obywateli Rzplitej bez względu na pochodzenie i wyznanie).

Było tak:

w 1942 r. **dn. 26 maja** — Zawarcie sojuszu anglo-radzieckiego na 20 lat. **W 1945 r. dn. 25 maja**— Polska Komisja Specjalna stwierdziła wstrząsającą zbrodnię niemiecką we Wrzeszczu pod Gdańskiem, gdzie uczeni niemieccy produkowali mydło z ludzi więzionych w obozie koncentracyjnym Stutthof.

MAPA OBOZÓW NIEMIECKICH DLA LUDNOŚCI CYWILNEJ NA ZIEMIACH POLSK

M A J 1 9 4 7

NIEDZIELA **25** Zesł. Św. Ducha	Wsch. sł. 3.29—Zach. sł. 19.38
PONIEDZIAŁEK **26** Zielone Świątki	**Dzień Matki.**
WTOREK **27** Juliusza, Jana	
ŚRODA **28** Augustyna	
CZWARTEK **29** Marii Magd., Teodozji	
PIĄTEK **30** Feliksa, Ferdynanda	
SOBOTA **31** N.M.P. Pośr. ł., Anieli	

WIEKI MOWIĄ...

„Czymże ja godniejszy nad te, którzy są pod moją władzą?

(Jan Stoiński (ur. 1590 r. zm. 1654 r.) proboszcz zborów ariańskich w Lublinie i Rakowie. Wyjątek z „Modlitw nabożnych" z 1633 r. w obronie chłopów. — Arianie, sekta religijna powstała w 16 w. we Włoszech. W Polsce odegrała wybitną rolę kulturalną głosząc hasła tolerancji religijnej i równości społecznej).

w 1940 r. **dn. 3 czerwca** — Klęska Anglików pod Dunkierką. Wycofanie wojsk na wyspę.

w 1944 r. **dn. 4 czerwca** — Anglicy zajęli Rzym.

dn. 6 czerwca — Wojska sprzymierzone wylądowały w Europie w rejonie Caën (gen. Eisenhower).

w 1945 r. **dn. 5 czerwca** — Sojusznicza Rada Kontroli objęła władzę w Niemczech.

dn. 6 czerwca — Zbrodnicza napaść bandy NSZ na wieś Wierzchowiny (pow. Krasnystaw).

w 1946 r. **dn. 3 czerwca** — Zmarł wybitny działacz Zw. Radzieckiego — Kalinin Michał.

dn. 6 czerwca — Rada Ministrów zniosła świadczenia rzeczowe z dn. 1.8.1946 r.

Deklaracja o klęsce Niemiec

i objęciu władzy najwyższej w Niemczech przez Sprzymierzonych.

Rozbrojenie armii i wydanie broni

Art. 1. Niemcy i wszystkie niemieckie siły zbrojne na lądzie, morzu i w powietrzu, oraz siły zbrojne, znajdujące się pod kontrolą niemiecką, zaprzestają na wszystkich frontach działań wojennych przeciwko Narodom Zjednoczonym.

Art. 2. a) Wszystkie siły zbrojne Niemiec lub znajdujące się pod kontrolą niemiecką niezależnie od miejsca postoju, a więc lądowe, powietrzne, przeciwlotnicze i morskie, oddziały SS, SA i Gestapo oraz wszystkie inne siły lub organizacje pomocnicze, posiadające broń i sprzęt wojenny, mają być oddane miejscowym dowódcom sojuszników lub oficerom, wyznaczonym przez przedstawicieli sojuszników.

z art. 6. a) Władze niemieckie winny przekazać przedstawicielom sojuszników — w porządku przez nich ustalonym — wszystkich znajdujących się w ich rękach jeńców, wchodzących w skład sił zbrojnych Narodów Zjednoczonych, oraz przedłożyć pełne listy tych osób ze wskazaniem miejsc ich pobytu.

Art. 11. a) Główni przestępcy nazistowscy oraz wszystkie osoby, wskazane przez przedstawicieli sojuszników, w związku z tym, że podejrzewa się je o popełnianie, podżeganie lub wydanie rozkazów popełnienia zbrodni wojennych, mają być aresztowani i przekazani przedstawicielom sojuszników (p. str. 104).

CZERWIEC 1947

NIEDZIELA **1** Konrada, Pawła	Wsch. sł. 3.22—Zach. sł. 19.46
PONIEDZIAŁEK **2** Sadoka, Erazma	
WTOREK **3** Klotyldy, Franciszka	
ŚRODA **4** Franciszka, Aleksego	
CZWARTEK **5** Boże Ciało	
PIĄTEK **6** Norberta, Pauliny	
SOBOTA **7** Roberta, Piotra, Pawła	

Wszystkie Komisje Porządkowe Cywilno-Wojskowe mają oglosić ludowi: iż podług prawa zostaje pod opieką rządu krajowego... Że osoba wszelkiego włościanina jest wolna i że mu wolno przenieść się gdzie chce, byleby oświadczył Komisji Porządkowej swego województwa, gdzie się przenosi, i byleby długi winne oraz podatki krajowe opłacił. (Uniwersał Połaniecki).

(Tadeusz Kościuszko (1746—1817). Powyższy wyjątek z rozporządzenia wydanego w obozie pod Połańcem w czasie powstania 1794 roku świadczy, że Kościuszko nie tylko rozumiał potrzebę usamowolnienia i uwłaszczenia chłopa polskiego, ale i pragnął myśli swe wprowadzić w czyn.).

Było tak:

w 1940 r. dn. 10 czerwca — Niemcy zajmują Francję. Marsz na Paryż.

dn. 14 czerwca — Kapitulacja Paryża (bez walki).

DEKLARACJA O KLĘSCE NIEMIEC

(ciąg dalszy)

Art. 15. Deklarację niniejszą sporządzono w językach rosyjskim, angielskim, francuskim i niemieckim.

Tylko teksty rosyjski, angielski i francuski są miarodajne.

Podpisano 5 czerwca 1945 r. w mieście Berlinie.

Z upoważnienia rządu Związku Socjalistycznych Republik Rad: głównodowodzący radzieckich wojsk okupacyjnych w Niemczech — Marszałek Żukow.

Z upoważnienia rządu Stan. Zjednoczonych Am. — Generał Eisenhower.

Z upoważnienia rządu Królestwa Zjednoczonego — Marszałek Montgomery.

CZERWIEC 1947

NIEDZIELA **8** Medarda, Seweryna	Wsch. sł. 3.17—Zach. sł. 19.54
PONIEDZIAŁEK **9** Pelagii, Wincentego	
WTOREK **10** Bogumiła, Małgorzaty	
ŚRODA **11** ☾ Barnaby, Feliksa	
CZWARTEK **12** Antoniny, Onufrego	
PIĄTEK **13** Antoniego Pad., Łucj.	
SOBOTA **14** Walerego, Bazylego	

WIEKI MÓWIĄ...

Nie doznać nikomu łaski zbawienia, kogo nie wesprze miłość. Gdyż ona jedna nie działa marnie, lecz sama sobie świecąc, kładzie koniec niezgodzie, uśmierza swary, ukróca nienawiść, łagodzi waśnie, użycza wszystkim pokoju"...

(Akt Unii Horodelskiej, 1413 rok)

Było tak:

w 1940 r. **dn. 19 czerwca** — I Polska Dywizja Strzelców, okrążona przez Niemców w portach linii Maginot'a przedziera się do Szwajcarii.

w 1940 r. **dn. 21 czerwca** — Masowy mord w Palmirach pod Warszawą dokonany przez Niemców na 360 Polakach. Zginął m. in. Maciej Rataj, marszałek Sejmu, i Niedziałkowski Mieczysław, przywódca P.P.S. i redaktor „Robotnika".

w 1944 r. **dn. 16 czerwca** — Początek bombardowań Anglii pociskami V[1].

w 1945 r. **dn. 15—21 czerwca** — Konferencja w Moskwie w sprawie utworzenia Tymczasowego Polskiego Rządu Jedności Narodowej.

Tak jest:

Tydzień Szkoły Powszechnej

w 1939 r. **na 100 osób młodzieży** — 87 osób uczęszczało do szkoły.

w 1946 r. **na 100 osób młodzieży** — 90 osób uczy się w szkole.

w r. szk. **1944/45** — mieliśmy 853 przedszkola z liczbą uczniów 49.799.

w. r. szk. **1944/45** — mieliśmy 853 przedszkola z liczbą nauczycieli 1395.

w r. szk. **1944/45** — mieliśmy 18.093 szkół powsz. z liczbą uczniów 2.470.347.
nauczycieli: 44.382
536 szkół średnich z liczbą uczniów 129.755
(bez Ziem Odzyskanych).

W r. szk. **1945/46** uczyło się w 765 szkołach średnich ponad 200.000 młodzieży.

Czy wiecie że: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych wydrukowały do września 1946 r. 84 podręczniki o ogólnym nakładzie około 11.000.000 egzemplarzy oraz ponad 3.000.000 tanich zeszytów.

Na wszystkich odcinkach przekroczyliśmy ilościowo plan przedwojenny.

CZERWIEC 1947

Dzień	Notatki
NIEDZIELA **15** Jolanty, Bernarda	Wsch. sł. 3.14—Zach. sł. 19.59
PONIEDZIAŁEK **16** N. Serca Jezusa	
WTOREK **17** Adolfa, Inocentego	1025 — Zmarł Bolesław Chrobry.
ŚRODA **18** Elżb., Marka, (Marc.)	
CZWARTEK **19** Gerwazego, Protazego	
PIĄTEK **20** Florent., Sylweriusza	
SOBOTA **21** Alojzego G., Marty	

WIEKI MÓWIĄ...

„I my chcemy przede wszystkim oswobodzić ojczyznę, my wiemy, że walka krwawa wymaga ofiar, lecz równocześnie w czasie wojny o niepodległość i wolność wyrównają się różnice społeczne, majątek pojedynczych stanie się skarbem publicznym, cała ludność zamieni się w braci-żołnierzy".

(Konarski Szymon (1808—1839), spiskowiec i działacz niepodległościowy. Rozstrzelany w Wilnie).

Było tak:

w 1941 r. dn. 22 czerwca — Niemcy napadły na Związek Radziecki.

dn. 23 czerwca — Gen. Sikorski wypowiada się za koniecznością sojuszu polsko-radzieckiego.

w 1944 r. dn. 23 czerwca — Początek ofensywy radzieckiej pod Witebskiem, zakończonej w Polsce pod Sandomierzem.

w 1945 r. dn. 26 czerwca — Na konferencji w San-Francisko przyjęto kartę Narodów Zjednoczonych.

w 1945 r. dn. 28 czerwca — Prezydent KRN zatwierdził Rząd Jedności Narodowej.

O. N. Z.

Organizacja Narodów Zjednoczonych
(United Nations Organisation)

Projekt międzynarodowej organizacji bezpieczeństwa powstał w 1943 r. w Moskwie na konferencji Ministrów Spraw Zagranicznych trzech mocarstw: ZSRR, Stanów Zjednoczonych Am. Pn. i Wielkiej Brytanii. Z projektem tym zgodził się też rząd Chin.

Od 21 sierpnia do 29 września 1944 r. opracowywano w Dumbarton Ouks (Waszyngton) projekt statutu nowej organizacji narodów.

Na konferencji Krymskiej postanowiono zwołać konferencję Narodów Zjednoczonych w dn. 25 kwietnia 1944 r. w San Francisko.

Od 25 kwietnia do 26 czerwca 1945 r. obradowali przedstawiciele 50 państw w San Francisko nad statutem ONZ. Uchwalono, że statut wchodzi w życie z dniem przyjęcia go przez 2/3 obradujących państw włącznie z 5 mocarstwami.

Do dn. 31 grudnia 1945 r. podpisało statut 51 państw, w tym Polska, jako członek założyciel organizacji podpisała dn. 16 paźdz. 1945 r.

Od dn. 10 stycznia do 15 lutego 1945 r. odbyła się w Londynie pierwsza sesja Generalnego Zgromadzenia Narodów Zjednoczonych. Sekretarzem Generalnym ONZ wybrano p. Trygve Lie, Norwegia.

CZŁONKOWIE RADY BEZPIECZEŃSTWA ONZ

Stałymi członkami ONZ są: ZSRR, USA, W. Bryt., Chiny i Francja.

Niestałymi członkami ONZ są: Polska, Brazylia i Australia (wybrane na dwa lata), Egipt, Meksyk, Holandia (wybrane na 1 rok).

CZERWIEC 1947

NIEDZIELA **22** Paulina, Flawiusza	Wsch. sł. 3.14—Zach. sł. 20.01
PONIEDZIAŁEK **23** Agrypiny, Marianny	
WTOREK **24** Nar. Św. Jana Chrzśc.	
ŚRODA **25** ☽ Łucji, Wilhelma	
CZWARTEK **26** Jana, Pawła	
PIĄTEK **27** NMP.Nieust. P.,Wład.	
SOBOTA **28** Ireneusza, Leona	1919 — Zawarcie traktatu pokojowego w Wersalu. 1945 — Powstanie Rządu Jedności Narodowej.

„Żołnierze! To wyście zatknęli na morskim wybrzeżu sztandar biało-czerwony, symbol naszego zwycięstwa... Pomściliście nieugiętych obrońców naszego wybrzeża z 1939 r., bohaterów Westerplatte i Helu. Dziś na Was spoczywa zadanie ochrony nowych rubieży Rzeczypospolitej”.

(Z rozkazu Nacz. Dowództwa na Święto Morza 1945 r.)

Było tak:

w 1943 r. **dn. 3 lipca** — Tragiczna śmierć gen. Sikorskiego pod Gibraltarem.

w 1945 r. **dn. 5 lipca** — Rząd Jedności Narodowej został uznany przez Stany Zjednoczone, Wielką Brytanię i Chiny.

w 1946 r. **dn. 30 czerwca** — Głosowanie ludowe (referendum).

Wróciliśmy nad Bałtyk, Odrę i Nysę

Ślubuję Ci, Polskie Morze, że ja, żołnierz Ojczyzny, wierny syn mojego Narodu, nigdy Cię nie opuszczę.

Ślubuję Ci, że zawsze będę kroczył tą drogą, którą mnie woła Demokracji Polskiej, wyrażona przez Krajową Radę Narodową i Rząd Tymczasowy, do Ciebie przywiodła.

Niezachwianie stać będę na Twej straży. W Twej obronie nie będę oszczędzał ani krwi, ani życia, by nigdy Cię nie oddać więcej Niemcom. Przywrócone Ojczyźnie — na wieki pozostaniesz Polskim Morzem.

CZERWIEC 1947

NIEDZIELA **29** Piotra i Pawła	Wsch. sł. 3.17—Zach. sł. 20.01 ŚWIĘTO MORZA
PONIEDZIAŁEK **30** Ernesta, Lucyny	

LIPIEC 1947

WTOREK **1** Krwi św. Jez. Chr.	
ŚRODA **2** Nawiedz. NMP.	
CZWARTEK **3** Anatola, Jacka	
PIĄTEK **4** Elżbiety, Inocentego	Święto Narodowe Stanów Zjednoczonych Ameryki Pn.
SOBOTA **5** Antoniego Zach.	

„Niechaj na całym świecie radują się ludzie wolność miłujący. Rodacy twoi wykazali w tym niebezpiecznym konflikcie, że posiadają zdolności, o których sami nie wiedzieli. Człowiek zawsze potrafi sprostać narzuconym mu zadaniom, chyba, że złamią go przeciwności losu".

(Kazimierz Pułaski (1747—1779), konf. barski, po rozbiorze Polski emigruje do Ameryki. Czczony jest w Ameryce, jako jeden z bohaterów jej walk o niepodległość. Wyjątek z listu do Beniamina Franklina 1778).

Było tak:

w 1943 r. **dn. 10 lipca** — Wojska Sprzymierzonych wylądowały na Sycylii.

w 1945 r. **dn. 6 lipca** — Rząd Jedności Narodowej został uznany przez Norwegię, **dn. 7 lipca** — Dania, Kanada, Włochy, Szwajcaria i Szwecja uznały Rząd Jedn. Nar. **dn. 10 lipca** — Belgia uznała Rząd Jedn. Narodowej.

JAK MOŻESZ PRZYCZYNIĆ SIĘ DO WZBOGACENIA NARODU

Kraj nasz jest ogromnie zniszczony przez lata wojny i okupacji. Mimo to nie wykorzystujemy wielu źródeł podniesienia naszego dobrobytu.

Dla przykładu wymieńmy grzyby i jagody. Czy zastanowiłeś się, jaki olbrzymi majątek rok rocznie gnije w lasach wskutek naszego zaniedbania. Skrzętny zbiór i umiejętna konserwacja grzybów i jagód zapewni nam miliony kilogramów wartościowego pożywienia i stanie się cennym artykułem w handlu z zagranicą.

Podobnie jest z ziołami leczniczymi, których pod dostatkiem mamy u siebie, a kupujemy ciągle u obcych.

Czy wiesz, jaki skarb kryją w sobie liście (i owoce) morwy? Nic nie stoi przecież na przeszkodzie, żebyście uprawiali je przy szkole. Trzeba tylko chcieć.

I poznać tajniki hodowli jedwabników.

Czy wiesz, że gdybyśmy codzień jeść chcieli mięso — to w niespełna rok musielibyśmy wyniszczyć wszystkie krowy, świnie i... konie, których oszczędziła wojna.

Jak zaradzić złemu w ciągu pięciu „bezmięsnych lat"?

Hoduj króliki: Bo każde dziecko to potrafi. Mięso królicze posiada ponad 40 proc. składników odżywczych (więcej, niż kurze (31 proc.), wieprzowe (27 proc.) lub wołowe, czy cielęce (24 proc.).

To tak na „pierwszy ogień" podaliśmy te przykłady. Sam z pewnością wpadniesz na niejeden pomysł przysporzenia bogactw narodowi. Ale to mało.

Trzeba umieć i chcieć wykonać to, co pomyśli głowa.

Trzeba **słowem i czynem** przekonać innych, że **praca dla dobra ogółu jest obowiązkiem każdego obywatela.**

L I P I E C 1947

NIEDZIELA **6** Łucji, (Dominiki)	Wsch. sł 3.22—Zach. sł. 19.58
PONIEDZIAŁEK **7** Cyryla, Metodego	1937 — Napaść Japonii na Chiny.
WTOREK **8** Elżbiety, Prokopa	
ŚRODA **9** Anatoli, Weroniki	
CZWARTEK **10** Amelii, Filipa	
PIĄTEK **11** ☾ Pelagii, Piusa, Cypr.	
SOBOTA **12** Jana, Gwalber., Felik.	

Rodacy! Stoją przed nami gigantyczne zadania. Będziemy je realizować dalej nieugięcie i zdecydowanie. Odrzucimy precz warcholów, agentów reakcji, którzy przez rozbijanie jedności narodowej, przez próby prowokowania walk między Polakami idą na rękę hitleryzmowi.

(Manifest P. K. W. N.).

1410 — 1945

L I P I E C 1947

NIEDZIELA **13** Ernesta, Eugeniusza	Wsch. sł. 3.29—Zach. sł. 19.53
PONIEDZIAŁEK **14** Franciszka, Marcelina	**1789 — Początek Wielkiej Rewolucji Francuskiej. Święto Narodowe Francji.**
WTOREK **15** Henryka C., Jakuba	**1410 — Zwycięstwo nad Krzyżakami pod Grunwaldem.**
ŚRODA **16** NMP. Szkapl. Walent.	
CZWARTEK **17** Bogdana, Marceliny	
PIĄTEK **18** Brunona, Fryderyka	**1936 — Niemcy i Włochy wywołują faszystowskie powstanie gen. Franco w Hiszpanii.**
SOBOTA **19** Feliksa, Marcina	

ODWIECZNY NASZ WRÓG — NIEMIEC

Żołnierze! Grunwald jest symbolem triumfu całej Słowiańszczyzny, która w swym zjednoczonym wysiłku osiągnęła nowe, jeszcze wspanialsze zwycięstwo. Grunwald był nasz, znów jest nasz i pozostanie nim na wieki. Wasza krew nie zostanie zmarnowana. Demokratyczna Polska nie powtórzy błędów przeszłości. Wasze zwycięstwo będzie w pełni wykorzystane. Niemcy nie powrócą więcej na piastowskie ziemie. — W sojuszu narodów słowiańskich, zjednoczeni z demokracjami Zachodu—Anglią i St. Zjednoczonymi—złamaliśmy wspólnego wroga Niemca (z rozkazu Naczelnego Dowódcy W. P. w dniu uroczystości grunwaldzkich 15.VII.1945 r.).

Było tak:

w 1944 r. **dn. 21 lipca** — Krajowa Rada Narodowa wydała dekrety o utworzeniu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, oraz o objęciu zwierzchnictwa nad Armią Polską w ZSRR i zjednoczeniu Armii Ludowej z Armią Polską w ZSRR w jednolite Wojsko Polskie.

dn. 22 lipca — W wyzwolonym od Niemców Chełmie ogłasza P.K.W.N. historyczny Manifest do Narodu Polskiego.

dn. 24 lipca — Wyzwolenie Lublina przez Armię Czerwoną.

dn. 26 lipca — Podpisanie układu między rządem ZSRR i PKWN o stosunkach między dowództwem radzieckim a polską administracją.

w 1945 r. **dn. 22 lipca — Ustalenie Święta Odrodzenia i Zjednoczenia Wojska Polskiego.**

dn. 26 lipca — Zwycięstwo Partii Pracy w wyborach do parlamentu angielskiego.

„RODACY!

Jednym z najpilniejszych zadań Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego będzie na terenach oswobodzonych odbudowa szkolnictwa i zapewnienie bezpłatnego nauczania we wszystkich szkołach"

LIPIEC 1947

NIEDZIELA **20** Czesława (P), Hieron.	Wsch. sł. 3.37—Zach. sł. 19.46
PONIEDZIAŁEK **21** Andrzeja Z (P), Bened.	
WTOREK **22** Marii Magdaleny	NARODOWE ŚWIĘTO ODRODZENIA POLSKI I ZJEDNOCZENIA WOJSKA POLSKIEEO. 1944 — Powstanie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i ogłoszenie Manifestu P. K. W. N.
ŚRODA **23** Apolinar., (Bazylego)	
CZWARTEK **24** ☽ Kingi (p), Krystyny	
PIĄTEK **25** Jakuba, Krzysztofa	
SOBOTA **26** Anny Matki NMP	

„Rodacy! Komitet wyzwolenia Narodowego, przystępując do odbudowy państwowości polskiej, deklaruje uroczyście przywrócenie wszystkich swobód demokratycznych, równości wszystkich obywateli bez różnicy rasy, wyznania i narodowości, wolności organizacyj politycznych, zawodowych, prasy, sumienia.

(Manifest P. K. W. N.).

Było tak:

w 1944 r. dn. 29 lipca — Naczelne Dowództwo W. P. wydało rozkaz Nr 1 o objęciu dowództwa przez gen. broni Rolę - Żymierskiego.

dn. 31 lipca — Wyzwolono Siedlce, Radzymin, Wołomin i Otwock.

dn. 1 sierpnia — Wybuch powstania warszawskiego.

w 1945 r. dn. 2 sierpnia — Ogłoszenie wyników konferencji Wielkich Mocarstw w Poczdamie.

CO UZYSKALIŚMY W POCZDAMIE?

ZIEMIE ODZYSKANE W CYFRACH

Powierzchnia Ziem Odzyskanych — 101.347 km^2

Długość wybrzeża morskiego — 496 km

Długość granicy z Niemcami — 426 km

Ilość miast — 326; powiatów — 124.

Ludność wg powszechnego spisu z lutego 1946 r. 5.012.126

w tym ludności miejsk. — 1.950.111

wiejsk. — 3.062.015

Gęstość zaludnienia, przeciętna w lutym 1946 r. 48 osób na km^2 (ciągle wzrasta).

Plan osiedleńczy przewiduje osiedlenie 5.000.000 Polaków do końca 1946 r.

W pierwszym półroczu 1946 r. opuściło Polskę przeszło 1.000.000 Niemców.

Ogólna liczba gospodarstw wynosi przeszło 464.000 o powierzchni — 9.063.540 ha.

W tym pow. Gdańska 1.893 km^2, części dawnych Prus Wschodnich — 23.655 km^2, Śląska Górnego i Dolnego — 34.816 km^2, Pomorza Zachodniego — 30.335 km^2, Ziemi Lubuskiej 911.350 km^2, pow. żytawskiego — 146 km^2, pow. wałeckiego oraz wyspy Wołyń i części Uzedom — 658 km^2.

JEDNA Z NIEMCEM JEST GRANICA —

POLSKA ODRA, POLSKA NISA!

LIPIEC 1947

NIEDZIELA **27** Aurelego, ulii, Natal.	Wsch. sł. 3.47—Zach. sł. 19.37
PONIEDZIAŁEK **28** Inocentego, Wiktora	
WTOREK **29** Flory, Marty, Wilhelma	
ŚRODA **30** Rufina, Julity, Abdona	1941 — Zawarcie umowy z ZSRR przez gen. Sikorskiego.
CZWARTEK **31** Ignacego, Heleny	

SIERPIEŃ 1947

PIĄTEK **1** Piotra, w okowach	1914 — Początek I wojny św atowej. 1944 — Wybuch powstania warszawskiego.
SOBOTA **2** NMP. Anielskiej	1817 — Zgon Kościuszki Tadeusza w Szwajcarii.

„Nie było i nie ma Polaka, który by nie chylił głowy przed bohaterską walką powstańców warszawskich. Ale jest jeszcze druga strona medalu powstania warszawskiego. Garstka sanacyjnych kombinatorów politycznych wykorzystywała zapał ofiarności i bohaterstwa ludu warszawskiego w walce z hitleryzmem dla swoich zbrodniczych celów".

(Z przemówienia wicepremiera Gomółki — 22 lipca 1945 r).

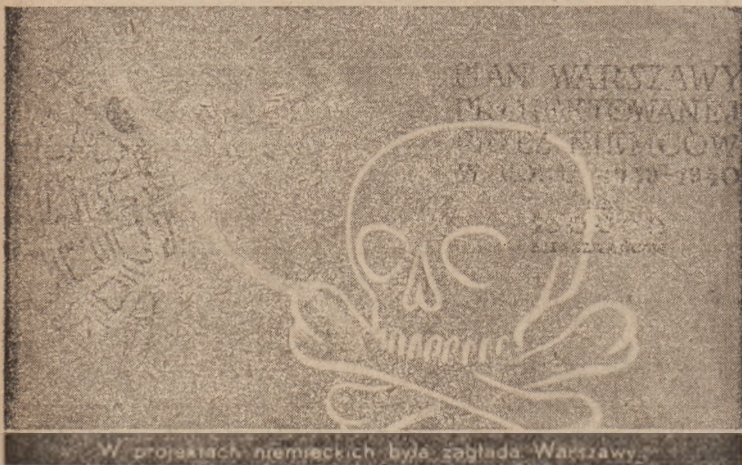
Było tak:

w 1945 r. dn. 9 sierpnia — ZSRR wypowiedział wojnę Japonii.

Warszawa oskarża

W sierpniu 1939 r. Warszawa liczyła ponad milion dwieście tysięcy mieszkańców. Po ostatnim powstaniu ludność Warszawy spadła do zera. Niemcy wymordowali, rozstrzelali lub spalili w czasie powstania ponad 200 tysięcy Polaków, resztę wygnano lub wywieziono do Rzeszy.

87 miejsc kaźni i ponad 25.000 grobów pojedyńczych i zbiorowych oskarżać będzie po wsze czasy Niemców — największych w dziejach świata zbrodniarzy.

W projektach niemieckich była zagłada Warszawy.

„Za psa nasza uczoność, bo póki świat światem
Nigdy Niemiec nie będzie Polakowi bratem!“

(Potocki W. (1625 — 96) Wstęp do „Wojny chocimskiej“)

„Ci co wywołali powstanie nie mieli nic wspólnego z bohaterstwem jego uczestników".

(Z przemówienia Marszałka Żymierskiego z 25 marca 1945 r.).

SIERPIEŃ 1947

NIEDZIELA **3** Znal. rel. św. Szczep.	Wsch. sł. 3.58—Zach. sł. 19.25
PONIEDZIAŁEK **4** Dominika, Protazego	
WTOREK **5** NMP. Śnieżnej	1864 — Romuald Traugutt z towarzyszami stracony na stokach Cytadeli. 1772 — Pierwszy rozbiór Polski.
ŚRODA **6** Przemien. Pańskie	
CZWARTEK **7** Kajetana, Konrada	
PIĄTEK **8** Emiliana (Cyriaka)	
SOBOTA **9** ☾ Romana, Juliana	

Daremne żale, próżny trud,
Bezsilne złorzeczenia,
Przeżytych kształtów żaden cud
Nie wróci do istnienia.

Trzeba z żywymi naprzód iść,
Po życie sięgać nowe,
A nie w uwiędłych laurów liść
Z uporem stroić głowę.

Adam Asnyk (1838—1897).

Było tak:

w 1941 r. dn. 10 sierpnia — Spotkanie Roosevelta z Churchillem na okręcie „Potomac“ na Oceanie Atlantyckim w pobliżu Nowej Funlandii.

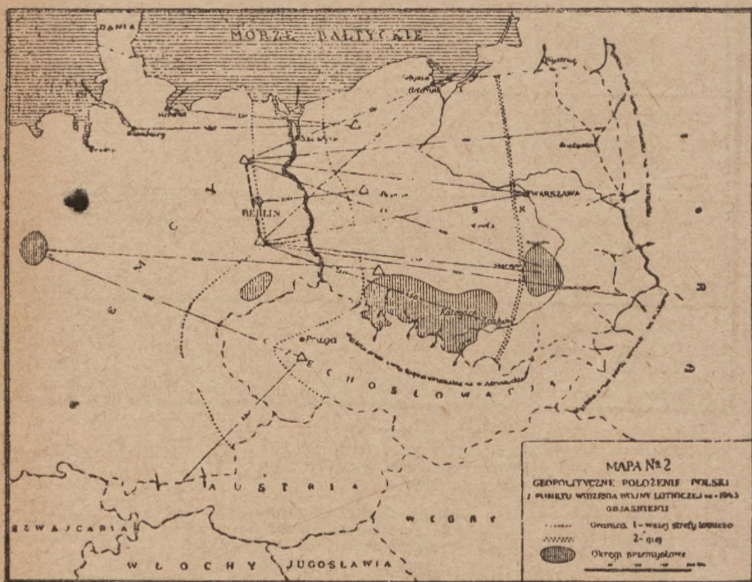
w 1944 r. dn. 10 sierpnia — Początek bitwy pod Falaise (Francja), w której bohatersko walczyła polska brygada pancerna.

w 1945 r. 16 sierpnia — Układ pomiędzy Polską a ZSRR o granicy wschodniej i odszkodowaniach wojennych.

w 1944 r. dn. 18 sierpnia — Wojska I Ukraińskiego frontu zdobyły Sandomierz.

dn. 23 sierpnia — Wyzwolenie Paryża i Marsylii. Kapitulacja Rumunii. Król Michał wzywa naród do walki przeciw Niemcom.

dn. 28 sierpnia — Pogrom Niemców w Rumunii. Wojska radzieckie zajęły rumuńskie tereny naftowe i porty Izmaił i Gałacz.

SIERPIEŃ 1947

	Wsch. sł. 4.10—Zach. sł. 19.12
NIEDZIELA **10** Wawrzyńca, Bogdana	
PONIEDZIAŁEK **11** Zuzanny, Filomeny,	1945 — Śmierć znakomitego aktora polskiego Stefana Jaracza.
WTOREK **12** Euzebiusza, Klary	
ŚRODA **13** Heleny, Hipolita	
CZWARTEK **14** Euzebiusza, Demetr.	
PIĄTEK **15** Wniebowz. NMP.	1937 — Stronnictwo Ludowe ogłasza strajk chłopski powszechny. Policja zabiła 41 chłopów.
SOBOTA **16** Ambrozego, Rocha	

„Jestem demokratą w logicznym tłumaczeniu tego wyrazu. W inną Polskę niż ta, którą lud nasz pracowitymi rękoma z grobu podźwignie, nie wierzę. Innej Polski nad tę, jaka przy całości historycznych swych praw całością praw obywatelskich obdarzy wszystkich swych synów — nie pragnę. Dla innej Polski, jak ta, gdzie panowanie człowieka nad człowiekiem ustąpi miejsca panowaniu wolności, rozumu i prawa, gdzie ciemnota zniknie w promieniach powszechnej oświaty, a nędza w sumiennym rozkładzie powszechnych korzyści, dla innej Polski ani żyć ani umierać nie mogę.

(Wróblewski Walerian, ur. 1836 r. zm. 1908 r., dowódca powstania 1863 r. w Grodziskiem. Generał Komuny Paryskiej 1871 r.).

Straty wojenne Polski

W MILIARDACH ZŁ. PRZEDWOJENNYCH

ZASTALIŚMY W KRAJU W MOMENCIE JEGO WYZWOLENIA NIEMAL CAŁKOWITE BEZROBOCIE, GROŹBĘ KATASTROFY GŁODOWEJ, BRAK TRANSPORTU, CHAOS WŁASNOŚCIOWY, ORGANIZACYJNY, FINANSOWY...

ROLNICTWO

20 MILIARDÓW

PRZEMYSŁ I GÓRN

8 MILIARDÓW

KOLEJNICTWO

17 MILIARDÓW

NIERUCHOMOŚCI

12 MILIARDÓW

W WYNIKU WOJNY I OKUPACJI POLSKA PONIOSŁA STRATY PRZEKRACZAJĄCE **100** MILIARDÓW ZŁ PRZEDWOJENNYCH

S I E R P I E Ń 1947

NIEDZIELA **17** Jacka, Bonifacego	Wsch. sł. 4.21—Zach. sł. 18.58
PONIEDZIAŁEK **18** Heleny ces., Klary	1919 — Pierwsze powstanie śląskie.
WTOREK **19** Juliusza, Ludwika	
ŚRODA **20** Bernarda, Krzysztofa	1920 — Drugie powstanie śląskie.
CZWARTEK **21** Bernarda, Joanny	
PIĄTEK **22** Cezarego, Hipolita	
SOBOTA **23** Filipa, Wiktora	

WIEKI MÓWIĄ...

„Duchowni w swoich naukach, zakonnicy po ambonach, nauczyciele publiczni w szkołach na każdą uroczystość smażyli się w pochwałach cnoty, obywatelstwa i sprawiedliwości tych, którzy największe niecnoty, krzywdy i zbrodnie pełnili".

(Staszic Stanisław).

REĄKCJA DOPROWADZIŁA POLSKĘ DO KLĘSKI WRZEŚNIOWEJ 1939 R.

Najpierw kumali się z Niemcami

Potem mówili

„Silni, zwarci, gotowi"

A jak przyszła wojna to pierwsi uciekli zagranicę

SIERPIEŃ 1947

NIEDZIELA **24** Bartłomieja, Jerzego	Wsch. sł. 4.33—Zach. sł. 18.44
PONIEDZIAŁEK **25** Grzegorza, Ludwika	
WTOREK **26** NMP. Częstochow.	
ŚRODA **27** Józefa Kal., Małgorz.	
CZWARTEK **28** Augustyna, Sabiny	
PIĄTEK **29** Ścięcie Jana Chrz.	
SOBOTA **30** Adaukta i Feliksa	

„...O moja droga Ojczyzno! Kiedyż ujrzę u Ciebie w każdej wsi zamiast pręgierzy, zasadzone drzewo wolności. Czas ten nie jest zbyt odległym; coraz jaśniej szerzące się światło wieku daje nam pewność jego zbliżenia. Kiedy lud pozna swe prawa, jakżeż olbrzymią wówczas stanie się jego siła. I jacyż wówczas będą wszechwładcy, których by usiłowania nie rozprysły się o tę masę poważną ludzi zwolnionych z więzów służalstwa.

(Sułkowski Józef, ur. 1770 r., zm. 1798. Adiutant Napoleona w 1796 r. Wybitnie uzdolniony. Poległ w czasie buntu w Kairze).

NIEDZIELA
31
Marka, Rajmunda

Wsch. sł. 4.44—Zach. sł. 18.28

W 8-MĄ ROCZNICĘ ZBÓJECKIEGO NAPADU FASZYSTOWSKICH NIEMIEC NA POLSKĘ.

„Warszawo! Tyś stała na czele walki narodu z najeźdźcą niemieckim. Ty byłaś przykładem hartu i siły duchowej, co pozwolił narodowi przejść przez piekło niewoli i wytrwać! Ty największą złożyłaś ofiarę na ołtarzu walki o wolność i niepodległość Ojczyzny.

Krajowa Rada Narodowa, wyrażając wolę, hołd i cześć Narodu Polskiego, składa Ci, Warszawo, jako symbol bohaterstwa i niezależności w walce z najeźdźcą niemieckim Krzyż Grunwaldu I-ej klasy".

(Prezydent Bierut, 1 września 1945 r.).

CZĘŚĆ DRUGA

POZNAJ SWÓJ KRAJ

I

GRANICE POLSKI.

1.	**Granica wschodnia:**	**1090** km
	w tym odcinek południowy:	
	(źródła Sanu — Bug)	300 km
	odcinek środkowy (Bug))	460 „
	odcinek północny (od Bugu do zbiegu 3 granic na Suwalszczyźnie)	330 „
2.	**Granica północna:**	**698** km
	w tym na obszarze dawnych Prus Wschodnich	195 „
	przez zalew Wiślany	7 „
	granica morska	496 „
3.	**Granica zachodnia:**	**426** km
	w tym (od Świnoujścia do Odry k. Gryfinu)	66 „
	Odra	180 „
	Nisa	180 „
4.	**Granica południowa:**	**1346** km
	W tym odcinek Dolny Śląsk	436 „
	Górny Śląsk	260 „
	„Zaolzie“	100 „
	dawna granica polsko-czeska	550 „

Razem długość granic wynosi 3.560 km. Na 1 km granicy obecnie wypada ok. 110 km² powierzchni.

Granice Polski:	w 1938 r.		1945 r.	
z Niemcami	1912 km	34,5%	426 km	12,0%
„ ZSRR	1412 „	25,5%	1292 „	36,2%
„ Czechosłowacją	984 „	17,8%	1346 „	37,8%
„ Litwą	507 „	9,2%	—	—
„ Rumunią	347 „	6,3%	—	—
„ Gdańskiem	121 „	2,2%	—	—
„ Łotwą	106 „	2,0%	—	—
morska	140 „	2,5%	496 „	14,0%

Granice obecne w dużej mierze mają charakter granic naturalnych. Długości poszczególnych granic są następujące:

morskie	496 km	14,0%
rzeczne	980 „	27,5%
górskie	1203 „	33,7%
sztuczne	881 „	24,8%

Niewątpliwie najlepsze są granice morskie, za dobre również uważane są granice górskie. Co do granic rzecznych — zdania są podzielone. Ich dodatnimi cechami są: łatwość pilnowania, wyraźny bieg w terenie, rozdział interesów gospodarczych poszczególnych osiedli wiejskich (nad rzekami szerszymi). Do ujemnych cech należą: trudności komunikacyjne na rzekach żeglowych, energetyczne, administracja urządzeniami komunikacyjno - zabezpieczającymi, skupienia miast po obu stronach rzeki oraz wsi nad rzekami wąskimi i t. p. — Za najmniej korzystne uważane są granice sztuczne, tych obecnie Polska ma mało, bo 24,8%.

Obecnie granice Polski są lepsze niż były w 1938 r., ponieważ: 1) są znacznie krótsze, 2) szczególnie krótka jest granica z Niemcami, 3) znacznie dłuższa niż poprzednio jest granica morska, 4) stosunkowo duży odcinek (33,7%) przypada na granice górskie.

OBSZAR POLSKI WSPÓŁCZESNEJ

W 1938 roku powierzchnia Polski liczyła 386.634 km². Powierzchnia Polski współczesnej liczy obecnie 310.112 km².

Polska posiada obecnie terytorium bardziej zwarte, zbliżone do koła, przesunięte na zachód.

(obliczenia prof. U. J.
dr. Leszczyckiego
w/g. mapy 1:300.000)

punkt najbardziej wysunięty	na półn.	54^0 50'
,, ,, ,,	na połudn.	$49^0$01'
,, ,, ,,	na zach.	14^0 08'
,, ,, ,,	na wsch.	24^0 19'
rozpiętość pn.-pd.		5^0 49' (610 km)
rozpiętość zach. - wsch.		10^0 11' (720 km)

Wskutek zmian granicznych Polska przesunęła się na zachód 197 km.

Zrezygnowaliśmy z niepolskich, zaludnionych w większości przez Ukraińców i Białorusinów, obszarów na wschodzie.

Odzyskaliśmy utracone przed wiekami ziemie Pomorza Zachodniego, Ziemi Lubuskiej, Śląska i Mazurów.

Łączna wartość majątku na ziemiach wschodnich wynosi 3 i pół miliarda złotych.

To, co otrzymujemy na zachodzie, warte jest 9 i pół miliarda zł, czyli prawie trzy razy tyle. Znajdzie tu pracę 7 milionów Polaków.

Rozbudowany przemysł na ziemiach zachodnich spowoduje wzrost o 1/3 zatrudnionych w stosunku do lat przedwojennych. Możliwości produkcyjne Polski w zakresie węgla kamiennego wzrosną o 66%, rud i kruszców metali o 70%, w zakresie surowców ceramicznych, szklarskich, skał drogowych i budowlanych o 300%.

Liczba dróg bitych i kolejowych wzrosła o ok. 60%, zdolność przeładunkowa portów wzrosła dwukrotnie, a zdolność żeglugi śródlądowej — **ośmiokrotnie.**

Zdolność produk. energii elektrycznej wzrosła o 80%.

Połowy morskie wzrosły conajmniej dwukrotnie.

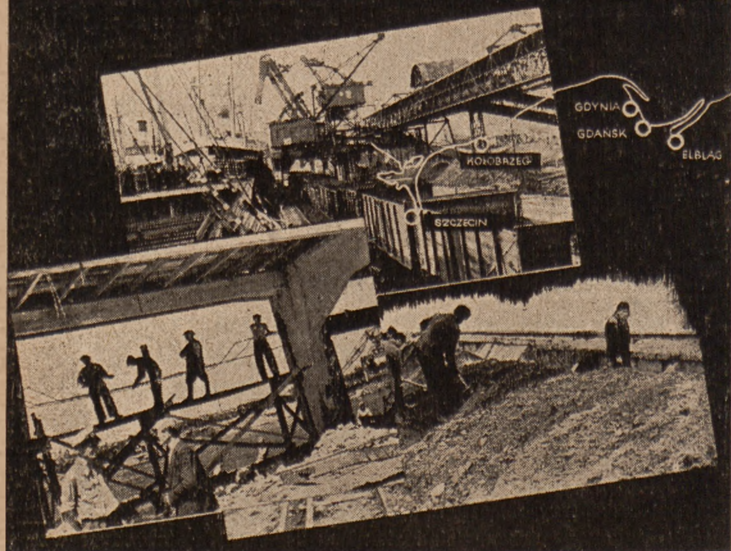
Nowe granice Polski są historycznie sprawiedliwe i korzystne.

GŁÓWNE DANE O BAŁTYKU

Powierzchnia Bałtyku 420.000 km². Przeciętna głębokość 55 m. Największa głębokość 463 m. Największa głębokość w zatoce Gdańskiej 113 m, w zatoce Puckiej 57 m.

Ważniejsze porty na Bałtyku:

NA WYBRZEŻU POLSKIM WRE PRACA

POLSKA:

Gdynia — Gdańsk (porty wojenne i handlowe połączone w jeden w ramach rozbudowy powojennej), **Szczecin** (port wojenny i handlowy), **Elbląg**, **Kołobrzeg**, **Świnoujście.**

Gdynia. — Port wojenny i handlowy. Ogółem powierzchnia portu wynosi przeszło 1.400 ha, powierzchnia wodna 224 ha.

Gdańsk — głębokość wody w porcie morskim wynosi: kanał portowy 9,5 — 10 m gł., port wolny 3,5 — 9 m., basen Westerplatte — 4,5 — 10 m, w Martwej Wiśle — 9 m i Motławie 3 — 5 m. Powierzchnia wodna obszaru portowego wynosi ok. 900 ha.

Szczecin — leży przy ujściu Odry do zatoki Szczecińskiej. Przeciętna głębokość portu do 6 — 10 m. Posiada szereg większych stoczni i doków.

Świnoujście — przy zejściu rzeki Świni, tj. środkowego ramienia Odry, przedport Szczecina, głębokość w porcie przy wejściu 10 m, baseny od 4 do 6 m. Lotnisko morskie.

Kołobrzeg — wielki port rybacki, kąpielisko, przy ujściu Prośnicy. Port tworzy dwa wysunięte w morze mola, przy czym molo wschodnie jest 50 m dłuższe od zachodniego, głębokość przeszło 5 m.

Elbląg — nad zalewem Wiślanym port połączony kanałem z Mazurami, posiada stocznie.

Kamień — nad Dievanowem, prawym ramieniem Odry, port rybacki, przystań jachtowa.

Derłów — mały port rybacki i kąpielisko u ujścia Wieprza. Port posiada dwa mola, 4 m głębokości.

Postomin — przy ujściu Słupi, port rybacki, schronisko dla jachtów.

Łeba — mały port rybacki, kąpielisko, przy ujściu Łeby, przystań jachtowa 80 km od Gdyni.

Tolcmicko — mały port rybacki nad zalewem Wiślanym.

Frombork — mały port rybacki, posiada basen 220 × 40 m.

Z. S. R. R.:

Kronsztadt (forteca i port wojenny na wschodnim krańcu wyspy Kotlin). **Leningrad** — główny port radziecki, leży w większej części na lewym brzegu Newy, a w mniejszym na 2 wyspach, utworzonych przez ramiona rzeki.

Ryga (Łotewska SRR), **Tallin** (port wojenny i handlowy Estońskiej SRR), **Królewiec** (Kaliningrad), **Piława, Kłajpeda** (Litewska SRR).

SZWECJA:

Sztokholm (stolica, forteca morska, port wojenny i najważniejszy port morski), **Karlskrona** (forteca i port wojenny), **Visby** — na zach. brzegu Gotlandu.

DANIA:

Ronne, największy port Bornholmu.

FINLANDIA:

Helsinki (stolica, port wojenny).

KLIMAT

Dziedzina klimatyczna i nazwa miejscowości		Średnia temperatura			Różnica
		stycznia	lipca	roku	
Wybrzeże	Świnoujście	–1.1	17.5	7.9	18.6
Hel		–0.8	17.1	7.6	17.9
Równiny nadbałt.	Szczecin	–1.2	18.1	8.2	19.3
	Koszalin	–1.9	16.7	7.1	18.6
	Lidzbark	–3.5	17.1	6.7	20.6
Pojezierze	Szczecinek	–2.6	16.9	6.9	19.5
	Chojnice	–3.0	17.0	6.8	20.0
	Klusy pod Ełkiem	–4.4	17.6	6.5	22.0
Kraina Wielkich Dolin	Wrocław	–1.7	18.6	8.2	20.3
	Poznań	–1.5	18.7	8.2	20.2
	Bydgoszcz	–2.3	18.5	7.8	20.8
	Warszawa	–3.5	18.4	7.2	21.9
Wyżyny Środkowo-polskie	Bytom	–3.0	17.6	7.6	20.6
	Kraków	–3.4	18.4	7.6	21.8
	Lublin	–5.4	18.2	7.4	23.6
Góry	Śnieżka	–6.8	9.1	0.2	15.9
	Poronin	–5.9	15.3	4.9	21.2

Tymczasowe wyniki powszechnego sumarycznego spisu ludności z dnia 14 lutego 1946 r.

Powierzchnia, ludność i gęstość zaludnienia według województw i powiatów.

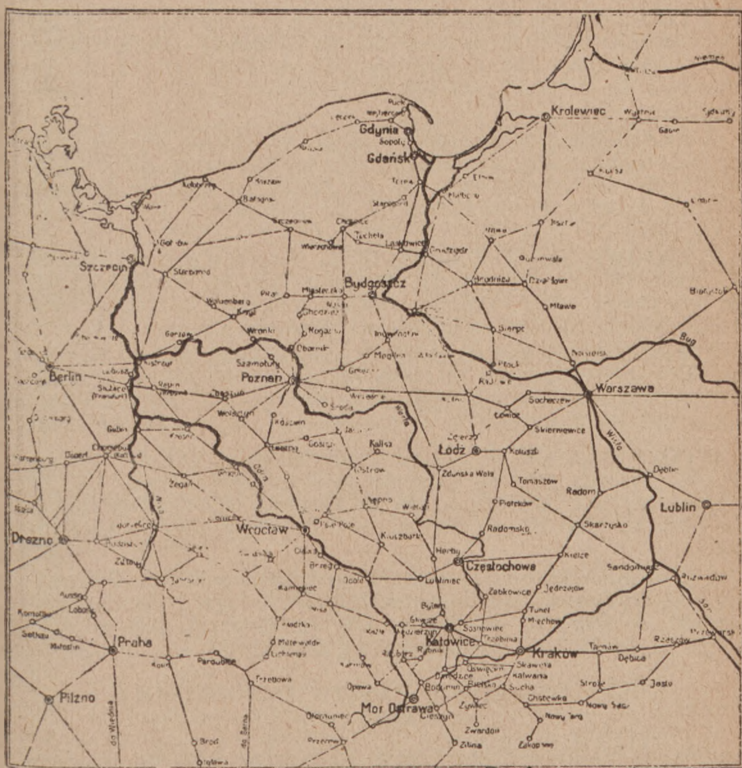
Województwa i okręgi	Powierzchnia w km²	Ludność			
		ogółem	w miastach	na wsi	na 1 km²
POLSKA . . .	310.112	23.911.172[1]	7.404.557	16.202.293	77
%		100,0	31,4	68,6	
Ziemie dawne	208.765	18.594.724	5.454.446	13,140.278	89
%		100,0	29 3	70,7	
Ziemie odzyskane	101.347	5 012.126	1.950.111	3.062.015	49
%		100,0	38,9	61,1	
Województwa i okręgi					
M.st. Warszawa .	141	476.538	476.538	—	3380
%		100,0	100,0	—	
Woj. Warszawa .	28.999	2 114.926	360.527	1.754 399	73
%		100,0	17,0	83,0	
M. Łódź . . .	212	496.861	496.861	—	2380
%		100,0	100,0	—	
Woj Łódź . .	20.234	1.773 232	364 225	1.409.007	88
%		100,0	20,5	79,5	
„ Kielce . .	18.053	1.717 672	363 900	1.353 772	
%		100,0	21,2	78,8	
„ Lublin . .	27.592	1.892 182	306.360	1.585 822	69
%		10 ,0	16,2	83,8	
„ Białystok .	22.508	920 454	170.255	760.199	41
%		100,0	18,5	81,5	
Ziemie dawne .	20.239	883 991	162 106	72 .885	44
%		100,0	18,3	81,7	
Ziemie odzyskane	2.269	36.463	8,149	28 314	16
%		100,0	22,3	77,7	
Okr. Mazury . .	18 745	352 497	102 337	250 160	19
%		100,0	29,0	71,0	
Woj. Gdańsk .	16.406	967 062	423.042	544 020	59
%		100,0	43,7	56,3	
Ziemie dawne .	5 654	400.655	159 438	24 .217	71
%		100,0	39,8	60,2	
Ziemie odzyskane	10.752	566.407	263 604	302 803	53
%		100,0	46,5	53,5	

Województwa i okręgi	Powierzchnia w km²	Ludność			
		ogółem	w miastach	na wsi	na 1 km²
Woj. Pomorze .	22.695	1.462.618	553.301	909.317	64
%		100,0	37,8	62,2	
Ziemie dawne .	20.029	1.405.061	538.316	866.745	70
%		100,0	38,3	61,7	
Ziemie odzys. .	2.666	57.557	14.985	42.572	22
%		100,0	26,0	74,0	
Okr. Pomorze Zachodnie . .	21.564	597.868	236.684	361.184	28
%		100,0	39,6	60,4	
Woj. Poznań .	39.228	2.424.078	888.156	1.535.922	62
%		100,0	36,6	63,4	
Ziemie dawne .	28.089	2.151.841	781.195	1.370.646	77
%		100,0	36,3	63,7	
Ziemie odzys. .	11.139	272.237	106.961	165.276	24
%		100,0	39,3	60,7	
Okr. Śląsk Dolny	24.497	1.930.113	750.481	1.179.632	79
%		100,0	38,9	61,1	
Okr. Śląsk Opol	9.392	1.180.787	463.641	717.146	126
%		100,0	39,3	60,7	
Woj. Śląsk . .	5.977	1.632.961	626.123	1.006.838	273
%		100,0	38,3	61,7	
Ziemie dawne .	5.654	1.614.764	62 .854	991.910	286
%		100,0	38,6	61,4	
Ziemie odzys. .	323	18.197	3.269	14.928	56
%		100,0	18,0	82,0	
Woj. Kraków .	15.918	2.129.535	584.224	1.545.311	134
%		100,0	27,4	72,6	
Woj. Rzeszów .	17.951	1.537.466	237.902	1.299.564	86
%		100,0	15,5	84,5	

UWAGA; Tymczasowe wyniki spisu z dnia 14 lutego 1946 r. ustalone na podstawie prowizorycznych zestawień powiatowych. Mogą one ulec w opracowaniu wyników szczegółowych nieznacznym zmianom.

1) W tym 304.322 osoby nie uwzględnione w podziale na województwa (okręgi), powiaty (obwody) ani na ludność miejską i wiejską.

Sieć kolejowa terenów zachodnich

ODLEGŁOŚCI KOLEJOWE MIĘDZY MIASTAMI

Z WARSZAWY km: do Łowicza 84, do Kutna 129, do Poznania 307, do Zbąszynia 382, do Słubic 482, do Mławy 129, do Iławy 207. do Malborga 276, do Tczewa 294, do Gdańska 327, do Siedlec 96, do Łukowa 124, do Dęblina 107, do Lublina 178.

Z ŁODZI km: do Kutna 68, do Torunia 177, do Bydgoszczy 227, do Koluszek 25, do Skierniewic 74, do Warszawy 142, do Kalisza 112, do Ostrowia 136, do Jarocina 183, do Poznania 251, do Tomaszowa 52, do Skarżyska 140, do Sandomierza 237, do Rozwadowa 265.

Z KRAKOWA km: do Tarnowa 78, do Rozwadowa 211, do Lublina 313, do Kielc 132, do Radomia 217, do Warszawy 320, do Ząbkowic 88, do Częstochowy 150, do Piotrkowa 236, do Koluszek 275, do Trzebini 39, do Bielska 97, do Zakopanego 144, do Przemyśla 245.

Z KATOWIC km: do Krakowa 78, do Sosnowca 9, do Tunelu 96. do Kielc 165, do Bytomia 17, do Tarn. Gór 34, do Lublińca 75, do Kluczborka 118, do Oleśnicy 190, do Wrocławia 224, do Dziedzic 44, do Bielska 55, do Żywca 76, do Zwardonia 112.

Z WROCŁAWIA km: do Ostrowia 127, do Łodzi 263, do Warszawy 400, do Brzegu 42, do Opola 82, do Gliwic 160, do Katowic 197, do Krakowa 274, do Lignicy 65, do Zgorzelic 164, do Budziszyna 210, do Bytomia 179, do Częstochowy 96, do Poznania 165.

Z POZNANIA km: do Leszna 69, do Głogowa 114, do Jarocina 67, do Bytomia 299, do Katowic 316, do Inowrocławia 107, do Bydgoszczy 152, do Tczewa 278, do Gdańska 311, do Gniezna 51, do Inowrocławia 107, do Torunia 141, do Iławy 235, do Olsztyna 304.

Z GDAŃSKA km: do Tczewa 33, do Laskowic 108, do Bydgoszczy 160, do Torunia 210, do Kutna 319, do Starogardu 58, do Chojnic 130, do Piły 214, do Krzyża 272, do Kistrzynia 375, do Malborga 51, do Elbląga 76, do Gdyni 24, do Redy 39.

ODLEGŁOŚĆ STOLIC PAŃSTW EUROPEJSKICH od WARSZAWY

Austria — Wiedeń 698 km, Belgia — Bruksela 1370 km, W. Brytania — Londyn 1734 km, Bułgaria — Sofia 1837 km, Czechosłowacja — Praga 778 km, Dania — Kopenhaga 1016 km, Francja — Paryż 1638 km, Grecja — Ateny 2428 km, Hiszpania — Madryt 3093 km, Holandia — Haga 1247 km, Irlandia — Dublin 2274 km, Jugosławia — Belgrad 1218 km, Luxemburg — Luxemburg 1401 km, Monaco — Monaco 2139 km, Niemcy — Berlin 569 km, Nor-

wegia — Oslo 1669 km, Portugalia — Lizbona 3518 km, Rumunia — Bukareszt 1318 km, Szwajcaria — Berno 1567 km, Szwecja — Sztokholm 1575 km, Turcja — Angora 2896 km, Węgry — Budapeszt 850 km, Włochy — Rzym 1997 km, ZSRR — Moskwa 1300 km.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY RZECZYPOSPOLITEJ

Stan 10.VII.1946 r.

1. Województwo białostockie. Powiaty: 1. augustowski, 2. białostocki gr., 3 białostocki, 4. bielski, 5. **ełcki***), 6. **gołdapski**, 7. łomżyński, 8. **olecki**, 9. sokólski, 10. suwalski, 11. szczuczyński w Grajewie, 12. wysoko - mazowiecki.

2. Województwo kieleckie. Powiaty: 1. częstochowski gr., 2. częstochowski, 3. iłżecki, 4. jędrzejowski, 5. kielecki, 6. kozienicki, 7. opatowski, 8. pinczowski, 9. radomski, gr., 10. radomski, 11. sandomierski, 12. stopnicki w Busku, 13. włoszczowski.

3. Województwo lubelskie Powiaty: 1. bialski, 2. biłgorajski. 3. chełmski, 4. hrubieszowski, 5. kraśnicki, 6. krasnystawski, 7. lubartowski, 8. lubelski gr., 9. lubelski, 10. łukowski, 11. puławski, 12. radzyński, 13. siedlecki, 14. tomaszowski, 15. włodawski, 16. zamojski.

4. Województwo rzeszowskie. Powiaty: 1. brzozowski, 2. kolbuszowski, 3. krośnieński, 4. leski, 5. jarosławski, 6. lubaczowski, 7. łańcucki, 8. niżański, 9. przemyski, 10. przeworski, 11. rzeszowski, 12. sanocki, 13. tarnobrzeski, 14. gorlicki, 15. jasielski, 16. dębicki, 17. mielecki.

5. Województwo łódzkie. Powiaty: 1. brzeziński, 2. konecki, 3. kutnowski, 4. łaski w Pabianicach, 5. łęczycki, 6. łowicki, 7. łódzki, 8. opoczyński, 9. piotrkowski, 10. radomszczański, 11. rawski, 12. sieradzki, 13. skierniewicki, 14. wieluński.

6. Miasto Łódź.

7. Województwo pomorskie. Powiaty: 1. brodnicki, 2. bydgoski gr., 3. bydgoski, 4. chełmiński, 5. chojnicki, 6. grudziądzki gr., 7. grudziądzki, 8. inowrocławski gr., 9. inowrocławski, 10. lipnowski, 11. lubawski w N. Mieście, 12. nieszawski w Aleksandrowie, 13. rypiński, 14. sępoliński, 15. szubiński, 16. świecki, 17. toruński gr.,

*) Nazwa powiatu drukowana tłustym drukiem wskazuje, że powiat ten należy do Ziem Odzyskanych.

18. toruński, 19. tucholski, 20. wąbrzeski, 21. włocławski, 22. wyrzyski.

8. Województwo poznańskie. Powiaty: **1. babimojski**, 2. chodzieski, **3. suleciński**, 4. czarnkowski, 5. gnieźnieński gr., 6. gnieźnieński, 7. gostyński, **8. gorzowski z m. Gorzowem, 9. gubiński**, 10. jarociński, 11. kaliski, 12. kępiński, 13. kolski, 14. koniński, 15. kościański, 16. krotoszyński, **17. krośnieński**, 18. leszczyński, 19. międzychodzki, 20. mogileński, **21. międzyrzecki**, 22. nowotomyski, 23. obornicki, 24. ostrowski, 25. poznański gr., 26. poznański, **27 pilski**[1]). 28. rawicki, **29. rzepiński**, 30. turecki, **31. skwierzyński**, 32. średzki. **33. świebodziński**, 34. śremski. **35. strzelecki**, 36. szamotulski. 37. wągrowiecki, 38. wolsztyński, **39. wschowski**, 40. wrzesiński. **41. zielonogórski**, 42. żniński.

9. Województwo śląskie. Powiaty: 1. będziński, 2. bielski, 3. chorzowski gr., 4. cieszyński, 5. frysztacki (nie objęty), 6. katowicki gr., 7. katowicki, 8. lubliniecki, 9. pszczyński, 10 rybnicki, 11. tarnogórski, 12. sosnowiecki, 13. zawierciański.

10. Województwo warszawskie. Powiaty 1. błoński w Grodzisku, 2. ciechanowski, 3. działdowski, 4. garwoliński, 5. gostyniński. 6. grójecki, 7. makowski, 8. miński, 9. mławski, 10. ostrołęcki, 11. ostrowski, 12. płocki, 13. płoński, 14. przasnyski, 15. pułtuski, 16. radzymiński, 17. sierpecki, 18. sochaczewski, 19. sokołowski, 20. warszawski, 21. węgrowski.

11. M. st. Warszawa: 1. Południ. Warszawa, 2. Północn. Warszawa, 3. Prasko - Warszawa, 4. Śródm. - Warszawa.

12. Województwo krakowskie. Powiaty: 1. bialski, 2. bocheński, 3. brzeski, 4. chrzanowski, 5. dąbrowski, 6. krakowski gr., 7. krakowski, 8. limanowski, 9. myślenicki, 10. miechowski, 11. nowosądecki, 12. nowotarski, 13. olkuski, 14. tarnowski, 15. wadowicki, 16. żywiecki.

13. Województwo gdańskie. Powiaty: **1. elbląski**, 2. gdyński gr., 3. kartuski 4. kościerski **5. kwidzyński, 6. lęborski, 7. malborski.** 8. morski w Wejherowie, **9. sztumski**, 10. starogardzki, 11. tczewski, 12. teren b. w. m. Gdańska.

14. Województwo śląskie[2]). Powiaty: 1. bytomski gr. (Bytom)[3]). 2. bytomski (Bytom), 3. dobrodzieński (Dobrodzień), 4. Gliwicki gr.

---

[1]) Z m. Piłą i z dotychczasowym powiatem trzcianeckim.

[2]) Śląsk Dolny. Województwa oznaczone liczbami 14, 15, 16, 17 należą do Ziem Odzyskanych.

[3]) Siedziba w Bytomiu.

(Gliwice), 5. gliwicki (Gliwice), 6. głubczycki (Głubczyce), 7. grodkowski (Grodków), 8. kluczborski (Kluczbork), 9. kozielski (Koźle) 10. niemodliński (Niemodlin), 11. niski z miastem Nisą (Nisa), 12. oleski (Olesno), 13. opolski z miastem Opolem (Opole), 14. prudnicki (Prudnik), 15. raciborski z miastem Raciborzem (Racibórz), 16. strzelecki (Strzelce), 17. zabrzański gr. (Zabrze).

15. Województwo wrocławskie. Powiaty: 1. bolesławiecki (Bolesławiec), 2. brzeski z m. Brzegiem (Brzeg), 3. bystrzycki (Bystrzyca), 4. głogowski z m. Głogowem (Głogów), 5. górowski (Góra). 6. jaworski (Jawor), 7. jeleniogórski z m. Jelenia Góra (Jelenia Góra), 8. kamiennogórski (Kamienna Góra), 9. kłodzki (Kłodzko), 10. kożuchowski (Kożuchów), 11. legnicki z m. Legnicą (Legnica), 12. lubański (Lubań), 13. lubiński (Lubin), 14. lwówecki (Lwówek Śląski), 15. milicki (Milicz), 16. namysłowski (Namysłów), 17. oławski (Oława), 18. oleśnicki (Oleśnica), 19. dzierżoniowski (Dzierżoniów), 20. strzeliński (Strzelin), 21. szprotawski (Szprotawa) 22. sycowski (Syców) 23. średzki (Środa) 24. świdnicki z m. Swidnicą (Świdnica), 25. trzebnicki (Trzebnica), 26. wałbrzycki (Wałbrzych), 27. miaso Wałbrzych (powiat miejski) (Wałbrzych) 28. wrocławski gr. (Wrocław), 29. wrocławski (Wrocław), 30. wołowski (Wołów), 31. żarski (Żary), 32. ząbkowicki (Ząbkowice), 33. zgorzelecki (Zgorzelec), 34. złotoryjski (Złotoria), 35. żagański (Żagań).

16. Szczecińskie 1. białogardzki (Białogard), 2. bytowski (Bytów), 3. chojeński (Chojna), 4. choszczeński (Choszczno), 5. człuchowski (Człuchów), 6. drawski (Drawsko), 7. gryficki (Gryfice), 8. gryfiński (Gryfino), 9. kamieński (Kamień Pomorski), 10. kołobrzeski z miastem Kołobrzegiem (Kołobrzeg), 11. koszaliński z miastem Koszalinem (Koszalin), 12. łobeski (Łobez), 13. miastecki (Miastko), 14. myśliborski (Myślibórz), 15. nowogardzki (Nowogard), 16. pyrzycki (Pyrzyce), 17. sławieński (Sławno), 18. Słupski z miastem Słupsk (Słupsk), 19. stargardzki z miastem Stargardem (Stargard), 20. szczeciński (Szczecin), 21. szczeciński gr. (Szczecin), 22. szczecinecki (Szczecinek), 23. wałecki (Wałcz), 24. woliński (Świnoujście), 25 złotowski (Złotów).

17. Olsztyńskie 1. braniewski (Braniewo), 2. bartoszycki (część) (Bartoszyce), 3. giżycki (G życko), 4. iławecki (część) (Iławka), 5. kętrzyński (Kętrzyn), 6. lidzbarski (Lidzbark Warmiński), 7. morąski (Morąg), 8. mrągowski (Mrągowo), 9. nidziiki (Nnidzica), 10. olsztyński gr. (Olsztyn), 11. olsztyński (Olsztyn), 12. ostródzki (Ostróda), 13. pasłęcki (Pasłęk), 14. piski (Pisz),15. reszelski (Reszel), 16. suski (Susz) 17. szczycieński (Szczytno) 18. węgorzewski (Węgorzewo).

II

GODŁO I BARWY RZECZYPOSPOLITEJ

Godłem (herbem) Rzeczypospolitej jest wizerunek orła białego(z głową w prawo, skrzydłami wzniesionymi do góry, dziobem i szponami koloru złotego), umieszczony na czerwonym tle.

Barwą państwa polskiego jest kolor biały i czerwony. Kolor biały zastępuje znak orła białego i jest zawsze u góry. Pasy — biały i czerwony — powinny być równoległe do siebie, równej szerokości. Umocowane węższym bokiem do drzewca, stanowią flagę państwową (stosunek szerokości do długości, jak 5:8).

Flaga państwowa jest symbolem wierności i nieustannej służby Rzeczypospolitej.

Godło i barwy państwowe winny być przez wszystkich obywateli otaczane zawsze i wszędzie największym szacunkiem i czcią.

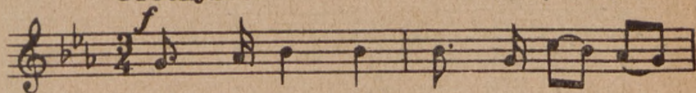
Hymnem narodowym Polski jest pieśń, ułożona przez Józefa Wybickiego na dalekiej ziemi włoskiej w r. 1797, kiedy to pod dowództwem gen. Henryka Dąbrowskiego formowały się Legiony Polskie. Gra się ją i śpiewa na powitanie i pożegnanie Głowy Państwa, Przedstawicieli Rządu i Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego, w czasie uroczystości narodowych i państwowych.

Pieśń — „Rota" (słowa Marii Konopnickiej, muzyka Feliksa Nowowiejskiego) powstała w r. 1896, jako protest przeciwko prześladowaniom Polaków przez Niemców w b. zaborze pruskim. W czasie obecnej wojny stała się naszym hymnem bojowym w walce z Niemcami.

Jeszcze Polska nie zginęła

Słowa i muzyka
Józefa Wybickiego 1797 r.

Uroczyście

Jesz - cze Pol - ska nie zgi - nę - ła,

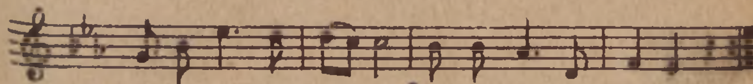
kie - dy my ży - je - my co nam ob - ca

prze-moc wzię-ła, Mo - cą od - bie - rze - my.

Marsz, marsz Dąb - row-ski z zie-mi włoskiej do Pol-ski!

Za two-im prze-wo-dem złą-czym się z na - ro-dem.

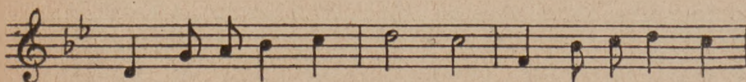
Rota

Słowa M. Konopnickiej
Muzyka F. Nowowiejskiego

Z zapałem

1 Nie rzu-cim zie - mi skąd nasz ród
2 Do krwi o - stat - niej kro - pli z żył
3. Nie bę-dzie Nie - miec pluł nam w twarz,

1 Nie da-my po-grześć mo - wy. Pol - ski my na - ród,
2 Bro - nić bę-dzie-my du - cha, Aż się roz-pad-nie
3 Ni dzie-ci nam ger ma - nić. O ręż-ny stanie

1. pol - ski lud, Kró - lew-ski szczep Pia - sto - wy!
2. w proch i pył Krzy żac - ka za - wie - ru - cha!
3 hu - fiec nasz, Duch bę-dzie nam het - ma - nił!

1 Nie da-my by nas zniemczył wróg,
2 Twierdzą nam bę-dzie każ - dy próg,
3 Pój-dziem gdy za-grzmi zło - ty róg,
} Tak nam do-po-móż

Bóg! . Tak nam do po - móż Bóg!

BIERUT BOLESŁAW — Prezydent Krajowej Rady Narodowej, sprawujący na mocy Konstytucji z 1921 r. obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej i Najwyższego Zwierzchnika Polskich Sił Zbrojnych, urodził się w Lublinie, w roku 1892, jako syn robotnika. W młodości swej pracował jako drukarz, ale równocześnie pilnie się uczył. Przed pierwszą wojną światową należał do tajnych kółek niepodległościowych, za co musiał się ukrywać przed carską policją.

Kiedy Polska w r. 1918 odzyskała niepodległość, Bolesław Bierut zajął się organizacją spółdzielni robotniczych i chłopskich, najpierw na Lubelszczyźnie, potem w Warszawie. Za to, że bronił praw robotników i chłopów do życia i pracy, prześladowała go znowu policja, tym razem polska.

BOLESŁAW BIERUT
Prez. Krajowej Rady Narodowej

Kiedy Niemcy zajęli w 1939 r. Polskę, Bolesław Bierut stanął na czele walki podziemnej. Tu w kraju razem z całym narodem cierpiał i walczył. On to właśnie zorganizował podczas okupacji tajną Krajową Radę Narodową, do której weszli przedstawiciele wszystkich stronnictw demokratycznych. Po wyzwoleniu Polski Krajowa Rada Narodowa objęła władzę najwyższą, jako Sejm Tymczasowy, a jej przewodniczącemu Bolesławowi Bierutowi powierzono zaszczytny, lecz trudny urząd Prezydenta Rzeczypospolitej. Sprawując już ponad 2 lata funkcję Prezydenta, Bolesław Bierut zyskał sobie wielki szacunek zarówno w kraju, jak i poza jego granicami. Za wybitne zasługi w walce z Niemcami o niepodległość Polski nagrodzony został najwyższym odznaczeniem Polski — Krzyżem Grunwaldu I-ej klasy.

Premier
EDWARD OSÓBKA-MORAWSKI

PREMIER OSÓBKA - MORAWSKI EDWARD, urodzony w 1909 r., syn ślusarza. od wczesnej młodości zarabia na życie najprzód jako robotnik, potem pracownik samorządowy. Na terenie pracy samorządowej zajmuje się pracą polityczną, zakłada organizacje socjalistyczne, pełni funkcje kierownicze.

Przed wojną pracował w Warszawie jako administrator w osiedlu Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, potem jako dyrektor „Gospody Spółdzielczej".

W ramach organizacji partyjnej jest sekretarzem dzielnicowym PPS, prezesem Komisji Rewizyjnej, członkiem Zarządu Warsz. TUR-u. Równocześnie zajmuje szereg odpowiedzialnych stanowisk w ruchu spółdzielczym, rozwija szeroką działalność publicystyczną.

W czasie wojny polsko - niemieckiej 1939 roku brał udział w obronie Warszawy i był redaktorem konspiracyjnego „Robotnika".

W roku 1940 jest głównym organizatorem Robotniczej Partii Polskich Socjalistów, zrywającej z tendencjami sanacyjnymi w PPS. Staje na czele PPS i z jej ramienia wchodzi do KRN jako wiceprzewodniczący.

W dniu 21 lipca zostaje wybrany przewodniczącym PKWN. Od tej pory pełni nieprzerwanie funkcje premiera kolejnych rządów — PKWN, Tymczasowego Rządu R. P. i Rządu Jedności Narodowej.

W ramach PPS. jest przewodniczącym Centralnego Komitetu Wykonawczego, pracuje usilnie nad zjednoczeniem ruchu robotniczego.

MICHAŁ ŻYMIERSKI — MARSZAŁEK POLSKI, Minister Obrony Narodowej, Naczelny Dowódca Wojska Polskiego.

Naczelny Dowódca Wojska Polskiego MICHAŁ ŻYMIERSKI Marszałek Polski

Działalność niepodległościową rozpoczął we wczesnej młodości jeszcze przed wojną 1914 r. Otoczony miłością żołnierzy za męstwo i okazywaną im troskliwość, jako dowódca 2 pułku Legionów organizuje spisek i protest wojskowy II brygady przeciw Niemcom. W bitwie z trzema dywizjami austriackimi pod Rarańczą przedziera się na czele II brygady Legionów przez front pod Kaniowem.

Podczas przewrotu majowego 1936 r. zdając sobie sprawę z antydemokratycznego charakteru tego przewrotu, jest organizatorem oporu zbrojnego przeciwko zamachowi. Prześladowany i ścigany za to przez sanację, chroni się do Francj, skąd powraca przed wybuchem wojny 1939 roku.

W czasie okupacji niemieckiej oddaje swoją wiedzę i doświadczenie wojskowe walce zbrojnej z Niemcami. Od 1 stycznia 1944 r. dowodzi Armią Ludową; przy czym dla skoordynowania akcji partyzanckich organizuje Sztab Główny Armii Ludowej.

Dekretem Krajowej Rady Narodowej mianowany zostaje 21 lipca 1944 r. Naczelnym Dowódcą Wojska Polskiego.

Za zasługi bojowe w walce z Niemcami nagrodzony „Krzyżem Grunwaldu" I klasy. Za zwycięskie zakończenie wojny odznaczony wielką wstęgą orderu „Virtuti Militari" I klasy, najwyższym wojskowym odznaczeniem ZSRR — orderem „Zwycięstwa", oraz wysokim odznaczeniem amerykańskim, Komandorią Legii Zasługi.

WŁADZE NAJWYŻSZE RZECZYPOSPOLITEJ

Najwyższym organem władzy państwowej w Polsce jest Krajowa Rada Narodowa — tymczasowy parlament narodu polskiego.

Krajowa Rada Narodowa powstała w noc z 31 grudnia 1943 r. na 1 stycznia 1944 r., na tajnym posiedzeniu w Warszawie. W skład KRN weszli przedstawiciele demokratycznych stronnictw politycznych: PPR, PPS, części Str. Ludowego, Str. Dem. i organizacji społecznych. Wbrew polityce delegatury tzw. „rządu" londyńskiego, która głosiła hasło „czekania z bronią u nogi", Krajowa Rada Narodowa stanęła na stanowisku, że tylko zjednoczenie wszystkich demokratycznych sił narodu, czynna walka z okupantem w kraju i sojusz ze Związkiem Radzieckim mogą doprowadzić do wyzwolenia Polski. Zgodnie z tym stanowiskiem KRN stworzyła Armię Ludową, która kontynuując piękne tradycje Gwardii Ludowej, z bronią w ręku walczyła z Niemcami, przyczyniając się w miarę swych sił do powodzenia ofensywy Armii Czerwonej. KRN wysłała również delegację do ZSRR, na czele z owczesnym wiceprzewodniczącym, obecnym premierem, Edwardem Osóbką-Morawskim, która nawiązała kontakt z Rządem Radzieckim i Związkiem Patriotów Polskich w ZSRR, uzyskując pomoc dla kraju.

Linia polityczna Krajowej Rady Narodowej okazała się słuszna. W lipcu 1944 r. Armia Czerwona rozpoczęła wyzwalanie Polski spod okupacji niemieckiej, a w maju 1945 r. zwycięskie sztandary radzieckie i polskie powiewały już nad zdobytym Berlinem.

W chwili, gdy pierwsze skrawki ziemi polskiej zrzuciły z siebie znienawidzone niemieckie jarzmo, Krajowa Rada Narodowa wyszła **z podziemi** i objęła władzę naczelną w kraju, jako **tymczasowy sejm narodu polskiego.**

W skład Krajowej Rady Narodowej wchodzą **posłowie,** którzy reprezentują najszersze warstwy społeczeństwa polskiego. Posłów do Krajowej Rady Narodowej wysyłają wszystkie **partie polityczne, wojewódzkie rady narodowe, związki zawodowe, organizacje młodzieżowe, gospodarcze, społeczne, kulturalne** i inne. W ten sposób nie ma żadnej warstwy pracującej w Polsce, która by nie miała swego przedstawiciela w Krajowej Radzie Narodowej.

Krajowa Rada Narodowa odbywa kilka razy do roku **sesje** (posiedzenia), na których **posłowie rozstrzygają** przedstawione przez Rząd sprawy, **zatwierdzają** dekrety, wydane w okresie pomiędzy sesjami, **uchwalają** nowe ustawy, **ratyfikują** (zatwierdzają) umowy zagraniczne itd. Na sesji **rząd składa exposé** (sprawozdanie ze swo-

jej działalności i plany na przyszłość), posłowie zaś nad tym exposé dyskutują, poddając rzeczowej krytyce posunięcia rządu i zgłaszając swoje własne wnioski. Po dyskusji podaje się do głosowania votum (wyrażenie) zaufania dla rządu. O ile Rada większością głosów uchwali votum zaufania — rząd pozostaje przy władzy, o ile nie — rząd musi ustąpić. Dotąd (1.IX.46) Krajowa Rada Narodowa odbyła **10 sesyj**.

W okresie pomiędzy sesjami posłowie pracują w Komisjach Krajowej Rady Narodowej, które zajmują się poszczególnymi dziedzinami życia w państwie (np. komisja przemysłowa, rolna, oświatowa itd.). Komisje kontrolują prace poszczególnych ministerstw, opracowują odpowiednie wnioski, które przedstawiają ministrom i sesji KRN.

W ten sposób Krajowa Rada Narodowa sprawuje swą władzę nieprzerwanie.

Dla kierowania pracami Rady KRN wybiera ze swego grona Prezydium, które ma w okresie pomiędzy sesjami uprawnienia Krajowej Rady Narodowej. W skład prezydium wchodzą: Prezydent KRN, zastępcy prezydenta i członkowie. Prezydent KRN pełni funkcje Prezydenta Rzeczypospolitej. W jego imieniu wysyła Polska posłów za granicę, przy nim są akredytowani posłowie państw obcych w Polsce. Każda ustawa musi być podpisana przez Prezydenta. Prezydent jest także Najwyższym Zwierzchnikiem Sił Zbrojnych.

Prezydentem KRN jest od chwili jej powstania — Bolesław Bierut. Bolesław Bierut jest bezpartyjny. Zastępcami Prezydenta są Stanisław Szwalbe, Stanisław Grabski (do chwili swej śmierci był nim także Wincenty Witos), a członkami Prezydium — Marsz. Michał Żymierski, Roman Zambrowski i Wacław Barcikowski.

Prezydium KRN zwołuje sesje Rady, kieruje pracami komisji i w okresie między sesjami zatwierdza dekrety rządowe.

Przy Prezydium urzęduje Najwyższa Izba Kontroli Państwa, która kontroluje prace wszystkich organów administracji państwowej. Siedzibą Prezydium KRN jest Warszawa, Belweder.

Bieżącymi sprawami państwowymi, zarówno wewnętrznymi jak i zagranicznymi kieruje Rząd, odpowiedzialny przed Krajową Radą Narodową. Pierwszym Rządem Odrodzonej Rzeczypospolitej był Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego w Lublinie. Na czele PKWN stanął Edward Osóbka - Morawski, doświadczony działacz PPS, jeden z organizatorów Krajowej Rady Narodowej w r. 1943, jeden z przywódców walki podziemnej, znany pod pseudonimem „Tadeusz".

Zgodnie z wolą narodu Krajowa Rada Narodowa przekształciła dnia 31 grudnia 1944 r. PKWN w Rząd Tymczasowy Rzeczypospolitej. W czerwcu 1945 r. powstał Rząd Jedności Narodowej, który sprawuje władzę do dnia dzisiejszego.

Na czele Rady Ministrów stoją premier i wicepremierowie, którzy tworzą Prezydium Rady Ministrów. Premierem Rządu Jedności Narodowej jest Edward Osóbka - Morawski. W rządzie istnieje 20 ministerstw (wszystkie z siedzibą w Warszawie).

Przy Prezydium Rady Ministrów istnieje szereg urzędów centralnych, jak: Biuro Odszkodowań Wojennych, Biuro Komitetu Ekonomicznego, Wydział do Walki z Lichwą i Spekulacją, Instytut Pamięci Narodowej, Główny Urząd Statystyczny itd.

System władz najwyższych Rzp!itej oparty jest na zasadach demokratycznych. W skład tych władz wchodzą przedstawiciele najszerszych warstw społeczeństwa, którzy wykonują swe funkcje, kierując się interesem całego narodu, a nie jak dawniej, interesem drobnej grupy.

Na obszarze całego kraju działają terenowe reprezentacje obywateli, jako Rady Narodowe Wojewódzkie, Powiatowe, Gminne i Miejskie, które są gospodarzami na swym terenie i wywierają decydujący wpływ na planowanie, kierowanie i kontrolę życia publicznego.

Tabl. na str. 151 przedstawia organizację Rad Narodowych w zakresie społecznego sprawdzania działalności Państwa i samorządu przez specjalne Komisje Kontroli Społecznej.

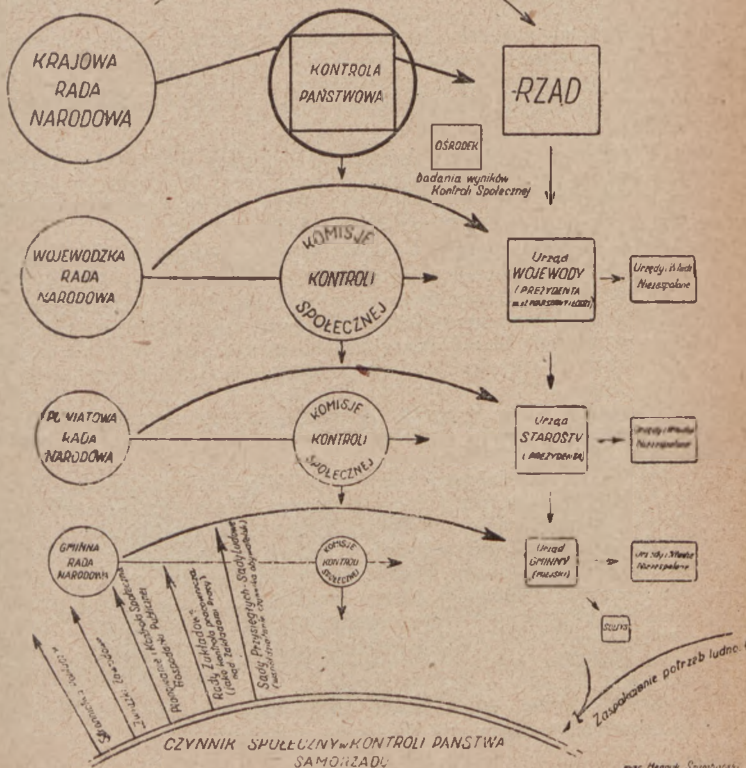
Pod kierownictwem swoich demokratycznych władz państwowych, naród polski osiągnął wiele pięknych rezultatów (wyzwolenie całości ziem polskich, odzyskanie ziem zachodnich, organizacja Wojska Polskiego, przeprowadzenie reformy rolnej i upaństwowienie wielkiego przemysłu, szybkie tempo odbudowy życia gospodarczego itd.).

Na jesieni roku 1946-go mają się odbyć w Polsce powszechne wybory do Sejmu Ustawodawczego, który uchwali naszą Konstytucję i powoła rząd. Piękny dorobek pracy, dokonany w najtrudniejszym okresie przez nasze władze demokratyczne, niewątpliwie wpłynie na decyzję narodu, który da wyraz swemu zaufaniu do partyj demokratycznych, budowniczych Odrodzonej Polski.

KONSTYTUCJA
z 17 marca 1921 r.

MANIFEST P.K.W.N. z dn. 22 lipca 1944 r.

Ustawa
o RADACH NARODOWYCH
z 11 IX 1944 r.
„MAŁA KONSTYTUCJA”

WOJSKO POLSKIE

Odrodzone Wojsko Polskie powstało ze Zjednoczenia Armii Polskiej w ZSRR z Armią Ludową. Wchłonęło ono w swoje szeregi wszystkich Polaków — patriotów bez różnicy ich przekonań i dawnej przynależności organizacyjnej. Przekroczywszy w lipcu 1944 r. Bug, oddziały Wojska Polskiego wraz z Armią Czerwoną poszły w zwycięskich bojach na zachód.

14 września 1944 r. 1 Dywizja Piechoty im. Tad. Kościuszki bierze udział w zwycięskim szturmie Pragi. Niewielkie oddziałki 2-ej i 3-ej D. P. usiłują przeprawiać się przez Wisłę i nieść pomoc walczącym powstańcom Warszawy, niestety wobec przeważających sił wroga — daremnie.

Dopiero 17 stycznia, biorąc udział w nowej wielkiej ofensywie Armii Czerwonej, oddziały 2 i 6 D. P. i I Brygada Pancerna wyzwoliły Warszawę. Po wyzwoleniu Bydgoszczy oddziały W. P. przerywają silnie ufortyfikowaną linię obronną Niemców — Wał Pomorski.

W dalszych walkach żołnierz polski dociera do Bałtyku. Zdobywa Kołobrzeg. Brygada Pancerna im. Bohaterów Westerplatte szturmuje u boku Armii Czerwonej nasze porty wiślane, zdobywając 28-go marca Gdynię, a 30-go marca — Gdańsk.

16-go kwietnia 1945 r. jednostki W. P. ruszają do ostatnich bojów. 1-a Armia pod dowództwem gen. broni Popławskiego forsuje Odrę. 2-ga Armia pod dowództwem gen. broni Świerczewskiego wraz z Korpusem Pancernym forsuje Nisę. Granice Rzeczypospolitej zostają przekroczone. Żołnierz Polski walczy na ziemi niemieckiej! W krwawych zwycięskich bojach dywizje I Armii docierają do Łaby, a 2-ga Armia pod Drezno. 1-a Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki i 2-ga Brygada Artylerii wzięły zaszczytny udział w szturmie Berlina i zatknęły biało-czerwony sztandar na murach stolicy Niemiec.

Po klęsce wrześniowej żołnierz polski wniósł swój wkład w dzieło zwycięstwa na wielu frontach wojny. Krew, przelana na polach Francji, pod Narvikiem i Tobrukiem, pod Monte-Cassino i Falaise, udział lotników i marynarzy w bojach brytyjskich sił zbrojnych, będzie po wsze czasy świadectwem bohaterstwa naszego narodu. Ale żołnierz Wojska Polskiego, walczący u boku Armii Czerwonej na froncie wschodnim, obrał najpewniejszą i najkrótszą drogę do zwycięstwa. On dostąpił zaszczytu walki na własnej ziemi, on przyniósł wolność umęczonemu narodowi, on wreszcie zatknął zwycięski swój sztandar na gruzach Berlina.

Wielkie bitwy, stoczone na drodze od Bugu do Łaby, stanowią najwspanialsze karty dziejów oręża polskiego.

Przysięga Wojska Polskiego

PRZYSIĘGAM uroczyście ziemi Polskiej i Narodowi Polskiemu stać w obronie Ojczyzny wyzwolonej z niewoli niemieckiej oraz na straży wolności, niepodległości i mocy Rzeczypospolitej.

PRZYSIĘGAM rzetelnie i sumiennie wypełniać obowiązki żołnierza polskiego, wiernie wykonywać rozkazy przełożonych i ściśle przestrzegać regulaminów i tajemnicy wojskowej.

PRZYSIĘGAM wiernie służyć Rzeczypospolitej Polskiej i nigdy nie skalać imienia Polaka.

PRZYSIĘGAM dochować wierności Krajowej Radzie Narodowej, Władzy Naczelnej Narodu Polskiego.

PRZYSIĘGAM nieugięcie stać na straży praw Narodu Polskiego, mieć wszystkich obywateli w równym poszanowaniu oraz niezłomnie bronić swobód demokratycznych.

TAK MI DOPOMÓŻ BÓG!

Pola Chwały

Narodu, nieugiętego w walce o Wolność i Niepodległość

MADRYT
7 XI 1936.
WESTERPLATTE
1 - 7.IX. 1939.
KUTNO
10-17 IX.1939.
WARSZAWA
8 - 27.IX 1939.
HEL
20.IX 1.X.1939
WARSZAWA
1942. — 1945.
ZIEMIA LUBELSKA
1942. 1944
ZIEMIA KIELECKA
I RADOMSKA
1942. — 1945.
NARVIK
28 - 31 V.1940.
TOBRUK XII.1941.
MONTE CASSINO
11 - 18.V.1944.

ARNHEIM
17-26.IX 1944.
LENINO 12-13 X 1943.
PUŁAWY
1 - 4.VIII.1944.
PRAGA 10-14.IX 1944.
WARSZAWA
16 — 17.I.1945.
JASTRÓW 3.II.1945.
KATOWICE
8 - 18.III.1945
GDYNIA GDAŃSK
27.III 1945.
ROTHENBURG
FORSOWANIE NISY
16 IV.1945.
GUSTEBIESE
FORSOWANIE ODRY
16-18.IV 1945.
BUDZISZYN
21-26 IV.1945.
DREZNO 26.IV.1945.

BERLIN 30.IV. — 2.V.1945 r.

CZEŚĆ I CHWAŁA TYM, CO PONIEŚLI SMIERĆ,

BY NARÓD MÓGŁ ŻYĆ WIECZNIE.

NIEKTÓRE

ORDERY i MEDALE

Ordery i odznaczenia:

„Krzyż Grunwaldu" - I, II, i III klasa
„Virtuti Militari" - I, II, III, IV, i V kl.
„Odrodzenie Polski" - I, II, III, IV i V kl.
„Krzyż Walecznych"
„Krzyż Partyzancki"
Złoty „Krzyż Zasługi"
Srebrny „Krzyż Zasługi"
Brązowy „Krzyż Zasługi"

Medale:

Srebrny medal „Zasłużonym na Polu Chwały"
Brązowy medal „Zasłużonym na Polu Chwały"
Medal „Za Warszawę 1939—1945"
Medal „Za Odrę, Nisę, Bałtyk"
Medal „Zwycięstwa i Wolności 1945"
Odznaka Grunwaldzka.

Organizacje młodzieżowe o sobie*)

ZWIĄZEK WALKI MŁODYCH

„Zrodził nas Czyn..."

Związek Walki Młodych powstał na przełomie 1942-43 r. jako organizacja młodzieży walczącej z okupantem.

Szeregi naszej organizacji zapełniała młodzież robotnicza, chłopska i inteligencka. Pierwsi przywódcy organizacji: kol. Hanka Sawicka, Jan Krasicki (Kazik) i Mieczysław Krajewski (Pietrek) zginęli w walce w 1943 r. Organizacja rozwijała się w postaci oddziałów partyzanckich, grup bojowych, miejskich kół kolportażowych i samokształceniowych. Po wyzwoleniu wyrasta w masową organizację młodzieży pracującej i liczy obecnie 120.000 członków. Wyścig pracy młodzieży robotniczej, kursy przygotowawcze dla młodzieży robotniczej i chłopskiej na wyższe uczelnie, współudział przy tworzeniu spółdzielni parcelacyjno - osadniczych na Ziemiach Zachodnich, walka o prawa dla młodzieży robotniczej i rzemieślniczej — oto plan dotychczasowej pracy.

„Jesteśmy młodym pokoleniem epoki wielkiego przełomu. Jesteśmy pierwszym młodym pokoleniem Polski, w której władza należy do całego narodu, należy do mas ludowych.

W naszych oczach budując Polskę ludową, Polskę demokratyczną, naród polski zakłada fundamenty pod Polskę dobrobytu mas ludowych, pod Polskę społecznej sprawiedliwości, pod Polskę, która nie będzie znała wyzysku człowieka przez człowieka.

Jak wpierw obowiązek walki o Polskę, tak dziś obowiązek pracy dla Polski — staje przed nami.

Taka będzie Polska, jaką ją wykuje cały naród, jaką ją wykuje lud polski, jaką wykujemy ją my, młode pokolenie polskich robotników, chłopów i inteligentów.

Domagamy się ustawowego przyznania młodzieży polskiej pełni praw politycznych.

Domagamy się skutecznej ochrony interesów młodzieży robotniczej.

Domagamy się pomocy państwa dla młodzieży chłopskiej.

Domagamy się dostępu do wiedzy i nauki dla młodzieży robotniczej i chłopskiej.

Domagamy się dla młodzieży prawa do zdrowia i wypoczynku.

Obowiązki młodzieży to:

---

*) Zamieszczone informacje o organizacjach młodzieżowych w Polsce są autoryzowane przez te organizacje.

Bronić Niepodległości Polski, bronić wolności ludu polskiego. Walczyć o podniesienie wydajności pracy w przemyśle i górnictwie, o podniesienie urodzajów, o podniesienie poziomu kultury.

Podnieść swe kwalifikacje zawodowe, opanować ogrom wiedzy nagromadznej przez ludzkość, szkolić się na dobrych fachowców.

Walczyć o odrodzenie moralne narodu przeciw demoralizacji wniesionej przez wroga w nasze szeregi, walczyć o to, aby młodzież polska wyrosła na dzielnych, uczciwych i prawych ludzi.

Każdy, komu droga jest ziemia ojczysta, kto dąży do Silnej, Niepodległej i Demokratycznej Polski, kto pragnie lepszego jutra dla ludu polskiego i młodzieży — winien iść w naszych szeregach".

(Z Deklaracji programowej Zw ązku Walki Młodych).

ORGANIZACJA MŁODZIEŻY TUR

Organizacja Młodzieży TUR założona została w r. 1923 przez wybitnego działacza socjalistycznego Ignacego Daszyńskiego. Jeden z jej najwywybitniejszych i najbardziej popularnych przywódców, Stanisław Dubois, rzecznik jedności ruchu młodzieżowego w Polsce, zginął w r. 1941 w walce z okupantem. OMTUR dąży do skupienia w swych szeregach najszerszych mas młodzieży pracującej i uczącej się w celu wychowania młodzieży w duchu ideologii Polskiej Partii Socjalistycznej, przez wzbudzenie dążenia do zdobywania cech człowieka pełnowartościowego, pełniącego służbę dla Polski i wyzwolenia mas pracujących świata.

Do osiągnięcia powyższych celów Organizacja Młodzieży TUR dąży przez:

a) Krzewienie wśród członków poczucia odpowiedzialności za budowę ustroju socjalistycznego Rzeczypospolitej,

b) Utrzymanie odpowiedniego poziomu ideowego i etycznego młodzieży.

c) Pogłębianie znajomości teorii socjalizmu naukowego, krzewienie i podtrzymywanie życia kulturalnego i towarzyskiego wśród członków.

d) Wyrobienie dyscypliny i karności organizacyjnej.

e) Reprezentowanie interesów młodzieży wobec władz państwowych i innych instytucji.

f) Badanie warunków bytu i pracy swych członków i udzielanie im pomocy prawnej i materialnej.

g) Urządzanie kursów, zebrań, wykładów, odczytów, prowadzenie bibliotek, czytelni, świetlic, teatrów, organizowanie klubów sportowych, urządzanie imprez artystyczno - kulturalnych oraz prowadzenie placówek naukowych, społecznych i gospodarczych.

W celach wychowawczych Organizacja wydaje trzy pisma: tygodnik „Młodzi Idą", poruszający aktualne sprawy świata, państwa i organizacji oraz popularyzujący wiedzę, tygodnik „Przegląd Sportowy" i miesięcznik „Gromada", który omawia formy i metody pracy ideowo - wychowawczej w Organizacji Młodzieży TUR. OMTUR skupia obecnie 120.000 młodzieży szczególnie robotniczej, choć nie brak w niej młodzieży wiejskiej oraz starszych uczniów i studentów. Członkowie tworzą Koła, które wiążą się w miastach i powiatach dla powoływania drogą wyborów komitetów miejskich i powiatowych, te zaś powołują w ten sam sposób komitety wojewódzkie. Komitet Centralny powołują komitety wojewódzkie, również drogą wyborów.

Na skutek zniszczeń wojennych w Polsce, nie tylko materialnych, ale i moralnych, OMTUR rzucił po wojnie hasło pracy nad odbudową moralną młodzieży. Sprawa ta była żywo na zebraniach młodzieży dyskutowana, znajdując całkowitą przychylność uczestników. W wyniku tych starań młodzież zredagowała „Zasady Omturowca", w postaci 10 sformułowań poglądów polityczno-społecznych i etycznych. Zasady te brzmią:

1. Czuję się wolnym obywatelem, nie uznaję przesądów i skrępowania myśli.
2. Jestem budowniczym niepodległej, socjalistycznej Polski i czuję swą odpowiedzialność za wszystko, co się dzieje w Ojczyźnie.
3. Jestem wierny socjalizmowi, poznaję jego zasady i postępuję honorowo jak socjalista.
4. Chcę lepszego jutra dla wszystkich, dążę do uspołecznienia gospodarki, pracuję sumiennie i wytrwale.
5. Spełniam swoje zadanie uczciwie i z wiarą w zwycięstwo. Kształcę się, pracą nad sobą doskonalę charakter, dążę do prawdy, dobra i piękna.
6. Mówię prawdę w oczy, bronię słabszych, pomagam ludziom w potrzebie.
7. Mam silną wolę, zawsze jestem opanowany i pogodny.
8. Jestem obowiązkowy, punktualny i słowny, zawsze do czynu gotowy.
9. Dbam o kulturę, jestem miłośnikiem przyrody.
10. Jestem karnym członkiem OMTUR, krzewię socjalizm i zdobywam dla niego uznanie własnym przykładem.

Tekst ten jest rozpowszechniony przy pomocy druku, referatów i dyskusji. Jest on wzorem człowieka, do którego młodzieniec-socjalista powinien dążyć. OMTUR nie uważa tego tekstu za niezmienny. Przeciwnie — żywe dyskusje będą prowadzić do lepszego ujęcia zasad socjalizmu, demokracji i moralności w postępowaniu człowieka.

ZWIĄZEK MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ R. P. „WICI"

„Wici" — prasłowiański znak podrywający lud rolny do boju, to obecnie zawołanie organizacji pod nazwą: Związek Młodzieży Wiejskiej Rzeczypospolitej Polskiej „Wici".

Związek skupia w swych szeregach młodzież chłopską w wieku od 14 do 30 lat. Związek ten liczy 5.509 kół, w tym 470 tysięcy członków.

Poprzez zakładanie Kół i prowadzenie w nich prac samowychowawczych i samokształceniowych Związek zmierza do: przygotowania młodzieży wiejskiej do społecznego współżycia i współdziałania w duchu zasad demokracji i ideologii ruchu ludowego, ugruntowania i rozwijania rodzimej kultury środowiska chłopskiego i odrodzenia życia kulturalnego wsi.

Stojące przed demokracją trudności wtedy naprawdę będą mogły zniknąć, jeżeli życiu społecznemu i państwowemu nadawać będą charakter ludzie o twardym pionie moralnym, którzy demokrację wyznawać będą w codziennym działaniu. Bezustanne wykuwanie takich charakterów oraz bojowo czynny współudział ich w każdym przejawie życia narodu, jest bezwzględnym obowiązkiem każdego Wiciarza i Wiciarki.

ZADANIA Z. M. W. R. P.:

1. Pomoc i umożliwienie dostępu do nauki szerokich mas młodzieży chłopskiej.
2. Podniesienie kwalifikacji zawodowych młodzieży wiejskiej.
3. Zagospodarowanie ziem odzyskanych.
4. Poparcie i współdziałanie przy przeprowadzaniu reformy rolnej.
5. Organizacje spółdzielczości.
6. Opieka nad matką i dzieckiem.
7. Troska o zdrowie wsi.
8. Wznowienie pism ludowych.
9. Współpraca z pozostałymi organizacjami młodzieżowymi.
10. Pogłębienie ideowe uczącej się młodzieży chłopskiej.

(Z uchwał i postanowień I-go w Odrodzonej Polsce Walnego Zjazdu Z. M. W. R. P.).

ZWIĄZEK MŁODZIEŻY DEMOKRATYCZNEJ

Z. M. D. ma na celu zrzeszenie młodzieży polskiej i propagowanie wśród niej zasad i idei Stronnictwa Demokratycznego.

Za zadanie stawia sobie demokratyczne wychowanie jednostki jako podstawy społeczeństwa, zwraca szczególną uwagę na moralną stronę życia młodzieży, na umiłowanie przez nią wolności osobistej, słowa i sumienia, a jednocześnie na poszanowanie prawa.

Drogą do tego zmierzającą będzie umożliwienie całej polskiej młodzieży dostępu do nauki i otoczenie specjalnie opieką szkół powszechnych, średnich i wyższych, dlatego Z. M. D. domaga się jaknajszybszego przeprowadzenia reformy szkolnictwa na każdym szczeblu.

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO

Harcerstwo Polskie powstało w 1910 r. na wzór światowego związku Skautingu, założonego w Anglii przez gen. Baden-Powella. Do Harcerstwa ma prawo wstępować młodzież do lat 16-tu. Obowiązkiem harcerzy jest posłuszeństwo „Prawu Harcerskiemu" ,patrz str. 52) i pełnienie „Służby Harcerskiej", która streszcza się w dobrowolnej i głębokiej pracy i życiu dla dobra ogółu, w pożytku, karności, pogodzie, czystości i cywilnym męstwie — a wyraża się w udziale harcerza w ćwiczeniach terenowych, sygnalizacyjnych, samarytańskich, w grach, pracy wychowawczej i samokształceniowej.

Organizacja harcerstwa opiera się na zastępie 6 — 8 dziewcząt lub chłopców, w zastępie pozostaje pod opieką i dowództwem starszego spośród siebie lub wybitnego rówieśnika, zastępowego lub zastępowej. 3-5 zastępów tworzy drużynę z drużynowym lub drużynową na czele, natomiast młodzież od lat 7-12 tworzy Gromady Zuchowe. Szereg drużyn tworzy Hufiec Harcerski, odpowiadający terytorialnie powiatowi, a szereg Hufców — Chorągiew, która terytorialnie odpowiada województwu.

Na czele Hufców stoją Hufcowi, na czele Chorągwi — Komendanci Chorągwi. Najwyższą władzą Związku jest Zjazd Walny, który obiera Naczelną Radę i której organem wykonawczym jest Naczelnictwo Z. H. P. Zagadnieniami wychowawczymi w harcerstwie kierują Kwatery Główne z Naczelniczką Harcerek i Naczelnikiem Harcerzy na czele. Pieczę nad całością organizacji i jej pracy sprawuje Przewodniczący Związku.

W 1910 r. powstały we Lwowie pierwsze zastępy harcerzy (wówczas nazywali się jeszcze skautami); a w 1913 r. pierwsze drużyny żeńskie. W 1913 r. gdy Państwo Polskie było jeszcze pod zaborem, skauci brali udział w złocie w Birmingham (Anglia) i reprezentowali harcerstwo polskie.

Począwszy od 1914 r. ruch harcerski rozszerza się, jednoczy wszystkie drużyny na terenie całego kraju i w 1918 r. organizacja przyjmuje nazwę „Związek Harcerstwa Polskiego".

Po zajęciu Polski przez Niemców w 1939 r. Związek przechodzi do pracy i walki konspiracyjnej. Pozyskuje wielu nowych członków, szerzy oświatę i propaguje ruch oporu przeciw hitlerowskiemu najeźdźcy. —

Uprawia „wielki" i „mały sabotaż", oddziały harcerzy biorą czynny udział w powstaniu warszawskim.

Obecnie Związek liczy 300.000 członków i przeszedł na tory pracy pokojowej; konsoliduje się wewnętrznie, szkoli kadry i wraz z innymi organizacjami młodzieży bierze udział w budowie nowego, demokratycznego ładu w Polsce.

SZKOLNICTWO

1. Szkoła sanacyjna.

W dziedzinie szkolnictwa uczyniliśmy duży krok naprzód w stosunku do przedwojennej szkoły sanacyjnej.

Przedwojenna szkoła polska dbała przede wszystkim o warstwy uprzywilejowane. Ustawa szkolna z 1932 roku, sławna sanacyjna ustawa braci Jędrzejewiczów, upośledzała szczególnie wieś, na której zorganizowane zostały przeważnie tak zw. „jednoklasówki", z których nie było przejścia do szkół średnich. Zamykano w ten sposób przed chłopem szkołę średnią. Równocześnie w szkołach wyższych procent młodzieży wiejskiej i robotniczej nie dochodził nawet do 5 proc. I to w kraju, w którym 85 proc. ludności stanowili właśnie robotnicy i chłop!

2. Tajne nauczanie.

Pomiędzy szkołą sanacyjną a obecną — odrodzoną szkołą polską, mamy bohaterski okres tajnego nauczania w okresie okupacji niemieckiej.

Przez 6 blisko lat szkolnictwo polskie kryło się w podziemiach. Faszyści niemieccy, których celem było zniszczenie inteligencji polskiej, nie dopuścili do otwierania szkół średnich i wyższych, a szkoły powszechne okaleczyli pod względem programowym i organizacyjnym. Jednak zdecydowana postawa rodziców i młodzieży oraz ofiarność nauczycielstwa wpłynęły na to, że bezpośrednio po zamknięciu szkół średnich zostały zorganizowane szkoły tajne, prowadzone kompletami w mieszkaniach prywatnych. Warszawa przo-

dowała w tej akcji, ale zasięg tajnego nauczania rozszerzał się coraz bardziej obejmując częściowo nawet tereny przyłączone do t. zw. „Reichu". Już po pierwszym roku zaszła konieczność otworzenia tajnych szkół wyższych. Pod szyldem specjalnych szkół zawodowych, np. „Szkoły Pielęgniarskiej" lub „Szkół Handlowych"— kształcili się studenci na Wydziale Medycznym lub innych. — Ale to nie zaspakajało potrzeb młodzieży, która domagała się wszystkich wydziałów. Powstały więc dwa ośrodki uniwersyteckie:
1) w Warszawie dawny Uniwers. Warszawski i Poznański
2) w Krakowie 750 słuchaczy. Na czele tajnego nauczania stała Komisja Oświatowa.

A oto cyfry, które ilustrują działalność tajnego szkolnictwa:

	rok 1938/39	lata 1939-44
Skoły powszechne:	**3.856.000 uczn.**	**1.500.000 uczn.**
Szkoły średnie:	**174.000 „**	**60.000 „**
Skoły zawodowe dokształcające	**99.800 „**	**35.000 „**
Szkoły akademickie:	**36.000 „**	**6.000 „**

3. Reforma szkolna w Odrodzonej Polsce.

Obecnie w odrodzonej polskiej szkole, zbudowanej i opartej na demokratycznych zasadach, uczeń ma możność wszechstronnie rozwijać swoje zdolności i pogłębiać wiedzę.

Z inicjatywy odbytego w Łodzi w czerwcu 1945 r. Zjazdu Oświatowego rozpoczęto przebudowę szkoły polskiej w zakresie organizacyjnym i programowym. Reforma szkolna, której zasadniczymi postulatami są: jednolitość, powszechność, publiczność i bezpłatność szkoły, przekreśla wiekowe krzywdy chłopa i robotnika.

Nowa bezpłatna szkoła państwowa, która obejmuje nauczaniem wszystkie dzieci w wieku szkolnym, oparta będzie na **8-letniej szkole podstawowej (powszechnej) i 4-letniej szkole średniej.** Niższe klasy gimnazjalne zostaną zniesione, otwarta będzie natomiast 8 klasa powszechna. Już w obecnym roku szkolnym 1946/47 zniesiona zostaje na terenie całego kraju dawna I gimnazjalna i w wielu ośrodkach wprowadza się 8 klasę szkoły podstawowej. W ten sposób osiągnięta zostanie jednolitość szkolnictwa, swobodne przejście ze szkoły podstawowej do średniej.

Dzięki zniesieniu systemu „jednoklasówek" i rozbudowaniu po wsiach pełnej szkoły podstawowej, a także otwieraniu gimnazjów państwowych w ośrodkach wiejskich zapewniony zostaje dostęp do szkoły dzieciom warstw pracujących, przede wszystkim dzieciom

chłopskim. Przez utworzenie rocznego kursu wstępnego na wyższych uczelniach zostają udostępnione szerokim rzeszom również studia akademickie.

Celem więc reformy szkolnej jest udostępnienie możliwie najwyższego poziomu wykształcenia wszystkim obywatelom i stworzenie takiej sieci szkolnej, by każdy znalazł dla siebie odpowiedni typ szkoły. Pod względem ilości uczniów przekroczyliśmy już obecnie stan sprzed wojny 1939 r. (patrz str. 106), a w szkol. wyższym mamy nadwyżkę 75 proc.

4. Szkoła ogólnokształcąca czy zawodowa.

Uczeń po ukończeniu szkoły powszechnej staje wobec pytania: szkoła ogólnokształcąca czy zawodowa? Dziś łatwiej jest znaleźć na nie odpowiedź. Bo jeżeli przed wojną tylko szkoła ogólnokształcąca uprawniała do studiów uniwersyteckich, to dziś ukończenie gimnazjum (czy liceum) ogólnokształcącego i zawodowego daje te same uprawnienia do wstępu na wyższe uczelnie.

Potrzeba szkolenia zawodowego nie spotyka się u nas ze zrozumieniem i wciąż jeszcze pokutuje przekonanie, że szkoła ogólnokształcąca jest bardziej wartościowa i lepsza od zawodowej, mimo, iż zawodowe szkolenie na każdym stopniu daje wychowankowi możność uzyskania odpowiedniego zatrudnienia w życiu praktycznym.

5. Średnie szkolnictwo zawodowe.

Średnie szkolnictwo zawodowe odróżnia: 1) szkoły zasadnicze stopnia niższego, — gimnazjalnego i licealnego — w zależności od podbudowy. 2) szkoły przysposobienia zawodowego — roczna nauka ma na celu wprowadzenie w zawód. 3) szkoły zawodowe dokształcające — na podbudowie 7—8 kl. 4) kursy.

Szkolnictwo zawodowe ma 5 głównych kierunków kształcenia.
1) szkoły przemysłowe i rzemieślnicze
2) „ rolnicze
3) „ handlowe i spółdzielcze
4) „ gospodarcze
5) „ artystyczne

Szkoły przemysłowe i rzemieślnicze, rozmaitych typów, obejmujące wszystkie gałęzie przemysłu i rzemiosła, skupiać winny młodzież o zmyśle konstruktorskim i zamiłowaniu do zajęć praktycznych i rysunku.

Szkoły rolnicze — dzisiaj, wobec zrealizowanej reformy rolnej, nabierają specjalnej wagi. Państwo odczuwa brak wykwalifikowanych rolników, toteż kształcić się ich będzie na wszystkich stopniach: w jednorocznych szkołach gminnych, w szkołach przysposobienia rolniczego, w projektowanych średnich szkołach zawodowych, w gimnazjach i liceach rolniczych.

Szkoły handlowe i spółdzielcze — kształcić będą pracowników do handlu państwowego, spółdzielczego i prywatnego. Młodzież, która się odznacza zmysłem handlowym, inicjatywą i obrotnością, powinna się uczyć w szkołach tego typu.

Szkoły gospodarcze — niedoceniane przez społeczeństwo, spełniają ważną rolę w aparacie państwowym. Umiejętność prowadzenia racjonalnej gospodarki rodzinnej lub zbiorowej (domy wychowawczo-społeczne, hotele, sanatoria itp.) wymaga również gruntownego przeszkolenia.

Ministerstwu Kultury i Sztuki podlega szkolnictwo artystyczne. Należą tu liczne **szkoły muzyczne** oraz **teatralne.** 1) Wyższa Szkoła Teatralna w Łodzi ma 3 wydziały: aktorski, reżyserski i dramatyczny.

2) Państwowe Liceum Techniczno - Teatralne — kształcić będzie technicznych pracowników teatralnych. Jak w każdej szkole zawodowej obok przedmiotów zawodowych uczy się przedmiotów ogólnokształcących. Ukończenie 3-letniego liceum uprawnia do wstępu na studia wyższe.

3) Szkoły dramatyczne — kształcić będą artystów dramatycznych. Warszawa, Kraków, Bydgoszcz, Poznań, Toruń i Lublin — miasta, w których się koncentrują wybitne siły aktorskie — będą miały przy większych teatrach szkoły dramatyczne.

Szeczegółowy wykaz szkół zawodowych patrz na końcu kalendarza w dziale informacyjnym.

5. Państwowa Szkoła Morska

Ministerstwu Oświaty podlega również Państwowa Szkoła Morska w Gdyni. Chłopcy w wieku 16 — 20 lat z ukończonym gimnazjum i po złożeniu odpowiednich egzaminów mogą wstąpić na wydział mechaniczny lub nawigacyjny. Po trzech latach uczeń ma prawo do samodzielnej pracy na statkach. Po praktyce otrzymuje dyplom porucznika żeglugi małej, potem porucznika żeglugi wielkiej, wreszcie dyplom kapitana żeglugi wielkiej.

7. Szkolnictwo wyższe

Na odcinku szkolnictwa wyższego zaszły również duże zmiany w stosunku do stanu przedwojennego. Komisje Weryfikacyjno - Kwalifikacyjne przy wszystkich Kuratoriach i w niektórych większych miastach kwalifikują na podstawie uproszczonych egzaminów studentów na wstępny lub pierwszy rok wyższej uczelni. W tym roku 1.500 studentów przeszło z wstępnego roku na pierwszy. Te 1.500 studentów są dowodem, iż demokratyczna Polska znalazła drogę do wyższego kształcenia dla szerokich mas. Zmiany zaszły

również na odcinku szkół inżynieryjnych. Program ich zostaje zrównany z programem Politechniki, a ukończenie szkoły inżynieryjnej daje dyplom inżyniera. Można również bez straty lat studiów przejść ze szkoły typu nieakademickiego — do akademickiej.

8. Nowa treść nauczania

Zmieniła się organizacja szkoły, zmieniły się programy i częściowo już podręczniki szkolne. Nowa Polska Ludowa wymaga nowej treści w wychowaniu i nauczaniu, szczególnie w zakresie historii i języka polskiego.

Duże zmiany zaszły np. w zakresie lektury domowej. Przez wprowadzenie utworów Orkana, Struga, Daniłowskiego, Wasilewskiej, Sempołowskiej i innych — uwydatniono przede wszystkim problematykę społeczną. W nauczaniu literatury uwzględniać się będzie rolę i wpływ warstwy chłopskiej i robotniczej w tworzeniu kultury narodowej oraz podłoże społeczne, gospodarcze i polityczne zjawisk literackich. Również nauka historii, w której dzieje warstwy robotniczej i chłopskiej znalazły się obok właściwie naświetlonej roli magnata i chłopa, doprowadzona do ostatnich dni, uwzględniająca ruchy demokratyczne w ich chronologicznym rozwoju oraz właściwy stosunek do Polski przedwrześniowej i okupacyjnej, dopomoże uczniowi zbudować sobie własny i krytyczny pogląd na świat. Nowością jest także wprowadzenie do szkoły t. zw. „Nauki o Polsce i świecie współczesnym".

Oświata jest jedną z największych trosk Polski Ludowej. Dowodem tego jest preliminowanie na bieżący rok 6 miliardów złotych na szkolnictwo, co przy uwzględnieniu wydatków na oświatę w wojsku, przewyższa nawet budżet Min. Obrony Narodowej.

Polska Ludowa pragnie, aby szkoła wychowała pożytecznych i świadomych budowniczych i gospodarzy kraju.

PRZEMYSŁ

Dzięki przyłączeniu do Polski uprzemysłowionych Ziem Odzyskanych staliśmy się państwem, którego możliwości produkcyjne wzrosły w stosunku do 1939 r. niemal **dwukrotnie.** Unarodowienie wielkiego przemysłu (patrz str. 58, 60), zniesienie trustów i karteli, sprawiło, że zyski, które dawniej szły do kieszeni kapitalistów zagranicznych i krajowych — dziś stają się własnością społeczną, wszystkich obywateli. Udaje nam się dzięki temu prawie całkowicie **zlikwidować bezrobocie** i osiągnąć nieustanny **wzrost produkcji,** która np. w górnictwie przewyższa dziś poziom przedwojenny (patrz str. 78).

Obok przemysłu prywatnego istnieje więc dziś przemysł państwowy, który jest zorganizowany w sposób następujący: całokształtem prac kieruje **Ministerstwo Przemysłu.** Ministerstwu podlegają bezpośrednio **Centralne Zarządy** różnych rodzajów przemysłu. W ramach Centr. Zarządów działają t. zw. **Zjednoczenia,** którym podlegają poszczególne zakłady pracy. I tak np. w produkcji węgla kamiennego — 49 odrębnych przedsiębiorstw w okresie gospodarki przedwojennej, należących w części do wielkich koncernów zostało obecnie przejętych pod zarząd państwowy, dzięki czemu cały przemysł węglowy może być zorganizowany na zasadach **gospodarki planowej.** Obejmuje on w chwili obecnej 11 rejonowych **Zjednoczeń Przemysłu Węglowego:** Krakowskie, Dąbrowskie, Katowickie, Chorzowskie, Rudzkie, Bytomskie, Zatorskie, Gliwickie, Rybnickie, Mikołowskie, Wałbrzyskie. Wszystkie te przedsiębiorstwa podlegają **Centralnemu Zarządowi Przemysłu Węglowego** w Katowicach.

Robotnik w obecnym ustroju demokratycznym nie jest niewolnikiem przedsiębiorstwa państwowego lub prywatnego, wręcz przeciwnie, jest współgospodarzem zakładu, w którym pracuje.

Dzięki istniejącym na terenie każdego zakładu robotniczym **radom zakładowym,** które wspólnie z dyrekcją dbają o tok pracy, produkcję, wysokość płac, urlopy pracownicze i t. p.. dzięki działającym poza zakładami pracy — **związkom zawodowym,** może każdy robotnik wpływać zarówno na warunki pracy, jak i na budowę społeczno-gospodarczą i polityczną państwa.

USTRÓJ MIAST POLSKICH

Miastem jest każde osiedle, liczące przynajmniej 3.000 mieszkańców. Dla ułatwienia administracji wszystkie miasta zostały podzielone na 3 kategorie w zależności od ilości mieszkańców:

Do pierwszej **kategorii** należą miasto stołeczne **Warszawa i Łódź.**

Do drugiej kategorii należą wszystkie inne miasta liczące ponad **25.000** mieszkańców.

Do kategorii trzeciej należą pozostałe miasta.

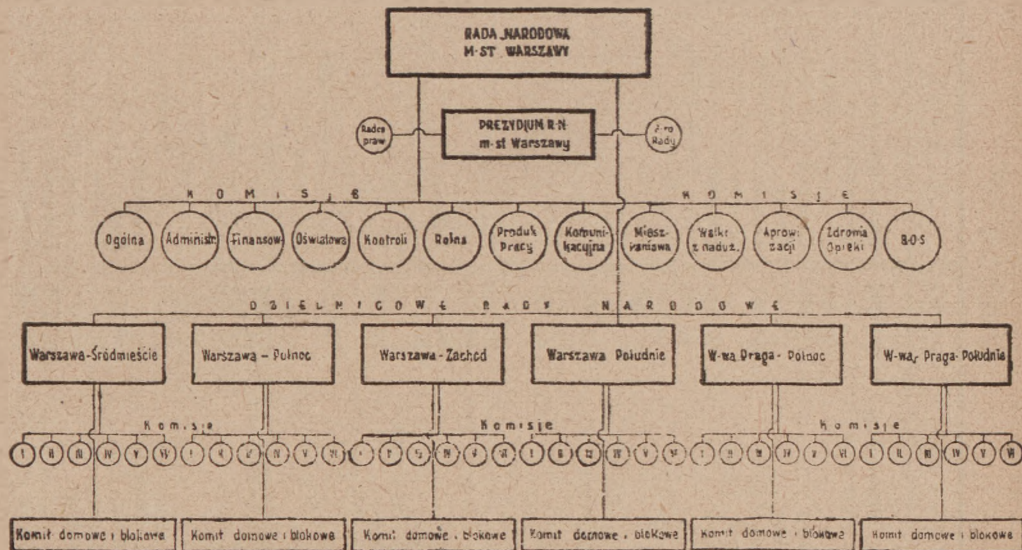
Miasta polskie stanowią odrębne jednostki samorządowe, zwane **gminami miejskimi.**

Organem, który wydaje rozporządzenia i kontroluje ich wykonanie — jest **miejska rada narodowa;** organem, który zarządza miastem i wykonuje rozporządzenia rady — jest **zarząd miejski.**

Na czele rady miejskiej stoi **prezydium rady** w składzie **przewodniczącego,** jego zastępcy i trzech członków.

Zarząd miejski składa się z **burmistrza, wiceburmistrza** (w większych miastach — prezydenta i wiceprezydenta) oraz 3 do 6 ławników, wszystkich wybranych w głosowaniu tajnym przez miejską radę narodową. Gospodarka samorządu miejskiego opiera się na zasadzie samowystarczalności.

SCHEMAT ORGANIZACYJNY RADY NARODOWEJ M. ST. WARSZAWY

LUDNOŚĆ MIAST LICZĄCYCH POWYŻEJ 20 TYSIĘCY MIESZKAŃCÓW

Miasta	Ludność	Miasta	Ludność
M. st. Warszawa	**476 538**	Okr. Pomorze Zach.	
Woj. Warszawa		**Szczecin**	**73 854**
Płock	28.394	Woj. Poznań	
Pruszków	25 096	Gniezno	30 925
Żyrardów	20.079	**Kalisz**	**50 427**
m. Łódź	**496 861**	Leszno	20 820
Woj. Łódź		Ostrów	30.808
Pabianice	36.973	**Poznań** . . , . .	**267 962**
Piotrków.	40 229	Okr. Śląsk Dolny	
Tomaszów	30.257	Jelenia Góra . , .	39.991
Zgierz	21 662	Kładzko	22.818
Woj. Kielce		Lignica	24.437
Częstochowa . . .	**101.480**	Świdnica	11.447
Kielce	49.554	**Wałbrzych**	**72.789**
Radom	**69 455**	**Wrocław**	**168.466**
Woj. Lublin		Okr. Śląsk Opolski	
Chełm.	23.329	**Bytom**	**93 277**
Lublin	**98 773**	**Gliwice**	**95.[illegible]35**
Siedlce	25 536	Opole	27.636
Zamość	20.889	**Zabrze**	**104.206**
Woj. Białystok		Woj. Śląsk	
Białystok	**56.759**	Będzin	27 750
Okr. Mazury		Bielsko	25.725
Olsztyn	29.055	**Chorzów** . . .	**103.417**
Woj. Gdańsk		Dąbrowa Górnicza .	27.834
Elbląg.	20.924	**Katowice**	**128.278**
Gdańsk	**117 616**	Mysłowice	23.426
Gdynia	**79.339**	Rybnik	23.052
Słupsk	33 947	Siemianowice . .	32.530
Sopot	26 748	**Sosnowiec**	**77 834**
Tczew	**20.934**	Zawiercie	21.214
Woj. Pomorze		Woj. Kraków	
Bydgoszcz	**133.856**	**Kraków**	**299.565**
Grudziądz	36.565	Nowy Sącz	22 8[illegible]6
Inowrocław	35.877	Tarnów	33.216
Toruń	**67.530**	Woj Rzeszów	
Włocławek	48.118	Przemyśl	36.838
		Rzeszów	29.407

ORGANIZACJA HANDLU WEWNĘTRZNEGO W POLSCE

W przeciwieństwie do okresu sprzed r. 1939, kiedy to istniał wyłącznie handel prywatny, który dbał jedynie o zysk, a często wyradzał się w spekulację żerującą na szerokich masach ludowych i ludziach pracy — mamy w Polsce demokratycznej **handel zorganizowany**, którego zadaniem jest przystosowywanie się do potrzeb społeczeństwa i państwa.

Istnieją obecnie w Polsce trzy rodzaje handlu:

1) **handel państwowy,**
2) **handel spółdzielczy,**
3) **handel prywatny.**

Zadaniem **handlu państwowego** jest rozprowadzanie i sprzedaż wyrobów przemysłu państwowego. Istnieją w tym celu t. zw. **Centrale Handlowe**, lub **Centrale Zbytu.** Jest ich wszystkiego 14. Centrale Zbytu posiadają **Oddziały**, którym z kolei podlegają **hurtownie.**

Poza tym istnieje **9 Zjednoczeń Branżowych Państwowego Przemysłu Spożywczego**, których zadaniem jest rozprowadzenie produkcji wyrobów cukierniczych, młyńskich, konserw, drożdży i t. p.

Dla zaspokojenia potrzeb handlu prywatnego istnieje **Państwowa Centrala Handlowa (P. C. H.)**, która w zasadzie prowadzi handel hurtowy i odgrywa w nim rolę regulatora cen.

Nie mniej jednak na niektórych terenach, gdzie prywatna inicjatywa nie ujawnia się z powodu niesprzyjających zyskowi warunków — **P. C. H.** prowadzi również i detaliczną sprzedaż.

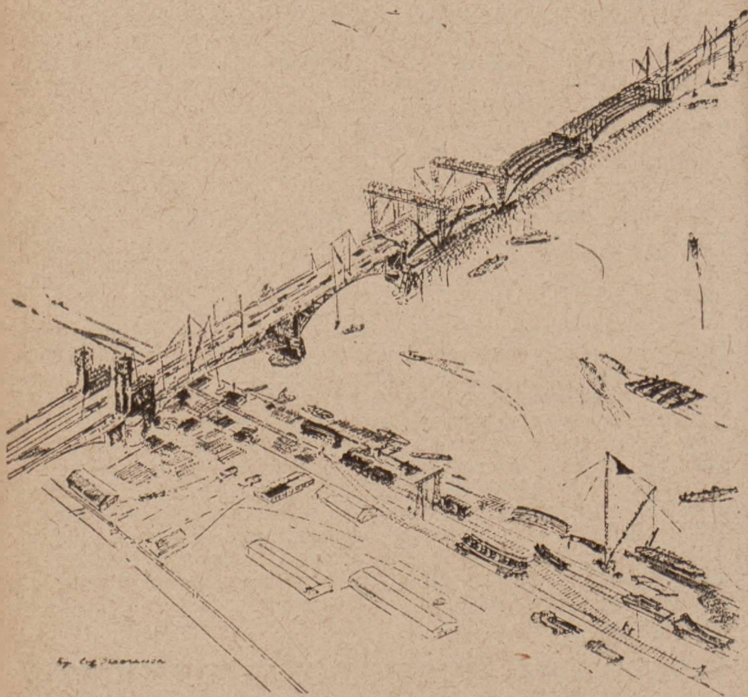
Handel spółdzielczy zorganizowany jest w **14 Okręgach Spółdzielczych**, które w miastach powiatowych posiadają swe **oddziały**.

Wspólną centralą gospodarczą polskiego handlu spółdzielczego jest **„Społem"** (patrz str. 30), które w porozumieniu ze **Związkiem Samopomocy Chłopskiej** organizuje i prowadzi handel spółdzielczy na terenie całego kraju.

ODBUDOWA MOSTU PONIATOWSKIEGO W WARSZAWIE

W dniu święta narodowego 22 lipca 1946 r., został oddany do użytku most im. Poniatowskiego w Warszawie. Odbudowa mostu w ciągu zaledwie 12 miesięcy i 15 dni od chwili rozpoczęcia robót, jest olbrzymim sukcesem polskiego inżyniera i robotnika i świadczy o znacznie szybszym procesie odbudowy kraju, niż to miało miejsce po pierwszej wojnie światowej.

Dn. 5 sierpnia 1915 r. w czasie pierwszej wojny światowej most zostaje wysadzony: cztery przęsła ulegają zniszczeniu.

Prace odbudowy rozpoczęto w r. 1919, w sierpniu 1925 r. most zostaje częściowo oddany do użytku, a dopiero w 1927 r. w całości (odbudowa trwała więc 8 lat).

Nowym zniszczeniom most ulega w 1939 r. i bardzo poważnym w roku 1944. Wysadzone są te same przęsła co w 1915 r.

W dniu 15 czerwca 1945 r. inż. Hempel otrzymuje zlecenie wykonania projektu odbudowy, w dniu 1 lipca projekt zostaje przyjęty.

Odbudowę prowadziło Państwowe Przedsiębiorstwo Budowy Mostów i Konstrukcji Stalowych „Mostostal". Konstrukcję wykonały

huty w Chorzowie i Nowym Bytomiu. Przy odbudowie użyto specjalnych dźwigów o nośności do 70 ton.

31 sierpnia przybywa ekipa Ślązaków i rozpoczynają się prace montażowe. Ogółem pracuje nad odbudową na Śląsku i w Warszawie 3 tys. osób.

Wkrótce lody uniemożliwiają dalszą pracę, która zostaje na okres zimy przerwana. Ogromnym wysiłkiem udało się uratować most przed zniszczeniem przez lody i powódź.

Po wznowieniu prac, odbudowa postępuje już bez przeszkód i w dniu 22 lipca 1946 r. most zostaje uroczyście otwarty przez Prezydenta R. P. Bieruta.

Most w cyfrach:

Ogólna długość mostu 506 m 15 cm. Długość odbudowanej części — 300 m .Długość wiaduktu — 701 m. Szerokość mostu — 21 m 30 cm. Nośność większa o 50 proc. od starego mostu, wynosi 500 kg-m kw. Waga konstrukcji stalowej — 2.500 ton Koszt budowy — 160 mil. zł. Zużyto stali — 3.200 ton. Zużyto drzewa — 2.800 ton. Zużyto betonu — 4.000 ton. Zużyto asfaltu — 500 ton.

Przy budowie mostu pracowało stale 560 wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych robotników, 30 pracowników umysłowych i inżynierów.

Wykonano 200 tys. robotniko - dniówek.

Właściwa praca nad odbudową trwała 8 miesięcy, co w porównaniu z ośmioletnim trwaniem odbudowy po pierwszej wojnie najlepiej świadczy o dzisiejszym tempie odbudowy kraju.

CZĘŚĆ TRZECIA

ŚWIAT W CYFRACH

NIEKTÓRE POMIARY ZIEMI.

Obwód ziemi na równiku wynosi 40.070,4 km: przez bieguny — 40.003,4 km. W 1791 r. ustalono, że jedna dziesięciomilionowa część odległości od równika do bieguna północnego jest jednostką miary długości, metrem. Powierzchnia ziemi wynosi 510 milionów kilometrów kwadratowych, z tego 29 proc. jest lądem, 71 proc. stanowią morza.

POWIERZCHNIA KONTYNENTÓW I OCEANÓW

	Powierzch. w mil. km.²	% lądu	% oceanów	% kuli ziemskiej
Lądy	148,9	100	—	20,2
W tej liczbie:				
Europa	10,0	6,7	—	2,0
Azja	44,2	29,7	—	8,7
Afryka	29,7	19,9	—	5,8
Ameryka Płn.	24,1	16,2	—	4,7
Ameryka Pd.	17,8	12,0	—	3,5
Australia i Oceania . .	9,0	6,0	—	1,8
Antarktyda	14,1	9,5	—	2,7
Oceany	361,1	—	100	70,8
Atlantycki	106,5	—	29,5	20,9
Indyjski	74,9	—	20,7	14,7
Spokojny	179,7	—	49,8	35,2
Kula ziemska . . .	510,0	—	—	100

NAJWIĘKSZE WYSPY:

Grenlandia	2.170.000
Nowa Gwinea	786.000
Borneo	770.000
Madagaskar	600.000
Sumatra	410.000
Nowa Zelandia	265.000
Wielka Brytania	230.000

Ogółem wszystkie wyspy świata zajmują 7 p. c. lądu stałego.

NIEKTÓRE ZNACZNIEJSZE CIESNINY.

najwęższe miejsca w m.	
Bosfor	300
Mały Bełt	660
Dardanele	1300
Mesyna	3300
Kercz	4000

najwęższe miejsca w m.	
Gibraltar	14.000
Bab el Mandeb	17.500
La Manche (Doover— Calais)	31.000
Otranto	57.000

NAJWIĘKSZE MORZA ZAMKNIĘTE I JEZIORA

	Powierzchnia
Kaspijskie morze	439.000 km²
Jezioro Górne (Kanada)	81.000 „
Wiktoria	66.250 „
Bajkał	34.180 „
Ładoga	18.180 „
Onega	9.950 „

NAJDŁUŻSZE RZEKI ŚWIATA

Znaczenie rzeki zawarte jest nie tyle w jej długości, ile w obszarze nawadnianym przez nią, w dorzeczu. Do jakich olbrzymich rozmiarów mogą dojść te przestrzenie widzimy chociażby z dorzecza Amazonki (Ameryka Południowa).

	Długość	Dorzecze
Mississipi — Missouri (Am. Płn.)	6970 km	3275.000 km²
Nil (Afryka)	6400 „	3500.000 „
Amazonka (Am. Pd.)	5500 „	7050.000 „
Jangcykiang (Chiny)	5300 „	1775.000 „
OB — Irtysz (ZSRR)	5300 „	2948.000 „
Lena — (ZSRR)	4600 „	2384.000 „
Kongo (Afryka)	4600 „	3700.000 „
Wołga (ZSRR)	3800 „	1420.000 „
Dunaj (Europa)	2900 „	817.000 „
Dniepr (ZSRR)	2150 „	510.000 „
Wisła	1092 „	198.500 „

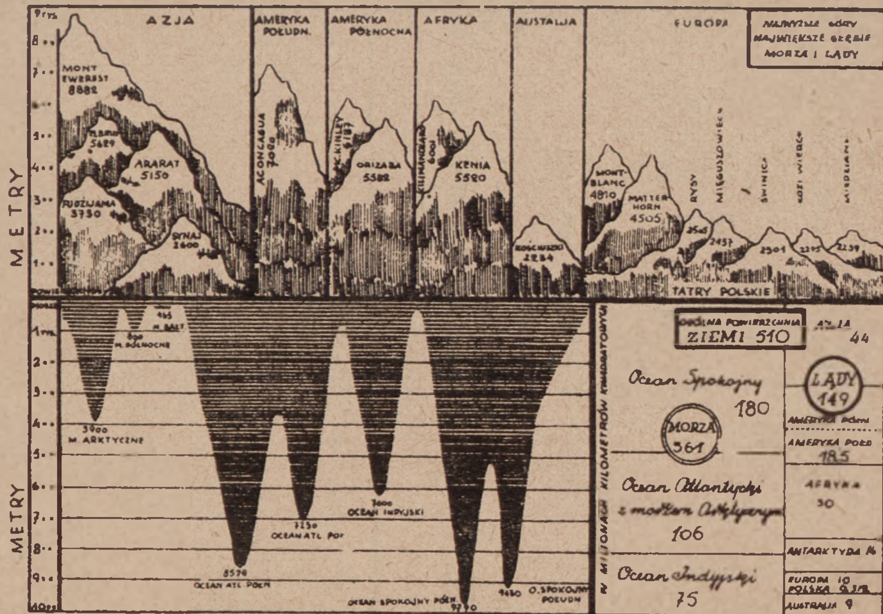
SZCZYTY GÓRSKIE

Polskie:

Garłuch	Tatry Wsch.	2663
Łomnica	„ Wysokie	2634
Lodowy	„ „	2630
Wysoka	„ „	2565
Rysy	„ „	2505
Krywań	„ „	2496
Bystra	„ Zachod.	2250
Hawrań	„ Bielskie	2151
Czerwone Wierchy	„ Zach.	2128
Rohacze	„ „	2126
Szałony Wierch	„ Bielskie	2062
Giewont	„ Zach.	1900
Babia Bóra	Beskidy Wys.	1725
Pilsko	„ „	1557
Siwy Wierch	Tatry Orawskie	1086

Słynne obce:

Ewerest	Azja	8882
Godwin Austen	„	8620
Aconcagua	Ameryka Płd.	7020
Illimani	„ „	6400
Mac Kinley	„ Płn.	6187
Kilimandżaro	Afryka	6010
Cotopaxi	Ameryka Płd.	5943
Kazbek	Azja	5040
Monblanc	Europa	4810
Monte Rosa	„	4638
Ras Daszan	Afryka	4620
Matterhorn	Europa	4505
Finsteraahorn	„	4275
Jungfrau	„	4167
Kościuszko	Australia	2234

AZJA
AMERYKA POŁUDN.
AMERYKA PÓŁNOCNA
AFRYKA
AUSTRALJA
EUROPA
METRY
MONT EWEREST 8882
ARARAT 5150
SYNAJ 2600
ACONCAGUA
MC KINLEY 6187
ORIZABA 5582
KENIA
KOŚCIUSZKI 2234
MONT-BLANC 4810
MATTERHORN 4505
RYSY
MIĘGUSZOWIECKI
ŚWINICA
KOZI WIERCH
2301
2239
TATRY POLSKIE
M. PÓŁNOCNE
3900 M. ARKTYCZNE
OCEAN ATL. PÓŁN.
7000 OCEAN INDYJSKI
OCEAN SPOKOJNY PÓŁN.
O. SPOKOJNY POŁUDN.
W MILJONACH KILOMETRÓW KWADRATOWYCH
ZIEMI 510
Ocean Spokojny 180
MORZA 361
Ocean Atlantycki z morzem Arktycznym 106
Ocean Indyjski 75
LĄDY 149
AFRYKA 30
ANTARKTYDA 14
EUROPA 10
AUSTRALJA 9

PAŃSTWA KOLONIALNE

KRAJ	Powierzchni ogółem	Obszar macierzysty	Obszar kolonialny
	w tysiącach km²		
Wielka Brytania	40 378	243	40.135
Francja	14.383	551	13.832
U S A	10.007	7.840	2.167
Belgia	2.422	30	2.392
Dania	2.214	43	2.171
Portugalia	2.183	89	2 094
Holandia	2 076	34	2.042
Hiszpania	852	505	347
Norwegia	386	322	64

ILE WODY WLEWAJĄ RZEKI DO MÓRZ ŚWIATA W CIĄGU SEKUNDY

Nazwa rzeki	Ilość wody w m³/sek.	Nazwa rzeki	Ilość wody w m³/sek.
Europa:		Indus	5.700
Wołga	10 000	Huangho	3.285
Dunaj	6.240	**Afryka:**	
Ren	2,330	Kongo	75.000
Po	1 720	Niger	25.000
Wisła	960	Nil pod Kairem	2.300
Elba	710		
Odra	570	**Ameryka:**	
Saona	520	Amazonka	120.000
Tamiza	65	Parana	20.000
Azja:		La Plata	19.820
		Mississipi	17.500
Ganges - Brahmaputra	39.000	Św. Wawrzyńca	10.000
Jang - cy - Kjang	22.000	**Australia:**	
Mekong	12.000	Murray	1.900

SREDNI CZAS POKRYCIA LODEM NIEKTORYCH RZEK

	dni w roku
Dunaj pod Gałaczem	37
Łaba pod Hamburgiem	39
Wisła pod Warszawą	60
Wołga (dolna)	93
Wołga pod Astrachaniem	111
Wołga pod Kazaniem	147
Dźwina pod Rygą	125
Ob pod Tomskiem	179
Lena pod Kirenskiem	203
Newa pod Leningradem	147

OGÓLNA DŁUGOSC MOSTÓW

Brooklyn w Nowym Jorku	1,850 m
Hoangho w Binan	3,245 „
Golden - Gate w San Francisko	7.000 „
Wiadukt Miami - Key - West, łączący półwysep Floryda z miejsc. Key - West (USA)	11.750 „
Wiadukt przez Słone Jezioro w Ameryce Płn.	35.000 „

ROZPIĘTOSC MOSTÓW

Z kamienia na Isonzo pod Caleano	85 m
z drzewa w Limmat (spalony)	119 „
z żelbetonu przez Tranebergand pod Sztokholmem (Szwecja)	181 „
z żelaza, największa rozpiętość łuku ma most Golden-Gate w San Francisko	270 „

NAJWAŻNIEJSZE KANAŁY SWIATA

Kanał Sueski wybudowano w latach 1859 — 69. Długość 160 km, szerokość lustra wodnego od 80 — 135 m. Rocznie przepływa przezeń ponad 5.000 okrętów.

Z Gdańska do Kolombo (Indie) przez kanał Sueski jest 7.745 mil m = 14.343 km. Przed połączeniem Morza Śródziemnego z Morzem Czarnym droga do Indii wokół Afryki Płd. wynosiła 11.464 mile m — 21.231 km.

Kanał Panamski budowano w latach 1881— 89, oraz 1900 — 14, kosztem 400 milionów dolarów. Ma on 81,3 km długości. Rocznie przepływa przezeń 5.000 — 6.000 okrętów.

Z Gdańska do San Francisko jest 9090 mil m. jeśli się przepływa przez kanał Panamski, natomiast dawna droga wokół Ameryki Pd. wynosiła 14.621 mil m.

Białomorsko - Bałtycki kanał im. Stalina, zbudowany w 1933 r. łączy Białe Morze z jez. Onega, a dalej przez rz. Swir, jez. Ładoga i rze. Newa umożliwia przejazd do Bałtyku, skraca drogę między tymi morzami o 4 tys. km. Długość kanału 227 km. Czas budowy — 20 miesięcy.

NAJWAŻNIEJSZE WULKANY:

Europa:

Etna	3313 m
Wezuwiusz	1200 ,,

Azja i Polinezja:

Kluczewskaja Sopka (Kamczatka)	4920 ,,
Fudżijama (Japonia)	3780 ,,

Ameryka:

Popokatepetl	5440 ,,
Colima	3940 ,,

Afryka:

Kamerun	4070 ,,

OGÓLNA LICZBA CZYNNYCH WULKANÓW

W Europie	8
W Azji	93
W Ameryce	78
W Afryce	7
Na wyspach oceanów: Atlantyckiego i Spokojnego	45

KLIMAT

Średnia roczna temperatura powietrza na kuli ziemskiej + 14,3° C
,, ,, ,, ,, na półkuli północnej + 15 2° C
,, ,, ,, ,, na półkuli południ. + 73 4° C
Najwyższa notowana temperatura + 58,0° C (Tripolis IX.1922).

LUDNOŚĆ

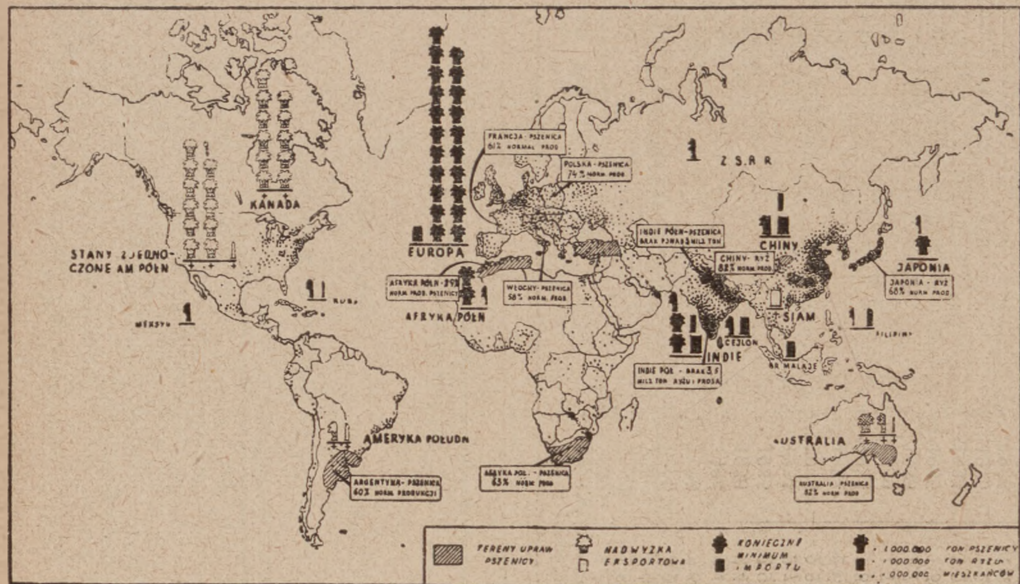
Ogólna liczba ludności na kuli ziemskiej wynosi ponad 2 miliardy. Z tego:

Azja	1.160	milionów mieszkańców
Europa	520	„ „
Ameryka	266	„ „
Afryka	152	„ „
Australia i Oceania . . .	10	„ „
Ogółem:	2.108	milionów mieszkańców

Co do gęstości zaludnienia — przoduje Europa — 51 ludzi na km², w Azji — 27, w Ameryce — 5,5, w Afryce — 5, w Australii i Oceanii — 1,2 mieszkańca na km².

Największe miasta świata

Miasta	Rok	Ludność
Nowy York (z przedm.)	1937	10.801.000
Londyn (z przedm.)	1937	8.203.000
Tokio	1935	5.876.000
Paryż (z przedm.)	1836	5 090.000
Berlin	1937	4.258.000
Moskwa	1936	3.642.000
Chicago	1934	3.491.000
Szanghaj	1936	3.491 000
Osaka	1935	2.990.000
Leningrad	1934	2.711 000
Buenos Aires	1936	2.268 000
Filadelfia	1934	2.004.000
Wiedeń	1934	1 874.000
Detroit	1930	1 750 000
Rio de Janeiro	1935	1 730 000
Pekin	1936	1 556.000
Los Angeles	1934	1 283 000
Sydney	1936	1 267.000
Warszawa	1938	1.261.000

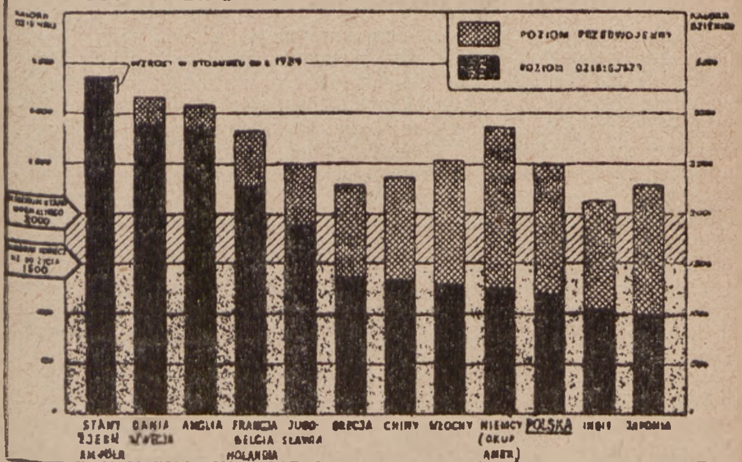
Sytuacja zbożowa na świecie po drugiej wojnie światowej

O 28 MILIONÓW TON ZBOŻA

za mało w Europie

Produkcja zboża w Europie w roku 1945 wynosiła 31 milionów ton, t. j. o 28 milionów ton mniej niż przed wojną. Ten poważny deficyt zbożowy spowodował wzrost zapotrzebowania na zboże importowane z zachodniej półkuli. Na rok bieżący zgłoszone zostało do krajów eksportujących zapotrzebowanie na następujące ilości zboża: Anglia — 2.300 tys. ton, brytyjska pomoc żywnościowa — 285 tys. ton, Francja — 1.860 tysięcy ton, Francuska Afryka północna 900 tysięcy ton, Belgia — 480 tysięcy ton. Holandia — 138 tys. ton, Norwegia — 165 tys. ton, Finlandia — 60 tys. ton, Italia — 1.650 tys. ton, Grecja 400 tys. ton, Jugosławia 346 tys. ton, Polska 430 tys. ton, Czechosłowacja — 511 tys. ton, Albania — 40 tys. ton, Austria — 245 tys. ton, Portugalia — 137 tys. ton, Hiszpania — 170 tys. ton, Szwecja — 35 tys. ton, Szwajcaria — 150 tys. ton, Irlandia — 100 tys. ton, strefy okupacyjne: niemiecka — 2.265 tys. ton, austriacka — 260 tys. ton i włoska — 54 tys. ton.

W świetle tych cyfr zrozumiałym się staje żądanie skierowane **przez Nadzwyczajny Komitet do Walki z Głodem** o ograniczenie spożycia zboża we wszystkich krajach do 300 gramów dziennie i wprowadzenie 90% przemiału mąki chlebowej.

Jeśli chodzi o zapotrzebowanie na zboże innych części świata, to przedstawia się ono następująco: Brazylia — 600 tys. ton, Meksyk 250 tys. ton, Kuba — 130 tys. ton, Indie — 2.020 tys, ton, Południowa Afryka — 223 tys. ton, Nowa Zelandia — 55 tys. ton, kraje znajdujące się w okolicy Morza Czerwonego 175 tys. ton. Zatoka Perska — 20 tys. ton, Cejlon — 164 tys. ton, Brytyjskie Indie Zachodnie — 134 tys. ton, Chiny — 520 tys. ton, Japonia — 980 tys. ton, Filipiny — 100 tys. ton, różne 833 tys. ton. Wszystkie kraje pozaeuropejskie zgłosiły zapotrzebowanie na 6.206 tys. ton. Istniejące zasoby w 4 krajach eksportujących: USA, Kanada, Argentyna i Australia mogą pokryć tylko 3/5 tego zapotrzebowania.

HISTORIA CZĘŚCI ŚWIATA

EUROPA. Nazwa pochodzi od staroaryjskiego wyrazu ereb—upadek, kraj zachodni. Europa była badana od południowego wschodu. Najpierw zostały zbadane wybrzeża Morza Śródziemnego, później Atlantyku, w końcu dopiero środek Europy. Fenicjanie w V w. przed Chr. dotarli już do Wielkiej Brytanii i na Morze Północne. Herodot, historyk grecki, zwiedził około 450 r. przed Chr. ziemie od Morza Kaspijskiego aż do Italii. Około r. 350 Pytheas z Massylii dotarł do Morza Północnego. Rzymianie poznali Europę dzięki podbojom (Cezar — Hiszpanię, Galię, Brytanię; Druzus — aż do Elby).

AZJA. Nazwa pochodzi od staroaryjskiego acu=wejście, jasność, kraj wschodni. Początkowo nazwa ta oznaczała tylko Azję Mniejszą; rozróżnienie Azji od Azji Mniejszej powstało za czasów Herodota (około 440 r. przed Chr.). Aleksander Wielki w r. 333 przed Chr. poznał Azję aż do Indii. Rzymianie prowadzili handel karawanowy z Indianami i Chinami. Chrześcijaństwo szukało wyznawców aż w Chinach, ale związków z nowymi krajami nie wytworzyło. Islamizm rozpowszechnial się w Indiach i na Wyspach Malajskich. Wyprawy Krzyżowe stworzyły handel z Azją Południową. Azję wschodnią poznał Marek Polo z Wenecji. W r.1275—1292 był gościem wnuka Dżingis-Chana w Pekinie. 200 lat później podjęli wyprawę Portugalczycy. Kolumb, odkrywając Amerykę, myślał, że jest w Japonii (Zinpangu). W 1498 r. Vasco de Gama wylądował w Kalkucie w Indiach. W 1517 r. Portugalczycy dotarli do ujścia Sikangu, a w 1542 r. do Japonii. Azję północną zaczęli zdobywać Rosjanie w 1569, do Oceanu dotarli w 1640.

AFRYKA. Nazwa nieznanego pochodzenia dopiero przez Rzymian została rozciągnięta na całą ziemię, przedtem oznaczała wybrzeża morza Śródziemnego. 600 lat przed Chr. północno-wschodni kąt Afryki był już krajem kulturalnym. Ale dopiero w r. 1486

Bartłomiej Diaz dostał się do Afryki południowej (Przylądek Dobrej Nadziei), a w r. 1483 Vasco de Gama objechał Afrykę w drodze do Indii. Od 1500—1750 udawali się do Afryki tylko kupcy i misjonarze. Od roku 1783 badanie Afryki środkowej, od 1884 polityczny podbój.

AMERYKA. Nazwa powstała od nazwiska Włocha Amerygo Vespucci 1451—1512), który cztery razy odbył podróż do odkrytego przez Kolumba młodego kraju. Amerykę północną odkryli pierwsi Normanowie w 977 r., przybywszy z Islandii do Grenlandii i północnego końca Ameryki. Do 1400 r. istniał jeszcze kontakt w Norwegii z Ameryką. W roku 1492 Amerykę odkrył na nowo Krzysztof Kolumb z Genui. Amerykę środkową od wschodu odkrył Kolumb 1502 r., Zachodnie wybrzeże odkryto w roku 1516. Hiszpanie zagarnęli Meksyk w roku 1518, a całą Amerykę Środkową w roku 1524. W Ameryce południowej najpierw odkryto Wenezuelę (1498 Kolumb), później Brazylię (1500 Portugalczycy), Argentynę i Paragwaj (1515 Hiszpanie).

AUSTRALIA. Terra australis to jest ziemia południowa. W XVI w. Hiszpanie i Portugalczycy odkryli część wysp, w XVII w. Holendrzy — Australię i Nową-Zelandię. W 1642 Tasman opłynął nowy ląd.

Bieguny. Do bieguna północnego pierwszy dotarł amerykanin Peary w 1909 r., po nim przelecieli nad biegunem amerykanin Byrd 9. V. 1926 r. samolotem, a Norweg Amudsen 12. V. 1926 r. sterowcem.

Do bieguna południowego pierwszy dotarł Norweg Amundsen 14. XII. 1912 r. Anglik Scott 18. I. 1912 r., a w 1928 samolotem Byrd.

WIELKIE ODKRYCIA GEOGRAFICZNE

(rok, miejsce, nazwisko i kraj).

997. Grenlandia. Grunbjorn. (Islandia).
1253. I podróż do Mongolii. V. Ruysbrock (Holandia).
1272—95. I przejście przez Azję. Marco Polo (Wenecja).
1328. I przejście przez Tybet. O de Pordenone (Włochy).
1341. Wyspy Kanaryjskie. (Genuenczycy, Florentynczycy).
1431. W. Azorskie. G. Velho Cabral (Portugalia).
1471. Wybrzeże Gwinei (Afryka zachodnia) J. De Santarem (Portugalia).
1486. Przyl. Dobrej Nadziei. Bartt. Diaz (Portugalia).
1492. Odkrycie Ameryki (W. Antylskie) K. Kolumb (Genueńczyk).
1498. Nowa Ziemia św, Wawrzyńca. Nowa Anglia. Seb. Cabot. (Gen).
1500. Madagaskar. Diego Diaz. (Portugalia).
1502. Ameryka środkowa. K. Kolumb (Genua).

1509. Jawa, Indie Wschodnie. Lopes de Seqeira Figueira (Port.)
1521. Droga do Indii. Pierwsza podróż dookoła świata. Odkrycie wysp Mariańskich (Pacyfik), Filipiny, Magalhaes. (Port.)
1527. Rzeki Parana i Paragwaj (Amer. płd.) Seb. Cabot (Genua).
1527. Wybrzeża Peru F. Pizarro (Hiszpania).
1540. Mississipi. F. de Soto (Hiszpania).
1553. Nowa Ziemia. Willoughby (Anglia).
1573. Archipelag Yezo (Japonia Misjonarze).
1596. Spitzbergen. Barentz (Holandia).
1607. Wyspa Jana Mayena (Ocean Lodowaty) Hudson (Anglia)
1610. Zatoka Hudsońska i cieśnina Hudsońska. Hudson (Anglia)
1642. Tasmania. Nowa Zelandia. (Oceania). Tasman (Holandia).
1643. Wyspa Sachalin (Syberia wsch.) De Vries (Holandia).
1643. Rzeka Amur (Syberia). Bazyli Pojarkow (Rosja).
1644. Zatoka Carpentarie (Australia). Tasman (Holandia).
1648. Cieśnina Beringa. Dieżniew (Rosja).
1697. Kamczatka (Syberia wsch.) Atłasow (Rosja).
1741. Alaska i wyspy Aleuckie. Behring (Dania) i Czirikow (Rosja).
1763. Ziemia Wrangla (kraj podbiegunowy) Andrejew (Rosja).
1768. I podróż dookoła świata z zachodu na wschód. Cook (Anglia).
1778. Wyspy Hawajskie (Pacyfik) Cooc (Anglia).
1786. I wejście na Montblanc Balmat (Francja).
1819. I przejście przez Arabię. Salden (Anglia).
1852. I przejście Afryki z zachodu na wschód. Livingstone (Anglia).
1860. I przejście przez Australię. M. Dougal Stuart (Anglia).
1860. Źródła Nilu. Speke i Grand (Anglia).
1873. I przejście Afryki ze wschodu na zachód. Cameron (Anglia).
1876. Zbadanie biegu rzeki Kongo. Stanley (Anglia).
1878. Przejście północno - wschodnie. Nordenskjöld (Szwecja).
1888. I przejście przez Grenlandię. Nansen (Norwegia).
1895. Wyprawa do bieguna północnego (86 23‘ ‘6) Nansen (Norw.).
1897. Wyprawa powietrzna do bieguna północnego. Andrée (Szwecja).
1909. Wyprawa do bieguna południowego (82 77) Scott (Anglia)
1911. Amundsen (Norw.) dochodzi do bieg. południowego.
1924. Bruce (Anglia) wdziera się na górę Ewerest. (Guarisankar)

CZĘŚĆ CZWARTA

CIEKAWE I POŻYTECZNE

UCZMY SIĘ PŁYWAĆ!

Ogólne zasady:

1) Czas przebywania w wodzie o temp. poniżej 20 stop. C. nie powinien przekraczać 15 min. W miarę oswajania się ćwiczącego z wodą czas ten można zwiększyć do 30 min.

2) Uczyć się pływania w miejscach, gdzie głębokość wody nie przekracza 1 m 20 cm przy szybkości prądu do 1,5 m na sek.

3) Nie kąpać się i nie pływać bezpośrednio po jedzeniu: należy poczekać od 1 do 2 godz.

4) Nie wchodzić do wody będąc zgrzanym, spoconym lub po znacznym wysiłku.

5) W czasie kąpieli dbaj o uszy; jeśli odczuwasz w nich ból — zwróć się do lekarza. Wrażliwe uszy należy zabezpieczyć watką przepojoną tłuszczem.

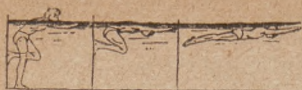
Po wyjściu z wody należy ciało rozetrzeć rękoma, potem wytrzeć ręcznikiem do sucha, do zaczerwienienia się skóry. Nie stać bez ruchu będąc mokrym!

Pływanie w obrazach.

1. Czy wiesz, że...

powietrze zawarte w płucach unosi ciało na powierzchnię wody.

2. Na początku musisz nauczyć się **pływania „strzałką"**. Rys. poucza jak odbić się „strzałką" od ściany basenu.

Ćwiczenie: Kto najlepiej przepłynie „strzałką"?

3. **Sucha zaprawa do „żabki"**. Postawa zasadnicza, jak „strzałka": ramiona **wyciągnięte** w górę, dłonie, zwrócone do przodu, stykają się kciukami, wzrok skierowany do góry.

Tempo „raz" — opuść ramiona w bok do poziomu, dłońmi do dołu. Wdech powietrza przez usta. Tempo „dwa" — złącz ramiona przed piersią, mocno zegnij je w łokciu, dłonie zetknij kciukami i palcami wskazującymi na wysokość podbródka, jednocześnie jedną nogę zegnij tak, by kolano uniosło się na wskos w bok, by pięta i stopa znalazły się jak najwyżej w górze przy nodze, na której stoisz. Tempo „trzy" — ramiona wyprostuj do góry (wydech), nogę wyprostuj w bok i... silnie dostaw ją do nogi, na której stoisz. Tempo „cztery" — znów jesteś w pozycji „strzałki" — wytrzymaj.

I powtórz ćwiczenie od początku, bez gwałtownych ruchów, łagodnie, płynnie.

4. **Sucha zaprawa (c. d.).** Ruchy ramion jak wyżej, z pochyleniem tułowia do przodu.

5. **Ćwiczenia ramion w wodzie:** a) Wejdź do wody sięgającej po pierś. Pochyl się i wykonuj w wodzie takie ruchy ramion, jakich nauczyłeś się na suchej „zaprawie". Przy ruchu ramion w bok — ciało porusza się do przodu, unieś przy tym głowę, wciągnij głęboko powietrze

przez usta i zanurz znów głowę do wody. Przy ruchu ramion do przodu wytchnij powietrze w wodzie i wytrzymaj chwilę z wyciągniętymi ramionami.

b) Odbij się od brzegu „strzałką“ i wykonaj prawidłowo 3—4 ruchy ramion, póki nie zaczną ci tonąć nogi!

6. **Ruchy nóg i ramion:** Połóż się w wodzie na brzuchu na wyciągniętych rękach dwóch kolegów i przerób jednocześnie ruchy ramion i nóg.

A potem już bez pomocy kolegów, normalnie, w wodzie, tak jak wyżej na rysunkach.

Ćwiczenie: kto przepłynie basen przy najmniejszej ilości ruchów. (Wykorzystuj w pełni „strzałkę“).

7. **Skoki:**

Skok na głowę

Skok startowy

PIŁKA NOŻNA

Skrócone zasady gry:

Stojące naprzeciw siebie dwie drużyny, liczące po 11 graczy każda, starają się umieścić piłkę skórzaną (68,5 — 71 cm. obwodu) w bramce przeciwnika (szer. 7,32 m, a wysokości 2,44 m). Piłkę można dotykać całym ciałem prócz rąk. Tylko bramkarz może to robić o ile znajduje się na polu bramkowym. Wygrywa drużyna, która w okresie trwania gry (2 razy po 45 minut) zdobędzie więcej „bramek“. Wymiary boiska: dług. 105 m, szer. 70 m.

Objaśnienia:

1) Bramkarz

Obrona:

2) lewy obrońca
3) prawy obrońca

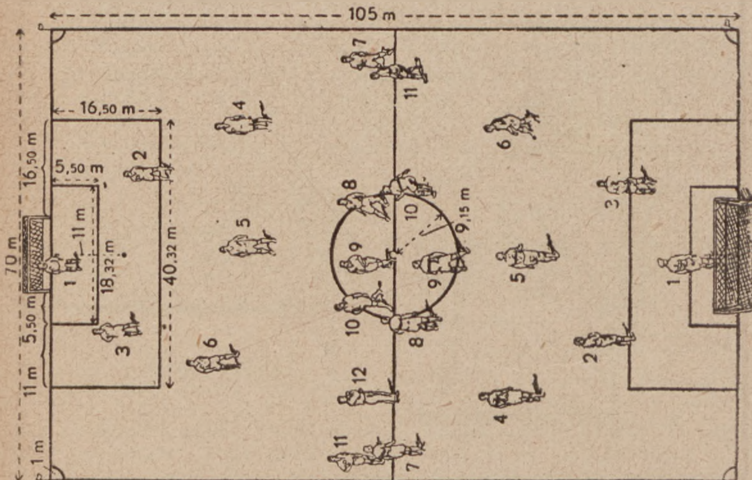
Pomoc:

4) lewy pomocnik
5) środkowy pomocnik
6) prawy pomocnik

Atak:

7) lewo - skrzydłowy
8) lewy łącznik
9) środk. napastnik
10) prawy łącznik
11) prawo - skrzydłowy
12) sędzia

Boisko i ustawienie graczy.

POLSKA NA OLIMPIADACH

Olimpiada	I miejsce	II miejsce	III miejsce	Punktów	Kolej. miejsce uzysk.
VIII Paryż 1924		Kolarze	Królikiewicz (konkurs skoku)	3	21
IX. Amsterdam 1928	Konopacka (rzut dysk.) Wierzyński (poezja)	Hippika (skoki drużynowe)	Drużyna szablistów. Czwórka wioślarska. Szampionat konia Skoczylas (malarstwo)	12	17
X. Los Angeles 1932	Kusocński (bieg na 10 km). Walasiewiczówna (bieg na 100 m.) Klukowski (rzeźba)	Dwójka wioślarska ze sternikiem. Konarska (grafika)	Drużyna szablistów. Dwójka wioślarska bez sternika. Czwórka wioślarska ze ster. Wajsówna (rzut dyskiem)	17	12
XI. Berlin 1936		Wajsówna (rzut dysk.) Walasiewiczówna (bieg na 100 m). Hippika (bieg military). Klukowski (płaskorzeźba)	Kwaśniewska (rzut oszczepem). Karaś (strzelanie małokalibrowe) Parandowski (epika). Ostoja Chrostowski (grafika użytkowa)	12	19

LISTA ZATWIERDZONYCH REKORDÓW

POLSKI, EUROPY I ŚWIATA W LEKKIEJ ATLETYCE

REKORDY MĘSKIE

POLSKI

BIEGI: 100 m. 10.6 — Zasłona; 200 m. 22.0 — Trojanowski, Zasłona; 400 m. 48.3 — Gąssowski; 800 m. 1.51,6—Kucharski, 1500 m. 3.54 — Kusociński; 5000 m. 14.24,2—Kusociński; 10.000 m. 30.11,4 — Kusociński; 110 m. pł. 15.1 — Szmidt; 400 m. pł. 54.2 — Kostrzewski.

SKOKI: w zwyż 196 — Pławczyk; w dal 738 — Nowak; tyczka 4,14 — Sznajder; trójskok 15.21 — Luckhaus.

RZUTY: dysk 46.98 — Fiedoruk; oszczep 73.27 — Lokajski; młot 52.19 — Kordas; kula 16.05 — Heljasz.

CHODY: 5.000 m. 22.21 — Lis; 10.000 m. 47.15 — Lis; 10-ciobój 7.006 — Gierutto; 4×100 m. 41.9 — Polska; 4×400 m. 3.17,6 — Polska.

EUROPY

BIEGI: 100 m. 10.3 — Berger (H), Strandber (Sz), Jonath (N), Neckermann (N); 200 m. 20,9 — Körnig (N); 400 m. 46.0 — Harbig (N); 800 m. 1.46,6 Harbig (N); 1.500 m. 3.43,0 — Haegg (Sz); 5.000 m. 13.58,2 — Haegg (Sz); 10.000 m. 29.35,4 — Heino (F); 110 pł. 14.3 — Lidmann (Sz), Finlay (A); 400 pł. 51.6 Helling (N).

SKOKI: w zwyż 2.04 — Kotkas (F); w dal 7.90 — Long (N); tyczka 4.25 — Hiff (Norw.); trójsk. 15.48 — Tuunlos (F).

RZUTY: dysk 53.34 — Consolini (Wł); oszczep 78.70 — Nikkadem (F); młot 59.00 — Blask (N); kula 16.60 Woelke (N).

CHODY: 5.000 m. 20.26,8 — Hardmo (Sz); 10.000 m. 42.39,6 — Hardmo (Sz); 10-ciobój 7.824,5 Sievert (N); 4×100 m. 40.1 — Niemcy; 4×400 m. 3.09,0 — Anglia.

ŚWIATA

BIEGI: 100 m. 10.2 — Owens (Am), Davis (Am); 200 m. 20.3 Owens (Am); 400 m. 46.0 — Harbig (N), Klemmer (Am); 800 m. 1.46,6 — Harbig (N); 1.500 3.43,0 — Haegg (Sz); 5.000 m. 13.58,2 — Haegg (Sz); 10.000 m. 29.35,4 — Heino (F); 110 pł. 13.7 — Walcott (T), Towns (Am); 400 pł. 50.6 — Harding (A).

SKOKI: w zwyż 2.11 — Steers (Am); w dal 8.13 — Owens (Am); tyczka 4.77 — Warmerdam (Am); trójsk. 16.00 — Tajima (Japonia).

RZUTY: dysk 53.34 — Consolini (Wł); oszczep 78.70 — Nikkanem (F); młot 59.00 — Blask (N); kula 17.40 — Tornaarce (Am).

CHODY: 5.000 m. 20.26,8 — Hardmo (Sz); 10.000 m. 42.39,6 — Hardmo (Sz); 10-ciobój 7.900 — Morris (Am); 4×100 m. 39.8 — Ameryka; 4×400 m. 3.08,2 — Ameryka.

REKORDY KOBIECE

POLSKI

BIEGI: 100 m. 11.6 — Walasiewiczówna; 200 m. 23.6 — Walasiewiczówna; 800 m. 2.18,4 — Walasiewiczówna; 4×100 m. 48.3 — Książkiewicz, Kałużowa, Gawrońska, Walasiewiczówna; 80 m. pł. 12.4 — Schabińska.

SKOKI: w dal 6.04 — Walasiewiczówna; w zwyż 1.51 — Wiśniewska.

RZUTY: kula 13.21 — Flakowiczówna; dysk 46.22 — Wajsówna; oszczep 44.03 — Kwaśniewska.

EUROPY

BIEGI: 100 m. 11.6 — Walasiewiczówna (P); 200 m. 23.6 — Walasiewiczówna (P); 800 m. 2.15,9 — Larsson (Szw); 4×100 m. 46.4 — Niemcy: Albus, Krauss, Dollinger, Doerffeldt; 80 m. pł. 11.3 — Testoni (Wł), Blankers (H).

SKOKI: w dal 6.25 — Blankers (H); w zwyż 1.71 — Blankers (H).

RZUTY: kula 14.38 — Mauermayer (N); dysk 48.31 — Mauermayer (N); oszczep 47.24 — Steinhauer (N).

ŚWIATA

BIEGI: 100 m. 11.5 — Stephens (Am); 200 m. 23.6 — Walasiewiczówna (P); 800 m. 2.15,9 — Larsson (Sz); 4×100 m. 46.4 — Niemcy; 80 m. pł. 11.3 — Testoni (Wł), Blankers (H).

SKOKI: w dal 6.25 — Blankers (H); w zwyż 171 — Blankers (H).

RZUTY: kula 14.38 — Mauermayer (N); dysk 48.31 — Mauermayer (N); oszczep 47.24 — Steinhauer (N).

Lepsze wyniki od wymienionych rekordów światowych uzyskało Z.S.R.R.: Dumbadze w rzucie dyskiem: 49.08 oraz Tatiana Sewriukowa w kuli: 14.51 i 14.89 w biegu na 800 m. Wspaniałe te rezultaty nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Międzynarodową Federację Lekkoatletyczną.

NAJLEPSZE WYNIKI LEKKOATLETYCZNE EUROPY

uzyskane w sezonie letnim 1946 r.

Mężczyźni

100 m.: Archer (Anglia) 10,5: Paquete (Portug.) 10,5. Savolainen (Finl. 10,6. Moina (Rum.) 10,6.

200 m.: Moina (Rum.) 21,3. Monti (Wł.) 21,6. David (Czech) 12,6. Montari (Wł.) 21,7. Strandberg (Szwec.) 21,7. Laessker (Szwec.) 21,7. Holmdahl (Szwec.) 21,7.

400 m:. Ljunggren (Szwec.) 47,5. Sörensen (Dania) 48,0. Storskrubb (Finl.) 48,0. Lunis (Fran.) 48,3. Sjögren (Szwec.) 48,5. T. Steen (Szwec.) 48,6. Paterlini (Wł.) 48,6.

800 m.: Storskrubb (Finl.) 1:49,3. Ljunggren (Szwec.) 1:50,1, R Gustafsson (Szwec.) 1:50,4. Bengtsson (Szwec.) 1:50,6. Linden (Szwec.) 1:50,6. Bergson (Szwec.) 1:51.

1500 m.: Strand (Szwec.) 3:48. H. Eriksson (Szwec.) 3:48,2. R Gustafsson (Szwec.) 3:49,3. Ahlden (Szwec.) 3:51. R. Persson (Szwec.) 3:51. Albertsson (Szwec.) 3:51,4.

5 km.: Reiff (Belg.) 14:26,2. Sarkama (Finl.) 14:31,6. E. Johansson - Moheda (Szwec.) 14:33,2. Maeki (Finl.) 14:33,8. Slijkhuis (Hol.) 14:34,4. E. Johansson — Hammarby (Szwec.) 14:34,4. Paraelae (Finl.) 14:34,6.

10 km.: Maeki (Finl.) 30:12,6. Kurki (Finl.) 30:21. Tillman (Szwec.) 30:37,8. R. Gustafsson (Szwec. 30:48. B. Karsson (Szwec.) 30:56,2. Rapp (Szwec.) 30:56,4.

Maraton: E. Johnsson (Szwec.) 2:26:48,8. Hakansson (Szwec.) 2:28:41. Hietanen (Finl.) 2:31:27. Strandberg (Szwec.) 2:32:58. Björkman (Szwec.) 2:34:52.

110 m. pł.: Lindman (Szwec.) 14,6. Braekman (Belg.) 14,8. Suvivuo (Finl.) 14,9. Finlay (Angl.) 14,9. Albanesi (Wł.) 15,0. Kristoffersson (Szwec.) 15,0. Jussila (Finl.) 15,0.

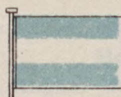
400 m. pł.: Storskrubb (Finl.) 52,9. R. Larsson (Szwec.) 53,1 Cross (Fran.) 53,3. S. Larsson (Szwec.) 53,3. Jansen (Dania) 53,3. Wallander (Szwec.) 53,6.

3 km. z przeszk.: Elmsaeter (Szwec.) 8:59,8. Iso-Hollo (Finl.) 9:09,9. Sjöstrand (Szwec.) 9:17,4. Przewalski (Zw. Radz.) 9:18,2 Hagström (Szwec.) 9:20.

W dal: Laesker (Szwec.) 750. S. Kuzniecow (Zw. Radz.) 746 Graff (Szwajc.) 733. Urbicz (Jug.) 732. Simola (Finl.) 732. Bour (Fran.) 731.

Wzwyż: Lindenkrantz (Szwec.) 201. Patterson (Angl.) 200. Nicklen (Finl.) 197. Lapointe (Fr.) 196. Hausenblas (Czech.) 195. Björk (Szwec.) 195. Campagner (Wł.) 195.

Afganistan

Argentyna

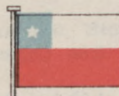

Australia

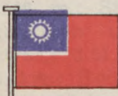

Belgia

Boliwia

Brazylia

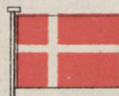

Bułgaria

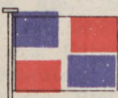

Chile

Chiny

Costa Rica

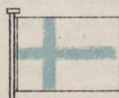

Czechy

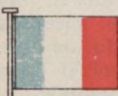

Dania

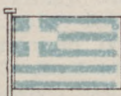

Dominik. Republik

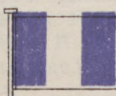

Ekwador

Egipt

Finlandia

Francja

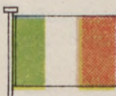

Grecja

Guatemala

Hiszpania

Holandia

Iran

Irlandia

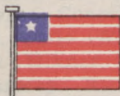

Islandia

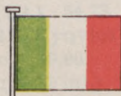

Jugosławia

Kanada

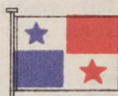

Kolumbia

Kuba

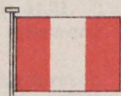

Liberia

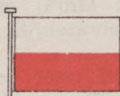

Meksyk

Norwegia

Panama

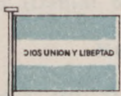

Paragwaj

Peru

Polska

Portugalia

Rumunia

San Salwador

Szwecja

Szwajcaria

Syjam

Turcja

Urugwaj

Unia Pd. Afryk.

Wenezuela

Wielka Brytania

Stany Zjedn. Am. Pn.

ZSRR

Tyczka: Ozolin (Zw. Radz.) 430. Bem (Czech.) 416. Kaas (Norw.) 415. Uotila (Finl.) 407. Scheurer (Szwajc.) 406.

Trójskok: Raution (Finl.) 15,48. Ahman (Szwec.) 15,07. B. Johnsson (Szwajc.) 14,97. Axelsson (Szwecja) 14,95. Moberg (Szwec.) 14,84. Sonck (Finl.) 14,699.

Kula: Johansson (Szwec. 17,07. Lipp (Zw. Radz.) 16,22. Żytkin (Zw. Radz.) 16,05. Lehtila (Finl.) 15,85. Gorionow (Zw. Radz.) 15,56. Huseby (Islandia) 15,48. T. Petersson (Szwec.) 15.42. **Gierutto (P) 15,29.** K. Nilsson (Szwec.) 15,09.

Dysk: Consolini (Wł.) 54,23. Tossi (Wł.) 52,14. Huseby (Isl.) 51,60. Gallo (Wł.) 50,21. Nyqviot (Finl.) 49,80. Ljachow (Zw. Radz). 49,76. Wikner (Szwec.) 49,00.

Oszczep: Rautavaara (Finl.) 75,66. Nikkanen (Finl.) 74,30. Daleflod - Eriksson (Szwec.) 71,15 Neuman (Szwajc.) 70,57. G. Petterson (Szwec.) 70,07. Sjöström (Szwec.) 70,00.

Młot: E. Johansson (Szwec.) 57,90. Bo Ericson (Szwec.) 55,83. Szechtel (Zw. Radz.) 54,21. Tamminen (Finl.) 53,40. Kuivamaeki (Finl.) 53,20. Linne (Szwec.) 52,39. Söderkvist (Szwec.) 52,17. **Kozubek (P.) 51,02.**

Dziesięciobój: E. Andersson (Szwec.) 7039. Brasser (Hol.) 7024. Kuźniecow (Zw. Radz.) 7007. P. Eriksson (Szwec.) 6873. Waxberg (Szwec.) 6819. Svensson (Szwec.) 6679. Larsson (Szwec.) 6620. Lund (Szwec.) 6441. Sprecher (Fran.) 6416. Österberg (Szwec.) 6280. Larsen (Dania) 6233.

Kobiety

100 m.: Walasiewicz (P) 11,5. Blankers - Koen (Hol.) 11,7. Seczjenowa (Zw. Radz.) 12,0. Timmer (Hol.) 12,3. Koudijs (Hol.) 12,3. Leyman (Szwec.) 12,5. Letowa (Zw. Radz.) 12,5.

200 m.: Blankers - Koen (Hol.) 24,0. **Walasiewicz (P) 24,1.** Cheesman (Anglia) 25,7. Kuzelowa (Czech.) 25,7. Caurla (Fran.) 25,8. Bemova (Czech.) 26,3.

80 m. pł.: A. Larsson (Szwec.) 11,2. Gokijeli (Zw. Radz.) 11,6. Baryłowa (Zw. Radz.) 11,7. Fokina (Zw. Radz.) 11,8. Socha (Zw. Radz.) 12,6. Grahm (Szwec.) 12,6. Martin (Fr.) 12,7.

W dal: Blankers - Koen (Hol.) 574. Gailis (Zw. Radz.) 572. Wasiliewa (Szwec.) 569. Magnusson (Szwec.) 538). Leyman (Szwec.) 533. Rajchova (Czech.) 531. Nilsson (Szwec.) 528. **Walasiewicz (P) 528.**

Wzwyż: Czudyna (Zw. Radz.) 162. Colchen (Fr.) 156. Blankers-Koen (Hol.) 155. Salunda (Zw. Radz.) 155. Gardner (Angl.) 155. Modrakowa (Czech.) 150.

Kula: Andrejewa (Zw. Radz.) 13,54. Sewriukowa (Zw. Radz.) 13,40. Piccini (Wł.) 12,62. Ostermayer (Fr.) 12,13. Ojamaa (Zw. Radz.) 11,98. **Bregulanka (P) 11,50.** Niesink (Hol.) 11,42. **Kwaśniewska (P) 11,395.** Komarkowa (Czech.) 11,30.

Dysk: Dumbadze (Zw. Radz.) 48,18. **Wajs-Grętkiewicz (P) 41,15.** Szumskaja (Zw. Radz.) 38,66. **Dobrzańska (P) 36,50. Stachowicz (P) 36,37.** Neferowicz (Jug.) 36,20.

Oszczep: Majuczaja (Zw. Radz.) 48,37. Auskina (Zw. Radz.) 47,46. Dammers (Hol.) 41,99. **Kwaśniewska (P) 38,09.** Carlsteat (Szwec.) 36,54.

ZWYCIĘZCY W ZAWODACH O PUCHAR im. GORDON - BENNETA

Rok	Zwycięzca	Państwo	Dystans km	Czas lotu
1906	Lahm	Ameryka	647	22g.05m
1907	Erbslock	Niemcy	1403	40 „ 00 „
1908	Schaek	Szwajcaria	1215	72 „ 25 „
1909	Mix W.	Ameryka	1221	35 „ 07 „
1910	Hawley A. R.	Ameryka	1887	44 „ 22 „
1911	Goericke, O.	Niemcy	758	12 „ 28 „
1912	Bienaime, M.	Francja	2191	46 „ 00 „
1913	Upson R.	Ameryka	618	43 „ 10 „
1920	Demuyter, E.	Belgia	1769	41 „ 00 „
1921	Armbruster	Szwajcaria	766	27 „ 24 „
1922	Demuyter, E.	Belgia	1372	25 „ 59 „
1923	Demuyter, E.	Belgia	1155	21 „ 00 „
1924	Demuyter, E.	Belgia	714	43 „ 16 „
1925	Veenstra	Belgia	1345	47 „ 30 „
1926	Van Orman	Ameryka	861	16 „ 37 „
1927	Hill, E.	Ameryka	1198	
1928	Koepper	Ameryka	740	43 „ 00 „
1929	Van Orman	Ameryka	548	
1930	Van Orman	Ameryka	873	
1932	Settle	Ameryka	1556	
1933	Hynek, F.	Polska	1361	39 „ 32 „
1934	Hynek, F.	Polska	1335	44 „ 48 „
1935	Burzyński	Polska	1620	57 „ 54 „
1936	Demuyter, E.	Belgia	1715	
1937	Demuyter, E.	Belgia	1396	
1938	Janusz	Polska	1650	

ORIENTACJA W TERENIE

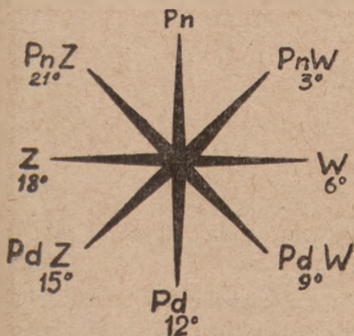
1. NATURALNE ŚRODKI POMOCNICZE.

Słońce i księżyc.

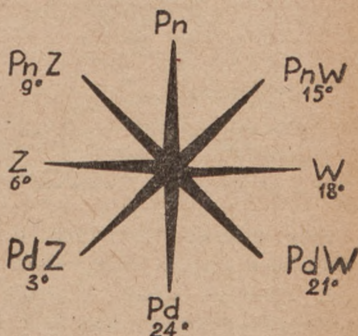
Słońce znajduje się na wiosnę i w jesieni w tym samym położeniu: o godz. 12.00 — na południu, o godz. 6.00 — na wschodzie, o godz. 18.00 — na zachodzie.

Księżyc w pełni —odwrotnie: o godz. 6.00 jest na zachodzie, o godz. 18.00 — na wschodzie.

Położenie słońca w różnych godzinach.

Położenie księżyca w pełni w różnych godzinach.

Poza tym wiadomo, że księżyc codziennie wschodzi wcześniej o godzinę. I jeśli wiemy np., że w pełni znajduje się o godz. 24.00 na południu, to w ostatniej kwadrze jest w tym położeniu dopiero o godz. 6.00; w czasie nowiu (kiedy nie widzimy księżyca) jest on na południu o godz. 12.00, a w pierwszej kwadrze — o godz. 18.00.

Dla łatwiejszego utrwalenia wyglądu księżyca w różnych fazach zapamiętaj, że w pierwszej kwadrze jest on podobny do części litery D ,(„dopełnia"), a w trzeciej — do litery C („ciemnieje").

Gwiazda Polarna jest zawsze na północy. Odnaleźć ją łatwo, jeśli się wie, gdzie znajduje się gwiazdozbiór „Wielka Niedźwiedzica“, zwany też „Wielkim Wozem“. Należy w myśli przeprowadzić linię od dwu tylnych kół tego „wozu“ w górę i na niej odłożyć **pięciokrotną** odległość jednego koła od drugiego. Na końcu tego odcinka znajduje się poszukiwana przez nas „Gwiazda Polarna“ będąca też częścią gwiazdozbioru, zwanego „Małym Wozem“ lub „Małą Niedźwiedzicą“.

Przy pomocy niektórych przedmiotów terenowych można określić z grubsza strony świata. I tak:

1. Północna strona kamienia obrasta mchem. Na oddzielnie rosnących drzewach gałęzie i liście są obfitsze od strony południowej.

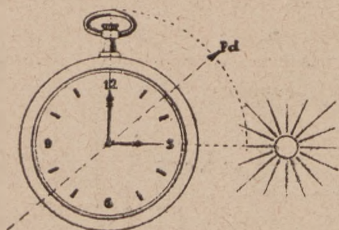
2. Zimą większa ilość śniegu osiada na drzewach od strony północnej (od południa szybciej topnieje).

3. Słoje różnych przyrostów na pniach spiłowanych drzew są szersze z południowej strony, a węższe z północnej.

2. SZTUCZNE SRODKI POMOCNICZE.

Łatwo określić strony świata wg. zegarka i słońca w dowolnej porze dnia.

A mianowicie: trzymając poziomo zegarek obracamy go tak, by mała wskazówka wskazywała na słońce. Kąt, zawarty między tą wskazówką a cyfrą „12“, dzielimy na pół. Linia tego podziału biegnie na południe (patrz rys. na str. 197).

RYS. 2

RYS. 4

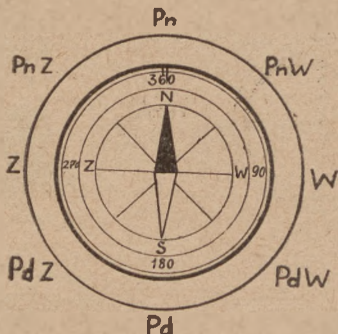
RYS. 3

RYS. 5

Kompas

Kompas, zwany też busolą (z łac. compassare = odmierzać, z włosk. bussolo = pudełko) jest to przyrząd do wyznaczania stron świata. Składa się on z igły magnesowej, obracającej się swobodnie na pionowej osi, umieszczonej w środku koła z t. zw. różą wiatrów.

Czarny koniec igły ma tę własność, że jest stale przyciągany przez ziemię w jednym kierunku, prawie na północ, w kierunku bieguna magnetycznego.

Dla dokładnego oznaczenia stron świata służy w kompasie „róża wiatrów". Są to dwie linie zasadnicze, przecinające się w środku koła pod kątem prostym. Jedna wyznacza kierunek północ (Pn) — południe (Pd), a druga — kierunek wschód (W) — zachód (Z). Poza tym oznaczone są też kierunki pośrednie, jak: północny - wschód (PnW) — południowy - zachód (PdZ) oraz południowy - wschód (PdW) — północny - zachód (PnZ).

Sposób użycia: Ułóż poziomo pudełko. Zwolnij igłę i obracaj pudełko dopóty, dopóki czarny koniec igły magnesowej nie stanie na kresce oznaczającej biegun magnetyczny (z lewej strony od kreski oznaczającej „Pn"). Odchylenie igły od „Pn" w kierunku kreski oznaczającej biegun magnesowy, powinno wynosić (dla Polski) 1 stopień i 3 minuty (1^0 3') i musi być zachowane dlatego, że igła magnesowa jest przyciągana przez biegun magnetyczny ziemi, który jest nieco odsunięty od bieguna geograficznego. Wówczas kierunki oznaczone na „róży wiatrów" dokładnie wyznaczają strony świata.

Uwaga: przy posługiwaniu się kompasem należy dbać, by w pobliżu nie było przedmiotów żelaznych, gdyż powoduje to błędne odchylenie igły.

OCENA WYSOKOŚCI I SZEROKOŚCI.

Połóż się na ziemi (jak na rysunku) i patrz na wierzchołek przedmiotu, którego wysokość chcesz ocenić (drzewo, słup, wieża i t. p.).

Niech w tym czasie kolega twój ustawia pionowo kij między tobą a mierzonym przedmiotem tak długo, aż wierzchołki kija i mierzonego przedmiotu znajdą się na linii twego wzroku.

Wówczas zmierz dwa odcinki: a) — odległość od oczu twoich do podstawy mierzonego przedmiotu i b) odległość od oczu twoich do podstawy kija.

Podziel pierwszą wartość przez drugą, a iloraz pomnóż przez wysokość kija. Jeśli np. a=9 m, b=3 m, to iloraz a: b=3. Jeśli przy tym wysokość kija równa się np. 2 m, to wysokość mierzonego przez ciebie przedmiotu równa się 2 m × 3 = 6 m.

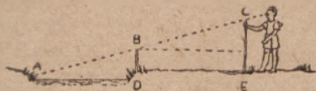
A tak mierzyć możesz szerokość rzeki. Obierz na drugim brzegu punkt A, naprzeciw tego punktu na własnym brzegu oznacz kołkiem punkt B. W dowolnej odległości od B oznacz pod kątem prostym punkt C.

Odcinek BC podziel na połowę i przedłuż go o tę połowę do punktu D.

Z punktu D cofaj się pod kątem prostym tak długo, aż trzymany przez ciebie kij znajdzie się na linii punktów CA. Wbij kij w ziemię w tym punkcie E. Zmierz odcinek ED. Jest on połową odcinka BA, czyli pomnożony przez dwa, da w iloczynie szerokość rzeki wg. wzoru **AB = DE.2.**

INNY SPOSÓB MIERZENIA SZEROKOŚCI RZEKI.

Weź dwa kije, z których jeden jest dwa razy dłuższy od drugiego. Krótszy wbij w brzeg rzeki, a z dłuższym kijem cofaj się tak długo, aż końce obu kijów i przeciwległy brzeg znajdą się na jednej linii. Wówczas odległość między kijami równa się szerokości rzeki.

OCENA ODLEGŁOŚCI.

1. Przedmioty o kolorach jaskrawych (biały, czerwony, żółty) wydają się bliżej niż przedmioty o kolorach ciemnych (niebieski, czarny, szary).

2. Człowiek leżący wydaje się dalej niż stojący; tak samo grupa ludzi wydaje się bliższa, niż pojedyńczy człowiek przy tej samej odległości.

3. Przedmioty, leżące na równinie, wydają się bliższe, niż w miejscowości nierównej, pagórkowatej.

4. Przedmioty położone na górach i pagórkach, wydają się bliższe niż położone w dole.

5. Na łąkach, polach i śniegu w równym i jednostajnym terenie przedmioty wydają się bliższe.

6. Im bardziej przedmiot odróżnia się swą barwą od otaczającej go miejscowości, tym wydaje się nam bliższy.

7. W dni jasne, przy silnym słońcu, przedmioty wydają się bliższe.

8. Przedmioty oświetlone wydają się bliższe, niż leżące w cieniu.

9. Podczas mgły i deszczu wydaje się, że przedmioty znajdują się dalej, niż to jest w rzeczywistości.

10. Oko normalne może widzieć i odróżniać przedmioty w odległości:

wieże kościelne i baszty do	21	km
wiatraki	11	„
wsie i większe zabudowania	9	„
pojedyńcze zabudowania	5	„
okna w domach	4	„
kominy na dachach	3	„
pojedyńcze drzewa i pojedyńczych ludzi	2	„
słupy kilometrowe i inne	1	„
ramy okienne	530	m
kolory i części ubrania	270	„
dachówki i deski na dachach	210	„

WĘZŁY

(patrz rys. na str. 204).

Nazwa węzła	Zastosowanie
Kluczka	Początkowy węzeł dla wielu innych. Używa się przy zawijaniu większych pakunków.
Pętla wiązana	Różne zastosowania w życiu codziennym.
Tkacki	Używany przy wyrobie tkanin. Robotnice wiążą go byskawicznie, a ty?
Rybacki	Służy do łączenia dwu lin o różnej grubości. Najczęściej stosują go rybacy.
Płaski	Różne zastosowania w życiu codziennym przy pakowaniu, wiązaniu sznurowadeł itp.
Tatrzański średni (sklepowy)	Stosowany w wysokogórskiej wspinaczce, przy ubezpieczeniu liną wspinający się obwiązuje się tym węzłem.
Tatrzański skrajny (pętlica morska)	Znajduje wszechstronne zastosowanie w górach, na morzu i w ratownictwie. Konieczna jest przy tym umiejętność wiązania go jedną ręką.
Marynarski (wiadrowy)	Służy do przywiązania liny do wiadra, belki lub pierścienia. Wytrzymuje znaczne obciążenie.
Więzienny (ratowniczy)	Służy do opuszczenia płonącego mieszkania po linie z jednoczesnym zabraniem jej ze sobą.
Ósemka pionierska	Niezbędna przy każdej pionierskiej pracy.
Inne węzły	Zastosowanie jak na rysunku.
Skrót stały	Używa się do skracania liny, na której zawiesza się ciężary od czasu do czasu.
Skrót luźny	Używa się, gdy lina jest obciążona stale. Przy zwisie luźnym (na wietrze) rozwiązuje się.
Zakończenie liny	Dla uchronienia liny od rozwijania się możesz stosować takie zakończenie.

Życie obozowe

Typy kuchen polowych

z kominem

bez komina

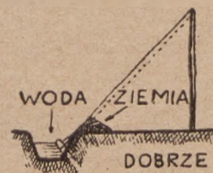

watra

Budujemy namiot

rybacki

tatrzanski

wiezienny

osemka pionierska

skrot II

pętla wiązana

plaski

marynarski

kluczka

tkacki

tatrzanski skrajny

zakonczenie liny

skrot I

SZYBOWIEC WN-27 (SZKOLNY)

Przed rozpoczęciem budowy należy starannie narysować plan modelu w naturalnej wielkości *).

Kadłub składa się z belki sosnowej o przekroju 8 × 5 mm i dwóch odpowiednio wyciętych kawałków sklejki, następnie przyklejonych do belki. Na całym obwodzie sklejka jest połączona kawałkami sosny lub olchy. W odległości 30 mm od początku kadłuba wklejona jest przegroda ze sklejki grubości 3 mm. Teraz wiercimy otwór w belce, który służy do balastu. W odległości 250 mm od końca belki należy zestrugać ją tak, aby przekrój końcowy wynosił 4 × 4 mm.

Ster poziomy wykonany jest z bambusu. Listewkę o przekroju 3 × 7 mm i długości 500 mm, wyginamy nad płomieniem lampki spirytusowej wg. rysunku, zaznaczamy dokładnie środek i przecinamy nożem na dwie połowy o przekroju 3 × 3,5 mm. Po opiłowaniu do grubości podanej na rysunku, ucinamy 15 mm poza zaznaczonym poprzednio środkiem, ścinamy na klin 30 mm i następnie łączymy dwie połowy za pomocą kleju i szarych nici. Żeberka osadzamy przez wciśnięcie ostro zastruganych końców w poprzednio wykonane nacięcia.

Ster pionowy wygięty jest z kawałka bambusu o przekroju 3 × 3 mm, a następnie opiłowany na ostateczny wymiar 2,5 × 2,5 mm. Dwa żeberka o przekroju 2 × 1,5 mm wciśnięte są na klej w nacięcia.

Dźwigar skrzydła wykonany jest z listewki sosnowej o przekroju 8 × 2 mm, w miejscach załamania sklejony jest dwustronnie sklejką grubości 0,8 mm. Krawędzie przednią i tylną wyginamy nad parą. Nakładamy żeberka na dźwigar, zakładamy krawędź przednią i wciskamy żeberka w odpowiednie rowki wypiłowane poprzednio w krawędzi tylnej na głębokość 1,5 mm. Zakończenie skrzydła wykonane jest z bambusu o przekroju 2 × 3 mm. Wyginać należy w ten sam sposób jak ster poziomy. Skrzydło umocowane jest na suwaku pod kątem 1,5°. Suwak wykonany jest z beleczki sosnowej o przekroju 7 × 7 mm i dług. 160 mm. Połączenie skrzydła z kadłubem za pomocą skówek z blachy aluminiowej umożliwia dowolne przesuwanie skrzydła wzdłuż kadłuba, ułatwiając regulację.

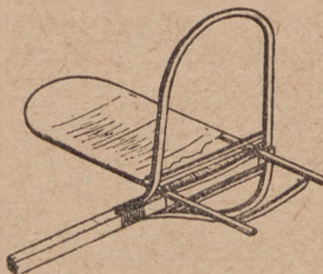
*) Rysunek na str. 206 z powodów technicznych został przedstawiony w większym zmniejszeniu niż podaje skala. Wobec tego podaną na rys. skalę 1 : 5 traktować jako 1 : 10, 1 : 2 — jako 1 : 4, 1 : 10 — jako 1 : 20, „wielkość naturalną" — jako 1 : 2.

Model szybowca WN-27 (szkolny)

konstr. Wł. Niestoj

skala 1:5

Mając już wykonane wszystkie części składowe modelu przystępujemy do montażu. Rozpoczynamy od przymocowania steru poziomego do belki kadłubowej za pomocą kleju i szarych nici. Po zeschnięciu kleju przystępujemy do oklejania steru papierem (jawa aptekarska lub natron), czynimy to od góry. Oklejanie należy wykonać bardzo starannie, gdyż ewentualne zmarszczki i pofalowanie papieru pogarszają znacznie własności lotne modelu. Z kolei przystępujemy do oklejania steru pionowego i przymocowania go do kadłuba, zważając aby nadać mu położenie prostopadłe do steru poziomego (p. rys. niżej). Teraz przystępujemy do oklejania skrzydła, zaczynając od części środkowej. Do tego celu należy uprzednio przygotować 7 kawałków papieru odpowiednich wymiarów. Po całkowitym oklejeniu skrzydła pozostawiamy go na dwie godziny w suchym miejscu. Potem skrapiamy całość wodą, aby naciągnąć papier. Kadłub modelu powlekamy kilkakrotnie bezbarwnym lakierem. (Sterów nie należy moczyć).

Skrzydło ustawiamy na kadłubie w odległości około 250 mm od przodu, a następnie obciążamy model ołowiem tak, aby środek ciężkości znajdował się 40 mm poza przednią krawędzią skrzydła. Teraz możemy przystąpić do regulacji modelu. Należy zwracać uwagę, aby w tym czasie nie było wiatru, który mógłby spowodować zniszczenie modelu. W wypadku gdyby model zbyt gwałtownie „pikował", należy przesunąć skrzydło kilka milimetrów do przodu, gdyby zaś tracił na szybkości, należy postąpić odwrotnie.

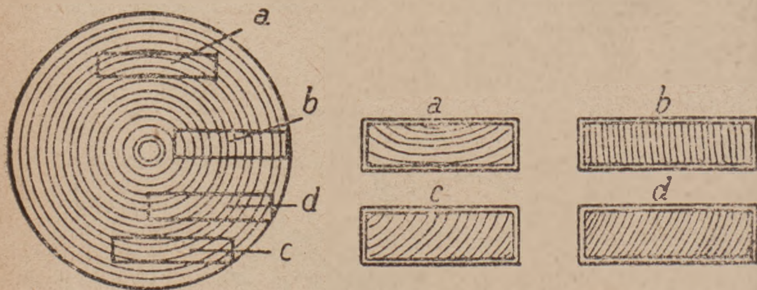
ROBIMY NARTY

Wyrób nart jest rzeczą niezbyt trudną. Każdy mając trochę sprytu i narzędzi stolarskich, może je sobie sam zrobić.

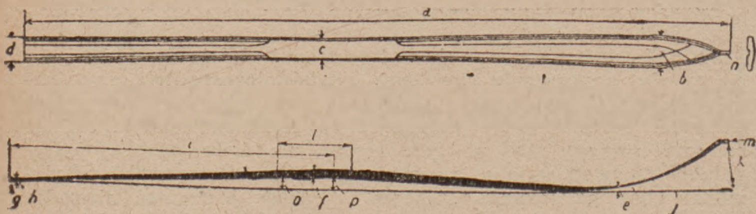
Najlepszy do wyrobu nart jest jesion, ale można wyciąć je z brzozy, akacji, jaworu, a nawet twardej sosny.

Drzewo na nartę powinno być suche, z kloca ściętego zimą po utracie soków. Trzeba z niego wyciąć brusy o grubości 7 do 7 i pół centymetra, a 10 centymetrów szerokie i tak długie, jak długa ma być narta. Unikać sęków i ciąć według słoja.

Brus należy rozciąć w grubości na pół. Wewnętrzne strony będą stanowiły ślizgi nart, podobne do siebie układem słojów. Tak otrzymane płozy trzeba suszyć najmniej rok gdzieś pod dachem, żeby nie zwichrowało ich słońce i deszcz. Między płozy dobrze jest włożyć patyczek, żeby schły ze wszystkich stron.

Długość nart zależy od wysokości i ciężaru narciarza. Najlepiej jak narta sięga do przegubu wzniesionej ręki narciarza. Na równie używa się nart dłuższych, w górach nieco krótszych.

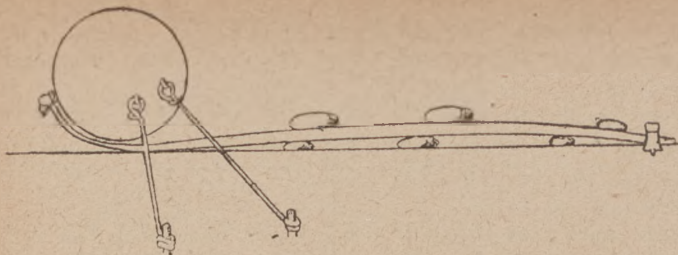
Wymiary nart.

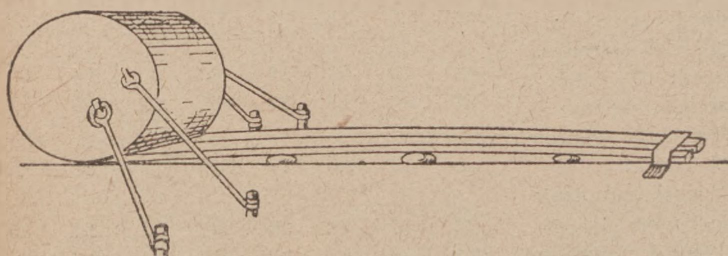
Wymiary nart (w centymetrach) są następujące (patrz rysunek na str. 208):

Długość: a)	150	160	170	180	190	200	210	220
Szerokości:								
u nasady dzioba: b)	7,2	7,6	8,00	8,2	8,4	8,5	9,00	9,00
pod stopą: c)	5,8	6,00	6,3	6,6	6,7	6,8	7,0	7,0
przy piętce: d)	6,3	7,00	7,3	7,6	7,7	8,0	8,0	8,0
Grubości:								
u nasady dzioba: e)	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
pod stopą: f)	2,0	2,2	2,3	2,5	2,6	3,0	3,0	3,0
przy piętce: g)	1,3	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5
przed piętką: h)	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Odległości środka szczęk od piętki: i)	68	72	77	81	86	90	94	99
Długość dzioba: j)	23	26	27	29	31	33	35	37
Wysokość wygięcia dzioba: k)	9	9	9,5	10	10,5	11	12	13,5
Długość zgrubienia pod stopą: l)	26	27	28	30	32	33	34	35
Grubość noska: m)	1,9	2	2,1	2,2	2,3	2,4	2,6	2,7
Szerokość noska: n)	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9

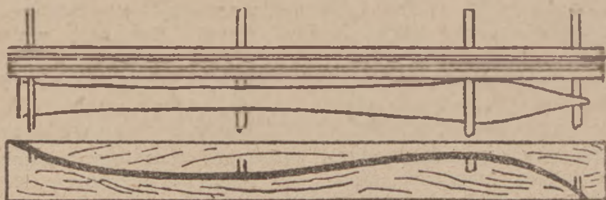
Po wysuszeniu płóz najpierw wyrównać wiórnikiem ślizg, żeby dostać równy słój na powierzchni. Następnie wyrysować na krawędziach grubość narty, gdzie jaką trzeba, i zebrać wiórnikiem płozę zwierzchu prawie do zaznaczonej kreski. W szerokości wyciąć dziób od nasady do noska, przy czym dziób powinien być ze strony odziomka, jeśli nie był on o wiele grubszy.

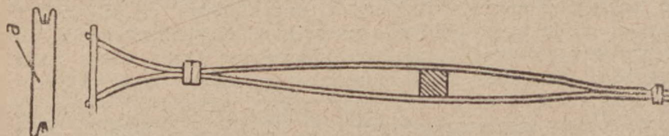
Przed gięciem trzeba płozę, zwłaszcza w miejscu gięcia, naparzać przez kwadrans albo i 30 minut wrzątkiem. Najlepiej wkładać do jakiegoś kotła, jeśli go zaś nie ma — skrapiać albo przykładać namoczone we wrzątku szmaty. Dobrze jest też pociągnąć płozę rozgrzanym karbolineum aż do nasycenia drewna, co je czyni odporne na wilgoć. Naparzoną płozę układa się w przygotowaną formę, na klocek tak, żeby płoza szczelnie przystała. Wszystko się przymocowuje mocno kołkami do ziemi. Pod płozę dać dobrze przystające podstawki, jedną (gdzie będzie noga narciarza) półtora do trzech centymetrów i dwie niższe. Tył płozy przygnieść albo złapać klamrą. Wygięcia powinny być łagodne, w obu płozach jednakowe.

Płozę po naparzeniu układa się na odpowiednią formę.

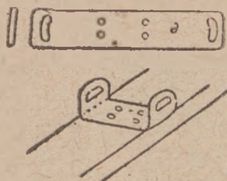
Forma do wyrównania, na której się poprawia niepotrzebne odchylenia.

Umocowane płozy powinny stać 8 do 14 dni w formach. Później dopiero można pracować dalej, to jest wyciąć szerokość płóz, uważając, żeby oś płozy była równa pośrodku. Przy wycinaniu należy pozostawić kilka milimetrów na wygładzenie przy końcu roboty. Małe zwichrowania po wygięciu dadzą się usunąć przy wyrzynaniu szerokości. Odchylenia poprawić przez napięcie płóz na formę.

Pośrodku płozy, na stronie ślizgowej, wyżłobić rowek szerokości 1 centymetra, głębokości około pół centymetra. Zaczyna się ten rowek 10 centymetrów poniżej najszerszego miejsca płozy i biegnie aż do piętki. W nartach na równiny robić rowki szersze i głębsze. W końcu trzeba płozy wyskrobać szkłem i papierem zdziernym, krawędzie dolne nie za ostro.

Płozy oprócz ślizgu zapoliturować niezbyt ciemno i kraje obrysować znacznikiem.

Więźba: dwie płytki żelazne grubości 3 milimetrów, nazwane szczękami; wymiar zależy od buta, do którego mają przystawać. Po przygięciu nie powinny wystawać więcej niż 3 i pół

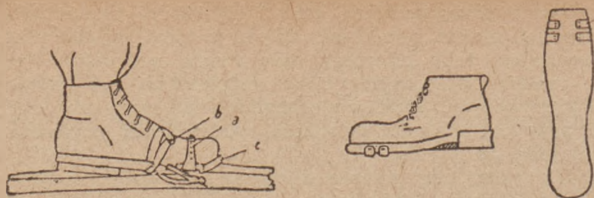
centymetra nad płozę i nie powinny być szersze niż 4 i pół centymetra. Szczęki przyśrubować do płozy. Wysunąć więcej szczęki zewnętrzne: na prawej prawą, na lewej lewą.

Jeśli nie ma szczęk, można przybić rzemień albo mocną taśmę wprost do płozy i ściągnąć ją sprzączką na bucie.

Przód buta nie powinien wychodzić więcej niż 1 centymetr przed szczękę. Na narcie pod butem przybić kawałek blachy, linoleum lub gumy, żeby śnieg się nie lepił do buta.

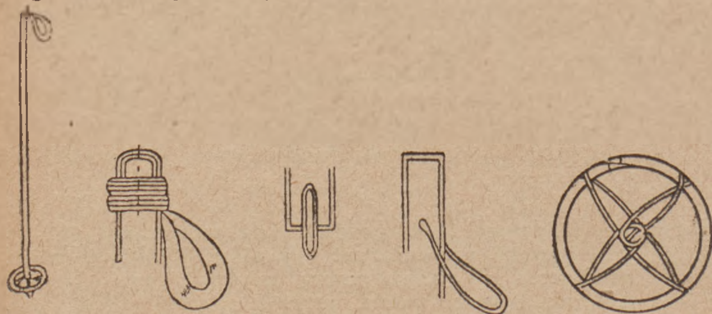
Buty brać mocne i luźne, żeby móc nogę dobrze owinąć. Jeżeli to jest zwyczajny trzewik i ma podeszwę na brzegu półokrągłą, to dobrze jest na nią nabić kawałki sztywnej skóry w miejscu, gdzie się ze szczęką styka.

W celu uchronienia podeszwy od zginania przez szczękę przybijają na nią skówki metalowe. But przytrzymuje się rzemykiem ze sprzążką, przełożonym przez otwory w szczęce. Drugi rzemyk z surowca podwójnego, założony na obcas, pomaga zamocować but jeszcze lepiej, wtłaczając go w szczękę.

Rzemień ten albo przyczepia się do narty haczykami albo przeciąga przez otwór szerokości narty pod stopą. Żeby rzemień nie spadł z obcasa, można obcas z tyłu wydrążyć albo nadbić na dole kawałek skóry.

Kijki. Najlepsze są z leszczyny, grubości 2 — 2 i pół centymetrów; kijek zatknięty w śnieg powinien sięgać narciarzowi pod pachę. Na górnym końcu kijka przewlec przez otwór rzemień długości 25 centymetrów, a szerokości 2 centymetrów.

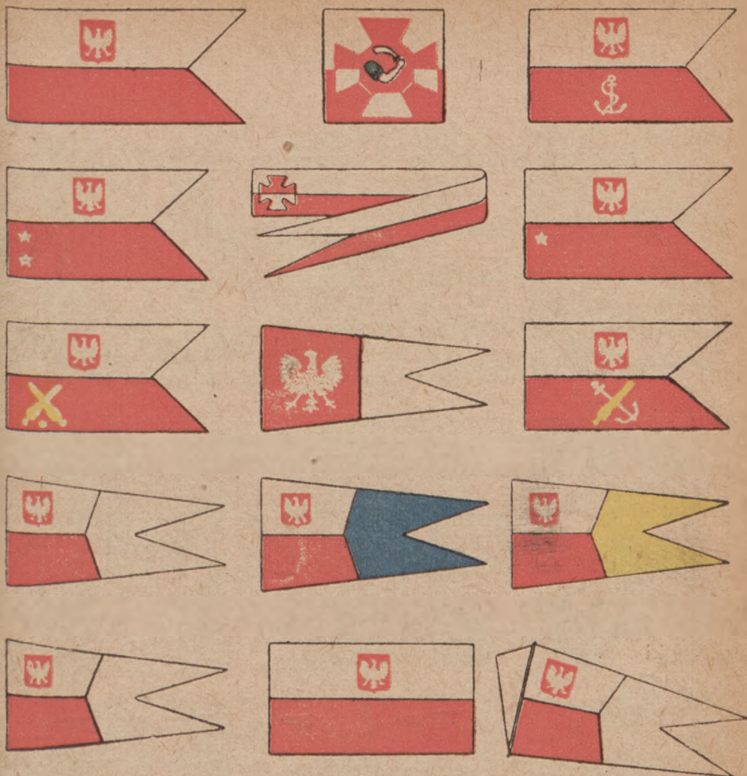

Od spodu kijka wbić gwóźdź na głębokość 3 — 5 centymetrów albo wkręcić śrubę i zaostrzyć. Dla zmocowania owinąć dół kijka drutem. Gwóźdź ma wystawać 3 — 5 centymetrów.

Talerzyki robi się z leszczyny, brzozy, wikliny. Średnica talerzyka wynosi 14 — 17 centymetrów. Miejsca połączeń przybić gwoździkami i owinąć drucikiem. Talerzyki zmocować rzemykami z surowca, które przeciągnąć przez dziurkę w kijku na wysokości 8 — 12 centymetrów ponad ostrzem.

W ten sposób sporządzone narty przy dbaniu o nie będą służyły długo. Przechowywać je należy spięte tak, żeby zachowały formę.

Przy jeździe należy narty spod spodu nacierać smarem narciarskim, w górach jest to konieczne.

BANDERY, FLAGI I PROPORCZYKI MARYNARKI WOJENNEJ

1. Bandera wojen. R.P.
2. Flaga vice-admir.
3. Flaga gen. W. P.
4. Proporczyk Najstarszego D-cy
5. Proporczyk D-cy Dywizjonu

1. Proporzec dziobowy
2. Znak okr. wojen.
3. Proporczyk Prezyd.
4. Proporczyk D-cy Flotylli
5. Bandera Marynarki Handlowej

1. Flaga D-cy Marynarki Wojennej
2. Flaga kontradm.
3. Flaga Min. O. N.
4. Proporczyk D-cy Obr. Wybrzeża
5. Proporczyk starszego na redzie

MIĘDZYNARODOWY SYSTEM SYGNALIZACJI

Pomocnicze proporczyki

Cyfry.

DYSTYNKCJE OFICERSKIE I PODOFICERSKIE
Marynarki Wojennej

Od góry do dołu:

1. Admirał,
2. Wiceadmirał,
3. Kontradmirał,
4. Komandor,
5. Komandor-por.

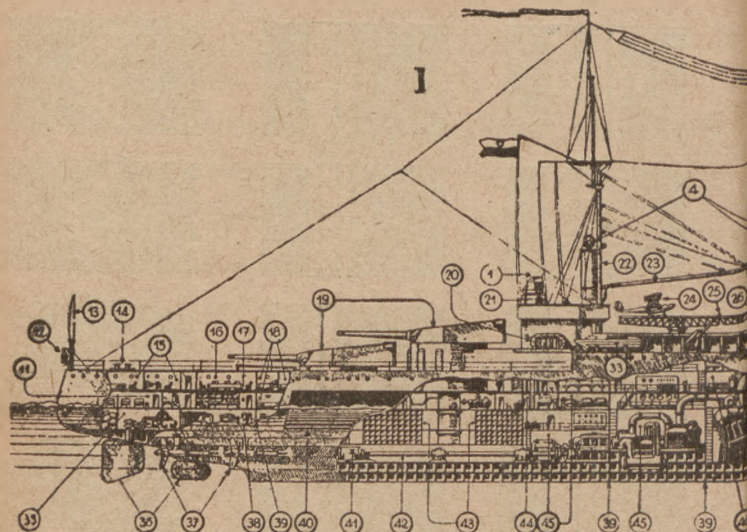
Od góry do dołu:

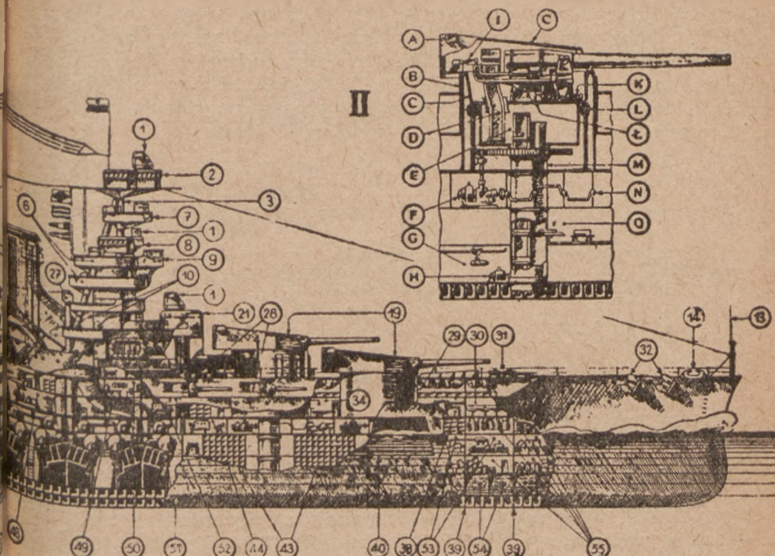
1. Komandor-podpor.
2. Kapitan mar.
3. Porucznik mar.
4. Podporucznik mar.
5. Chorąży mar.

Od góry do dołu:

1. Starszy bosman
2. Bosman
3. Bosman-mat.
4. Mat.
5. Starszy marynarz.

OKRĘT LINIOWY
PRZEKRÓJ

I. PRZEKRÓJ OKRĘTU LINIOWEGO.

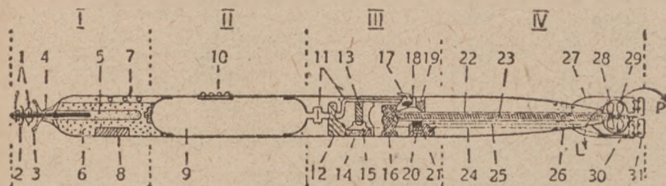
1 — Dalmierze.
2 — Główny punkt obserwacyjny i wieżyczka dalocelownika.
3 — Maszt przedni (trójnożny) z flagą kontradm. i flagami sygnałowymi
4 — Reflektory.
5 — Komin.
6 — Pomosty nawigacyjne.
7 — Post. kierowania } art. obronnej
8 — ogniem } art. głównej.
9 — Główny kompas.
10 — Karabiny maszyn. przeciwlotn.
11 — Lazaret.
12 — Rufowa latarnia szczelinowa.
13 — Miejsce bandery (rufa) i proporca (dziób) w czasie postoju okrętu na redzie.
14 — Pachołki do cum.
15 — Pomieszczenie dowódcy okrętu.
16 — Mesa oficerska.
17 — Biblioteka i czytelnia.
18 — Kabiny oficerów.
19 — Opanc. wieże armatnie (2- albo 3-działowe) artylerii głównej.
20 — Tratwy ratunkowe.
21 — Baszty bojowe dowództwa.
22 — Maszt tylny z band. i znakiem.
23 — Zastrzał.
24 — Wodnosamolot na katapul. obrot.
25 — Artyleria przeciwlotnicza (na bliźniaczych podstawach).
26 — Radiostacja.
27 — Żuraw.
28 — Artyleria obronna.
29 — Pomieszczenia załogi.
30 — Umywalnie.
31 — Kabestany kotwiczne.
32 — Kotwice.
33 — Łodzie i kutry motorowe.
34 — Łazienki.
35 — Elektr.-hydr. maszyna sterowa.
36 — Stery.
37 — Śruby.
38 — Filtry i zbiorniki wody słodkiej.
39 — Grodzie wodoszczelne (do 26).
40 — Pas najgrubszego pancerza.
41 — Łożysko oporowe.
42 — Wały śrubowe.
43 — Komory amunicyjne.
44 — Centrala artyleryjska.
45 — Przedziały maszynowe.
46 — Pralnia.
47 — Kotłownia.
48 — Warsztaty mechaniczne.
49 — Przewody dymowe.
50 — Kuchnie.
51 — Stępka.
52 — Centrala telefoniczna.
53 — Lodownia i chłodnia.
54 — Zbiorniki ropy.
55 — Składy i magazyny żywnościowe.

II. PRZEKRÓJ WIEŻY DZIAŁOWEJ.

A — Dalmierz.
B — Nieruchome opancerz. podstawy (Barbeta).
C — Pancerna wieża obrotowa.
D — Górny dźwig amunicyjny (obracający się razem z wieżą).
E — Komora przeładunkowa.
F — Elektryczny mechanizm napędowy do obracania wieży w kierunku.
G — Komora pociskowa.
H — Silnik poruszający dźwig amunic.
I — Dosyłacz amunicyjny.
K — Mechanizm do nadawania kątów podniesienia lufie.
L — Łożyska obrotowe.
Ł — Łoże.
M — Szyb amunicyjny.
N — Napęd ręczny do obracania wieży.
O — Komora prochowa.

TORPEDA

Z okręgu nadwodnego torpedować można z odległości ok. 13 km, nadając torpedzie szybkość 50 km na godz., wtedy torpeda będzie w ruchu ok. 15 minut (na tyle bowiem starczy zapasu sprężonego powietrza w zbiorniku), okręty podwodne i ścigacze powinny torpedować z odległości 2—3 kilometrów, nadając torpedzie szybkość 80 km/godz., wtedy torpeda będzie w ruchu ok. 2 minut, co znacznie zwiększa możliwość trafienia.

OPIS TORPEDY

I. GŁOWA BOJOWA.

1—dwa bezpieczniki, 2 wiatraczek odpędzający pływające twarde przedmioty. 3 — wąsy (b. kruchy materiał — 3 bezpiecznik), 4 — zderzak, uderzający po zderzeniu w masę detonującą zapalnika, 5 — kapiszon — zapalnik z piorunianem rtęci, 6 — nabój wybuchowy (trotyl lub melenit), 7 wydmuchy, 8 — ciężar utrzymujący torpedę w płaszczyźnie poziomej.

II. CZĘŚĆ PŁYWNIKOWA.

9. — zbiornik powietrza sprężonego do 200 atmosfer, dającego energię pędną torpedzie, 10 — przyrząd do przyczepiania torpedy w wyrzutni.

III. CZĘŚĆ MECHANICZNA.

11 — przepust powietrzny do silnika, 12 — podgrzewacz, 13 — przyrząd głębokości, 14 — drugi ciężar stateczności pionowej, 15 — maszynka steru głęb., 16 — główny silnik powietrzny, poruszający wszystkie mechanizmy, 17 — kurek odchylający się przy wypuszczeniu torpedy i otwierający zawór powietrzny (18) skutkiem czego wszystkie mechanizmy zaczynają działać, 19 — przyrząd odległości, tak nastawiony, aby po przebyciu określonej drogi, w razie chybienia, utonęła, 20 — przyrząd „Obri", utrzymujący torpedę w kierunku, w którym została wypuszczona (oddziaływanie na stery), 21 — maszynka sterów kierunkowych.

IV. CZĘŚĆ OGONOWA.

22 — wał śrubowy lewopędny, 23 — prawopędny, 24 — ciągnik sterów głębinowych, 25 — kierunkowych, 26 — uszczelniacze dławnikowe, 27 — płetwa ogonowa, 28 — śruba napędowa lewoobrotowa, 29 — prawoobrotowa (kasują zboczenia — deriwacje) 30 — płetwa steru głębinowego, 31 — płetwy sterów kierunkowych.

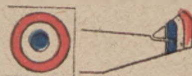
ZNAKI NA SAMOLOTACH

Chiny

Stany Zjedn. Am. Pn.

Francja

Wielka Brytania

Polska

Zw. Socj. Rep. Rad

NIEKTÓRE MARKI SAMOCHODOWE

NIEKTÓRE ZNAKI DROGOWE

1. Znaki ostrzegawcze:

Ogólny znak ostrzegawczy.

Ostry lub niewidoczny zakręt.

Skrzyżowanie (rozwidlenie) dróg.

Poprzeczny ściek lub wygórowany mostek.

Przejazd kolejowy zamykany.

Strzeż się pociągu! Niezamykany przejazd kolejowy.

Droga podporządkowana! Należy przepuścić pojazdy, jadące drogą, do której się zbliżamy.

2. Znaki zarządzeń bezwzględnych

Nie wolno nikomu wjechać na tę drogę.

Zakaz przejazdu dla samochodów.

Zakaz wjazdu pod „prąd" przy ruchu jednokierunkowym.

Zakaz zatrzymywania pojazdów

Zakaz postoju.

Zakaz przekraczania podanej szybkości.

Zakaz przejazdu pojazdów cięższych niż podana waga.

Znaki ostrzegawcze mają kształt trójkątów.
Znaki zarządzeń bezwzględnych mieszczą się w kołach.

3. Znaki zakazów, ograniczeń ruchu i nakazów.

Zakaz przejazdu dla pojazdów konnych.

Zakaz używania sygnału dźwiękowego.

Zakaz wyprzedzania.

Ulica jednokierunkowa. Nie wolno zawracać. Wolno zająć całą szerokość ulicy.

Zakaz przekroczenia szybkości przez samochody ciężarowe.

Nakaz zatrzymania się przed urzędem celnym.

4. Znaki informacyjne.

Dozwolony postój pojazdów niezarobkujących.

Znak zaleconej ostrożności jazdy.

Znak przydrożnych punktów opatrunkowych.

Drogowskaz.

Znaki informacyjne umieszczone są na tarczach **kwadratowych** lub prostokątnych.

JAK ZBUDOWAĆ RADIOODBIORNIK

SPIS CZĘŚCI

Zanim przystąpimy do budowy odbiornika musimy zaopatrzyć się w następujące części:

Rys. 1. Kondensator zmienny o pojemności 500 cm.

Rys. 2. Skala do kondensatora z podziałką.

Rys. 3. Cewka komórkowa z cokołem 50 zwojów na zakres 200 — 600 m.

Rys. 4. Detektor z kryształkiem.

Rys. 5. 10 gniazd telefonicznych.

Rys. 6. Skrzynka do aparatu (120 × 180 mm).

Rys. 7. Płytka izolacyjna o powierzchni przystosowanej do skrzynki grubości 3 mm.

Rys. 8. Dwa metry drutu do połączeń o grubości 1 mm.

Rys. 9. Słuchawki.

Rys. 10. 6 izolatorów jajowatych.

Rys. 11. Przełącznik antenowy.

Rys. 12. Dwa kawałki drutu po 1 m. izolowane gumą i oprzędem nicianym oraz dwie wtyczki i 6 śrubek do przykręcania płytki.

Oprócz powyższych części należy zaopatrzyć się w 50 m. linki antenowej (grubość 7 x 7 x 70 mm).

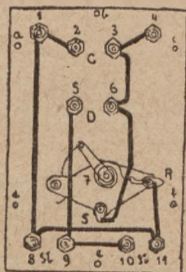

Po zaopatrzeniu się w odpowiednie części, budowę odbiornika rozpoczniemy od dopasowania płytki do pudełka. Będzie to płytka ze zwykłego drzewa z obu stron nasycona parafiną. Trzeba tylko wyrównać brzegi, co oczywiście jest pożądane choćby ze względów estetycznych. Powierzchnia płytki nie powinna być mniejsza od wyznaczonej (120 × 180 mm), a grubość jej wynosi 3 mm.

Kto nabędzie skrzynkę lub wykona ją we własnym zakresie o nieco odmiennych wymiarach, ten powinien dobrać odpowiednią płytkę. Należy przedtem zrobić szablon i nakleić go na płytkę; za pomocą świdra wiercimy otwory oznaczone kółkami. Średnica otworów oznaczonych cyframi 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10 i 11 nie powinna przekraczać 6 mm. Średnica otworu oznaczonego liczbą 7 powinna mieć 8 mm. Kto nie posiada świdra, ten może wypalić otwory drutem rozgrzanym do czerwoności. Otwory dadzą się łatwo rozszerzyć do określonych wymiarów za pomocą okrągłego pilniczka lub jakiegokolwiek przedmiotu ostrego. Otwory oznaczone literami a,b,c,d,e, i f służą do umocowania płytki na skrzynce za pomocą krótkich śrub do drzewa.

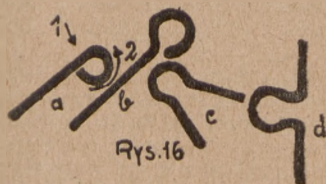
Rys. 13

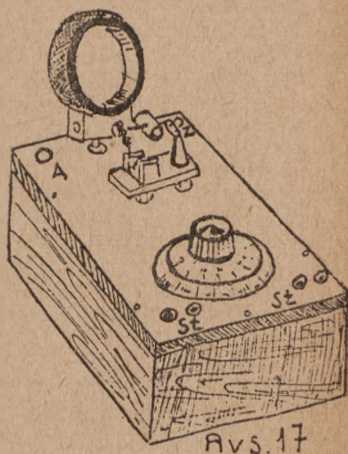
Rys. 14

Z kolei przechodzimy do umocowania gniazd i kondensatora w otworach płytki. Ponieważ każde gniazdo posiada dwie zakrętki, przeto należy je zdjąć przed włożeniem gniazd do otworu. Podobnie oś kondensatora posiada również dwie zakrętki, z których tylko jedną trzeba usunąć. Gniazda wkładamy do otworów płytki 1,2,3,4,5,6,9,10 i 11 od jej wierzchniej strony, a do drugiej przykręcamy mocno każde z nich tylko jedną zakrętką za pomocą płaskich szczypców lub obcęgów.

Oś kondensatora wkładamy do otworu oznaczonego liczbą 7 od strony spodniej płytki, a po drugiej stronie zakręcamy mocno odpowiednią zakrętką. Jak wygląda płytka od spodu po umocowaniu gniazd i kondensatora przedstawia rys. 13. Pozostają

Rys.16

Rys.17

jeszcze do wykonania połączenia drutowe — najtrudniejsza część pracy. W jaki sposób należy połączyć gniazda drutami przedstawia rys. 14. (Widok płytki od spodu). Najpierw wykonamy połączenia gniazd 2,1,8,11 z rotorem kondensatora oznaczonego literą R. Połączenie to najlepiej wykonać drutem w jednym kawałku. Z kłębka drutu ucinamy lub wprost odłamujemy kawałek długości 30 cm. Koniec drutu chwytamy okrągłymi obcążkami i zakręcamy w prawo. Utworzy się wówczas na końcu drutu kółeczko, którego kształt przedstawia rys. 16a. Wielkość utworzonego kółeczka powinna być tak dobrana, aby wchodziło ono prawie luźno na gniazdko (część gwintowana). Następnie ściskamy drut końcami szczęk obcążków w miejscu oznaczonym strzałką 1 (rys. 16a) i wyginamy drut w kierunku strzałki2. Zmieni się przez to pozycja kółeczka jak to widać na rys. 16b. Nakładamy teraz kółeczko na gniazdo 2, tak, aby zagięcie przebiegało od strony lewej ku prawej, (w stronę nakręcania nakrętki) i odmierzamy odległość od gniazdka 1.

Po zdjęciu kółeczka z gniazda 2 zakręcamy obcążkami w odmierzonym miejscu na drucie pętlę, której kształt wynika z rys. 16c. Zakręcone na końcu drutu kółeczko i zakręcona pętla muszą wchodzić swobodnie na gniazdko 2 i 1. Jeżeli pętla wypadła za daleko lub za blisko i dlatego nie wchodzi na gniazdko 1, wówczas należy wygięcie drutu przesunąć w odpowiednim kierunku.

Kilkakrotne zaginanie i odginanie drutu jest niewskazane, gdyż w takim miejscu może on łatwo przełamać się i wówczas trzeba będzie całą pracę rozpocząć na nowo. Po dopasowaniu wygięcia drutu do gniazdka 2 i 1 przechodzimy dalej do gniazd 8 i 11, zaginając drut w odpowiednich miejscach. Wreszcie koniec drutu zaginamy jak haczyki i wciskamy do otworu w blaszce kondensatora oznaczonej literą R.

Komu połączenie tych kilku gniazd jednym kawałkiem drutu sprawiałoby wiele trudności, ten może wykonać je częściami. W danym wypadku łączymy krótkim kawałkiem drutu gniazdka 2 i 1, zaginając na obu końcach kółeczka w kierunku zakręcania nakrętek. Następnie nieco dłuższym kawałkiem drutu połączymy gniazdko 1 z gniazdkiem 8. Dalej poprowadzimy drut od gniazdka 8 do gniazdka 11 i wreszcie od gniazdka 11 do kondensatora. Po dopasowaniu kawałków drutu nakładamy je na gniazdka i przymocowujemy mocno nakrętkami. W podobny sposób wykonamy połączenia gniazd 4 z 3, z 6 i blaszką kondensatora oznaczoną literąS, oraz gniazd 5 z 9 i z 10. Druty na gniazdkach muszą być mocno przykręcone zakrętkami, luz bowiem wywołałby podczas słuchania audycji za lada poruszeniem odbiornika silne trzaski w słuchawkach.

Ponieważ druty, wciśnięte do otworów w blaszkach R i S kondensatora, mogą stanowić luźne kontakty, przeto bardzo pożądane byłoby zalutowanie ich. Do lutowania nie należy stosować kwasów, tylko czystą cynę, a jako środek oczyszczający— kalafonię. Przed ostatecznym zakręceniem zakrętek i zamocowaniem drutów połączeniowych należy sprawdzić czy nie wytworzyły się jakieś przypadkowe zwarcia.

Drut biegnący od gniazdka 8 do gniazdka 11 nie powinien stykać się z drutem łączącym gniazdka 5 i 9. Ostatnie połączenie najlepiej wykonać górą, gdyż drut łączący gniazdko 6 z blaszką kondensatora powinien biec nad kondensatorem, aby nie wywoływać nieprzewidzianego styku z ruchomymi płytkami lub spiralką kontaktową rotora.

Po wykonaniu wszystkich połączeń należy dokładnie sprawdzić je z rys. 14, aby uniknąć podczas próby odbiornika niemiłe-

go rozczarowania. Najtrudniejsza część pracy skończona. Pozostaje jeszcze przymocować płytkę do skrzynki za pomocą śrubek (otworki a, b, c, d i e) oraz wetknąć do gniazd 2 i 3 cewkę i do gniazd 5 i 6 detektor z kryształkiem, a na oś kondensatora nałożyć skalę i umocować ją śrubką znajdującą się w główce. Aparat gotów. Wygląd odbiornika zbudowanego wg. powyższego opisu przedstawia rys. 17. Gniazdo 4 jest przeznaczone dla anteny, a gniązdo 1 dla uziemienia. Pozostałe gniazda służą do włączania dwóch par słuchawek. Na rys. 17 gniazdka słuchawkowe oznaczone literami SŁ, gniazda antenowe literą A i gniazdo dla uziemienia literą Z.

Opisany odbiornik jest przystosowany dla jednego zakresu fal, gdyż nie posiada przełącznika falowego, a to w celu zmniejszenia kosztów budowy. Cewkę należy założyć 50 zwojów na zakres 200 — 600 m. W godzinach wieczornych po skończonej pracy stacji lokalnej i sprzyjających warunkach lokalnych aparat ten może odebrać kilka stacji zagranicznych. Aby odbiór nie tylko stacji lokalnej, lecz i zagranicznej był dostatecznie głośny, należy założyć dobrą antenę wysoko zawieszoną i dobre uziemienie.

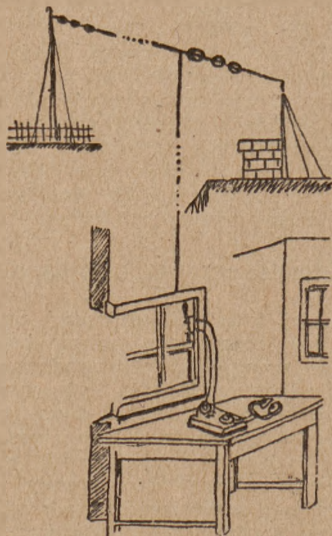
ZAINSTALOWANIE ODBIORNIKA

Ogólny widok całej instalacji odbiorczej przedstawia rys. 18. Widzimy tutaj antenę, umocowaną jednym końcem do wysokiej tyki, drugim zaś do mniejszej tyki przywiązanej do komina domu. Doprowadzenie anteny biegnie pionowo do przełącznika antenowego umocowanego na ścianie domu (z zewnątrz). Poza tym gruby drut przeciągnięty w dół do ziemi łączy się drugim końcem z blachą zakopaną głęboko tuż pod oknem. Przez wywiercone w ramie okiennej dwa otwory wprowadzono dwa druty (izolowane gumą) zakończone wtyczkami, z których jeden łączy się z gniazdem A, drugi zaś z gniazdem Z odbiornika. Tak wygląda wzorowa instalacja odbiornika.

OBSŁUGA ODBIORNIKA

Po wykonaniu całej instalacji możemy przystąpić do pierwszych prób w czasie pracy stacji lokalnej. Odbiornik łączymy z anteną (gniazdo A), uziemieniem (gniazdo Z) i słuchawkami (gniazda SŁ), a rączkę przełącznika antenowego przekręcamy ku górze jak to widać na rys. 18. Następnie nakładamy słuchawki na uszy, a igłę detektora przysuwamy lekko do kryształka. Igła nie powinna zbyt silnie naciskać na kryształ, lecz dotykać tylko

lekko jego powierzchni. Bardzo silny nacisk igły na kryształ zmniejsza siłę odbioru. Kręcąc skalę strojeniową kondensatora powinniśmy usłyszeć audycje stacji lokalnej. Siłę odbioru można znacznie zwiększyć przez wyszukanie odpowiedniego czułego punktu na krysztale oraz dokładniejsze nastawienie skali kondensatora. Jeśli siła odbioru będzie bardzo mała, to błąd może tkwić w nieodpowiedniej cewce, lub zbyt długiej antenie. Dla anteny o długości około 40 m łącznie z doprowadzeniem i krótkiego przewodu uziemiającego (od 4 — 5 metrów) cewka kondensatora

Rys. 18

na 50 zwojów pokrywa zakres fal średnich (200 — 600 metrów), przeto odbiornik może być dostrojony do wszystkich fal rozgłośni krajowych. Dla anteny dłuższej od podanej wyżej długości należy zastosować cewkę mniejszą, zaś dla krótszej — większą. Odwijanie zwojów z cewki jest bardzo kłopotliwe. Dlatego najlepiej założyć antenę przepisowej długości, bądź przy nabywaniu części zastrzec sobie prawo zmiany cewki, jeżeli okaże się nieodpowiednia. Wielkim wrogiem odbiornika jest kurz. Specjalną uwagę należy zwrócić na zabezpieczenie kryształu przed kurzem. Można wykonać samemu kapturek do nakrywania detektora.

Po kilku miesiącach pracy każdy kryształ zatraca stopniowo swą czułość i trzeba go zastąpić nowym. Kryształu nie wolno dotykać gołymi palcami. Gdy zachodzi potrzeba wyjęcia kryształu z detektora, bądź założenia nowego, należy go brać przez czysty i suchy papier. Jeżeli stary kryształ jest dostatecznie duży, to można go odświeżyć przez odłupanie kawałka (po wyjęciu z detektora) za pomocą noża i młotka. Odświeżony w ten sposób kryształ należy umocować w detektorze w takiej pozycji, aby igła dotykała tylko jego powierzchni odłupanej. Słuchawki są również bardzo czułym przyrządem, wrażliwym na wstrząsy. Trzeba wystrzegać się opuszczenia słuchawek na podłogę, rzucania niemi, gdyż muszle mogą łatwo popękać, a magnesy stracą siłę. Nie należy również muszli odkręcać i zaglądać do środka. Przy wyjmowaniu lub wkładaniu słuchawek do odbiornika należy brać ich końce tylko za wtyczki. Jeżeli odbiór jest bardzo silny, wówczas z jednej pary słuchawek mogą korzystać dwie osoby. Jedną słuchawkę zawsze można wyjąć z oprawy przez ostrożne rozgięcie widełek.

CO CZYTAĆ?

Książka to przyjaciel człowieka i podobnie jak w przysłowiu o przyjacielu można o niej powiedzieć: „Powiedz mi, co czytasz, a powiem ci, kim jesteś".

Poniżej dajemy spis książek, które są warte przeczytania. Spis ten nie jest, rzecz jasna, wyczerpujący. Zawiera jednak pozycje istotne, przeważnie z lektury dodatkowej i uzupełniającej program szkolny *); zachęci on do czytania i nauczy cenić dobrą książkę.

Spis podzielony został na 2 działy:

1) literaturę piękną,

2) dział społeczny i popularno-naukowy.

Poziom pierwszy — dla młodzieży do lat 14 — oznaczony został w nawiasie I, poziom drugi dla młodzieży do lat 17—18 — II.

---

*) Nie zostały tu na ogół włączone pozycje, które należą do tzw. lektury podstawowej w szkole.

LITERATURA PIĘKNA.

Amicis	—	Serce (I)
Beecher-Stove	—	Chata wuja Toma (I)
Björnson	—	Synnöve Solbakken (I, II)
Boguszewska	—	Czerwone węże (I)
—	—	Świat po niewidomemu (I, II)
Boy-Żeleński	—	Znasz - li ten kraj? (II)
Burnett	—	Tajemniczy ogród (I)
Buck Pearl	—	Ziemia błogosławiona (II)
Choynowski	—	Kuźnia (II)
Conrad J.	—	Murzyn z załogi Narcyza (II)
—	—	Lord Jim (II)
Coster Karol de	—	Osobliwe przygody Dyla Sowizdrzała (II)
Czechow	—	Nowele (II)
Daniłowski	—	Pociąg (I, II)
—	—	Z minionych dni (II)
Daudet	—	Ostatnia lekcja (I)
Dąbrowska	—	Ludzie stamtąd (II)
—	—	Marcin Kozera (I, II)
—	—	Dni i noce (II)
Dickens	—	Dawid Copperfield (I) Oliver Twist (I), Powieść o dwóch miastach (I)
Dreiser	—	Finansista (II)
Duhamel	—	Żywoty męczenników (II)
Dygasiński	—	Wilk, psy i ludzie (I), Zając (I)
Fiedler	—	Zdobywamy Amerykę (I) Ryby śpiewają w Ukajali (I, II), Zwierzęta z lasu dziewiczego (I, II), Kanada pachnąca żywicą (I, II), Dywizjon 303 (I, II)
Feuchtwanger	—	Rodzina Oppenheim (II)
Földes	—	Ulica Kota Rybołówcy (II)
Gierm Selmer	—	Nad dalekim cichym fiordem (I, II)
Gogol	—	Martwe dusze (II)
Gorkij	—	Matka (II), Dzieciństwo (I, II), Śród ludzi (II), Moje uniwersytety (II)
Górska	—	Chłopcy z ulic miasta (I), Nad czarną wodą (I), Druga brama (II)
Grey Owl	—	Szara Sowa (I)
Hugo W.	—	Pracownicy morza (I)
—	—	Człowiek śmiechu (I)

— — Nędznicy (I, II), Rok 1793 (I, II)
Ibsen — Wróg ludu.
Kaden-Bandrowski — Miasto mojej matki (I, II)
Kassil — Szwambrania (I)
Katajew — Samotny biały żagiel (I), Naprzód czasie (I, II)
Kipling — Księga dżungli (I)
Konopnicka — Niemczaki (I), Dym (I), Nasza szkapa (I), W winiarskim forcie (I), Obrazki (I, II).
Korczak — Sława (I), Bankructwo małego Dżeka (I), Na koloniach letnich (I)
Kossak-Szczucka — Krzyżowcy (II)
Kraszewski — Zygmuntowskie czasy (I, II), Dziecię Starego Miasta (I), Poeta i świat (II), Ostap Bondarczuk (II)
Kruczkowski — Kordian i cham (II)
Lagerlöf — Gösta Berling (II)
London — Zew krwi (I, II)
Molnar — Chłopcy z placu broni (I)
Montgomery — Ania z Zielonego Wzgórza (I)
Morcinek — Łysek z pokładu Idy (I), Wyrąbany chodnik (II)
Niemojewski A. — Ludzie rewolucji (II)
Orkan — Juzyna (I, II), Komornicy (II)
Orzeszkowa — Dziurdziowie (I, II), Dwa bieguny (II) Marta (II), Cham (II), Meir Ezofowicz (II), Gloria victis (II)
Ostrowski — Jak hartowała się stal (I)
Prus — Z legend dawnego Egiptu (I), Anielka (I, II), Powracająca fala (I, II), Placówka (I, II), Faraon (II)
Pruszyński — Droga wiodła przez Narvik (II)
Reymont — Sprawiedliwie (II), Orka (I, II)
Rolland R. — Piotr i Lucja (II), Jan Krzysztof (II),
Rostworowski — Niespodzianka (II)
Roth — Hiob (II)
Schiller — Zbójcy (II) Intryga i miłość (II)
Sempołowska — Na ratunek (I, II)
Sienkiewicz — Szkice węglem (II), Bartek Zwycięzca (I, II), Za chlebem (I), Latarnik (I), Jamioł (I),
Silone — Fontamara (II)

Sinclair	—	Król Węgiel (II)
Strug	—	Ludzie podziemni (I, II) Dzieje jednego pocisku (I, II)
Szelburg	—	Dom wielki jak świat (I)
Szołochow	—	Nauka nienawiści (II), Cichy - Don (II), Zorany ugór (II)
Tetmajer	—	Na skalnym Podhalu (II)
Tołstoj Al.	—	Rok 1918 (II), Piotr I (II)
Tołstoj L.	—	Dzieciństwo (I, II), Wojna i Pokój (II).
Turgieniew	—	Mumu (I)
Twain	—	Przygody Tomka Soyera (I), Książę i żebrak (I)
Wasilewska	—	Ziemia w jarzmie (II), Tęcza (II)
Wells	—	Człowiek niewidzialny (I)
Wiktor J.	—	Orka na ugorze (II)
Verne Jules	—	Dzieci kapitana Granta (I), Podróż dookoła świata (I)
Voynich L.	—	Szerszeń (I, II)
Zola	—	Germinal (II)
Zweig S.	—	Spór o sierżanta Griszę (II)
Żeromski	—	Echa leśne (I), Dr. Piotr (II), Siłaczka (I, II), Przedwiośnie (II), Róża (II).
Żuławski	—	1) Na srebrnym globie, 2) Stara ziemia, 3) Zwycięzca (I, II).
Żurakowska	—	Roman i 19 (I)

V. DZIAŁ SPOŁECZNY I POPULARNO-NAUKOWY

Barski	—	Na wielkiej fali (II)
Beeb	—	W głębinach oceanu (I, II), Galápagos (I, II)
Bobińska	—	Maria Curie (I)
Bragg	—	Tajemnice atomu
Brus W.	—	Urojenia i rzeczywistość. Prawda o ZSRR (II), O kartelach, koncernach i trustach (II)
Cruif de	—	Łowcy mikrobów (I, II), Walka nauki ze śmiercią (I, II)
Curie Ewa	—	Maria Curie (II)
Czarnowski	—	Kultura (II)

Dobrowolski A. B.	—	Amundsen na tle Nansena i wikingów polarnych (I, II), Męczennicy polarni (I, II), Najpiękniejsze klejnoty natury (I, II)
Dembowski	—	Psychologia małp (II)
Drogin	—	Myślące maszyny (II)
Engels	—	Rozwój socjalizmu od utopii do nauki (II)
Erlich S.	—	Istota faszyzmu (II)
Fleszarowa	—	Rozwój świata organicznego (II), Historia ziarnka piasku (I ,II)
Frisek	—	Życie pszczół
Gail O.	—	Fizyka na wesoło (II)
Gombrich E.	—	Godziny wieków (historia świata dla ciebie) (I)
Jeans J.	—	Podróż w czasie i przestrzeni (II), Niebo (astronomia dla laików) (II)
Karlson	—	Twórcy lotnictwa (I, II)
Kingsley	—	Heroje (I)
Kuźniecow	—	Wróg pod mikroskopem (I, II)
Loon van	—	Człowiek ustokrotniony (II)
Marks i Engels	—	O materializmie historycznym (II)
Michajłow	—	Jak powstało życie na ziemi (I, II) Rozwój świata organicznego (II)
Moraczewski	—	Warszawa (II)
Nikolski i Jakowlew	—	Jak ludzie nauczyli się mówić (I)
wg. Paerlmana	—	Fizyka w życiu codziennym (II)
Parandowski	—	Dysk olimpijski (I)
Porębski	—	Wielcy twórcy nauki (I, II)
Radlińska	—	Książka wśród ludzi (II)
Rolland R.	—	Michał Anioł (II), Beethoven (II) Tołstoj (II)
Schrencel	—	Bracia z całego świata (mała etnografia) (I)
Sempołowska	—	Warszawa wczoraj i dziś (I, II)
Skarżyńska J.	—	Jak czytać książki i gazety (II)
Subbotin	—	Pochodzenie i wiek ziemi (II)
Dr. Wszędobylski	—	.3000.000 km/sek. z dr. Wszędobylskim (I, II), Najciekawsza podróż z dr. Wszędobylskim (I, II).

PISOWNIA

Niektóre ważniejsze zmiany w stosunku do pisowni 1918 roku.

1. **i** lub **j**

Po **c, s, z** pisze się **j** lub **i**, mianowicie:

j — gdy słyszymy: **cj, sj, zj,** np. Azja, Turcja, Rosja
i — „ „ **ć ś ź** np. babcia. Kazia. ziemia

W y j ą t k i:

cyjan, Syjam, Syjon i wyrazy pochodne np. syjonista.

Po **b, p, w, f, m, n, d, t, r, l, ż, dż, g, k, h, ch** — pisze się **i.**

W y j ą t k i:

a) po przedrostkach: **nad, ob, od, pod, w** oraz po cząstce **zd** — pisze się **j**, np.: nadjechać, objadać, (wyj. **obiad**), odjechać, podjąć, wjazd, zdjęcie.
b) można pisać **triumf** a. **tryumf** oraz **Maria** a. **Maryja.**

2. **ym, im, (em), ymi, imi**

W narzędniku i miejscowniku liczby pojedynczej przymiotników, imiesłowów, liczebników i zaimków nie odróżnia się rodzaju męskiego od nijakiego, lecz pisze się: **tym ciężkim** działem, **twoim śmiałym** natarciem, **jednym** uderzeniem, **każdym** rozpoznaniem, **za drugim** okrążeniem, **spodziewanym** bombardowaniem.

kim? czym? — im bliżej — **tym** lepiej, **o wszystkim.**

W narzędniku liczby mnogiej nie odróżnia się w ogóle rodzajów: **tymi wytrzymałymi** żołnierzami, sanitariuszkami, ubraniami, dziećmi.

Wyjątkowo kończą się na — **em:**

a) przysłówki: **potem** = później, **przedtem** = wcześniej, **wtem** = nagle i **zatem** = więc, ale w znaczeniu zaimkowym zawsze **tym,** np.: **za tym** ogrodzeniem.
b) nazwy topograficzne i geograficzne rodzaju nijakiego, zakończone na **e,** złożone z jednego lub kilku członów odmieniających się przymiotników, np.: w Zakopanem, w Lubelskiem, w Wysokiem Mazowieckiem. Natomiast, gdy jeden człon ma odmianę przymiotnikową, a drugi rzeczownikową, człon przymiotu kończy się na **ym,** np.: w Nowym Dworze, w Starym Mieście, w Morzu Czerwonym.
c) nazwiska, zakończone na — **e,** np. Linde — o panu Lindem.

3. **Przyimki złożone**

Łącznie pisze się:

a) **przyimki złożone** z samych przyimków, np.: **ponad, popod, spod, sprzed, znad, zza,**

b) **przyimki złożone** z przyimka i członów: **bok, czas, koło, miast, śród, wnątrz**, np.: **obok, podczas, około, wkoło, zamiast, pośród, wewnątrz.**

c) przyimki: **wbrew** i **wskutek.**

Inne przyimki złożone pisze się oddzielnie, np.: **na skutek, na zewnątrz, w celu, na wprost, w ogóle itd.**

Przyimki: **beze, nade, ode, pode, przede, we, ze** pisze się osobno, np.: beze mnie, nade dniem, przede wszystkim, spode łba.

4. **Formy: bym, byś, by, byśmy, byście** pisze się łącznie:

a) z osobowymi formami czasowników, np.: radziłbym, pisałbyś,

b) jako części spójników i partykuł, np.: aby, ponieważby, jeżeliby, niechby.

Poza tym piszemy: **jakby — tak by, gdzieby — tam by, kiedyby — wtedy by,** skądby — **stamtąd by,** dokądby — **dotąd by,** dopókiby — **dopóty by.**

Po nieosobowych formach czasowników i po innych częściach mowy pisze się **by** osobno, np. chciało by się.

5. **nie**

a) przy rzeczownikach i przymiotnikach pisze się łącznie, np.: niekarność, nieład, z wyjątkiem wyraźnych lub domyślnych przeciwstawień, np.: **nie szczęście,** lecz zła dola czeka ich na obczyźnie.

b) przy przysłówkach odprzymiotnikowych **nie** pisze się łącznie, np.: niechętnie, niełądnie (wyjątki: przeciwstawienia, np.: **nie mądrze,** lecz głupio).

Przy innych przysłówkach pisze się **nie** osobno.

c) przy liczebnikach i zaimkach — osobno, wyjątki: **niejeden, niewielu, niewiele, niejaki, niektóry, poniektóry, nieco, niecoś,**

d) przy czasownikach pisze się **nie** osobno, np.: **nie** umiem. **Nie ma** piszemy zawsze osobno.

Łącznie pisze się **nie** z tymi czasownikami, które bez zaprzeczenia nie występują, np.: **niedomagać, nienawidzić, niepokoić, niedostawać, niewolić.**

e) przy imiesłowach pisze się **nie** zasadniczo rozdzielnie, np.: nie przestając, nie załatawszy **(wyjątek: niechcący** = mimo woli).

Różne połączenia:

Pisz rozdzielnie:
dobry wieczór!, dzień dobry!
dzień w dzień, rok w rok, sam na sam, raz wraz, widzi mi się
Pisz łącznie:
dobranoc! rokrocznie, gdzieniegdzie

6. Dzielenie wyrazów:

Nie dzieli się:

a) wyrazów jednozgłoskowych, np.: wróg, gwar,
b) połączeń liter: **ch, cz, sz, dź, dz, rz,** oznaczających jedną głoskę, np.: wo - dzu!
w innym wypadku wolno dzielić, np.: nad - zór.
c) **grup:** spółgłoska + samogłoska „i", np. **wia - rus,**
d) dwugłosek **au, eu** wymawianych jednosylabowo, np.: au-tomat; natomiast można dzielić **a-u, e-u,** jeśli wymawia się je jako dwie sylaby, np.: nie-uk, na-uka.

Jedna spółgłoska między samogłoskami należy do następnej części wyrazu, np.: do-da-tek.

Grupę spółgłosek można albo całą przenieść, albo podzielić dowolnie, np.: Se-rbia, Ser-bia.

Przedrostków nie dzielimy.

Dzielimy więc tak: bez-bronny, roz-strzygający. Podobnie do przedrostka zakończonego na samogłoskę, nie przyłącza się spółgłoski następnej; dzielimy więc tak: u-zbroić, powy-strzelać, na-przód, prze-robić.

Dwie jednakowe spółgłoski muszą być rozdzielone, np.: pan-na, mięk-ki.

Najważniejsze wyrazy w nowej pisowni

na ą, ę : **pas, plądrować, pędzel, kolęda;**
„ **ch, h: puchacz, puchar, druhna;**
„ **o: marmolada, korytarz, taboret, okoń, doktor, sojka, probówka.**
„ **ó: protokół, próbować, bóżnica;**
„ **s: smalec, skandal, strudel, skrupuł;**
„ **sz: musztarda, paszport, sztaluga, warsztat;**
„ **ś: czereśnia, koślawy, sierść, śle, ślub, śrut;**
„ **u: bruzda, chrust, dłuto, Jakub, kluć, płukać, pruć, skuwka, żuraw i pokrewne, np.: bruździć, żurawina;**
poza tym: **cetnar, krawieczyzna, pojedynczy, reparacja a. reperacja, rżnąć, szklany a. szklanny, szylkret, terror, tona, wychodztwo a. wychodźstwo** i inne

Niektóre przyimki złożone piszemy razem np.:

codziennie
corocznie
dlaboga
dlaczego
dlatego
dobranoc
dokoła
dopóki
dopóty
doprawdy
dotychczas
gdzieniegdzie
ladaco
mimochodem
nadal
nadaremnie
nadto
nadspodziewanie
nadzwyczaj
naonczas
naówczas
naprawdę
naprędce
naprzeciw
naprzód
naraz
nareszcie
nasamprzód
natenczas
natomiast
natychmiast
nawzajem
nazad
nazajutrz
nazbyt
niedość
nieledwie
nieomal
nieraz
niespełna
niesporo
niesposób
nieswojo
niewart
niewczas
niewcześnie
niewiele
niezadługo
niezbyt
odkosza
podówczas
pojutrze
pokrótce
pomaleńku
pomału
pomalutku
ponadto
poniewczasie
pojutrze
pośrodku
potem
powoli
pozaocznie
półgłosem
przebóg
przeddzień
przedtem
przedwczoraj
przeto
psiakość
rokrocznie
toteż
tymczasem
wcale
wczas
wdłuż
wkrótce
wniebogłosy
wniwecz
wokoło
wonczas
wówczas
wpław
wpośród
wpół
wprawdzie
wprost
wraz
wreszcie
wręcz
wspak
wskroś
wstecz
wszerz
wtem
wtenczas
wzdłuż
wzwyż
zadość
zaiste
zaledwie
zanadto
zanim
zapewne
zaprawdę
zaraz
zarówno
zatem
zawczasu
zazwyczaj
zgoła
znienacka
znikąd
znów
zrazu
zresztą
zwolna

ALFABET GRECKI

Duże litery	Małe litery	Wymowa	Nazwa litery	Duże litery	Małe litery	Wymowa	Nazwa litery
Α	α	a	Alfa	Ν	ν	n	Ny
Β	β	b	Beta	Ξ	ξ	ks, x	Xi
Γ	γ	g	Gamma	Ο	ο	ô	Omikron
Δ	δ	d	Delta	Π	π	p	Pi
Ε	ε	ê	Epsilon	Ρ	ρ	r	Rho
Ζ	ζ	ds, z	Zeta	Σ	σ	s	Sigma
Η	η	é	Eta	Τ	τ	t	Tau
Θ	ϑ	th	Theta	Υ	υ	y	Ypsilon
Ι	ι	i	Jota	Φ	φ	f	Phi
Κ	κ	k	Kappa	Χ	χ	ch	Chi
Λ	λ	l	Lambda	Ψ	ψ	ps	Psi
Μ	μ	m	My	Ω	ω	ó	Omega

CYFRY RZYMSKIE

I = 1	II = 2	III = 3	IV = 4	V = 5	VI = 6	VII = 7	VIII = 8	IX = 9	X = 10
XX = 20	XXX = 30	XL = 40	L = 50	LX = 60	LXX = 70	LXXX = 80	XC = 90	IC = 99	C = 100
CC = 200	CCC = 300	CD = 400	D = 500	DC = 600	DCC = 700	DCCC = 800	CM = 900	XM = 990	M = 1000
MCMXLVI = 1946					MCMXXXVIII = 1938				

Uwaga: Jeśli mniejsza cyfra stoi po większej, to się ją dodaje np. XXXXIX = 49.

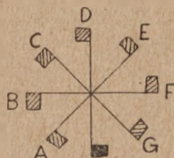
Jeśli cyfra mniejsza stoi przed większą, to się ją odejmuje np. IL = 49 albo XLIX = 49.

ALFABET MORSE'A

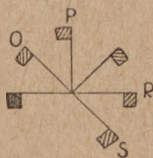
LITERY	ZNAKI	LIT.	ZNAKI
A	·—	Ń	——·——
Ą	·—·—	O	———
B	—···	Ó	·—·—·
C	—·—·	P	·——·
Ć	·——·—	Q	——·—
CZ	———·	R	·—·
D	—··	S	···
E	·	Ś	·—·——
Ę	·——··	SZ	—·—·—
F	··—·	SZCZ	——·—
G	——·	T	—
H	····	U	··—
CH	————	V	···—
I	··	W	·——
J	·———	X	—··—
K	—·—	Y	—·——
L	·—··	Z	——··
Ł	—··—	Ż	···—
M	——	RZ	——·—·
N	—·	Ź	··——
CYFRY	**ZNAKI**	**CYF.**	**ZNAKI**
1	·————	6	—····
2	··———	7	——···
3	···——	8	———··
4	····—	9	————·
5	·····	0	—————

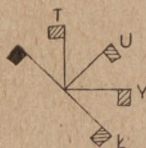
ALFABET SEMAFOR'A

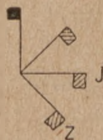
(ujęty w t. zw. „koła ćwiczebne")

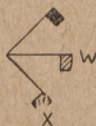

Sposób użycia: Początkujący „piszą" każdą literę po przyjęciu postawy zasadniczej, którą jest skrzyżowanie na dole czarnej i białej chorągiewki.

Po uzyskaniu wprawy „pisze się" kolejno dowolne litery z tym jedynie, że w danym układzie literowym („kole ćwiczebnym") chorągiewka czarna pozostaje na tym samym miejscu.

JĘZYK ROSYJSKI

Alfabet

Do oznaczenia na piśmie dźwięków języka rosyjskiego służy 32 następujących znaków:

LITERY drukowane wielkie	małe	LITERY pisane wielkie	małe	Rosyjska nazwa litery	[illegible]
А	а	*А*	*а*	a	a
Б	б	*Б*	*б*	be	b
В	в	*В*	*в*	we	w
Г	г	*Г*	*г*	ge	g
Д	д	*Д*	*д*	de	d
Е	е	*Е*	*е*	je	je (ie)
Ж	ж	*Ж*	*ж*	że	ż
З	з	*З*	*з*	ze	z
И	и	*И*	*и*	i	i
Й	й	*Й*	*й*	i kratkoje	j
К	к	*К*	*к*	ka	k
Л	л	*Л*	*л*	eł	ł
М	м	*М*	*м*	em	m
Н	н	*Н*	*н*	en	n
О	о	*О*	*о*	o	o
П	п	*П*	*п*	pe	p
Р	р	*Р*	*р*	er	r
С	с	*С*	*с*	es	s
Т	т	*Т*	*т*	te	t
У	у	*У*	*у*	u	u
Ф	ф	*Ф*	*ф*	ef	f
Х	х	*Х*	*х*	cha	ch
Ц	ц	*Ц*	*ц*	ce	c
Ч	ч	*Ч*	*ч*	cze	cz
Ш	ш	*Ш*	*ш*	sza	sz
Щ	щ	*Щ*	*щ*	szcza	szcz
Ъ	ъ	*Ъ*	*ъ*	jer albo twierdyj znak	znak wskazujący, że poprzednia spółgłoska wymawia się twardo
Ы	ы	*Ы*	*ы*	y	y
Ь	ь	*Ь*	*ь*	jer albo miagkij znak	znak wskazujący, że poprzedzająca spółgłoska wymawia się miękko
Ю	ю	*Ю*	*ю*	ju	ju [illegible]
Я	я	*Я*	*я*	ja	ja [illegible]
Э	э	*Э*	*э*	e oborotnoje	e

Uwaga. Litera е wymawia się albo jak „je" („ie"), albo jak „jo" („io"). W tym ostatnim wypadku może (jednak nie jest to konieczne) mieć nad sobą 2 kropki „ё".

небо — (niebo) wymawia się — „niebo", нёбо — (podniebienie) wymawia się „niobo".

й — i kratkoje łączy się z poprzednią samogłoską w jeden dźwięk: ай — aj, ой — oj, уй — uj i t. d.

л — wymawia się jak „ł", a przed samogłoskami е (e), и, ю, я i przed ь — jak „l". дом — dom, лес — les, люди — liudi, кол — koł, коль — kol.

Samogłoska „o", jeśli nie jest akcentowana, wymawia się przeważnie jak a, naprzykład окно — (okno) wymawia się jak akno, отец — (otjec) — jak „atiéc".

Po spółgłoskach ж, ш, ч, щ, ц pisze się nie „ы" (y) jak w języku polskim, a и (i).

хитрый (chitryj) — chytry, жить (żit') — żyć, чистый (czistyj) — czysty, шить (szit') — szyć.

Litera „ъ" stawia się wewnątrz wyrazu dla oznaczenia oddzielnej wymowy obu zgłosek, np. съесть — (sjeść) wymawia się — sjest', różne od сесть — (siąść), które wymawia się — siest', съем (sjem) wymawia się sjem, семь (siedem) — siem'. W piśmie używa się również odpisów z apostrofem zamiast ъ: с'есть, с'ем, zamiast съесть, съем.

Litera „ь" służy do oznaczenia miękkości poprzedniej spółgłoski: конь (koń) — koń, уголь (węgiel) — ugol (a nie ugoł). Przed samogłoską „ь" oznacza, jak „ъ", oddzielną wymowę obu zgłosek бельё — wymawia się bieljo, gdyby było napisane bez „ь" — белё — wymawiane by było „bieló".

э (e oborotnoje) używa się prawie wyłącznie w wyrazach obcych — этажерка — (etażerka) etażerka, этюд — (etiud) etiuda i t. d. i w dwóch wyrazach rosyjskich: этот — (etot) ten i этакий — (etakij) taki.

Przed zreformowaniem rosyjskiej pisowni w roku 1917 były używane jeszcze litery „і, ѣ, ѳ". Były one wymawiane jak teraźniejsze litery „и, е, ф" i zostały przez nie zastąpione.

JAK SIĘ UCZYĆ?

Miejsce pracy obierz takie, by nie tylko tobie nie przeszkadzano, ale żebyś i ty nie przeszkadzał nikomu. W czasie pracy nie wtrącaj się do rozmów innych osób i nie wmawiaj w siebie, że uczyć się nie możesz, bo ci rozmowy przeszkadzają. A siła woli od czego?

Plan pracy obejmuje:

1. Przygotowanie potrzebnych przyborów — podręczników, słowników, ołówków, linii itp.
2. Opracowanie lekcyj, które były przerobione w szkole.
3. Przygotowanie lekcyj na dzień jutrzejszy.

Opracowanie lekcji wymaga w pierwszym rzędzie odróżnienia tego, co znasz, od tego, czego nie umiesz. Ucz się, czego nie umiesz, i łącz nabyte wiadomości z dawniejszymi. Utrwalaj je przez zapamiętywanie obrazków, map itp. oraz notowanie najważniejszych wydarzeń, dat, nazwisk, miejscowości.

Jeżeli nie rozumiesz czego, tzn. nie umiesz sobie wytłumaczyć, dlaczego tak, a nie inaczej przedstawiony jest materiał naukowy — spróbuj wątpliwości swe ująć w formę pytania. Odpowiedzi zaś na nie szukaj przede wszystkim w swoich notatkach, potem u kolegów, rodziców lub nauczycieli.

Utrwalanie lekcji — to usilne przypominanie sobie, o czym czytałeś, to przenoszenie się myślą i wyobraźnią w czasy historyczne (jeśli uczysz się historii) i odtwarzanie wypadków takie, jakbyś nie z książki wiedział o nich, lecz z życia, albo co najmniej z filmu. Ucz się i myśl!

Zastosowanie nabytych wiadomości jest konieczne w formie wygłoszenia lekcji przed kolegą, któremu chciałbyś pomóc w nauce, lub przed całą klasą dla wspólnego dobra.

JA SIĘ UCZYĆ WIERSZY?

Przede wszystkim przeczytaj parokrotnie cały wiersz. Jeśli jest długi — podziel go na części. Ucz się kolejno każdej części, raz po raz powtarzając już przyswojone i nie tracąc z uwagi całości wiersza.

WYNALAZKI

Rok	Wynalazek	Wynalazca
1247	Armata	przy oblężeniu Sewilli
ok. 1280	Lustro	—
ok. 1300	Proch w Europie	
ok. 1300	Okulary	Al. de Spina
1302	Busola	Gioja
1440	Druk	Gutenberg
1500	Zegarek kieszonkowy	Henlein
1560	Igły do szycia	Chreening
1578	Tokarnia	Besson
1590	Mikroskop	Z. Jansen
1608	Luneta	Lippersheim
1643	Barometr	Torricelli
1665	Ołówki z grafitu	—
1714	Termometr rtęciowy	Fahrenheit

Rok	Wynalazek	Wynalazca
1714	Maszyna do pisania	Mill
1752	Piorunochron	Franklin
1769	Maszyna parowa	Watt
1776	Torpeda	Bashnell
1780	Pióra stalowe	Harrison
1783	Balon	Montgolfier
1799	Stos Volty	Volta
1801	Światło łukowe	Davy
1807	Okręt parowy	Fulton
1815	Lampa górnicza	Davy
1821	Dynamo	Faraday
1822	Maszyna do rachowania	Bablage
1822	Waga dziesiętna	Quinteur i Sevilgne
1825	Parowóz	Stephenson
1827	Aluminium	Wöhler
1829	Pismo dla niewidomych	Braille
1834	Stenografia	Gabelsberger
1835	Rewolwer	Colt
1837	Telegraf Morse'a	Morse
1839	Młot porowy	Nasmyth
1840	Sztuczny nawóz	Liebig
1843	Papier drzewny	Keller
1847	Łożysko kulkowe	—
1853	Lampa naftowa	Łukasiewicz
1854	Rower	Fischer
1856	Gruszka Bessemera	Bessemer
1866	Fotografia	Niepce
1867	Maszyna do pisania	Sholes
1870	Żelbeton	Monier
1876	Telefon	Bell
1877	Fonograf	Edison
1879	Żarówka	Edison
1883	Motocykl	Daimler
1894	Aparat kinematograf.	Jenkins
1895	Promienie rentgena	Roentgen
1896	Telegraf bez drutu	Marconi
1897	Silnik Diesela	Diesel
1900	Pierwszy film	Pathé
1903	Samolot	Wright
1922	Film dźwiękowy	Vigt, Engl, Mosolle

SAMORZĄD UCZNIOWSKI

W społeczności uczniowskiej — tak jak i w społeczeństwie dorosłych — czynnik społeczno - samorządowy — przy zachowaniu całkowitej i bezwzględnej karności wobec zarządzeń szkolnych — winien przejawiać się jak najszerzej.

Podajemy dla przykładu wzór statutu samorządu uczniowskiego.

STATUT SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

szkoły w ....

I. ZASADY OGÓLNE

Art. 1.

Organizacja nosi nazwę: Samorząd Uczniowski ....

szkoły w ....

Art. 2.

Celem organizacji jest:

a) wychowanie członków w duchu koleżeństwa i braterskiej współpracy,
b) przysposobienie młodzieży uczącej się do pełnienia zadań dobrego obywatela Demokratycznego Państwa Polskiego,
c) podniesienie poziomu naukowego,
d) wyrobienie inicjatywy i zdolności organizacyjnych,
e) zaspokojenie materialnych i duchowych potrzeb członków,
f) podniesienie tężyzny fizycznej członków,

Art. 3.

Samorząd osiąga cele przez:

a) zorganizowanie: świetlicy, biblioteki, kół naukowych, kół samopomocy koleżeńskiej, kół artystycznych (teatr, chór, muzyka), kół sportowych itd.
b) związanie członków z życiem kraju przez tworzenie kół ogólno-społecznych organizacyj: Ligi Morskiej, Polskiego Czerwonego Krzyża, Ligi Obrony Powietrznej itp. organizowanie akcji społecznych, jak pomoc przy zasiewie, żniwach, odbudowie (np. remont własnej szkoły itp., odbudowa innej szkoły itp.), obchód świąt narodowych itp.

II. OBOWIĄZKI I PRAWA CZŁONKÓW

Art. 4.

Członkiem Samorządu może być każdy uczeń(nica) szkoły.

Art. 5.

Członkowie są obowiązani:

a) brać czynny udział przynajmniej w jednym z kół, utworzonych na terenie szkoły,

b) być koleżeńskim, karnym i zdyscyplinowanym; przestrzegać przepisów, regulaminów oraz Statutu,

c) brać czynny udział w akcjach organizowanych przez Samorząd, wykonywać sumiennie wszystkie prace, wyznaczone przez władze Samorządu,

d) płacić regularnie składki członkowskie.

Art. 6.

Członkowie mają prawo:

a) wybierać i być wybranym do Władz Samorządu,

b) decydować o działalności Samorządu,

c) korzystać ze świadczeń i wszelkich urządzeń Samorządu.

Art. 7.

Obowiązki i prawa ustają z chwilą wystąpienia lub wykluczenia członka z Samorządu.

Art. 8.

Usunąć członka Samorządu może sąd Koleżeński

a) z powodu nieprzestrzegania zasad Statutu lub regulaminów szkolnych,

b) za działanie na szkodę organizacji lub społeczeństwa uczniowskiego.

Uwaga. Wykluczony ma prawo odwołać się do Walnego Zebrania odwołanie się wstrzymuje decyzję do Walnego Zebrania.

III. SAMORZĄD KLASOWY

Art. 9.

W każdej klasie szkoły tworzy się Samorząd klasowy, który jest podstawowym ogniwem Samorządu Uczniowskiego.

Art. 10.

Najwyższą władzą Samorządu klasowego jest Zebranie Ogólne Członków.

Art. 11.

Oprócz tych Ogólnych Zebrań, Zarząd Samorządu Klasowego może zwołać Nadzwyczajne Ogólne Zebranie dla omówienia spraw specjalnych (np. zakończenie kwartału itp.), a obowiązany jest zwołać na żądanie:

a) Prezydium Zarządu Samorządu,
b) wychowawcy klasy,
c) co najmniej jednej dziesiątej części członków Samorządu Klasowego.

Art. 12.

Każde Ogólne Zebranie zwołuje Zarząd za pomocą wywieszenia komunikatu w klasie i na tablicy ogłoszeń Samorządu z podaniem porządku dziennego.

Art. 13.

O Ogólnym Zebraniu Samorządu Klasowego musi być powiadomione piśmiennie Prezydium Zarządu Samorządu, aby mogło przysłać swego przedstawiciela.

Art. 14.

Zebranie wybiera Prezydium. Przewodniczący zebrania wyznacza sekretarza, Zebrania muszą być protokołowane, a protokół podpisany przez Prezydium i sekretarza. Odpis protokółu przesłać należy do Prezydium Zarządu.

Art. 15.

Do kompetencji Walnego Zebrania Członków Samorządu Klasowego należy:

a) wysłuchanie sprawozdania za rok ubiegły,
b) uchwalenie planu pracy,
c) wybranie Zarządu Samorządu Klasowego,
d) wybranie delegatów na Walne Zebranie Samorządu.

Art. 16.

Zarząd Samorządu Klasowego składa się z 3 — 5 osób i wyłania spośród siebie: 1) przewodniczącego, 2) sekretarza, 3) skarbnika.

Art. 17.

Do obowiązków Zarządu Samorządu klasowego należy organizowanie w ramach klasy zależnie od terenu: a) kół naukowych, b) kół artystycznych i sportowych, c) samopomocy koleżeńskiej (pomoc mocniejszych uczniów słabszym, a także komplety prowadzone przez uczniów starszych klas), d) gazety ściennej —

oraz opiniowanie podań o pomoc materialną i reprezentacja klasy na zewnątrz wobec Zarządu Samorządu i wychowawcy

Art. 18.

Zarząd zbiera się nie rzadziej niż raz na miesiąc.

IV. WŁADZE SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

Art. 19.

Władzami Samorządu są: a) Walne Zebranie Delegatów Klasowych, b) Zarząd Samorządu, c) Komisja Rewizyjna, d) Sąd Koleżeński.

V. WALNE ZEBRANIE DELEGATÓW

Art. 20.

Władzą Naczelną Samorządu Uczniowskiego jest Walne Zebranie Delegatów klasowych, które winno odbywać się .... raz(y) do roku.

Art. 21.

W skład Walnego Zebrania wchodzą:
a) członkowie Zarządu Samorządu Klasowego,
b) Delegaci wybrani na Ogólnych Zebraniach Samorządu Klasowego, po 5-ciu z każdej klasy.

Art. 22.

Zarząd Samorządu może powołać z własnej inicjatywy Nadzwyczajne Walne Zebranie, a obowiązany jest zwołać na żądanie piśmienne a) co najmniej 1/5 członków b) Władz Szkolnych.

Art. 23.

Każde Walne Zebranie musi być ogłaszane na trzy dni przed terminem, za pomocą wywieszenia zawiadomienia na tablicy ogłoszeń z podaniem porządku dziennego. Tak zwołane jest prawomocne, bez względu na ilość członków.

Art. 24.

Uchwały Walnego Zebrania zapadają większością głosów. Głosowanie może być jawne i tajne. Tajne głosowanie zarządza się na żądanie co najmniej 1/10 delegatów.

Art. 25.

Walne Zebranie zagaja i otwiera Przewodniczący Zarządu Samopomocy wysuwając kandydatów na członków Prezydium, które zatwierdza Walne Zebranie. Przewodniczący Zebrania wyznacza 2-ch sekretarzy.

Art. 26.

Przebieg Walnego Zebrania oraz uchwały winny być wniesione do księgi protokółów. Protokół podpisuje Prezydium Zebrania i sekretarz.

Art. 27.

Do kompetencji Walnego Zebrania należy:

a) przyjmowanie i zatwierdzanie sprawozdań o działalności Zarządu.

Uwaga. Wniosek o „Votum Nieufności" musi posiadać większość — 2/3 głosów.

b) zatwierdzanie planu na przyszłość i budżetu,

c) wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w tajnym głosowaniu.

d) rozstrzyganie odwołań do decyzji W. Z.

e) podejmowanie uchwał o zmianie Statutu lub likwidacji,

f) wszelkie inne sprawy wniesione przez Delegatów lub Zarząd.

B. ZARZĄD SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO

Art. 28.

Zarząd Samorządu składa się z:

a) 7 — 11 członków wybranych na Walnym Zebraniu,

b) Przewodniczących Zarządów Samorządów Klasowych.

Art. 29.

Zarząd konstytuuje się w następujący sposób: 1) Przewodniczący, 2) Wiceprzewodniczący, 3) Sekretarz odpowiedzialny, 4) Skarbnik, 5) Kierownik Sekcji Kulturalno-Społecznej, 6) Kierownik Sekcji Sportowej, 7) Kierownik Sekcji pomocy materialnej, 8) Kierownicy jakiejkolwiek Sekcji utworzonej w ramach Zarządu. Pierwsze 5 osób tworzą Prezydium Zarządu.

Art. 30.

Kompetencje Zarządu Samorządu Uczniowskiego:

1. Do kompetencji Prezydium należy:
   a) bezpośrednie kierowanie sprawami Samorządu,
   b) reprezentowanie szkoły na zewnątrz i wobec Rady Pedag.
2. Zadaniem Kierownika Sekcji Kult.-Społ. jest:
   a) organizowanie kół ogólnoszkolnych (naukowych i artystycznych),
   b) organizowanie kół ogólnospołecznych organizacji (P.C.K., L.M., L.O.P. itp.),
   c) organizowanie akcji społecznych (żniwa, odbudowa),

d) organizowanie imprez kulturalno-oświatowych (wycieczek, obchodu świąt narodowych itp.),
e) organizowanie świetlicy,
f) organizowanie szkolnej gazety ściennej.

3. Zadaniem Kierownika Sekcji Sportowej jest:
   a) organizowanie zespołów poszczególnych dziedzin sportu,
   b) dbanie o szkolny inwentarz sportowy,
   c) organizowanie imprez oraz obozów sportowo-wypoczynkowych.
4. Zadaniem Kierownika Sekcji Pomocy Materialnej jest:
   a) interesowanie się położeniem materialnym członków,
   b) udzielanie pomocy materialnej (pożyczek),
   c) opiniowanie podań o stypendia naukowe i kolonijne,
   d) kierowanie spółdzielnią uczniowską.

Uwaga: Prezes Spółdzielni Uczniowskiej powinien być w zasadzie Kierownikiem Sekcji Pomocy Materialnej.

Art. 31.

Zebrania Zarządu odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. Zebranie Prezydium nie rzadziej niż raz w miesiącu.

Art. 32.

Zebrania Zarządu i Prezydium muszą być protokółowane. Protokół podpisują obecni. Zebranie jest prawomocne, jeżeli obecnych jest więcej niż połowa członków.

C. KOMISJA REWIZYJNA.

Art. 33.

Komisja Rewizyjna składa się z 3 członków: przewodniczącego, zastępcy i sekretarza.

Art. 34.

Zadaniem Komisji Rewizyjnej jest: kontrola finansowej działalności Zarządu.

V. FUNDUSZE SAMORZĄDU.

Art. 35.

Fundusze Samorządu składają się ze: a) składek członkowskich, b) dochodów z imprez, c) subsydiów Spółdzielni Uczniowskiej, d) innych subwencji.

Art. 36.

Składki uczniowskie nie mogą przewyższać sumy 2 zł. Wysokość składki każdorocznie uchwalają członkowie na ogólnym zebraniu Samorządu Szkolnego.

Art. 37.

Rachunkowość prowadzi Skarbnik.

VI. KURATOR.

Art. 38.

Rada Pedagogiczna deleguje do Samorządu jednego ze swych członków jako Kuratora.

Art. 39.

Kurator Samorządu ma za zadanie:

a) czuwać nad całokształtem prac Samorządu,

b) udzielać rad Zarządowi, służyć mu pomocą i instrukcjami.

VII. POSTANOWIENIE KOŃCOWE.

Art. 40.

Zmiana Statutu dokonana być może przez Walne Zebranie większością 2/3 obecnych o ile sprawa ta była postawiona na porządku dziennym.

Art. 41

Likwidacja organizacji może nastąpić uchwałą Walnego Zebrania większością 2/3 obecnych, o ile ta sprawa była postawiona na porządku dziennym.

CZY WIESZ,

że i bez przyrządów można oceniać odległości lub wielkości przedmiotów.

W tym celu zmierz i zapamiętaj sobie:

1. rozpiętość między końcem palca środkowego a końcem kciuka.

2. rozpiętość między wielkim (środkowym) palcem a wskazującym.

3. długość każdego palca.

4. szerokość dłoni.

5. szerokość dwu, trzech i czterech palców.

6. własną wysokość.

7. wysokość od ziemi do pasa, do ramion, do oczu itd.

8. długość stopy bosej i śladu w obuwiu.

9. rozpiętość ramion i długość ramienia od końca palców do pachy.

10. przeciętną długość kroku.

11. ile zużywasz czasu na przejście 1 km krokiem normalnym.

TABELA MIAR METRYCZNYCH

Miary długości.

METR (m) — podstawowa jednostka miary dług.; KILOMETR (km) — tysiąc metrów (1.000 m); CENTYMETR (cm) — jedna setna metra (0,01 m).

Miary powierzchni.

METR KWADRATOWY (m2) — podstawowa jednostka miary pow.; KILOMETR KWADRATOWY (km2) — milion metrów kwadratowych ((1.000.000 m2); HEKTAR (ha) — dziesięć tysięcy metrów kwadratowych (10.000 m2).

Miary objętości.

METR SZEŚCIENNY (m^3) — podstawowa jednostka objętości.

Miary pojemności.

LITR (l) — podstawowa jednostka pojemności; KILOLITR (kl) — tysiąc litrów (1.000 l); HEKTOLITR (hl) — sto litrów (100 l).

Miary wagi.

KILOGRAM (kg) — podstawowa jednostka wagi; TONA (t) — tysiąc kilogramów (1.000 kg); CETNAR (q) — sto kilogramów (100 kg); GRAM (g) — jedna tysiączna kilograma (0,001 kg).

Miary i wagi w wartościach metrycznych

	Polskie	Angielskie i amerykańskie	Rosyjskie
Miary długości	mila = mila geogr. = = 7 42 km łokieć = 2 stopy = 24 cale = = 57.6 cm stopa = = 28.8 cm cal = 2.4 cm	yard = (imp. yard) = 3 stopy (foot) = 36 cali (inches) = $^1/_2$ sążnia (futhom) = $^1/_{220}$ furlong = = $^1/_{1760}$ mili urzędowej (status mile, british mile) mila = 1609.3 m furlong = 201.168 m sążeń = 182.88 cm yard = 91.44 cm stopa = 30.48 cm cal = 25.4 mm mila londyńska (english mile) = 1521 m mila morska (sea mile) = 1851.9 m	wiorsta = (500 sążni sążeń(sażeń) = = 3 łokcie.(arszyny) = 7 stóp (funtów) = 84 cali (diujmy) wiorsta = = 1.06678 km sążeń = 2·1334 m łokieć = = 71.12 cm stopa = = 30.48 cm cal = 25 4 mm
M powierzchni	morg = $^1/_{30}$ włóki = = 0.56 ha włóka = = 16.8 ha	mila² (square mile) = = 640 akrów (acres) mila² = 2.59 km² akr = 0.405 ha stopa² (square foot) = = 9.75 dm²	dziesięcina (diesiatina) = 2.400 sążni² dziesięcina = = 1.0925 ha sążeń² = 4 55m²
Miary objętości	korzec = 4 ćwierci = 32 garnce = 128 kwart korzec = 128 l ćwierć = = 32 l garniec = 4 l kwarta = 1 l	buszel (bushel) = 8 galonów (imp. gallons) buszel = 36.25 l gallon = 4.54 l tona okrętowa (ton of shipping) = 40 stóp³ (cubic feet) tona = 11 89 hl stopa³ = 29.72 l gallon ameryk. = 3 79 l register ton = 2.832 m³ barrel (amer.) = 42 gallony = 159 l	czetwiert = = 209·9 l wiadro = 12.3 l

	Polskie	Angielskie i amerykańskie	Rosyjskie
Wagi	cetnar = 100 funtów = = 1600 uncyj = 3200 łutów cetnar = = 40.55 kg funt = 405.5 g uncja = = 25.34 g łut = 12 67 g	hundredweight = 112 funtow (pounds) = 1792 uncje (ounces) hundredweight = 50·8 kg funt = 453.6 g uncja = 28.35 g troy pound = 12 uncyj = = 373.249 g centnerweight = 100 funtów = 45.4 kg long ton = 1016 kg short ton amer. = 907.2 kg karat = 0.2 g	berkowiec = 10 pudów = 400 funtów berkowiec = = 163.8 kg pud = 16.38 kg funt = 409.5 g

Zmiana ułamków zwyczajnych na dziesiętne.

1/2 = 0,500	5/8 = 0,625	8/11 = 0,727	1/14 = 0,071	11/16 = 0,688
1/3 = 0,333	7/8 = 0,875	9/11 = 0,818	3/14 = 0,214	13/16 = 0,813
2/3 = 0,666	1/9 = 0,111	10/11 = 0,909	5/14 = 0,351	15/16 = 0,938
1/4 = 0,250	2/9 = 0,222	1/12 = 0,083	9/14 = 0,643	1/20 = 0,050
3/4 = 0,750	4/9 = 0,444	5/12 = 0,417	11/14 = 0,786	3/20 = 0,150
1/5 = 0,200	5/9 = 0,556	7/12 = 0,583	13/14 = 0,929	7/20 = 0,350
2/5 = 0,400	7/9 = 0,778	11/12 = 0,917	1/15 = 0,067	9/20 = 0,450
3/5 = 0,600	8/9 = 0,889	1/13 = 0,077	2/15 = 0,133	11/20 = 0,550
4/5 = 0,800	1/10 = 0,100	2/13 = 0,154	4/15 = 0,267	13/20 = 0,650
1/6 = 0,167	3/10 = 0,300	3/13 = 0,231	7/15 = 0,467	17/20 = 0,850
5/6 = 0,833	7/10 = 0,700	4/13 = 0,308	8/15 = 0,533	19/20 = 0,950
1/7 = 0,143	9/10 = 0,900	5/13 = 0,385	11/15 = 0,733	1/21 = 0,047
2/7 = 0,286	1/11 = 0,091	6/13 = 0,462	13/15 = 0,867	5/21 = 0,238
3/7 = 0,429	2/11 = 0,182	7/13 = 0,539	14/15 = 0,933	1/22 = 0,045
4/7 = 0,571	3/11 = 0,273	8/13 = 0,615	1/16 = 0-063	1/23 = 0,043
5/7 = 0,714	4/11 = 0,364	9/13 = 0,692	3/16 = 0,188	1/24 = 0,042
6/7 = 0,857	5/11 = 0,455	10/13 = 0,769	5/16 = 0,313	1/25 = 0,040
1/8 = 0,125	6/11 = 0,546	11/13 = 0,846	7/16 = 0,438	
3/8 = 0,375	7/11 = 0,636	12/13 = 0,923	9/16 = 0,563	

DZIWY LICZB

Piramidki.

$1^2 = 1$
$11^2 = 121$
$111^2 = 12321$
$1111^2 = 1234321$
$11111^2 = 123454321$
$111111^2 = 12345654321$

$9 \cdot 0 + 1 = 1$
$9 \cdot 1 + 2 = 11$
$9 \cdot 12 + 3 = 111$
$9 \cdot 123 + 4 = 1111$
$9 \cdot 1234 + 5 = 11111$
$9 \cdot 12345 + 6 = 111111$
$9 \cdot 123456 + 7 = 1111111$
$9 \cdot 1234567 + 8 = 11111111$
$9 \cdot 12345678 + 9 = 111111111$

$8 \cdot 1 + 1 = 9$
$8 \cdot 12 + 2 = 98$
$8 \cdot 123 + 3 = 987$
$8 \cdot 1234 + 4 = 9876$
$8 \cdot 12345 + 5 = 98765$
$8 \cdot 123456 + 6 = 987654$
$8 \cdot 1234567 + 7 = 9876543$
$8 \cdot 12345678 + 8 = 98765432$
$8 \cdot 123456789 + 9 = 987654321$

Jak przedstawić 100 wszystkimi 10 cyframi?

$$0 + 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + (8 \cdot 9) = 100$$

$$50\frac{1}{2} + 49\frac{38}{76} = 100 \qquad 90 + 8\frac{3}{6} + 1\frac{27}{54} = 100$$

Potęgowanie.

$12^2 = 144$ i $21^2 = 441$
$13^2 = 169$ „ $31^2 = 961$
$112^2 = 12544$ „ $211^2 = 44521$
$113^2 = 12769$ „ $311^2 = 96721$
$122^2 = 14884$ „ $221^2 = 48841$

$1 = 1^2$
$1 + 3 = 2^2$
$1 + 3 + 5 = 3^2$
$1 + 3 + 5 + 7 = 4^2$
$1 + 3 + 5 + 7 + 9 = 5^2$
$1 + 3 + 5 + 7 + 9 + 11 = 6^2$

$$12345678987654321 \times (1+2+3+4+5+6+7+8+9+8+7+6+5+4+3+2+1) = 999\,999\,999 \times 999\,999\,999$$

$41^2 + 43^2 + 45^2 = 5555 \qquad 3^3 + 4^3 + 5^3 = 6^3 \qquad 11^3 + 12^3 + 13^3 + 14^3 = 20^3$

$1+2 = 3$ i $1^3+2^3 = 3^2$
$1+2+3 = 6$ i $1^3+2^3+3^3 = 6^2$
$1+2+3+4 = 10$ i $1^3+2^3+3^3+4^3 = 10^2$
$1+2+3+4+5 = 15$ i $1^3+2^3+3^3+4^3+5^3 = 15^2$

Cuda dziewiątki.

W następujących szeregach pierwsza i ostatnia liczba iloczynu uzupełniają się do 9, natomiast środkowe cyfry (dziewięć!) są sobie równe.

987 654 321	× 9	= 0 888 888 888 9
»	× 18	= 1 777 777 777 8
»	× 27	= 2 666 666 666 7
»	× 36	= 3 555 555 555 6
»	× 45	= 4 444 444 444 5
»	× 54	= 5 333 333 333 4
»	× 63	= 6 222 222 222 3
»	× 72	= 7 111 111 111 2
»	× 81	= 8 000 000 000 1

zawierają liczby, które dodane do siebie w układzie poziomym, pionowym czy po przekątni dają zawsze te same sumy.

Oto podwójny kwadrat magiczny.

12	31	30	13	34
29	25	26	21	19
32	20	24	28	16
33	27	22	23	15
14	17	18	35	36

Gdzie tkwi błąd?

(porównaj nasz konkurs)

7 = 5!

$$7 = 5 + 2$$
$$7(7-5) = (5+2)(7-5)$$
$$49 - 35 = 35 + 14 - 25 - 10$$
$$49 - 35 - 14 = 35 - 25 - 10$$
$$7(7-5-2) = 5(7-5-2)$$

ŚREDNIE OBJĘTOŚCI

Ciało ludzkie	0,06 m^3
Pokój mieszkalny	60 m^3
Piramida Cheopsa	2.000.000 m^3
Wody Nilu spiętrzone pod Assuanem . .	2.500.000.000 m^3

Ciało ludzkie zawiera:

Przy wadze ogólnej 74 kg, wody 50 kg, węgla 12,6 kg, wodoru 1,9 kg, azotu 1,7 kg, tlenu 4,5 kg, innych 3,3 kg.

Organizm ludzki w godz. spożywa 500 g białka, traci około 2500 g wody. wydziela 250 g węgla i 20 g soli.

LICZBY Z RÓŻNYCH DZIEDZIN

SZYBKOŚCI:

Marsz normalnym krokiem . . .	5 km/godz.	1,4 m/sek.
Bieg na dłuższych dystansach . . .	10 „	2,8 „
Jazda na rowerze na dłuższy dystans .	12 „	3,3 „
Spadochroniarz	14,4 „	4 „
Rekord świata w biegu na długi dystans (Nurmi, Finlandia) . . .	19,21 „	5,3 „
Bieg na krótki dystans	20 „	5,5 „
Rekord świata na 100 metrów (Ovens, USA)	34,9 „	9,7 „
Jazda na rowerze, rekord Vanderstaft (Holandia)	122,8 „	34,1 „
Bieg narciarski (Gaspert)	136 „	37,8 „
Bobsleigh	160 „	44,4 „

Szybkości u zwierząt

Pływanie:

Pstrąg	12 km/godz.	3,3 m/sek.
Szczupak	16 „	4,4 „

Bieg:

koń w kłusie	12 km/godz.	3,3 m/sek.
„ w galopie	16 „	4,4 „
Rekord konia na wyścigach	40 „	11,1 „
Struś	120 „	33,3 „

Lot:

Wróbel	30 „	8,3 „
Gołąb pocztowy	60 „	16,7 „
Orzeł	80 „	22,2 „
Jaskółka	220 „	61,1 „

Wzrost roślin:

Drzewa leśne ok. 35 cm na rok.

Bambus (najwyższy przyrost) 57 cm.

CZYJE TO ŚLADY?

(porównaj nasz konkurs)

ŚWIAT ZWIERZĄT

LICZBA GATUNKÓW: W 1758 r. Karol Linneusz znał i opisał 42.360 gatunków zwierząt. W 1859 r. Agassiz i Brown podali już 129.530 gatunków, w 1886 r. Leunis szacował liczbę gatunków na 272.220, w 1898 Möbius na 412.000, w 1911 r. Pratt na 552.400, w 1925 r.

Wolff na 465.000, a ostatnio różni uczeni szacują na 600.000 (Hesse nawet na 1.013.000).

Owadów w tej liczbie jest 470.000 gatunków (z czego w Polsce mamy 5.400). Owadów - szkodników roślin uprawnych jest około 3.500 gatunków, z czego w Polsce około 1.500.

DŁUGOŚĆ ŻYCIA RÓŻNYCH ZWIERZĄT

Efemeryda — 24 godz., chrabąszcz 6 tyg., motyl 8 tyg., pchła 8 tyg., mucha 4 mies., komar 6 mies., mrówka 1 rok, świerszcz 1 rok, pszczoła 1 rok, mysikrólik 3 lata, królik 3 lata, zając 5 lat, chrabąszcz (larwa) 5 lat, baran 10 lat, drozd 10 lat, żmija 12 lat, kos 12 lat, kot 13 lat, kura 14 lat, ślimak 14 lat, szczygieł 15 lat, kuropatwa 15 lat, wilk 15 lat, pies 15 lat, żaba 15 lat, koza 15 lat, słowik 18 lat, skowronek 18 lat, gołąb 20 lat, ropucha 20 lat, czyżyk 24 lata, krowa 25 lat, wół 25 lat, świnia 25 lat, koń 27 lat, jaskółka 40 lat, jeleń 40 lat, bocian 40 lat, wielbłąd 40 lat, lew 40 lat, orangutang 40 lat, salamandra 40 lat, niedźwiedź 50 lat, gęś 50 lat, pelikan 50 lat, papuga 60 lat, czapla 60 lat, kruk 100 lat, szczupak 100 lat, karp 100 lat, jesiotr 100 lat, słoń 100 lat, łabędź 100 lat, puszczyk 100 lat, osioł 106 lat, orzeł 110 lat, sęp 120 lat, żółw 150 lat, sokół 160 lat, krokodyl 300 lat, wieloryb 500 lat.

WŁAŚCIWOŚCI CIAŁ

Temperatury topnienia ciał stałych

Aluminium 657 st., bizmut 260 st., cyna 230 st., cynk 432 st., fosfor 44 st., kauczuk 125 st., lód 0 st., miedź 1054 st., mosiądz 1015 st., nikiel 1400 st., ołów 326 st., parafina 54 st., platyna 1775 st., siarka 115 st., srebro 954 st., stal 1300 st., stearyna 43 st., szkło 1200 st., wosk 64 st., złoto 1065 st., żelazo spaw. 1500 st.

Temperatura wrzenia ciał

Alkohol 79 st., amoniak 33 st., eter 35 st., fosfor 200 st., kwas azotowy 130 st., kwas siarczany 325 st., nafta 150 st., olej lniany 316 st., ołów 1450 st., parafina 300 st., rtęć 375 st., siarka 448 st., woda 100 st.

Ciężar właściwy ciał stałych

Antracyt 1,4; asfalt 1,1; bawełna 1,5; beton 1,8; brąz 8,7; cegła zwykła 1,4; cement steward. 3; cukier 1,6; cyna odlewn. 7,2; cynk odlewn. 6,8; drzewo suche i św.: brzoza 0,5—0,8; dąb 0,7—1,0; jesion 0,6—1,1; jodła 0,4—0,6; lipa 0,3—0,6; sosna 0,3—0,6; świerk 0,3—1,1; glin (aluminium) 2,6; grafit 1,8; granit 2,5; kau-

czuk 0,9; klej stol. 1,3; koks 1,0; korek 0,2; kości 1,8; kreda 1,8; krzemień 2,6; lód 2,9; marmur 2,5; miedź 8,8; mosiądz 8,4; mur kamienny 2,0; nikiel 8,9; ołów lany 11,4; papier 0,7; parafina 0,9; piasek suchy 1,4; platyna 21,23; porcelana 2,3; ruda żelazna 3,7; saletra 2,2; siarka 2,0; skóra 1,0; smoła 1,1; śnieg 0,1; soda 1,5; sól 2,3; srebro 10,4; stal 7,8; szkło 2,4; torf 0,5; wapień 2,5; wapno palone 2,8; węgiel drzewny 0,3; węgiel brunatny 1,2; węgiel kamienny 1,2; wosk 0,9; ziemia 1,4—2,0; żelazo 7,9.

Ciężar właściwy ciał płynnych

Woda — 1.

Alkohol 0,79; benzyna 0,68; gliceryna 1,26; kwas azotowy 1,15; kwas solny 1,05; kwas siarczany 1,89; mleko 1,02; nafta 0,79; rtęć 13,59; smoła płynna 1,2; wino 1,02; woda morska 1,02.

Ciężar właściwy gazów

Powietrze atm. — 1.

Alkohol (para) 1,60; amoniak 0,59; azot 0,97; bezw. węgl. CO. 1,53; chlor 2,42; chlorowodór 1,26; eter (para) 2,59; gaz oświetl. 0,34; siarkowodór 1,17; tlen 1,11; tlenek węgla 0,97; woda (para) 0,62; wodór 0,07.

Temperatury

Zero absolutne —273,2; temper. zamarz. helu —272; temper. zamarz. wodoru —251,2; piece przemysł. +1700—1800; palnik Bunzena +1870.

Ciepło spalania

1 kg daje kalorii:

torf do 4200; drewno do 5100; węgiel brunat. 7000; koks 7200; alkohol 7.180; węgiel drzewny 8.080; węgiel kamienny 8.800; oliwa, łój 9.400; gaz świetlny 10.600; nafta 11.500; acetylen 11.900; wodór 34.200.

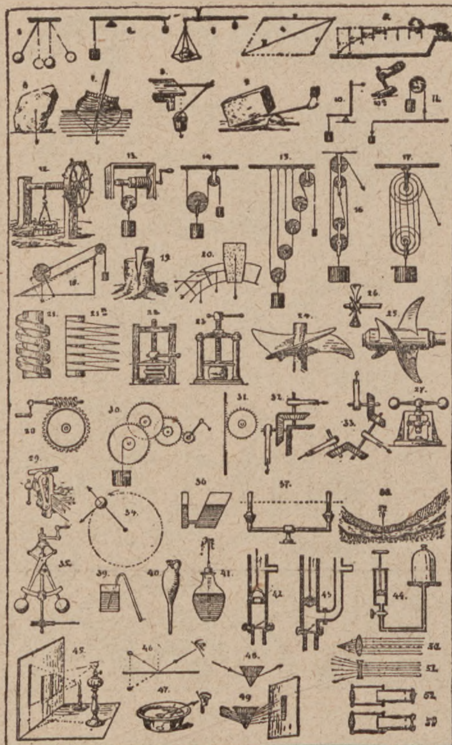
NASZE DRZEWA

(porównaj nasz konkurs)

PORÓWNANIE SKALI TERMOMETRÓW

Celsius	Reamur	Fahrenheit
$0{,}0^0$ $10{,}0^0$ $20{,}0^0$ $100{,}0^0$	$0{,}0^0$ $8{,}0^0$ $16{,}0^0$ $80{,}0^0$	$32{,}0^0$ $50{,}0^0$ $68{,}0^0$ $212{,}0^0$
$1\ t^0$	$4\ 5\ t^0$	$9\ 5\ t^0 + 32^0$

Najprostsze zjawiska fizyczne i przyrządy do badania tych zjawisk. (por. nasz konkurs)

SZACHY

Ilość figur: 16 białych i 16 czarnych.
Ruchy figur:

Król (K. na polach e1 i e8) porusza się w dowolnym kierunku, lecz za każdym razem tylko na sąsiednie pole.

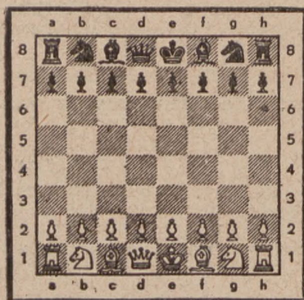
Wieża (W na polach a1, h1 i a8, h8) porusza się po linii poziomej i pionowej.

Goniec (G. na polach c1, f1 i c8 i f8) porusza się tylko po linii ukośnej (równolegle do przekątni szachownicy) i pozostaje ciągle na polach o kolorze swego wyjściowego pola. Wieża i goniec mogą się przesuwać o dowolną ilość nieobsadzonych pól.

Dama (D. na polach d1 i d8, najmocniejsza figura) poruszać się może za każdym ciągiem, jak wieża lub goniec.

Skoczek (S. na polach b1, g1, b8 i g8) skacze (nawet przez figury) ze swego miejsca postoju na każde 3-cie pole innego koloru i we wszystkich kierunkach (najw. 8 możliwości np. z e4 na c3, c5, d6, f6, g5, g3, f2 i d2, jeśli pola te nie są obsadzone przez figury.)

Pionek (bez oznaczeń lit. po 8 w 2 i 7 szeregu) porusza się o 1 pole i tylko naprzód (np. a2 — a3), z pola wyjściowego (a2) może ruszyć też o 2 miejsca (a2 — a4); w razie dojścia do 1 lub 8 szeregu pionek może być przeobrażony w dowolną figurę (z wyjątkiem Króla) o natychmiastowej mocy działania.

Sytuacja wyjściowa do gry w szachy
(czarne pole w lewym rogu szachownicy).

KĄCIK SZACHOWY

„Nieśmiertelna“ partia.

(Mat z zaofiarowaniem królowej, dwóch wież i gońca)

W 1845 r. w Londynie mistrz Andersse pobił Kiezierzyckiego (autora znanego gambitu) w następującej partii, uznanej później za „nieśmiertelną“.

Białe: Anderssen.	Czarne: Kiezierzycki.
1. e2 — e4	1. e7 — e5
2. f2 — f4	2. e5 × f4
3. Gf1 — c4	3. Dd8 — h4 +
4. Ke1 — f1	4. b7 — b5
5. Gc4 × b5	5. Sg8 — f6
6. Sg1 — f3	6. Dh4 — h6
7. d2 — d3	7. Sf6 — h5
8. Sf3 — h4	8. Dh6 — g5
9. Sh4 — f5	9. c7 — c6
10. Wh1 — g1	

Anderssen poświęca gońca w planie, obliczonym na dalszą mętę.

	10. c6 × b5
11. g2 — g4	11. Sh5 — f6
12. h2 — h4	12. Dg5 — g6
13. h4 — h5	13. Dg6 — g5
14. Dd1 — f3	14. Sf6 — g8
15. Gc1 × f4	15. Dg5 — f6
16. Sb1 — c3	16. Gf8 — c5
17. Sc3 — d5	17. Df6 × b2
18. Gf4 — d6 (!!)	

Genialne posunięcie! Anderssen pozwala wziąć wieżę a1 z szachem

	18. Db2 × a1 +
19. Kf1 — e2	19. Gc5 × g1
20. e4 — e5	

To posunięcie rozstrzyga partię, gdyż pozbawia piona g7 obrony swej królowej.

	20. Sb8 — a6
21. Sf5 — g7 +	21. Ke8 — d8
22. Df3 — f6 + zaofiarowanie królowej!	22. Sg8 × f6
23. Gd6 — e7 + i mat!	

Obliczanie czasu przy zdjęciach.

I. Czas dnia i pory roku

	Lipiec	Sierpień	Wrzes.	Paźdz.	List.	Grudz.
12 g dz.	1	1	2	2	3	4
11 g 13 g	1	1	2	3	4	5
10 g 14 g	1	2	2	3	4	5
9 g 15 g	2	2	3	4	5	6
8 g 16 g	2	3	4	5	6	—
7 g 17 g	3	4	5	6	—	—
6 g 18 g	4	5	6	—	—	—
	Czerw.	Maj	Kwiec.	Marzec	Luty	Styczeń

II. Przedmiot zdjęcia

	Woda lub śnieg		Krajobraz			Ulica		Architektura		Ludzie					
													w pokoju		
Chmury	bez przedn. planu	z przedn. planem	bez przedn. planu	z jasnym przedn. planem	z ciemnym przedn. planem (krzaki)	szeroka i jasna (place)	wąska, w cieniu	jasna	ciemna	pod otwartym niebem	pod rzadkimi drzewami	wśród gęstych drzew	przy samym oknie	1 m. od okna	2 m. od okna
1	2	3	3	6	9	5	9	3	7	10	11	15	13	15	17

III. Oświetlenie.

Słońce		Niebo		
z jasn. chmurami	bez chmur	lekko zachmurz.	średn. zachmurz.	całkiem zachmurz.
1	2	3	4	5

IV. Swiatłoczułość błony lub kliszy w DIN.

12	15 — 16	18
3	2	1

V. Przesłona.

3,2	4,5	6,3	9	12,5	18	25	36
1	3	5	7	9	11	13	15

VI. Czas naświetlania.

Suma pkt.	15	17	19	21	23	25	28	30	32	34	36	38	40	42	44
sek.	1/200	1/100	1/50	1/25	1/10	1/5	1/2	1	2	4	8	15	30	min. 1	2

Sposób użycia: W tablicy od I do V wyszukaj te warunki (okoliczności), w jakich zamierzasz fotografować. Ilości punktów, podanych dla każdej sytuacji czy przedmiotu, należy dodawać, a sumę ostateczną odnaleźć w tablicy VI. Pod tą sumą podany jest czas naświetlania.

WIECZYSTY KALENDARZ

Jak odnaleźć dzień tygodnia dla dowolnej daty? Np. bitwa pod Lenino rozpoczęła się dnia 12.X.1943 roku.

Jaki to był dzień tygodnia?

1) Rok 1943 dzielimy na dwa składniki: 19 stuleci + 43 lata. Na tablicy „I A wieki“ odnajdujemy linię, na której leży „19“, a w tablicy „I B lata“ wyszukujemy kolumnę, w której jest „43“.

Na skrzyżowaniu linii 19-tki z kolumną 43-ki natrafimy na cyfrę „6“. Zapamiętajmy ją sobie.

2) Na tablicy II — w pierwszej kolumnie odnajdźmy linię cyfry 6 i kolumnę miesiąca „październik“. I znów na skrzyżowaniu linii 6 z kolumną miesiąca „paźdz.“ znajdziemy cyfrę, w tym wypadku tę-samą „6“, zapamiętajmy ją sobie.

3) Na tablicy III — odnajdźmy linię tej liczby (6-ki) i kolumnę z 12. Na skrzyżowaniu linii 6 z kolumną 12 znajdziemy pierwszą literę dnia tygodnia: W = wtorek, jest to poszukiwany przez nas dzień tygodnia bitwy pod Lenino.

Dla roku przestępnego miesiąc styczeń i luty oznaczony jest w tablicy drugiej literami r. p.

Znajdź dzień tygodnia twych urodzin.

IB LATA

00	01	02	03		04	05
06	07		08	09	10	11
	12	13	14	15		16
17	18	19		20	21	22
23		24	25	26	27	
28	29	30	31		32	33
34	35		36	37	38	39
	40	41	42	43		44
45	46	47		48	49	50
51		52	53	54	55	
56	57	58	59		60	61
62	63		64	65	66	67
	68	69	70	71		72
73	74	75		76	77	78
79		80	81	82	83	
84	85	86	87		88	89
90	91		92	93	94	95
	96	97	98	99		

IA WIEKI

	Juliański do 14.X 158[illegible] r.			Gregoriański od 15.X 15[illegible]8 r.										
I	0	7	14		17	21	25	6	0	1	2	3	4	5
	1	8	15					5	6	0	1	2	3	4
	2	9			18	22	26	4	5	6	0	1	2	3
	3	10						3	4	5	6	0	1	2
	4	11		15	19	23	27	2	3	4	5	6	0	1
	5	12		16	20	24	28	1	2	3	4	5	6	0
	6	13						0	1	2	3	4	5	6

MIESIĄCE

II	Maj	Luty r. prz. sierpień	Luty, marzec, listopad	Czerwiec	Wrzesień, grudzień	Styczeń r. p. kwiec., lipiec	Styczeń, październik
1	2	3	4	5	6	0	1
2	3	4	5	6	0	1	2
3	4	5	6	0	1	2	3
4	5	6	0	1	2	3	4
5	6	0	1	2	3	4	5
6	0	1	2	3	4	5	6
0	1	2	3	4	5	6	0

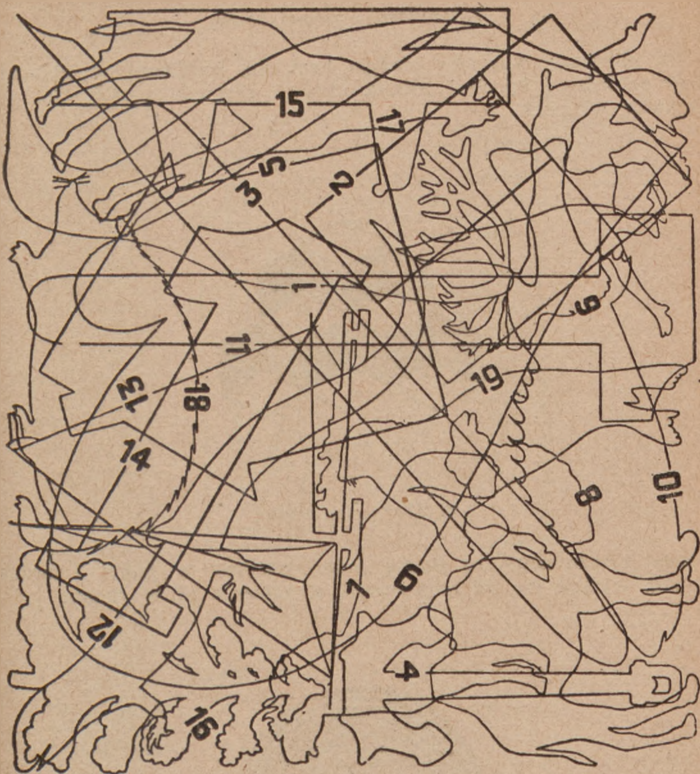
DATY

III	1 8 15 22 29	2 9 16 23 30	3 10 17 24 31	4 11 18 25	5 12 19 26	6 13 20 27	7 14 21 28
1	N	Po	W	S	C	Pi	So
2	Po	W	S	C	Pi	So	N
3	W	S	C	Pi	So	N	P
4	S	C	Pi	So	N	P	W
5	C	Pi	So	N	P	W	S
6	Pi	So	N	P	W	S	C
0	So	N	P	W	S	C	Pi

RODZAJE CZASU ŚREDNIEGO

CZAS	OBSZAR	W stosunku do czasu śr. europ.			
		wcześn. o		później o	
		g.	m.	g.	m.
Nowo-zelandzki	Nowa Zelandia	10	30		
Wsch.-australijski	Wiktoria, Nowa Płd. Walia Queensland, Tasmania	9			
Płd.-australijski	Płd. Australia	8	30		
Japoński	Japonia, Korea	8			
Wsch.-chiński	Wsch. Chiny, Zach. Australia	7			
Płd.-chiński	Płd. Chiny, Indochiny	6			
Zach.-indyjski	Zach. Indie	4	30		
ZSRR	ZSRR	2			
Wsch.-afrykański	Wsch. Afryka	1	30		
Wsch.-europejski	Bułgaria, Egipt, Estonia, Finlandia, Łotwa, Rumunia, Turcja, Płd. Afryka	1			
Środk.-europ.	Austria, Czechosłowacja, Dania, Jugosławia, Litwa, Luksemburg, Niemcy, Norwegia, Polska, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy				
Holenderski	Holandia				40
Zach.-europ.	Belgia, Francja, Hiszpania, Portugalia, W. Brytania, Algier			1	
Wsch.-brazylijski	Wsch. Brazylia			4	
Standart atlantycki	Płn.-Wsch. Kanada, Środk. Brazylia			5	
Standart wschodni	Wsch. Kanada, Wsch. Stany Zjedn., Panama, Peru, Chile, Zach. Brazylia			6	
Standart central.	Środk. Kanada, Środk. Stany Zjednoczone			7	
Gór Skalistych	Zach. Kanada, Środk. Stany Zjednoczone			8	
Pacyfiku	Zach. Stany Zjedn., Kolumbia, Kalifornia			9	

Przykład: Godz. 12 w Warszawie odpowiada godz. 20 w Tokio, godz. 16.30 w Kalkucie, godz. 14 w Moskwie, godz. 11 w Paryżu, godz. 6 w Nowym Jorku.

Łamigłówka rysunkowa

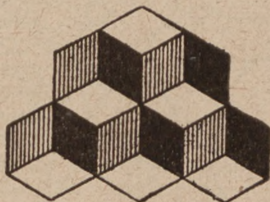
Na rysunku tym jest 19 obrazków zwierząt, przyrządów itp. Znajdź je.

(por. nasz konkurs)

ZŁUDZENIA WZROKOWE

1. Złudzenie przestrzenne

Na pierwszy rzut oka wydaje nam się, że figura przedstawia trzy sześciany. Spróbuj jednak obrócić rysunek o 180^0. Ile sześcianów widzisz?

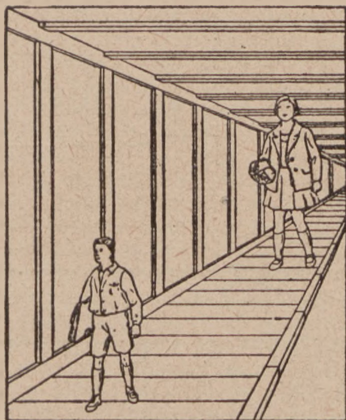

2. Złudzenie ruchu

Gdy przesuwamy tę figurę przed oczyma w jedną i drugą stronę, wydaje się, że narysowane pierścienie są w ruchu.

3. A tu ulegasz złudzeniu perspektywicznemu. Wydaje ci się niewątpliwie, że dziewczynka na obrazku jest wyższa od chłopca. W rzeczywistości wzrost dzieci jest ten sam. Sprawdź!

4 OBJAŚNIENIA DO TABL. NA STR. 272.

Wydaje nam się, że:

1) Linie pionowe nie są równoległe.

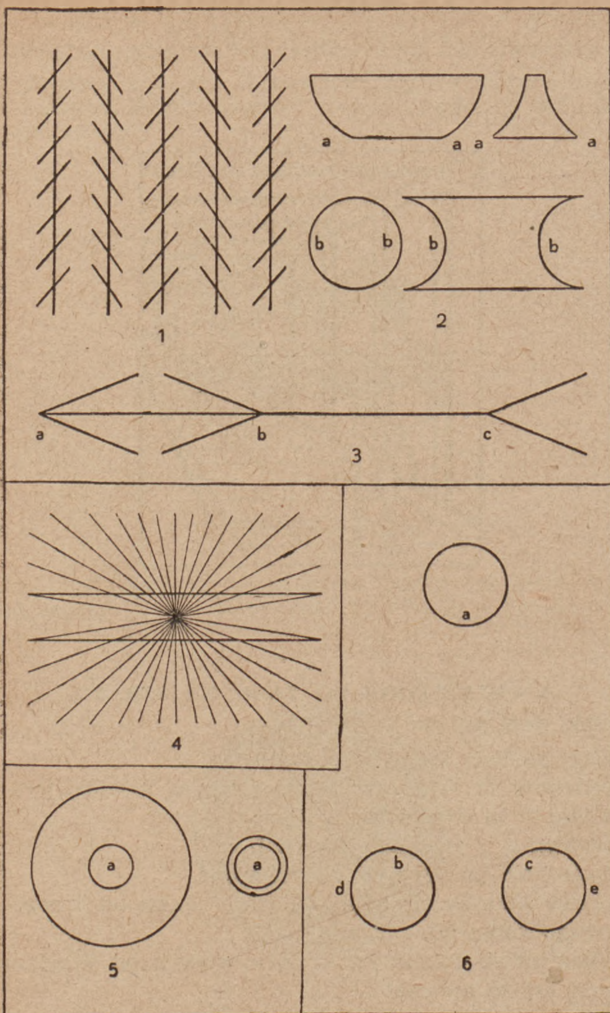
2) podstawy (a a) górnych dwu figur są o wiele mniejsze od średnic (b b) dwu dolnych figur.

3) odcinek a b jest mniejszy od b c.

4) dwie linie poziome są wykrzywione.

5) prawe wewnętrzne kółko (a) jest większe od lewego wewnętrznego kółka (a).

6) odległość ab lub ac jest o wiele większa od odległości de Sprawdź, czy to prawda!

a
a a
a
b
b
b
b
1
2
a
b
c
3
4
a
5
a
a
b
c
d
e
6

POMOC W NAGŁYCH WYPADKACH

Omdlenie oraz utrata przytomności. Omdlałego ułożyć wygodnie na świeżym powietrzu lub przy otwartym oknie. Przy bladym obliczu — głowę ułożyć nisko; przy zaczerwienionym — wysoko. Rozpiąć kołnierz koszuli. Twarz spryskać zimną wodą. Pod nos podstawić do wąchania salmiak lub ocet. Nie wolno wlewać do ust żadnych płynów. Po odzyskaniu przez omdlałego przytomności należy ciepło go okryć, do nóg przyłożyć butelkę z gorącą wodą i zapewnić mu spokój, po odpoczynku można podać ciepłą kawę lub herbatę. Jeśli omdlały po kilku minutach nie zacznie regularnie oddychać i nie odzyska pełnej świadomości — zastosować sztuczne oddychanie. Sztucznego oddychania nie należy przeprowadzać w wypadkach zranienia w głowę, szyję, piersi lub brzuch.

Sztuczne oddychanie wykonuje się w sposób następujący: nieprzytomnego po obnażeniu klatki piersiowej ułożyć płasko na plecach; dolną część tułowia oraz kończyny dolne ciepło przykryć. Pod klatkę piersiową na wysokości łopatek podłożyć zwinięty koc lub płaszcz tak, by głowa i plecy opadały silnie ku tyłowi, a łuk żebrowy uniósł się w górę. Jamę ustną oczyścić, język wyciągnąć i trzymać go palcami (pomocnika) przez chusteczkę lub gazę. Ratujący klęka za głową omdlałego, ujmuje nachwytem jego przedramiona przy nadgarstku. Ramiona podnosi powoli mocno w górę i do tyłu nad głową chorego, aż do dotknięcia rękami ziemi. Po chwili przenosi je z powrotem, składa na piersi naciskając nimi klatkę piersiową. Ruchy te należy wykonywać w tempie 20 razy na minutę. Czas trwania zabiegu wynosi około 2 godzin. Ze względu na duży wysiłek fizyczny, ratujący winien sobie zapewnić pomocników.

Przy ratowaniu tonących należy topielca położyć najpierw na brzuchu — ratujący staje nad nim i ująwszy go pod brzuch podnosi go i opuszcza kilkakrotnie. Wylew wody przyśpieszyć można również przez uciśnięcie pleców.

Porażenie piorunem. Porażonego ułożyć w przewiewnym miejscu. Ubranie rozpiąć, oparzenia opatrzyć. W razie braku przytomności — zastosować sztuczne oddychanie, jeśli to nie uszkodzi miejsc oparzonych. Porażonego jak najprędzej przewieźć do lekarza.

Porażenie prądem elektrycznym. Przerwać jak najszybciej dopływ prądu, zwisające przewody usunąć suchym kijem lub sznurem. Jeśli nie da się tego zrobić — należy porażonego usunąć, ujmując go tylko za pokryte ubraniem części ciała. Ręce i nogi własne należy przy tym izolować. Przy porażeniach przez wysokie

napięcie pomocy może udzielić tylko lekarz. Od elektrowni lub stacji transformatorowej należy zażądać wyłączenia prądu na zagrożonym odcinku. Porażonego ułożyć z nieco uniesionym tułowiem. W razie braku przytomności zastosować sztuczne oddychanie, które wykonywać trzeba co najmniej przez 3 godziny, o ile oparzenia skóry na to pozwalają.

Zasypanie. Oczyścić z piasku nos, jamę ustną — zastosować sztuczne oddychanie. Opatrzyć rany.

Wstrząs mózgu. Objawy: wymioty, nieprzytomność, często szeroko otwarte oczy, bladość twarzy, ledwo wyczuwalne tętno, mięśnie zwiotczałe.

Chorego położyć płasko na ziemi, głowę lekko unieść. Zimne okłady na głowę. Natychmiast do lekarza.

Zatrucia. Możliwie najszybciej do lekarza. W drodze drażnić podniebienie, aby wywołać wymioty. Przy zatruciach potrawami dawać mleko, na kwasy — mleko, maślanka, woda; na ługi — woda z octem lub kwasem cytrynowym. Środki podniecające: mocna kawa, herbata.

IZOLACJA PO CHOROBACH ZAKAŹNYCH

Kto przeszedł chorobę zakaźną, może pójść do szkoły: po **szkarlatynie** — po 6 tygodniach od chwili wystąpienia wysypki i jeśli nie ma śladów łuszczenia naskórka; **po odrze** — po 4 tygodniach od chwili wystąpienia wysypki i jeśli nie ma śladów łuszczenia naskórka; **po różyczce** — po 2 tygodniach od chwili wystąpienia wysypki; **po ospie wietrznej** — gdy odpadną wszystkie strupy; **po kokluszu** — po 6 tygodniach od dnia wystąpienia kaszlu, gdy ustaną napady spazmatyczne i przestanie się wydzielać plwocina; **po śwince** — po 3 tygodniach od chwili wystąpienia obrzęku gruczołów; **po błonicy** — w 3 tygodnie po zupełnym wyzdrowieniu, po ustąpieniu zaczerwienienia gardzieli, krtani i błony śluzowej nosa i po zniknięciu laseczników Löfflera; **po ospie naturalnej** — gdy odpadną wszystkie strupy.

Błonica wylęga się 2 — 7 dni (zaraźliwa 4 tyg.), cholera — 2 — 5 dni, czerwonka 3 — 8 dni, dur (tyfus) brzuszny 14 — 28 dni (kilka miesięcy),dur wysypkowy 10 — 21 dni (kilka miesięcy), grypa 1 — 6 dni (4 tyg.), koklusz 5 dni (6 tyg.), odra 9 — 11 dni (3 tyg.), ospa wietrzna 13 — 17 dni, ospa nat. 10 — 14 dni, płonica 4 — 7 dni (6 tyg.), róża 12 — 60 godzin, różyczka 1 — 28 dni (4 tyg.), świnka 4 — 14 dni (3 tyg.), tężec 2 — 20 dni, wąglik 4 g. —14dni, wścieklizna 14 — 60 dni (do śmierci chorego), zimnica 6 — 21 dni. (W nawiasie zaraźliwość).

INFORMACJE

WŁADZE I URZĘDY PAŃSTWOWE.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej — Warszawa, Belweder, Al. Stalina 1.

Krajowa Rada Narodowa — Warszawa, Belweder, Al. Stalina 1.

Prezydium Rady Ministrów — Warszawa, Krakowskie Przedmieście, Pałac Namiestnikowski.

Komitet Ekonomiczny przy Prezydium Rady Ministrów — Warszawa, ul. Lwowska 5.

Biuro Kontroli Państwa przy Prezydium KRN — Warszawa, Al. Szucha 25/27.

Centralny Urząd Planowania — Warszawa, ul. Lwowska 5.

MINISTERSTWA

Administracji Publicznej — Warszawa, ul. Rakowiecka 4.
Aprowizacji i Handlu — Warszawa, ul. Puławska 28.
Bezpieczeństwa — Warszawa, ul. Koszykowa 4/6.
Informacji i Propagandy — Warszawa, ul. Rakowiecka 4.
Komunikacji — Warszawa, Praga, ul. Wileńska 2/4, ul. Chałubińskiego 4.

Kultury i Sztuki — Warszawa, Wileńska 2 4, Aleja Szucha 3.
Leśnictwa — Warszawa, ul. Wawelska 52/54.
Obrony Narodowej — Warszawa, Al. Niepodległości 241.
Odbudowy Kraju — Warszawa, Al. Stalina 38.
Pracy i Opieki Społecznej — Warszawa, ul. Jasna 19.
Oświaty — Warszawa, Al. Szucha 25.
Poczt i Telegrafów — Warszawa, Praga, ul. Ratuszowa 11.
Przemysłu — Warszawa, ul. Poznańska 15.
Rolnictwa i Reform Rolnych — Warszawa, ul. Nowogrodzka 50.
Skarbu — Warszawa, Praga, ul. Wileńska 2/4.
Spraw Zagranicznych — Warszawa, Al. Szucha 23.
Zdrowia — Warszawa, ul. Chocimska 24.
Sprawiedliwości — 6-go Sierpnia 30.
Żeglugi i Handlu Zagranicznego — Warszawa, Praga, ul. Wileńska 2/4.

Ziem Odzyskanych — Warszawa, ul. Litewska 10.

INNE INSTYTUCJE

Polska Agencja Prasowa (PAP) — Warszawa, ul. Pierackiego 11.
Komenda Główna Milicji Obywatelskiej — Warszawa, ul. Karowa 6.
Polskie Radio — Warszawa, ul. Koszykowa 8.
Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk — Warszawa, ul. Koszykowa 31.
Narodowy Bank Polski — Warszawa, ul. Nowogrodzka 50.
Bank Gospodarstwa Krajowego — Warszawa, Al. Jerozolimskie 1.
Pocztowa Kasa Oszczędności (P.K.O.) — Warszawa, Al. Jerozolimskie 1/3.
Główny Urząd Statystyczny — Warszawa, ul. Narbutta 33.
Główny Urząd Pomiarów Kraju — Warszawa, ul. N. Świat 2.
Stacja Oceny Nasion (S.G.G.W.) — Warszawa, ul. Rakowiecka 10.
Państwowy Instytut Meteorologiczny (PIM) — Warszawa, ul. Chałubińskiego 4.

ZWIĄZKI MŁODZIEŻY.

Związek Walki Młodych — Zarząd Główny, Warszawa, ul. Dworkowa 3.
Organizacja Młodzieży TUR — Komitet Centralny, Warszawa, ul. Mokotowska 3.
Związek Młodzieży Wiejskiej R. P. „WICI“ — Zarząd Główny, Warszawa, ul. Złota 7 m. 16.
Związek Młodzieży Demokratycznej — Zarząd Główny, Warszawa, Al. Jerozolimskie 41.
Związek Harcerstwa Polskiego — Komenda Główna (Naczelnictwo), Warszawa, ul. Wiejska 17.

INSTYTUCJE SPOŁECZNE, GOSPODARCZE I OŚWIATOWE.

Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych — Warszawa, ul. Smulikowskiego 1.
Zespół Pisarzy Chłopskich przy Związku Literatów Polskich — Redakcja pisma „Wieś“, Łódź, ul. Piotrkowska 96.
Ludowy Instytut Oświaty i Kultury — Warszawa, ul. Reja 9.
Związek Teatrów Ludowych — Warszawa, ul. Reja 9.
Towarzystwo Uniwersytetów Robotniczych — Warszawa, ul. Wiejska 18.

Związek Zawodowy Robotników i Pracowników Rolnych — Zarząd Główny, Łódź, ul. Strzelecka 2.

Związek Nauczycielstwa Polskiego — Warszawa, ul. Smulikowskiego 1.

Polski Związek Zachodni — Warszawa, Praga, ul. Stalowa 18.

Liga Morska — Zarząd Główny, Warszawa, ul. Widok 10.

Instytut Bałtycki — Toruń.

Polski Czerwony Krzyż (PCK) — Zarząd Główny, Warszawa, ul. Nowogrodzka 49.

Komisja Centralna Związków Zawodowych — Warszawa, Al. Przyjaciół 9.

WYDAWNICTWA.

Spółdzielnia Wydawnicza „KSIĄŻKA" — Warszawa, ul. Al. 3 Maja 36.

Spółdzielnia Wydawnicza „CZYTELNIK" — Warszawa, ul. Wiejska 14.

Spółdzielnia Wydawnicza „WIEDZA" — Warszawa, ul. Wiejska 18.

Spółdzielnia Wydawnicza „CHŁOPSKA PRASA" — Łódź, ul. Kościuszki 45.

Spółdzielnia Wydawnicza „NOWA EPOKA" — Warszawa, ul. Śniadeckich 16.

Spółdzielnia Wydawnicza „ŚWIATOWID" — Warszawa, ul. Zgoda 6.

Ludowe Towarzystwo Wydawnicze „PIAST" — Spółdz. z odp. udz. Kraków, ul. Basztowa 17.

Spółdzielnia Wydawnicza „ZRYW" — Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 17.

Instytut Wydawniczy „NASZA KSIĘGARNIA" — Warszawa, ul. Smulikowskiego 1.

Państwowy Instytut Wydawniczy — Warszawa, Praga, ul. Targowa 63.

Czasopisma młodzieżowe.

Walka Młodych — Tygodnik. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Dworkowa 3. Wydawca: Zarząd Główny Zw. Walki Młodych.

Młodzi Idą — Tygodnik. Organ Komitetu Centralnego Organizacji Młodzieży TUR. Redakcja: Łódź, ul. Kopernika 8. Admin.: ul. Piotrkowska 70.

Wici — Organ Związku Młodzieży Wiejskiej R. P. Redakcja: Łódź, ul. Kościuszki 45.

Na Tropie — Pismo Młodzieży Harcerskiej. Redakcja. Warszawa, ul. Wiejska 17.

Płomień — Tygodnik dla młodzieży szkół średnich i licealnych. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Smulikowskiego 1.

Młoda Rzeczpospolita, — redakcja, Kraków, Starowiślna 4, wydawca „Czytelnik".

Młody Spółdzielca — Przewodnik dla Spółdzielni uczniowskich. Red. i Adm.: Łódź, Południowa 20.

Skrzydła i Motor — Adr. Administracji: Warszawa: Fort Mokotów, ul. Maratońska 4.

Tygodniki dla dzieci.

Płomyk — Tygodnik dla starszych dzieci. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Smulikowskiego 1.

Płomyczek — Tygodnik dla dzieci młodszych. Red. i Adm.: Warszawa, ul. Smulikowskiego 1.

Iskierki — Tygodnik dla najmłodszych dzieci. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Smulikowskiego 1.

Świerszczyk — Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik", Łódź, ul. Piotrkowska 96.

Przyjaciel — Tygodnik dla dzieci starszych. Łódź, ul. Piotrkowska 96.

PAŃSTWOWE WYŻSZE SZKOŁY AKADEMICKIE.

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Wydziały: teologiczny, prawny, lekarski, matematyczno - przyrodniczy, humanistyczny, rolniczy.

Uniwersytet Łódzki, ul. Narutowicza 88. Wydziały: matematyczno - przyrodniczy, humanistyczny, prawno - ekonomiczny, lekarski.

Uniwersytet Poznański w Poznaniu, ul. Słowackiego 20. Wydziały: prawno - ekonomiczny, lekarski, humanistyczny, matematyczno - przyrodniczy, rolniczo - leśny.

Uniwersytet Warszawski w Warszawie. Krakowskie Przedmieście 26/28. Wydziały: teologiczny, lekarski, farmaceutyczny, prawny, humanistyczny, matematyczno - przyrodniczy, weterynaryjny.

Uniwersytet im. Kopernika w Toruniu. Wydziały: matematyczno-przyrodniczy, humanistyczny, prawno-ekonomiczny i sztuk pięknych.

Uniwersytet im. Curie-Skłodowskiej w Lublinie, ul. Racławicka 20. Wydziały: lekarski, weterynaryjny, farmaceutyczny, przyrodniczy, rolny.

Uniwersytet i Politechnika Wrocławska we Wrocławiu.

I. Uniwersytet z wydziałami: prawno-administracyjnym, humanistycznym, przyrodniczym, lekarskim z oddziałem farmaceutycznym, medycyny weterynaryjnej, rolniczym z oddz. ogrodnictwa oraz wydz. matematyki, fizyki i chemii.

II. Politechnika z wydziałami: budownictwa (oddz. inżynierii wodnej i lądowej, architektury), budowy maszyn i elektrotechniki, chemii technicznej, wydz. matematyki, fizyki i chemii (wspólnie z U. Wrocł.).

Politechnika Warszawska w Warszawie, ul. Lwowska7. Wydziały: inżynierii lądowej z geodezją, architektury, elektryczny, mechaniczny, chemiczny.

Politechnika Śląska w Katowicach. Wydziały: mechaniczny, elektryczny, hutniczy, inżynieryjno - budowlany.

Politechnika Łódzka w Łodzi, Wolny Rynek 2. Wydziały: mechaniczny, elektryczny, chemiczny.

Politechnika Gdańska z siedzibą we Wrzeszczu. Wydziały: inżynierii lądowej, mechaniczno - elektryczny, budownictwa okrętowego, chemiczny, architektury.

Politechnika Górnicza w Krakowie, ul. Mickiewicza 30. Wydziały: górniczy, hutniczy, architektury, inżynierii lądowej.

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, ul. Rakowiecka 8. Wydziały: leśny, rolny, ogrodniczy.

PAŃSTWOWE SZKOŁY WYŻSZE NIEAKADEMICKIE

Wyższa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. Wawelberga i Rotwanda w Warszawie, ul. Boboli 14. Wydziały: budowy maszyn (oddziały: warsztatowe, energetyczny, samochodowy, lotniczy), elektryczny (oddziały: energetyczny, telekomunikacyjny).

Wyższa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu, ul. Bergera 5.

Wyższa Szkoła Dziennikarska w Warszawie

Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie

Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi, sekretariat Al. Kościuszki 45. Wydziały: rolny (sekcje od drugiego roku studiów: rolna, budowlano-weterynaryjna, ogrodnicza, leśno-rybacka), przemysłu rolnego i budownictwa wiejskiego, społeczny (sekcje: samorządowa, spółdzielcza, oświatowa, kultury wsi).

WYŻSZE SZKOŁY NIEPAŃSTWOWE

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, ul. Rakowiecka 6.

Akademia Handlowa w Krakowie, ul. Sienkiewicza 4.

Akademia Handlowa w Poznaniu. Wały Z. S. T. 1/3.

Akademia Nauk Politycznych w Warszawie. Wydziały: finansowo-ekonomiczny, konsularno-dyplomatyczny, administracyjny, społeczny *)

UNIWERSYTETY LUDOWE

Woj. Warszawskie: Trojanów, pow. Garwolin; Głuchów, pow. Grójec; Dłużew, pow. Mińsk Mazowiecki; Krzykosy, pow. Płock; Sławencin, pow. Sierpc; Kacice, pow. Pułtusk; Giżyce, pow. Sochaczew; Chyliczki, pow. Warszawski.

Woj. Łódzkie: Suchodębie, pow. Kutno; Bryski, pow. Łęczyca; Brus, pow. Łódź; Huta Dłutowska, pow. Pabianice; Małków, pow. Sieradz; Głuchów, (czasowo Boczki), pow. Łowicz; Kruszyna, pow. Radomsko; Mokrsko, pow. Wieluń;

Woj. Kieleckie: Krzyżanowice, pow. Iłża; Pawłowice, pow. Jędrzejów; Dobromyśl, pow. Kielce; Czarnolas, pow. Kozienice; Przeuszyn, pow. Opatów; Chrobeszcz, pow. Pińczów.

---

*) Do podania o przyjęcie do wszystkich wymienionych wyżej uczelni należy załączyć: świadectwo dojrzałości, metrykę urodzenia, życiorys i 2 fotografie. Dla zaawansowanych, lecz nie mających świadectwa dojrzałości z zakresu szkoły średniej, są czynne przy wszystkich uczelniach państwowych roczne kursy przygotowawcze do studiów wyższych, na które kierują kandydatów państwowe komisje kwalifikacyjno-weryfikacyjne, z siedzibą w Kuratoriach Okręgów Szkolnych.

Woj. Krakowskie: Szyce, pow. Kraków; Racławice, pow. Miechów; Siebierowice, pow. Miechów; Wierzchosławice U. L. im. W. Witosa, pow. Tarnów.

Woj. Rzeszowskie: Gać, pow. Przeworsk; Bratkówka, pow. Krosno; Zarzecze, pow. Nisko;

Woj. Lubelskie: Ługów, pow. Lublin; Piotrowice, pow. Lublin; Wola Osowińska, pow. Łuków; Rachanie, pow. Tomaszów Lub.; Rossosz, pow. Biała Podlaska, Rusków, pow. Siedlce.

Woj. Białostockie: Krasne, pow. Białystok; Mały Płock, pow. Łomża.

Woj. Poznańskie: Borówka U. L. im. Kasprowicza, pow. Kościan; Bożęciczki U. L. im. W. Witosa, pow. Krotoszyn; Nieszawa, pow. Oborniki; Łękno U. L. im. J. Wojkiewicza, pow. Środa; Chocim U. L. im. Al. Świętochowskiego, pow. Turek; Chwałkowo, pow. Gostyń; Stępuchowo, pow. Konin; Psary, pow. Ostrów; Golina, pow. Rawicz; Jadowniki Rycerskie, pow Żnin.

Woj. Pomorskie: Lipienek, pow. Chełmno; Wierzbiczany, pow. Inowrocław; Lubaszcz, pow. Wyrzysk; Zakrzewo, pow. Złotów; Mortęgi, pow. Lubawa; Nadróż, pow. Rypin; Niewieścin, pow. Świecie; Wichrowice, pow. Włocławek.

Woj. Gdańskie: Jasień, pow. Bytowo; Sobacz pow. Kościerzyna; Orzechowo Morskie, pow. Słupsk.

Woj. Mazurskie: Radzisko (czasowo w Pasyniu), pow. Szczytno; Morąg, pow. Morąg.

Woj. Śląsko-Dąbrowskie: Nierodzin, pow. Cieszyn; Większyce, pow. Koźle; Sowczyce, pow. Oleśno; Rudołtowice, pow. Pszczyna; Brzezie, pow. Rybnik; Błotnica, pow. Strzelce; Dąbrówka, pow. Opole.

SZKOLNICTWO ZAWODOWE

Pełny spis szkół zawodowych znajdziecie w broszurze wydanej **przez Sekcję Szkolnictwa Zawodowego Związku Nauczycielstwa** Polskiego p. t. **Spis szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego i licealnego (informator). Opracował Komitet pod redakcją J. Grabowskiego i J. Bartosikówny, Warszawa 1946.**

Z braku miejsca podajemy tu tylko dla orientacji spis **szkół zawodowych okręgu szkol. warszawskiego.**

Spis szkół artystycznych z całej Polski — dajemy osobno.

SPIS SZKÓŁ ZAWODOWYCH OKRĘGU SZKOLNEGO WARSZAWSKIEGO

Licea i Gimnazja Techniczne.

Państwowe Liceum Budowlane, Państwowe Liceum Ceramiczno-Chemiczne, Państwowe Liceum Miernicze, Państwowe Liceum Techniczne (wydz. samolot. i samochod.). — Warszawa, Hoża 88.

Państwowe Liceum Komunikacyjne, wydz.: mechaniczny, elektryczny, drogowy, wodno-drogowy, Warszawa, Chmielna 88.

Państwowe Liceum Fotograficzne — Warszawa, Konwiktorska 2.

Państwowe Liceum i Gimnazjum Telekomunikacyjne — Warszawa, Nowogrodzka 45.

Państw. Szkoła Żeglugi Śródlądowej — Warszawa Bednarska 2/4.

Państwowe Gimnazjum Budowlano-Drogowe — Rembertów, Paderewskiego 13.

Mechaniczne.

Państwowe Gimnazjum Graficzne — Warszawa, Konwiktorska 2.

Państwowe Gimnazjum Mechaniczne Kolej. — Warszawa, Odrowąża 75.

I Miejska Szkoła Zawodowa Męska im. Konarskiego — a) gimnazjum mechaniczne, b) elektryczne — Warszawa — Reja 7.

II Miejska Szk. Zawod. Męska (gimn. mechaniczne, stolarskie) — Warszawa, Sandomierska 12.

Miejskie Gimnazjum Mechaniczne — Warszawa, Targowa 86.

Gimnazjum Mechaniczne R. Wolframa — Warszawa, Miodowa 3.

Gimnazjum Mechaniczne T-wa Wych. Ośw. Przyszłość — Warszawa, Śniadeckich 17.

Fabryczna Średnia Szkoła Zawodowa przy fabryce żyrandoli A. Marciniak — Warszawa, Okęcie, Szosa Włochowska.

Państwowa Szkoła Rzemiosł — Jasieniec, pow. Grójec.

Państwowe Gimnazjum Mechaniczne — Żelechów.

Prywatne Gimnazjum Mechaniczne — Mińsk Mazowiecki.

Stowarzyszenia Mechaników Polskich z Ameryki — Pruszków.

Miejskie Gimnazjum Elektryczne — Żyrardów.

Państwowe Gimnazjum Mechaniczne — Struga.

Gimnazjum Mechaniczne Kolejowe — Iłowo.

Prywatne Gimnazjum Trzyletnie — Ostrołęka.

Gimnazjum Elektrotechniczno-Mechaniczne — Grodzisk Mazow.

Fabryczna Średnia Szkoła Zawodowa przy Zakł. Inżynier. „Ursus" — Ursus.

Państwowe Gimnazjum i Liceum Handlowe Żeńskie — Warszawa, Górnośląska 31.

Państwowe Gimnazjum i Liceum Administraçyjne — Warszawa, Górnośląska 31.

Państwowe Liceum Spółdzielczo-Handlowe — Warszawa, Szpitalna 5.

Państwowa Szkoła Przysposobienia Spółdzielczego stopnia I — Warszawa, Szpitalna 5.

I Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne Kupieckie i Liceum Handlowe — Warszawa, Brzeska 9.

II Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne Kupieckie i Liceum Handlowe im. Kościuszki — Warszawa, Krypska 31.

Gimnazjum Handlowe dla dorosłych — Warszawa, Zygmuntowska 16.

Prywatne Liceum Administracyjne dla dorosłych — Warszawa, Nowogrodzka 58.

Handlowe Gimnazjum im. Jankowskiej — Warszawa, Nowogrodzka 58.

Prywatne Gimnazjum Kupieckie i Liceum Handlowe — Warszawa, Brzeska 9.

Prywatne Gimnazjum Kupieckie — Warszawa, Bandurskiego 36.

Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie i Liceum Handlowe — Płock, Padlewskiego 2.

Miejskie Gimnazjum Spółdzielcze i Liceum Handlowe — Żyrardów.

Miejskie Gimnazjum i Liceum Handlowe — Wołomin, Miła 22.

Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne Kupieckie — Ostrów Maz.

Miejskie Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie i Liceum Handlowe — Sokołów Podlaski.

Prywatne Gimnazjum Kupieckie — Mińsk Mazowiecki, Kościuszki 8.

Prywatne Gimnazjum Handlowe — Rembertów, Al. Zwycięstwa 8.

Prywatne Gimnazjum Spółdzielczo-Handlowe — Sochaczew.

Prywatne Gimnazjum Kupieckie — Mława, Sienkiewicza 40.

Prywatne Gimnazjum Kupieckie — Otwock.

Prywatne Gimnazjum Spółdzielczo-Handlowe—Grójec, Skargi 17.

Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Spółdzielcze „Rozwój" — Kołbiel.

Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie i Liceum Handlowe — Włochy, Parkowa 22.
Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie — Ciechanów.
Gminne Koedukacyjne Gimnazjum Spółdz. — Powsin k. Warszawy.
Gimnazjum Kupieckie - Cechówka, Konopnickiej 7.

Przemysłowe.

Państwowe Liceum Przemysłowo-Odzieżowe — Warszawa, Górnośląska 31.
Państwowe Gimnazjum Krawiecko-Bieliźniarskie — Warszawa, Górnośląska 31.
Państwowa Szkoła Przysposobienia Gospodarstwa Domowego — Warszawa, Obrońców 25.
Państwowe Liceum Gospodarcze— Wydział Hotelarski — Warszawa, Grochowska 131.
I Miejska Szkoła Zawodowa Żeńska — a) Gimnazjum Krawieckie, b) Szkoła Przysposob. Gospod. Domow. — Warszawa, Racławicka 3.
II Miejska Szkoła Zawodowa Żeńska — Warszawa, Białostocka 4.
Miejskie Koedukacyjne Gimnazjum Fotograf. — Warszawa, Łokietka 19.
Miejskie Gimnazjum Skórnicze — Warszawa, Kawęczyńska 49.
Liceum dla Drogistów — Warszawa, Górnośląska 31.
Prywatna Szkoła Krawiecko-Modniarska — Warszawa, Koszykowa 51.
Liceum Przemysłowo - Technologiczne — Warszawa, Pl. Inwalidów 10.
Prywatna Żeńska Szkoła Gospodarcza Stowarzyszenia Opieki nad dziewczętami pod wezw. Św. Józefa — Warszawa, Sewerynów 8.
Prywatna Szkoła Gospodarstwa Żeńska — Warszawa, Teresińska 10.
Państwowe Gimnazjum Bieliźniarskie — Płock, Sienkiewicza 26.
Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Stowarzyszenia „Nauka i Praca" — Warszawa, Marymoncka 66.
Prywatne Gimnazjum Krawieckie — Kostowiec.
Prywatne 3-letnie Gimnazjum Krawiecko - Bieliźniarskie — Ostrołęka.

Wykaz Szkół Rolniczych Województwa Warszawskiego

L. p.	Szkoła	Typ Szkoły	Poczta	Powiat	Uwagi
	Wojewódzkie Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego.				
1.	Lic. Roln. w Sobieszynie	K.	Brzozowa	Garwolin	Inspekt. Grójec.
2.	Gimn. i Lic. w Ursynowie	K	Wilanów	Warszawa	
3.	G.W. w Chyliczkach	Ż	Piaseczno	„	Mińsk Maz.
4.	Lic. Koed. w Czerwonce	K	Rawa Ma.	Sochaczew	
5.	Liceum i Gimn. w Pszczelinie	K.	Brwinów	Błonie	Grodz .
6.	Gimn. Roln. Ogrod. w Boglewicach	K.	Jasieniec	Grójec	
7.	Gimn. Ogrodnicze w Płocku	K.	Płock	Płock	
8.	Gimn. Ogrodnicze w Goślicach	M.	Bielsk Pł.	„	
9.	Gimn. Rolnicze w Trzepowie	Ż.	Płock	„	
10.	Gimn. Rolnicze w Bogórzynie	K.	Dąbrowa	Mława	
11.	Liceum W. Melj. w Otwocku	K	Karczew	Warszawa	
12.	Gimn. Rolnicze w Miętnem	M.	Garwolin	Garwolin	
	Rozpoczęcie zajęć od 15 września.				
	Powiatowe Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego				
1.	Bratne	M.	Gołotczyz .	Ciechanów	
2.	Gródki	Ż.	Głośnice	Działdowo	
3.	Grodzisk Duży	M.	Ostrołęka	Ostrołęka	
4.	Gończyce	K	Sobolew	Garwolin	
5.	Gołotczyzna	Ż	Gołotczyz	Ciechanów	
6.	Izdebno	Ż.	Łaskarzew	Garwolin	
7.	Julin	Ż.	Łochów	Radzymin	
8.	Koszelewo	M.	Gąbin	Gostynin	
9.	Nowy Przybyszew	Ż.	Goszczyn	Grójec	
10.	Prażmów	M.	Chynów	„	

L.p.	Szkoła	Typ Szkoły	Poczta	Powiat	Uwagi
11.	Rataje	Ż.	Gostynin	Gostynin	
12.	Ruda	M	Przasnysz	Przasnysz	
13.	Stanowo	K.	Bodzanów	Płock	
14.	Strzębki	Ż.	Celestynów	Warszawa	
15.	Wola Pogroszewska	Z	Grójec	Grójec	
16.	Zdziarów	Ż.	Sochaczew	Sochaczew	

Rozpoczęcie zajęć od 15 stycznia.

Wymagania: ukończona szkoła powszechna, chłopcy od lat 17 dziewczęta od 16 lat.

Gminne Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego

1.	Brzeziny	Ż.	Wwa 9	Warszawa	
2.	Biskupice	M.	Drobin	Płock	
3.	Gałki	Ż	Mała Wieś	„	
4.	Gradów	K	Leonów	Sochaczew	
5.	Grzmiąca	K.	Grodz M.	Błonie	
6.	Grobice	Ż	Chynów	Grójec	
7.	Jeruzal - Łukowiec	M.	Jeruzal	Mińsk M	
8.	Kanigowo	K		Płock	
9.	Kamienna	K.		Węgrów	
10.	Kopana	Z.	Jarszyn	Grójec	
11.	Kurczowa Wieś	Ż.	Grójec	„	
12.	Kozietuły	K.	Mogielnica	„	
13.	Leksyn	K		Płock	
14.	Lewiczyn	Ż.	Grójec	Grójec	
15.	Marianka	Ż.	Mińsk M.	Mińsk M.	
16.	Mrozy	M		„	
17.	Miszewko Strzałkowskie	K	Słupno	Płock	
18.	Niedziałka	M.	Mińsk M.	Mińsk M.	
19.	Nowa Wieś	K.	Wołomin	Radzymin	
20.	Pepłowo - Miszewko Murowane			Płock	
21.	Putka	K.	Grodz. M	Błonie	
22.	Rębków	Ż.	Garwolin	Garwolin	
23.	Rudzienko	K	Kołbiel	Mińsk M.	

L.p.	Szkoła	Typ Szkoły	Poczta	Powiat	Uwagi
24.	Solec	K	Gostynin	Gostynin	
25.	Ulasek	M	Tłuszcz	Radzymin	
26.	Miedzna	M.	Miedzna	Węgrów	
27.	Łomianki			Warszawa	
28.	Miastków Stary			Garwolin	

Wymagane: ukończenie szkoły powszechnej, 15 lat życia. Rozpoczęcie zajęć od 15 października do końca marca (nauka szkolna). Od 1 kwietnia nauka praktyczna.

SZKOŁY ARTYSTYCZNE

Szkoła Sztuk Pięknych — Białystok, Kilińskiego 7.
Liceum Sztuk Pięknych — Gdynia, Korzeniowskiego 28.
Instytut Sztuk Plastycznych—Kraków, Krowoderska 5, Wydziały: Ogólny, Architektury Wnętrz, Rzeźby, Malarstwa, Dekor. Grafiki, Włókienniczy.
Liceum Sztuk Plastycznych — Kraków, Straszewskiego 22.
Szkoła Przemysłu Artystycznego — Tarnów, Brodzińskiego 10.
Szkoła Przemysłu Artystycznego — Łódź, Narutowicza 77.
Szkoła Sztuk Plastycznych — Bydgoszcz, 1 maja 20.
Szkoła Dramat. przy Teatrze Polskim — Bydgoszcz, Teatr Polski.
Szkoła Sztuk Plastycznych — Katowice, Stawowa 16a.
Liceum Sztuk Pięknych — Warszawa, Wrońskiego 1.
Miejska Szkoła Dramatyczna — Warszawa, Waszyngtona 16.
Państw. Liceum Teatralne — Grodzisk.

INSTYTUCJE ARTYST.-KULTURALNE I SPORTOWE WARSZAWY

MUZEA

Muzeum Narodowe, Al. 3 Maja 13
Muzeum Wojska Polskiego, Al. 3 Maja 13
Państwowe Muzeum Archeologiczne, Al. 3 Maja 13
Muzeum Zoologiczne, Wilcza 62
Muzeum Poczty i Telekomunikacji, Nowogrodzka 45

TEATRY

Centrala Teatrów Wychowawczo-Artystycznych, Kaniowska 22
Teatr Mały, Marszałkowska 81
Teatr Centralny Domu Żołnierza, Al. Szucha 29
Teatr Powszechny, Zamojskiego 20
„Dom Kultury“, Zygmuntowska 8
Teatr Rewii, Zygmuntowska 8
Teatr „Sfinks“, Praga, Kawęczyńska 2
Teatr „Comoedia“, Szwedzka 2/4
Teatr Polski, Słowackiego 2
Sala Wedla, Praga, Zamojskiego 26
Opera Warszawska, Marszałkowska 8

BIBLIOTEKI

Biblioteka Narodowa, Rakowiecka 6
Biblioteka Głównego Urzędu Statystycznego, Narbutta 33
Biblioteka Miejska: Centrala, Czytelnia Dziecięca, Wypożyczalnia, Piusa 15
Czytelnia Naukowa, Koszykowa 26
Wypożyczalnia, Rejtana 3
Wypożyczalnia, Czytelnia Dziecięca, Estońska 1
Wypożyczalnia, Środkowa 11
Biblioteka Miejska:
Wypożyczalnia, Bolesławicka 14, Wypożyczalnia, Czytelnia Naukowa, Czytelnia Dziecięca, Malczewskiego 19/21

ARCHIWA

Archiwum Państwowe, Al. 3-go Maja 13
Archiwum Miejskie, Marszałkowska 8

ŚWIETLICE

Świetlica Dzielnicy Śródmieście, Hoża 41
„ „ **Żoliborz,** Górskiego 3
„ „ **Czerniaków,** Podchorążych 69
„ „ **Mokotów,** Narbutta 8
„ „ **Wola,** Niemcewicza 9
„ „ XIV, Praga, Stalowa 67
„ „ XV, Praga, Kawęczyńska 2
„ „ **Grochów,** Okuniewska 14
„ „ **Targówek,** Piotra Skargi 20/22
„ „ **Bródno,** Odrowąża 75

KINA

Kino „Polonia", Marszałkowska 56
Kino „Atlantic", Chmielna 33
Kino „Tęcza", Suzina 4 (Żoliborz)
Kino „Syrena", Inżynierska 2 (Praga)

KLUBY SPORTOWE

Warszawski Okręgowy Zw. Piłki Nożnej, Targowa 12, Praga
„ „ „ **Piłki Ręcznej**, Zamojskiego 29
„ „ „ **Kolarski**, Al. Jerozolimskie 85
„ „ „ **Bokserski**, Frascati 2 m. 1
„ „ „ **Lekkoatletyczny**, Mokotowska 25
Automobilklub Polski, Polna 46
Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, Saska Kępa, Zakopiańska 41
Warszawskie Tow. Łyżwiarskie, Al. Jerozolimskie 19 m. 9
M. K. S. Polonia, Koszykowa 10
W. K. S. „Legia", Łazienkowska 4
K. S. „Warszawianka", Niemcewicza 8
K. S. „Mokotów", Willowa 17
K. S. „Grochów", Kamionkowska 6
Klub Sportowy TUR-u „Okęcie", Mokotowska 3
Klub Sportowy „Społem", Grażyny 13
Klub Sportowy „Orzeł", Chałubińskiego 4
Robotniczy Klub Sportowy „Skra", Mokotowska 3
M. K. S. „Syrena", Targowa 12 (Praga)
Klub Sportowy P.U.S.-u, Plac Narutowicza 5
Klub Sportowy S. P. B., Al. Stalina 24
Instytut Kultury Fizycznej, Al. Stalina 49 m. 4
Klub Sportowy B.O.S.-u, Chocimska 33
Instytut Kultury Fizycznej, Al. Stalina 49 m. 4
Przystań Wodna M. K. S. „Polonia", Wał Miedzeszyński
Przystań Wodna Yacht Klubu Polskiego, Wał Miedzeszyński
Plaża Miejska, Wał Miedzeszyński

URZĘDOWE NAZWY MIEJSCOWOŚCI NA ZIEMIACH ODZYSKANYCH

Nazwa polska	przypadek II-gi przymiotnik	Powiat	Dawna nazwa (niemiecka)
Jagniątków	—owa, jagniątkowski	jeleniogórski	Agnetendorf
Olsztyn	—a, olsztyński	olsztyński	Allenstein
Polanica Zdrój	—y Zdroju, polanicki	kłodzki	Altheide Bad
Stare Bogaczowice	—ic, starobogaczowicki	wałbrzyski	Altreichenau
Węgorzewo	—a, węgorzewski	węgorzewski	Angerburg
Miłków	—owa, miłkowski	jeleniogórski	Arnsdorf
Choszczno	—a, choszczeński	choszczeński	Arnswalde
Jedlina Zdrój	—y, jedliński	wałbrzyski	Bad Charlottenbrunn
Przerzeczyn Zdrój	—a, przerzeczyński	dzierżoniowski	Bad Dirsdorf
Świeradów Zdrój	—a, świeradowski	lwówecki	Bad Flinsberg
Kudowa Zdrój	—y, kudowski	kłodzki	Bad Kudowa
Lądek Zdrój	—dka, lądecki	bystrzycki	Bad Landeck
Długopole Zdrój	—a, długopolski	bystrzycki	Bad Langenau
Połczyn Zdrój	—a, połczyński	białogardzki	Bad Polzin
Duszniki Zdrój	—ik, dusznicki	kłodzki	Bad Reinerz
Szczawno Zdrój	—a, szczawieński	wałbrzyski	Bad Salzbrunn
Czerniawa Zdrój	—y, czerniawski	lubański	Bad Schwarzbach
Cieplice Śląskie Zdrój	—ic, cieplicki	jeleniogórski	Bad Warmbrunn
Bartoszyce	—yc, bartoszycki	bartoszycki	Bartenstein
Białogard	—u, białogardzki	białogardzki	Belgard
Barcinek	—nka, barcinecki	jeleniogórski	Berthelsdorf
Bytom	—mia, bytomski	bytomski	Beuthen
Biela	—i, bielski	bystrzycki	Bielendorf
Biskupiec	—pca, biskupiecki	reszelski	Bischofsburg
Bobrek	—rka, bobrecki	bytomski	Bobrek Karf
Bolków	—owa, bolkowski	jaworski	Bolkenhain
Nowa Wieś Królewska	—ej Wsi, nowowiejski	opolski	Bolko
Babimost	—u, babimojski	babimojski	Bomst
Braniewo	—a, braniewski	braniewski	Braunsberg
Wrocław	—wia, wrocławski	wrocławski	Breslau
Brzeg	—u, brzeski	brzeski	Brieg
Brochów	—owa, brochowski	wrocławski	Brockau
Bierutowice	—ic, bierutowicki	jeleniogórski	Brückenberg
Bobolice	—ic, bobolicki	koszaliński	Bublitz
Bukowiec	—wca, bukowiecki	jeleniogórski	Buchwald
Bolesławiec	—wca, bolesławiecki	bolesławiecki	Bunzlau
Bytów	—owa, bytowski	bytowski	Bütow
Kamień Pomorski	—nia, kamieński	kamieński	Cammin i P.
Koźle	—źla, kozielski	kozielski	Cosel
Krosno Odrzańskie	—a, krośnieński	krośnieński	Crossen
Darkiejmy	—ejm, darkiejmski	darkiejmski	Darkehmen
Iława	—y, iławski	suski	Deutsch Eylau
Wałcz	—a, wałecki	wałecki	Deutsch Krone
Drawsko	—a, drawski	drawski	Dramburg
Ośno	—a, osieński	rzepiński	Drossen
Elbląg	—a, elbląski	elbląski	Elbing
Niemodlin	—a, niemodliński	niemodliński	Falkenberg
Złocieniec	—ńca, złocieniecki	drawski	Falkenburg
Kuźnice Świdnickie	—ic, kuźnicki	wałbrzyski	Fallhammer
Złotów	—owa, złotowski	złotowski	Flatow
Zasieki	—ek, zasiecki	żarski	Forst
Ząbkowice śląskie	—ic, ząbkowicki	ząbkowicki	Frankenstein
Wschowa	—y, wschowski	wschowski	Fraustadt
Świebodzice	—ic, świebodzicki	świdnicki	Freiburg i Schl.

Nazwa polska	Przypadek II-gi przymiotnik	Powiat	Dawna nazwa (niemiecka)
Kożuchów	—a, kożuchowski	kożuchowski	Freystadt
Strzelce Krajeńskie	—ec, strzelecki	strzelecki	Friedeberg
Gierdawy	—aw, gierdawski	gierdawski	Gerdauen
Podgórzyn	—a, podgórzyński	jeleniogórski	Giersdorf
Kłodzko	—a, kłodzki	kłodzki	Glatz
Gliwice	—ic, gliwicki	gliwicki	Gleiwitz
Głogów	—owa, głogowski	głogowski	Glogau
Gogolin	—a, gogoliński	strzelecki	Gogolin
Gołdap	—apı, gołdapski	gołdapski	Goldap
Złotoryja	—yi, złotoryjski	złotoryjski	Goldberg
Goleniów	—owa, goleniowski	nowogardzki	Gollnow
Sokołowsko	—a, sokołowski	wałbrzyski	Görbersdorf
Zgorzelec	—lca, zgorzelecki	zgorzelecki	Görlitz
Boguszów	—owa, boguszowski	wałbrzyski	Gottesberg
Gryfice	—ic, gryficki	gryficki	Greifenberg
Gryfino	—a, gryfiński	gryfiński	Greiffenhagen
Strzelce	—ec, strzelecki	strzelecki	Gross Strehlitz
Syców	—owa, sycowski	sycowski	Gross Wartenberg
Grodków	—owa, grodkowski	grodkowski	Grottkau
Jeżów	—owa, jeżowski	jeleniogórski	Grunau
Zielona Góra	—y, zielonogórski	zielonogórski	Grünberg
Zieleniec	—ńca, zieleniecki	kłodzki	Grunwald
Krzeszów	—owa, krzeszowski	kamiennogórski	Grüssau
Gubin	—a, gubiński	gubiński	Guben
Góra	—y, górowski	górowski	Guhrau
Dobrodzień	—enia, dobrodzieński	dobrodzieński	Guttentag
Dobre Miasto	—a, dobromiejski	lidzbarski	Guttstadt
Bystrzyca Kłodzka	—y, bystrzycki	bystrzycki	Habelschwerdt
Przesieka	—i, przesiecki	jeleniogórski	Hain
Chojnów	—owa, chojnowski	złotoryjski	Haynau
Świętomiejsce	—a, świętomiejski	świętomiejski	Heilligenbeil
Lidzbark Wramiński	—u, lidzbarski	lidzbarski	Heilsberg
Jerzmanice Zdrój	—ic, jerzmanicki	złotoryjski	Hermsdorf a. Katzbach
Sobieszów	—owa, sobieszowski	jeleniogórski	Hermsdorf (Kynast)
Sobięcin	—a, sobięciński	wałbrzyski	Hermsdorf Kr. Waldbg
Kędzierzyn	—a, kędzierzyński	kozielski	Heydebreck
Zabrze	—a, zabrzański	zabrzański	Hindenburg
Jelenia Góra	—y, jeleniogórski	jeleniogórski	Hirschberg
Lewin	—a, lewiński	kłodzki	Hummelstadt
Janowice Wielkie	—ic, janowicki	jeleniogórski	Jannowitz
Jawor	—a, jaworski	jaworski	Jauer
Pisz	—a, piski	piski	Johannisburg
Karłów	—owa, karłowski	kłodzki	Karlsberg
Kietrz	—a, kietrzański	głubczycki	Katscher
Mikulczyce	—y, mikulczycki	bytomski	Klausberg
Kłodnica	—y, kłodnicki	kozielski	Klodnitz
Kołobrzeg	—u, kołobrzeski	kołobrzeski	Kolberg
Chojna	—y, chojeński	chojeński	Königsberg Nm.
Koszalin	—a, koszaliński	koszaliński	Köslin
Krapkowice	—ic, krapkowicki	opolski	Krappitz
Kluczbork	—a, kluczborski	kluczborski	Kreuzburg
Karpacz	—a, karpacki	jeleniogórski	Krummhübel
Miedzianka	—i, miedzianecki	jeleniogórski	Kupferberg
Kostrzyn	—a, kostrzyński	gorzowski	Küstrin
Łabędy	—ęd, łabędzki	gliwicki	Laband
Łobez	—bza, łobeski	łobeski	Labes

Nazwa polska	Przypadek II-gi (przymiotnik)	Powiat	Dawna nazwa (niemiecka)
Kamienna Góra	—y, kamiennogórski	kamiennogórski	Landeshut
Bielawa	—y, bielawski	dzierżoniowski	Langenbielau
Wleń	—nia, wleński	lwówecki	Lähn
Gorzów Wielkopolski	—a, gorzowski	gorzowski	Landsberg
Lubań	—nia, lubański	lubański	Lauban
Lębork	—a, lęborski	lęborski	Lauenburg
Głupczyce	—yc, głubczycki	głubczycki	Leobschütz
Lubawka	—i, lubawecki	kamiennogórski	Liebau in. Schl.
Legnica	—y, legnicki	legnicki	Liegnitz
Lipiany	—an, lipiański	myśliborski	Lippehne
Giżycko	—a, giżycki	giżycki	Lötzen
Lwówek Śląski	—wka, lwówecki	lwówecki	Löwenberg
Lubin	—a, lubiński	lubiński	Lüben
Ełk	—u, ełcki	ełcki	Lyck
Malbork	—a, malborski	malborski	Marienburg
Kwidzyń	—a, kwidzyński	kwidzyński	Marienwerder
Rokitnica	—y, rokitnicki	bytomski	Martinau
Miechowice	—ic, miechowicki	bytomski	Mechtal
Międzyrzecz	—a, międzyrzecki	międzyrzecki	Meseritz
Milicz	—a, milicki	milicki	Militsch
Morąg	—ąga, morąski	morąski	Mohrungen
Ziębice	—ic, ziębicki	ząbkowicki	Münsterberg
Namysłów	—owa, namysłowski	namysłowski	Namslau
Nowogard	—u, nowogardzki	nowogardzki	Neugard
Nidzica	—y, nidzicki	nidzicki	Neidenburg
Dębno	—a, dębieński	chojeński	Neudamm
Środa Śląska	—y, średzki	średzki	Neumarkt
Nowe Warpno	—y, nowowarpieński	szczeciński	Neuwarp
Nowa Ruda	—y, noworudzki	kłodzki	Neurode
Nowa Sól	—i, nowosolski	kożuchowski	Neusalz
Prudnik	—a, prudnicki	prudnicki	Neustadt
Szczecinek	—nka, szczecinecki	szczecinecki	Neustettin
Niemcza	—y, niemczański	dzierżoniowski	Nimptsch
Głogówek	—a, głogówecki	prudnicki	Oberglogau
Oborniki Śląskie	—ik, obornicki	trzebnicki	Obernigk
Zdzieszowice	—ic, zdzieszowicki	strzelecki	Odertal
Oleśnica	—y, oleśnicki	oleśnicki	Oels
Oława	—y, oławski	oławski	Ohlau
Opole	—a, opolski	opolski	Oppeln
Szczytno	—a, szczycieński	szczycieński	Ortelsburg
Ostróda	—ódy, ostródzki	ostródzki	Osterode
Otmuchów	—owa, otmuchowski	grodkowski	Ottmachau
Pyskowice	—ic, pyskowicki	gliwicki	Peiskretscham
Pieńsk	—a, pieński	zgorzelecki	Penzig
Piechowice	—ic, piechowicki	jeleniogórski	Petersdorf
Police	—ic, policki	szczeciński	Pölitz
Iławka	—i, iławecki	iławecki	Preussisch Eylau
Pasłęk	—a, pasłęcki	pasłęcki	Preussisch Holland
Pyrzyce	—yc, pyrzycki	pyrzycki	Pyritz
Kętrzyn	—a, kętrzyński	kętrzyński	Rastenburg
Racibórz	—orza, raciborski	raciborski	Ratibor
Złoty Stok	—ego Stoku, złotostocki	ząbkowicki	Reichenstein
Rzepin	—a, rzepiński	rzepiński	Reppen
Dzierżoniów	—owa, dzierżoniowski	dzierżoniowski	Reichenbach
Prabuty	—ut, prabucki	suski	Riesenburg
Resko	—a, reski	łobeski	Regenwalde

Nazwa polska	przypadek II-gi przymiotnik	Powiat	Dawna nazwa (niemiecka)
Resko Wieś	—a, reski	łobeski	Rietzig
Susz	—a, suski	suski	Rosenberg
Olesno	—a, oleski	oleski	Rosenberg
Reszel	—szla, reszelski	reszelski	Rössel
Szczytna	—ej, szczycieński	kłodzki	Rückers
Darłowo	—a, darłowski	sławieński	Rügenwalde
Miastko	—a, miastecki	miastecki	Rummelsburg
Żagań	—nia, żagański	żagański	Sagan
Swidwin	—a, świdwiński	białogardzki	Schivelbein
Trzcianka	—i, trzcianecki	trzcianecki	Schönlanke
Bojków	—owa, bojkowski	gliwicki	Schönwald
Sławno	—a, sławieński	sławieński	Schlawe
Człuchów	—a, człuchowski	człuchowski	Schlochau
Kowary	—ar, kowarski	jeleniogórski	Schmiedeberg
Piła	—y, pilski	pilski	Schneidemühl
Szklarska Poręba	—y, szklarski	jeleniogórski	Schreiberhau
Chruszczów	—owa, chruszczowski	bytomski	Schomberg
Świdnica	—y, świdnicki	świdnicki	Schweidnitz
Skwierzyna	—y, skwierzyński	skwierzyński	Schwerin
Swiebodzin	—a, świebodziński	świebodziński	Schwiebus
Kopaniec	—ńca, kopaniecki	jeleniogórski	Seitershau
Stronie Śląskie	—ia, stroński	bystrzycki	Seitenberg
Mrągowo	—a, mrągowski	mrągowski	Sensburg
Myśliborz	—a, myśliborski	myśliborski	Soldin
Słońsk	—a, słoński	sulęciński	Sonnenburg
Żary	—ar, żarski	żarski	Sorau
Szprotawa	—y, szprotawski	szprotawski	Sprottau
Stargard	—u, stargadzki	stargardzki	Stargard
Ścinawa	—y, ścinawski	wołowski	Steinau a. Oder
Ściegny	—gien, ściegieński	jeleniogórski	Steinseiffen
Szczecin	—a, szczeciński	szczeciński	Stettin
Stolarzowice	—ic, stolarzowicki	bytomski	Stillersfeld
Słupsk	—a, słupski	słupski	Stolp
Strzelin	—a, strzeliński	strzeliński	Strehlen
Strzegom	—ma, strzęgomski	świdnicki	Striegau
Sztum	—u, sztumski	sztumski	Stuhm
Świnoujście	—a, świnoujski	woliński	Swinemünde
Bukowina Kłodzka	—y, bukowiński	kłodzki	Tannhübel
Trzebnica	—y, trzebnicki	trzebnicki	Trebnitz
Olecko	—a, olecki	wałbrzyski	Treuburg
Wałbrzych	—a, wałbrzyski	olecki	Waldenburg
Bardo	—a, bardzki	ząbkowicki	Wartha
Biały Kamień	—a, białokamieński	wałbrzyski	Weisstein
Bolków Zdrój	—a, bolkowski	jaworski	Wiesau
Pobiedna	—ej, pobiedzieński	lubański	Wigandstahl
Wołów	—a, wołowski	wołowski	Wohlau
Wilcza Poręba	—y, wilczoporębski	jeleniogórski	Wolfshau Rsgb.
Międzygórze	—a, międzygórski	bystrzycki	Wölfelsgrund
Wolin	—a, woliński	woliński	Wollin
Orneta	—y, ornecki	braniewski	Wormditt
Radków	—owa, radkowski	kłodzki	Wünschelburg
Głuszyca	—y, głuszycki	wałbrzyski	Wüstegiersdorf
Walim	—mia, walimski	wałbrzyski	Wüstewaltersdorf
Santok	—a, santocki	gorzowski	Zantoch
Sulęcin	—a, sulęciński	sulęciński	Zielenzig
Sulechów	—a, sulechowski	świebodziński	Züllichau

SPOSÓB CZYSZCZENIA

	Materiały lniane białe	Mat. kolor. bawełniane i wełn.	Materiały jedwabne
Atrament	Płukać w roztworze kwasu cytrynowego na gorąco.	Płukać w roztworze kwasu winnego — kilkakrotnie, lub wycierać szmatką zwilżoną w kwasie mrówczanym.	
Brud i kurz	Prać w wodzie z mydłem.	Prać w spirytusie rozcieńczonym wodą. Czyścić amoniakiem za pomocą szczotki.	Czyścić benzyną lub amoniakiem za pomocą gałganka.
Farba olejna, pokost	Rozpuścić plamę w terpentynie, uprać w wodzie z mydłem.	Rozpuścić plamę w terpentynie, sczyścić benzyną.	Rozpuścić plamę w terpentynie nałożyć na to papkę z magnezji palonej z benzyną. Po wyciśnięciu usunąć ją i spłukać benzyną.
Lakier	Prać w nafcie, potem w wodzie z mydłem.		
Czarna kawa	Rozpięty materiał polewać wrzątkiem nad miednicą, przeprać w mydlinach, prasować na gorąco, (wełnę po lewej stronie).		Wycierać gałgankiem zmoczonym w mydlinach.
Owoce, wino	Kawałeczek siarki lub kilka łepków od zapałek. Gdy się zapalą nad utworzonym dymem trzymać zwilżony materiał z plamą. Spłukać. Zabieg powtórzyć. Prać w wodzie z dodatkiem chlorku i alkoholu.		Prać w wodzie z dodatkiem wody utlenionej.
Krew	Moczyć i prać w chłodnej wodzie z sodą lub mydłem.	Czyścić ciepłym roztworem: 2 litry wody + 6 dkg. soli.	Czyścić ściereczką zmoczoną w spirytusie.
Trawa	Prać w gorącej wodzie z mydłem i sodą.	Czyścić wodą z amoniakiem.	Czyścić gałgankiem zmoczonym w spirytusie.
Tłuszcz	Prać w wodzie z mydłem.	Czyścić benzyną.	Czyścić rozcieńczonym amoniakiem.
Rdza	Prać miejsce splamione w gorącym roztworze soli szczawikowej lub kw. cytrynow., płukać, powtórzyć zabieg kilkakrotnie.		Nie do usunięcia.
Plamy przypal. żelazkiem	Nacierać gałgankiem zwilżonym mieszaniną wody utlenionej i amoniaku w równych ilościach. Spłukać wodą, powtarzać zabieg. Zamiast wymienionej mieszaniny do kołnierzyków męskich stosować rozczyn boraksu. który wzmaga połysk.		

NASZ KONKURS

A. Dla dzieci starszych i młodzieży

Na str. 262 zamieściliśmy tablicę, która przedstawia najważniejsze zjawiska i przyrządy z mechaniki, akustyki i optyki.

Należy krótko określić, co przedstawia każdy rysunek, oznaczony kolejnymi liczbami od 1 do 53 włącznie.

Za każde trafne określenie przyrządu, zjawiska lub zastosowania prawa fizycznego. w praktyce — zaliczymy dwa punkty. Za rozwiązanie całości 150 punktów.

Na str. 256 podaliśmy błędny matematyczny dowód, że 7 = 5. Należy wskazać, gdzie tkwi błąd. Za trafne rozwiązanie tego zagadnienia zaliczymy 10 punktów.

Na str. 261 zamieściliśmy tabl. liści i owoców naszych drzew leśnych. Należy podać nazwę przedstawionych drzew i owoców. Za trafne określenie wszystkich drzew zaliczymy 10 punktów.

Podać, czyje ślady przedstawione są na str. 258. Za trafne rozwiązanie całości zaliczymy 15 punktów.

Na str. 269 zamieściliśmy łamigłówkę rysunkową. Należy wyszukać w niej rysunki przedmiotów i zwierząt. Za trafne rozwiązanie całości — 20 punktów.

Do udziału w konkursie starszych uprawnia zdobycie minimum — 150 punktów.

B. Dla dzieci do lat 12

Za każdy określony trafnie gatunek drzewa (str. 261) — zaliczamy 10 pkt; za każdy ślad (str. 258) — 15 pkt.

Rozwiązanie całości nie obowiązuje.

Za każdy odnaleziony na rysunku (str. 269) przedmiot lub zwierzę — zaliczymy 5 pkt. Rozwiązanie całości nie obowiązuje.

Do udziału w konkursie „młodszych" uprawnia zdobycie co najmniej 150 pkt.

Nagrody:

I dla dzieci starszych i młodzieży:

I nagroda — dwutygodniowy pobyt w uzdrowisku (albo nad morzem).
II nagroda — rower
III nagroda — futbolówka
oraz 30 nagród książkowych

II. dla dzieci młodszych:

I nagroda — rower
II nagroda — futbolówka
III nagroda — piłka
IV nagroda — komplet przyborów szkolnych
oraz 20 nagród książkowych.

Rozwiązanie nadsyłać do dnia 15 marca 1947 r. pod adresem: Spółdz. Wyd. „Książka", Warszawa, Al. 3 Maja 36, Redakcja „Kalendarza Uczniowskiego".

Wyniki konkursu ogłoszone zostaną dn. 15 kwietnia 1947 r.

KUPON KONKURSOWY

Imię i nazwisko właściciela ....

....

Rok urodzenia ....

Adres ....

ALFABETYCZNY SPIS TREŚCI

A.

B.

C.

D.

F.

G.

H.

I.

J.

K.

L.

Ł.

M.

N.

O.

P.

R.

S.

Ś.

T.

U.

W.

SPIS ILUSTRACYJ I MAP

SPIS RZECZY

Część III.

Świat w cyfrach.

Część IV.

Ciekawe i pożyteczne

Str.

E R R A T A

Str.	wiersz:	jest	ma być
7	1 od dołu	19550 r.	1950 r.
24	15 „ „	martwej roli	martwej ręki
47	8 „ „	na duch	na ducha
53	5 „ „	nie	ale
147	18 „ „	1936 r.	1926 r.
161	13 „ „	chłop	chłopi
168	15 od góry	Lignica	Legnica
168	17 „ „	Walbrzych	Wałbrzych
178	9 „ „	i rze	i rzekę
182	15 od dołu	Indianami	Indiami

DLA PAMIĘCI

316

DLA PAMIĘCI

317

DLA PAMIĘCI

318

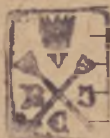
K S I Ą Ż K I,

zalecone do bibliotek szkolnych

Kormanowa	— Lelewel	„ 65.—
Giems-Selmer	— Nad dalekim cichym fiordem	„ 70.—
H. Górska	— Nad czarną wodą	
	— Chłopcy z ulic miasta	

MAŁA BIBLIOTEKA „KSIĄŻKI"

A. Mickiewicz	— Grażyna
	— Konrad Wallenrod
M. Konopnicka	— Dym
	— Głupi Franek
	— Mendel Gdański
	— W winiarskim forcie
B. Prus	— Powracająca fala
	— Antek
	— Grzechy dzieciństwa
	— Na wakacjach. Katarynka
	— Pałac i rudera
	— Sen. Cienie
H. Sienkiewicz	— Szkice węglem
	— Bartek zwycięzca
	— Janko muzykant. Jamioł.
	— Za chlebem. Latarnik.

SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA „KSIĄŻKA"

Do Czytelnika „Kalendarza Uczniowskiego" „Książki"

Nieraz już zapewne dostrzegałeś w książkach i czasopismach ślady psot znanego ze złośliwości chochlika drukarskiego. Nie oszczędził on również naszego Kalendarza. Zanim więc przystąpisz do korzystania z „Kalendarza Uczniowskiego" popraw najważniejsze pomyłki w druku:

Na str. 7. Całkowite zaćmienie księżyca będzie w r. **1950** (a nie... 19550).

Na str. 23. Bohaterska obrona Westerplatte była oczywiście w r. **1939** (mylnie wydrukowano 1940).

Na str. 24. Od parcelacji wyłączono dobra **martwej ręki** (kościelne i in.) (a nie martwej roli).

Na str. 53. Aleksander Swiętochowski pięknie powiedział: „... nie gardźmy żadną, najbardziej nawet zamułoną krynicą swojską, **ale** każdą wyszlamujmy". (a nie jak powiedział chochlik drukarski „nie wyszlamujemy".)

Na str. 78. Już w **1950** r. wydobędziemy ponad 80 mil. ton węgla (a nie w 1956 r.).

Na str. 82. Korpus Polski w ZSRR przekształcił się w 1 Armię Polską w ZSRR **w 1944 r.** (a nie 1943 r.).

Na str. 108. Na Konferencji Krymskiej postanowiono zwołać konferencję Narodów Zjednoczonych 25 kwietnia **1945 r.** (a nie 1944 r.).

Generalne Zgromadzenie Narodów Zjednoczonych obradowało w Londynie od 10 stycznia do 15 lutego **1946 r.** (a nie 1945 r.).

W ostatnich wierszach — zgodnie z nagłówkiem mowa jest o stałych i niestałych członkach **Rady Bezpieczeństwa ONZ** (a nie jak mylnie wydrukowano" członkach ONZ)

Na str. 119. Tadeusz Kosciuszko zmarł, jak wiadomo, **15.X-1817 r.** (a nie 2.VII. 1817 r.).

Na str. 147. „Podczas przewrotu majowego" a więc oczywiście **w r. 1926** (a nie 1936, jak mylnie wydrukowano).

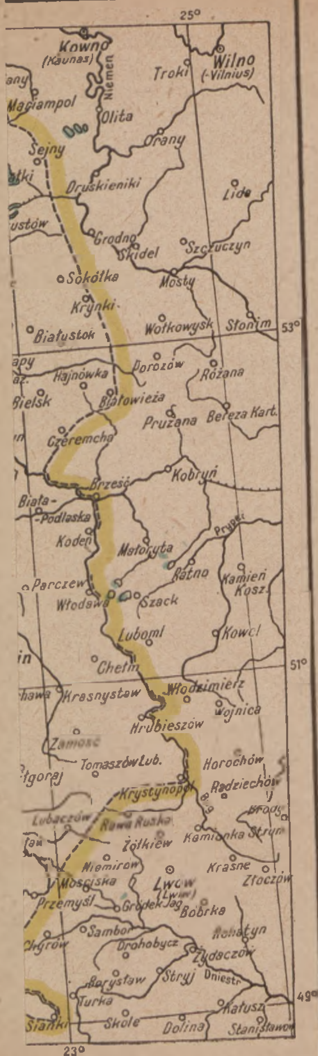
Na str. 154. 18.III.1945 r. Wojsko Polskie wyzwoliło **Kołobrzeg** (a nie jak mylnie wydrukowano — „.Katowice).

O innych dostrzeżonych omyłkach i uwagach prosimy pisać do nas na adres:

Redakcja Kalendarzy
Spółdz. Wyd. „Książka", Warszawa,
Al. 3-go Maja 36.

23°
25°
Kowno
(Kaunas)
Wilno
(Vilnius)
Troki
Niemen
Mariampol
Olita
Orany
Sejny
Suwałki
Druskieniki
Lida
Augustów
Grodno
Skidel
Szczuczyn
Sokółka
Mosty
Krynki
Białystok
Wołkowysk
Słonim
53°
Łapy
Porozów
Różana
Hajnówka
Bielsk
Białowieża
Prużana
Bereza Kart.
Czeremcha
Bug
Kobryń
Brześć
Biała-Podlaska
Prypeć
Koden
Małoryta
Ratno
Kamień Kosz.
Parczew
Włodawa
Szack
Luboml
Kowel
Lublin
Chełm
51°
Bychawa
Krasnystaw
Włodzimierz
Wojnica
Hrubieszów
Zamość
Tomaszów Lub.
Horochów
Biłgoraj
Krystynopol
Radziechów
Bug
Brody
Lubaczów
Rawa Ruska
Kamionka Strum.
Żółkiew
Niemirów
Krasne
Złoczów
Mościska
Lwów
(Lwiw)
Przemyśl
Gródek Jag.
Bóbrka
Sambor
Rohatyn
Chyrów
Drohobycz
Żydaczów
Borysław
Stryj
Dniestr
Turka
Kałusz
49°
Skole
Dolina
Stanisławów
Sianki
23°

POLSKA
miejscowości ponad 1 mil. mieszk.
do 1 mil.
500 tys.
100
Koleje
Wody
Granica państwa
1:5.000.000
13° na wsch. od Greenwich
15°
17°
19°
21°
23°
25°
53°
51°
49°
MORZE BAŁTYCKIE
Zat. Gdańska
Zat. Pomorska
Rugia
Bergen
Barth
Stralsund
Greifswald (Gryfia)
Wolgast
Demmin
Anklam (Nakło)
Neubrandenburg
Pasewalk
Neustrelitz
Prenzlau
Templin
Angerm.
Oranienburg
Bernau
Freienwalde
BERLIN
Potsdam
Fürstenwalde
Luckenwalde
Dahme
Luckau
Lübben
Cottbus (Chociebuż)
Falkenberg
Elstera
Torgau
Elba
Riesa
Kamenz
Grossenhaim
DRESDEN (Drezno)
Pirna
Chemnitz
Zittau
Liberec
Děčín
Jablonec
Teplice
Žatec
Jičín
Trutnov
Nachod
Świnoujście
Wolin
Kamień
Wysoka
Nw. Warpno
Szczecin
Gryfin
Stargard
Pyrzyce
Odra
Chojnica
Kostrzyn
Słubice
Rypin-Lubuski
Krosno
Gubin
Barść
Nysa Łużycka
Szprewa
Zgorzelec
Lubań
Jelenia Góra
Wałbrzych
Kołobrzeg
Trzebiatów
Gryfice
Płoty
Białogród
Świbowina
Nowogród
Łobez
Drawsko
Złociniec
Choszczno
Dobiegniew
Strzelce Krajeńskie
Gorzów
Warta
Skwierzyna
Sulęcin
Świebodzin
Zbąszyń
Sulechów
Zielona Góra
Nowa Sól
Żegań
Szprotawa
Głogów
Chojnów
Bolesławiec
Legnica
Strzegom
Świdnica
Koszalin
Sławno
Ustka
Słupsk
Dyrłów
Łeba
Puck
Karwia
Hel
Wejherowo
Gdynia
Sopot
Gdańsk
Kartuzy
Bytów
Łebno
Miastko
Szczecinek
Człuchów
Chojnice
Czersk
Kościerzyna
Starogard
Tczew
Pelplin
Malbork
Elbląg
Braniewo
Kwidzyń
Nowe
Tuchola
Okonek
Piła
Wałcz
Więcbork
Wyrzysk
Trzcianka
Ujście
Czarnków
Krzyż
Drezdenko
Wronki
Miedzychód
Szamotuły
Wągrowiec
Pniewy
Nw. Tomyśl
Poznań
Wolsztyn
Leszno
Wschowa
Gostyń
Rawicz
Krotoszyn
Milicz
Ścinawa
Wołów
Trzebnica
Oleśnica
Syców
Lutynia
WROCŁAW
Oława
Brzeg
Strzelin
Grotków
Nysa
Nysa Kłodzka
Kłodzko
Rychbach
Prudnik
Opole
Głubczyce
Racibórz
Opava
Bruntal
Šumperk
Świtawy
Ołomuniec
Prościejów
Přerov
Hranice
Brno
Wyszków
Zlin
Ostrawa
Frydek
Cieszyn
Bielsko
Jabłonków
Čadca
Žilina
Ružomberok
Bydgoszcz
Toruń
Chełmno
Chełmża
Grudziądz
Wąbrzeźno
Brodnica
Aleksandrów
Inowrocław
Żnin
Mogilno
Gniezno
Orchowo
Września
Radziejów
Włocławek
Lipno
Rypin
Sierpc
Płock
Gostynin
Kutno
Konin
Koło
Turek
Kalisz
Ostrów Wlkp.
Kępno
Warta
Zduńska Wola
Wieluń
Namysłów
Działoszyn
Kluczbork
Olesno
Lubliniec
Herby
Strzelce
Bytom
Zabrze
Gliwice
Katowice
Sosnowiec
Będzin
Rybnik
Oświęcim
Biała
Żywiec
Wadowice
Sucha
Kalwaria
Wieliczka
Bochnia
Kraków
Olkusz
Ojców
Zawiercie
Częstochowa
Włoszczowa
Radomsko
Piotrków
Łódź
Pabianice
Zgierz
Łęczyca
Łowicz
Skierniewice
Koluszki
Rawa Maz.
Tomaszów
Opoczno
Końskie
Pilica
Sochaczew
Żyrardów
Pruszków
Grójec
Piaseczno
WARSZAWA
Modlin
Wyszogród
Radzymin
Wołomin
Tłuszcz
Otwock
Mińsk Maz.
Garwolin
Warka
Kozienice
Radom
Skarżysko
Wierzbnik
Kielce
Jędrzejów
Pińczów
Miechów
Busko
Racławice
Stopnica
Staszów
Dąbrowa
Tarnów
Brzesko
Limanowa
Rabka
Nw. Targ
Zakopane
Trsteno
Kamesfovo
Nw. Sącz
Szczawnica
Stróże
Muszyna
Lubowla
Kežmarok
Levoča
Poprad
Prešov
Stropkov
Dukla
Jasło
Krosno
Gorlice
Dębica
Rzeszów
Mielec
Łańcut
Jarosław
Dynów
Sanok
Przemyśl
Mościska
Lwów (Lwiw)
Gródek Jag.
Bóbrka
Rohatyn
Żydaczów
Stryj
Drohobycz
Borysław
Sambor
Turka
Skole
Dolina
Kałusz
Stanisławów
Dniestr
Łupków
Chyrów
Ustrzyki
Sianki
Żółkiew
Rawa Ruska
Lubaczów
Niemirów
Kamionka Strum.
Brody
Złoczów
Krasne
Radziechów
Horochów
Krystynopol
Hrubieszów
Włodzimierz
Wojnica
Zamość
Tomaszów Lub.
Biłgoraj
Sandomierz
Rozwadów
Sokołów
Kraśnik
Ostrowiec
Opole
Lublin
Nałęczów
Puławy
Dęblin
Krasnystaw
Bychawa
Chełm
Luboml
Kowel
Włodawa
Szack
Ratno
Małoryta
Kamień Kosz.
Prypeć
Parczew
Łuków
Siedlce
Sokołów
Węgrów
Biała Podlaska
Koden
Brześć
Kobryń
Bug
Drohiczyn
Siemiatycze
Czeremcha
Białowieża
Pružana
Bereza Kart.
Bielsk
Hajnówka
Wysokie Maz.
Łapy
Ostrów Maz.
Ostrołęka
Łomża
Tykocin
Białystok
Wołkowysk
Słonim
Porozów
Różana
Krynki
Sokółka
Mosty
Szczuczyn
Grodno
Skidel
Lida
Druskieniki
Orany
Olita
Troki
Wilno (Vilnius)
Kowno (Kaunas)
Niemen
Mariampol
Sejny
Suwałki
Augustów
Osowiec
Grajewo
Kolno
Pisz
J. Śniardwy
Ełk
Olecko
Darkiejmy
Gąbin
Stołupiany
Królewiec
Wystruć
Łabiawa
Pilawa
Welawa
Iławka
Gierdawy
Korsze
Łuczany
Licbark
Biskupiec
Orneta
Olsztyn
Ostróda
Iława
Szczytno
Nibork
Działdowo
Mława
Wielbark
Przasnysz
Narew
Maków
Ciechanów
Pułtusk
Wyszków
Małkinia
Sokołów
Płońsk
Wisła
Kraków
Poprad
Wag

25°
Kowno
(Kaunas)
Wilno
(-Vilnius)
Troki
Niemen
Mariampol
Olita
Orany
Sejny
Druskieniki
Lida
Grodno
Skidel
Szczuczyn
Sokółka
Mosty
Krynki
Wołkowysk
Słonim
53°
Białystok
Porozów
Różana
Hajnówka
Bielsk
Białowieża
Prużana
Bereza Kart.
Czeremcha
Kobryń
Brześć
Biała-
-Podlaska
Koden
Pryp
Motoryta
Ratno
Kamień
Kosz.
Parczew
Włodawa
Szack
Luboml
Kowel
Chełm
51°
Krasnystaw
Włodzimierz
Wojnica
Hrubieszów
Zamość
Tomaszów Lub.
Horochów
Radziechów
Krystynopol
Brody
Lubaczów
Rawa Ruska
Żółkiew
Kamionka Strum.
Niemirów
Krasne
Złoczów
Mościska
Lwów
(Lwiw)
Przemyśl
Gródek Jag.
Bóbrka
Sambor
Rohatyn
Chyrów
Drohobycz
Żydaczów
Borysław
Stryj
Dniestr
49°
Turka
Kałusz
Sianki
Skole
Dolina
Stanisławów
23°

POLSKA
BOGACTWA NATURALNE i PRZEMYSŁ ZIEM ODZYSKANYCH
PRZEMYSŁ
Elektrotechniczny
Energetyczny
Metalowy
Drzewny i budowlany
Chemiczny
Cukrowniczy
Włókienniczy
Szklany
KOPALINY
Węgiel kamienny
Węgiel brunatny
Żelazo
Miedź
Cynk
Chrom
Srebro
1:5.000.000
13° na wsch. od Greenwich
15°
17°
19°
21°
23°
25°
53°
51°
49°
MORZE BAŁTYCKIE
Rugia
Bergen
Barth
Stralsund
Zat. Pomorska
Greifswald (Gryfia)
Wolgast
Demmin
Anklam (Nakło)
Świnio-ujście
Neubrandenburg
Pasewalk
Neustrelitz
Prenzlau
Templin
Angerm.
Bernau
BERLIN
Potsdam
Fürstenwalde
Luckenwalde
Dahme
Lübben
Luckau
Cottbus (Chociebuż)
Falkenberg
Elsterα
Torgau
Elba
Riesa
Grossenhain
Kamenz
DRESDEN
Pirna
Chemnitz
Zittau
Liberec
Děčín
Jablonec
Teplice
Žatec
Jičín
Trutnov
Náchod
Szczecin
Stargard
Gryfin
Pyrzyce
Chojnica
Odra
Strzelce Krajeńskie
Gorzów n. Warta
Kostrzyn
Noteć
Słubice
Rypin-Lubuski
Sulęcin
Skwierzyna
Międzychód
Świebodzin
Krosno
Gubin
Sulechów
Zielona Góra
Nowa Sól
Barść
Żegań
Szprotawa
Głogów
Chojnów
Bolesławiec
Lubań
Zgorzelice
Nysa Łużycka
Szprewa
Jelenia Góra
Wałbrzych
Świdnica
Strzegom
Legnica
Lutynia
Wołów
Ścinawa
Trzebnica
WROCŁAW
Oława
Strzelin
Brzeg
Rychbach
Grotków
Nysa
Kładzko
Prudnik
Opole
Strzelce
Bytom
Zabrze
Gliwice
Katowice
Lubczyce
Racibórz
Opava
Ostrawa
Bruntal
Szumperk
Świtawy
Ołomuniec
Prościejów
Přerov
Hranice
Brno
Wyszków
Zlín
Frydek
Cieszyn
Bielsko
Żywiec
Jabłonków
Čadca
Žilina
Wag
Ružomberok
Poprad
Levoča
Prešov
Kežmarok
Zakopane
Nw. Targ
Rabka
Trstena
Namestovo
Kołobrzeg
Trzebiatów
Kamień
Wolin
Gryfice
Białogród
Płoty
Świbowina
Nowogród
Łobez
Złociniec
Wałcz
Piła
Ujście
Czarnków
Trzcianka
Choszczno
Dobiegniewo
Drezdenko
Krzyż
Szamotuły
Wągrowiec
Dyrtów
Ujście
Sławno
Słupsk
Koszalin
Miastko
Szczecinek
Człuchów
Chojnice
Okonek
Bytowo
Łeba
Łebno
Karwia
Puck
Hel
Wejherowo
Gdynia
Sopot
Kartuzy
Gdańsk
Zat. Gdańska
Kościerzyna
Starogard
Pelplin
Tczew
Czersk
Nowe
Tuchola
Pruszcz
Więcbork
Wyrzysk
Bydgoszcz
Toruń
Chełmno
Chełmża
Grudziądz
Wąbrzeźno
Brodnica
Elbląg
Malbork
Kwidzyn
Iława
Ostróda
Olsztyn
Orneta
Braniewo
Piława
Królewiec
Łabiawa
Wystruć
Welawa
Iławka
Gąbin
Stołupiany
Gierdawy
Darkiejmy
Korsze
Licbark
Biskupiec
Łuczany
Olecko
Ełk
Ządzbork
J. Śniardwy
Pisz
Szczytno
Wielbark
Nibork
Działdowo
Mława
Przasnysz
Ostrołęka
Łomża
Kolno
Grajewo
Osowiec
Augustów
Suwałki
Sejny
Mariampol
Kowno (Kaunas)
Niemen
Olita
Wilno (Vilnius)
Troki
Orany
Druskieniki
Lida
Grodno
Skidel
Szczuczyn
Mosty
Sokółka
Krynki
Białystok
Tykocin
Wołkowysk
Słonim
Różana
Porozów
Hajnówka
Białowieża
Pruzana
Bereza Kart.
Kobryń
Brześć
Czeremcha
Bielsk
Wysokie Maz.
Łapy
Ostrów Maz.
Maków
Wyszków
Małkinia
Drohiczyn
Sokołów
Bug
Siedlce
Biała Podlaska
Koden
Łuków
Garwolin
Mińsk Maz.
Otwock
Tłuszcz
Wołomin
Radzymin
WARSZAWA
Modlin
Wyszogród
Płock
Płońsk
Ciechanów
Sierpc
Rypin
Lipno
Włocławek
Wisła
Aleksandrów
Inowrocław
Radziejów
Gostynin
Kutno
Sochaczew
Pruszków
Żyrardów
Piaseczno
Grójec
Łowicz
Skierniewice
Rawa Maz.
Koluszki
Zgierz
ŁÓDŹ
Łęczyca
Pabianice
Zduńska Wola
Warta
Kalisz
Turek
Koło
Konin
Jarocin
Września
Gniezno
Mogilno
Orchowo
Żnin
Poznań
Mosina
Śrem
Wolsztyn
Leszno
Gostyń
Rawicz
Wschowa
Krotoszyn
Ostrów Wlkp.
Milicz
Kępno
Syców
Oleśnica
Namysłów
Wieluń
Działoszyn
Kluczbork
Olesno
Lubliniec
Herby
Częstochowa
Radomsko
Piotrków
Tomaszów
Opoczno
Końskie
Pilica
Warka
Kozienice
Radom
Dęblin
Puławy
Wieprz
Nałęczów
Lublin
Opole
Skarżysko
Wierzbnik
Ostrowiec
Kraśnik
Bychawa
Krasnystaw
Chełm
Włodawa
Parczew
Szack
Luboml
Ratno
Kamień Kosz.
Kowel
Maloryta
Włodzimierz
Wojnica
Hrubieszów
Zamość
Tomaszów Lub.
Horochów
Radziechów
Brody
Kamionka Strum.
Krystynopol
Rawa Ruska
Żółkiew
Lubaczów
Jarosław
Łańcut
Biłgoraj
Rozwadów
Sandomierz
Kielce
Włoszczowa
Jędrzejów
Staszów
Busko
Pińczów
Miechów
Zawiercie
Sosnowiec
Będzin
Olkusz
Racławice
Ojców
Kraków
Oświęcim
Rybnik
Wadowice
Wieliczka
Bochnia
Brzesko
Tarnów
Dąbrowa
Mielec
Dębica
Rzeszów
Sokołów
Dynów
Kalwaria
Sucha
Limanowa
Stróże
Nw. Sącz
Szczawnica
Muszyna
Lubowla
Jasło
Krosno
Dukla
Sanok
Stropkov
Łupków
Przemyśl
Mościska
Niemirów
Gródek Jag.
Lwów (Lwiw)
Krasne
Złoczów
Bóbrka
Rohatyn
Sambor
Chyrów
Drohobycz
Żydaczów
Stryj
Dniestr
Borysław
Turka
Skole
Dolina
Kałusz
Stanisławów
Sianki

MAPA ŚWIATA
Skala 1:150.000.000 na Równiku
Posiadłości
Francuskie
Belgijskie
Wlk. Bryt.
Włoskie
St. Zj. Am. Płn.
Linie okrętowe
Hiszpańskie
Portugalskie
Holenderskie
Duńskie
Japońskie
Z.S.R.R.
ZWIĄZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD
AZJA
Z.S.R.R.
KANADA
STANY ZJEDN.
AMERYKA PŁN.
AMERYKA PŁD.
BRAZYLIA
ARGENTYNA
GRENLANDIA
EUROPA
AFRYKA
AUSTRALIA
MONGOLIA
CHINY
TYBET
INDJE
OCEAN WIELKI (PAGYFIK)
OCEAN ATLANTYCKI
OCEAN INDYJSKI
Równik
Zwrotnik Raka
Zwrotnik Koziorożca
Koło podbiegunowe północne
Prz. Północny
0 od Greenwich

KRÓCONY KALENDARZYK NA 1947 ROK

47	N	P	W	S	C	P	S	1947	N	P	W	S	C	P	S	1947	N	P	W	S	C	P	S
I				1	2	3	4	II							1	III							1
	5	6	7	8	9	10	11		2	3	4	5	6	7	8		2	3	4	5	6	7	8
	12	13	14	15	16	17	18		9	10	11	12	13	14	15		9	10	11	12	13	14	15
	19	20	21	22	23	24	25		16	17	18	19	20	21	22		16	17	18	19	20	21	22
	26	27	28	29	30	31			23	24	25	26	27	28			23	24	25	26	27	28	29
																	30	31					
/			1	2	3	4	5	V					1	2	3	VI	1	2	3	4	5	6	7
	6	7	8	9	10	11	12		4	5	6	7	8	9	10		8	9	10	11	12	13	14
	13	14	15	16	17	18	19		11	12	13	14	15	16	17		15	16	17	18	19	20	21
	20	21	22	23	24	25	26		18	19	20	21	22	23	24		22	23	24	25	26	27	28
	27	28	29	30					25	26	27	28	29	30	31		29	30					
I			1	2	3	4	5	VIII						1	2	IX		1	2	3	4	5	6
	6	7	8	9	10	11	12		3	4	5	6	7	8	9		7	8	9	10	11	12	13
	13	14	15	16	17	18	19		10	11	12	13	14	15	16		14	15	16	17	18	19	20
	20	21	22	23	24	25	26		17	18	19	20	21	22	23		21	22	23	24	25	26	27
	27	28	29	30	31				24	25	26	27	28	29	30		28	29	30				
									31														
				1	2	3	4	X							1	XII		1	2	3	4	5	6
	5	6	7	8	9	10	11		2	3	4	5	6	7	8		7	8	9	10	11	12	13
	12	13	14	15	16	17	18		9	10	11	12	13	14	15		14	15	16	17	18	19	20
	19	20	21	22	23	24	25		16	17	18	19	20	21	22		21	22	23	24	25	26	27
	26	27	28	29	30	31			23	24	25	26	27	28	29		28	29	30	31			
									30														